

SINTEZA
(DUPĂ AVIZAREA REPETATĂ)
a obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor
la proiectul de lege privind accesul la informațiile de interes public

Participantul la avizare sau consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției, propunerii sau recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat	1.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Centrul de Armonizare a Legislației	2.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	3.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	4.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Ministerul Educației și Cercetării	5.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Curtea Supremă de Justiție	6.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Curtea de Apel Bălți	7.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Curtea de Apel Cahul	8.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—
Curtea de Apel Comrat	9.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	—

Uniunea Avocaților din Republica Moldova	10.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Procuratura Anticorupție	11.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	12.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Curtea de Conturi	13.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Comisia Electorală Centrală	14.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Comisia Națională a Pieței Financiare	15.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	16.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Agencia Achiziții Publice	17.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Biroul Național de Statistică	18.	Comunicăm lipsa de obiecții sau propuneri.	–
Ministerul Afacerilor Interne	19.	Norma invocată la art. 15 alin. (4) potrivit căreia, „semnarea olografă sau electronică a cererii nu este obligatorie”, o considerăm inoportună și contrară cadrului normativ. Astfel, art. 13 alin. (1) din Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic expres precizează că, documentul electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată este asimilat,	Nu se acceptă Art. 4 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede expres că formalitățile legate de solicitările de informații nu vor depăși ce este esențial în vederea procesării acestora. Referitor la această prevedere, pct. 42 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele:

	după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hîrtie, semnat cu semnătură olografă. O altă normă care ne indică asupra imperativității de a semna un document este art. 75 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ care precizează că, petiția conține inclusiv semnătura petiționarului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul petiției transmise în formă electronică – semnătura electronică. Mai mult, potrivit concluziei Curții Constituționale expuse în Hotărîrea nr. 25 din 17 septembrie 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime, Curtea a reținut că, din redacția art. 52 din Constituție rezultă cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată, iar petiționarii trebuie să fie identificabili. Prin urmare, se atestă faptul că, norma propusă contravine prevederilor Constituției menționate de Curtea Constituțională în Hotărîrea sa sus-menționată. În caz contrar, pentru depășirea divergențelor prevederilor actelor normative de același nivel și chiar superior (Constituția), autorul urmează să intervină cu amendamente în Codul administrativ și Constituție.	„42. [...] nu este considerat necesar de a solicita identitatea solicitantului cînd, în același timp, nu există obligația pentru solicitant să declare motivele cererii sale.”. Astfel, în sensul <i>Convenției de la Tromsø</i>, identitatea solicitantului nu este esențială în vederea procesării cererii. Se va reține faptul că prezenta lege nu oferă posibilitatea înaintării unor cereri anonime. Or, conform art. 15 alin. (1) din proiectul de lege, unul din elementele obligatorii a cererii este numele și prenumele sau denumirea solicitantului. Prin urmare, prevederile proiectului sunt conforme cu raționamentele expuse în <i>Hotărîrea Curții Constituționale nr. 25/2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime</i>. Or, în sensul interpretării oferite de Curtea Constituțională, conceptul de „semnare” se referă la indicarea expresă a numelui, prenumelui și domiciliului persoanei, nu și la aplicarea semnăturii olografe/electronice. A se vedea, în acest sens, §§ 35, 45 și 51 din hotărîrea nominalizată, precum și observațiile expuse în comentariul <i>Constituției Republicii Moldova</i>: „4. Prin cerința formulării petițiilor numai în numele semnatarilor, Constituția subliniază că toate petițiile trebuie să aibă o anumită formă și să nu fie anonime. Legea stabilește că petiția trebuie semnată de autor (indicîndu-se numele, prenumele și domiciliul), în caz contrar ea se consideră anonimă și nu se examinează (art. 10).”¹ În altă ordine de idei, referitor la prevederile <i>Legii nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic</i>, atragem atenția autorului

¹ *Constituția Republicii Moldova: comentariu*, editat de Curtea Constituțională a Republicii Moldova, Chișinău, 2012, p. 207: https://www.constcourt.md/public/files/file/informatie_utilita/Comentariu_Constituție.pdf

obiecției că acest act legislativ a fost abrogat prin adoptarea Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.

Accentuăm că prevederile acestei legi nu sunt relevante, deoarece art. 13 alin. (2) din proiect prevede expres că pentru cererea transmisă în formă electronică nu este necesară întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice. Or, cererile transmise în formă electronică nu se limitează doar la documentele electronice, dar și la modalitățile de comunicare electronică (i.e. mesajele expediate prin intermediul poștei electronice).

De asemenea nu sunt relevante nici prevederile din *Codul administrativ*, care reprezintă o lege organică ce instituie cadrul normativ general al instituției petiționării.

În acest sens, în conformitate cu principiul *lex specialis derogat legi generali*, conștinț la art. 5 din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, prevederile prezentului proiect de lege se aplică prioritar în raport cu prevederile *Codului administrativ*.

Mai mult decât atât, în vederea concretizării explicite al acestui aspect, art. 12 alin. (3) din proiect statuează expres că prevederile *Codului administrativ* se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.

Obligarea solicitanților de a semna cererile este excesivă, în contextul în care în Republica Moldova semnăturile electronice nu sunt pe larg accesibile, precum și necesită un efort disproporțional din partea persoanelor în vederea dobândirii și actualizării acestora.

Mai mult decât atât, este de reținut faptul că în majoritatea jurisdicțiilor care sunt parte la *Covenția de la Tromso*, solicitanții nu sunt obligați să aplice semnătură olografă sau electronică pe cererile sale

			(simpla indicare a numelui, prenumelui și a adresei fiind suficientă). Nu în ultimul rând, nici <i>Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație</i> nu prevede obligativitatea semnării olografe sau electronice a cererii.
	20.	La art. 15, alin. (1) se va completa cu lit. e) cu textul „e) motivarea acesteia”, iar alin. (3) se va exclude. În cazul în care solicitantul informației va fi absolvit de obligația motivării solicitării, există riscul apariției unor abuzuri sistematice din partea acestora pentru obținerea unor volume excesive de informații care ar prevala scopului și interesului legal și legitim urmărit. În contextul celor expuse, menționăm că, urmare examinării sintezei obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor la proiect, se atestă faptul că, majoritatea autorităților vizate au obiectat această normă, susținând obligativitatea motivării și semnării solicitării înaintate de către solicitantul informației pentru a exclude potențiale abuzuri din partea acestora. Totodată, autorul urmează a se conforma principiilor activității de legiferare, potrivit cărora actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel.	Nu se acceptă Art. 4 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede expres că solicitantul nu poate fi obligat să-și expună motivele pentru a obține acces la un document oficial. Accentuăm că această abordare a fost reținută plenar și la nivel constituțional în <i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 19/2015 pentru interpretarea articolului 34 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova (accesul la informație)</i>: „36. Curtea reține că dreptul la informație cuprinde următoarele elemente: - dreptul persoanei, al unei organizații sau entități legale de a solicita informații de interes public de la autoritățile și instituțiile publice fără a demonstra interesul legal care stă la baza solicitării.”.
Ministerul Apărării	21.	Optăm și în continuare pentru excluderea prevederii de la art. 15 alin. (4) din proiect, în sensul în care nu este obligatorie semnarea cererii de acces la informație. Raționamentul vizat rezultă din faptul, că anume indicarea numelui și prenumelui solicitantului în coroborare cu aplicarea semnăturii acestuia ar constitui un exercițiu volitiv al solicitantului în fața autorității publice de obținere a unor informații. În ordinea acestei idei, va fi angajată răspunderea solicitantului pentru autenticitatea textului solicitării și va transpune proiectul unei scrisori în cerere personalizată.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

		Concomitent, considerăm că aplicarea semnăturii nu este o măsură excesivă sau reprezintă un efort disproportionat, în coraport cu scopul de asigurare a prezumției autenticității datelor din textul cererii de acces la informație. Totodată, atragem atenția asupra faptului că legislația administrativă (art.75 alin.(1) lit. e) al Codului administrativ), legislația procesual penală (art.263 alin.(7) Cod de procedură penală), legislația procesual civilă (art.166 alin.(5) al Codului de procedură civilă), prevede imperativitatea semnării cererilor adresate autorităților publice, sub sancțiunea nulității sau respingerii acestora.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	22.	Reiterăm obiecția ce ține de semnătura petiționarului ca element obligatoriu al petiției. În context, la art. 13 din proiectul de lege, considerăm judicios excluderea alin. (2), deoarece contravine art. 75 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ nr. 116/2018, conform căruia, semnătura petiționarului este un element obligatoriu al petiției/cererii. Această argumentare derivă și din faptul că noua Lege privind accesul la informațiile de interes public are drept scop construirea unui sistem eficient și transparent de acces liber la informațiile publice, care să funcționeze în practică, or, conform principiilor statuate în Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (Convenția de la Tromsø) din 18.06.2009, ratificată prin Legea nr. 217/2013, formalitățile legate de orice solicitare de acces la informații nu vor depăși cadrul care este esențial pentru procesarea unei astfel de solicitări, semnătura fiind un element de bază pentru procesarea cererilor și confirmă intenția petiționarului de a-și exercita dreptul de acces la informație. La art. 15 din proiectul de lege, în baza argumentului menționat supra, se propune completarea alin. (1) cu o nouă literă, lit. e), în următoarea redacție „e) semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

		împuțernicit, iar în cazul cererii transmise în formă electronică – semnătura electronică”, iar alin. (4) de la același articol urnează a fi exclus.	
Ministerul Culturii	23.	La art. 3, pentru claritatea exprimării, se propune substituirea sintagmei „pe hîrtie” cu sintagma „pe suport de hîrtie”.	Nu se acceptă La art. 2 alin. (6) lit. a) din <i>Directiva (UE) 2019/1024 a Parlamentului European și Consiliului din 20 iunie 2019 privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare)</i> , de asemenea se utilizează sintagma „pe hîrtie”.
	24.	La art. 5 alin. (5) se va exclude prepoziția „de” după cuvîntul „informațiile”.	Precizare Noțiunea de „informații publice” a fost substituită cu noțiunea de „informații de interes public”.
	25.	La art. 15 alin. (2) cuvîntul „preferată” se va substitui cu cuvîntul „acceptabilă”.	Se acceptă Cuvîntul a fost substituit.
	26.	Din textul art. 17 se va exclude cuvîntul „singur” și, după cuvîntul „răspuns” se va completa cu cuvîntul „unic”.	Nu se acceptă Art. 80 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i> de asemenea operează cu sintagma „un singur răspuns”.
Ministerul Sănătății	27.	Se propune la art. 7 alin. (1) completarea cu lit. j), cu următorul conținut: „j) secretul medical”. În susținerea propunerii înaintate menționăm că potrivit art. 4 lit. b) al proiectului de lege examinat, furnizori de informații sunt instituțiile publice, iar art. 3 al aceluiași proiect stabilește că ”Informațiile publice sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.”, astfel instituțiile medicale fac parte din categoria instituțiilor publice, iar informația deținută de aceștia în mare parte constituie secret medical. Potrivit art. 1 al Legii nr. 243/2005 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului reglementează noțiunea de secret medical, iar art. 12 alin. (1) stabilește că ”Toate datele privind identitatea și starea pacientului, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, pronosticul, tratamentul, precum și datele	Se acceptă Mențiunea privind secretul medical se include la art. 7 alin. (3) din proiectul de lege.

cu caracter personal sînt confidențiale și urmează a fi protejate și după moartea acestuia.”

Considerăm că prin noua Lege cu privire la accesul la informații de interes public urmează să fie limitat accesul la secretul medical, Or suntem în speță, două acte normative reglementează același obiect în mod diferit, astfel că va crea incertitudine în aplicarea acestora și soluționarea cererilor privind accesul la informații publice, pe de o parte Legea nr. 263/2005 limitează accesul secret medical, pe de altă parte Legea cu privire la accesul la informații de interes public califică secretul medical ca informație publică, accesul nefiind restricționat.

Subliniem faptul că confidențialitatea actului medical este un principiu etic fundamental pentru practica medicală la nivel internațional, care este întemeiată pe respectul pentru autonomia individuală a pacientului. Respectarea dreptului la confidențialitate derivă, în primul rînd, din necesitatea respectării autonomiei persoanei.

Confidențialitatea actului medical și secretul profesional constituie doi piloni principali în asigurarea dreptului la respectarea vieții private a pacientului. Astfel, medicul, prin natura profesiei sale, are acces la o dublă intimitate a pacientului: cea a corpului pacientului și cea a relațiilor de familie sau sociale. Dezvăluirea oricăror date medicale sau înlesnirea accesului persoanelor străine la conținutul foilor de observație sunt profund imorale și ilegale.

Obligația etică de confidențialitate a profesiei medicale a fost expusă pentru prima dată în „Jurămîntul lui Hipocrat”, fiind apoi afirmată de Declarația Asociației Medicale Mondiale de la Geneva (1948). Ea protejează datele colectate de către un cadru medical în cursul tratamentului unui pacient. Conform principiului confidențialității, pacienții pot fi încredințați că medicul

nu va dezvălui, fără acordul lor, niciun element al actului medical. Utilizarea acestor date este permisă doar în limitele procesului de consultații/tratament. Această relație de confidențialitate exclude toate terțele părți, dacă pacientul nu și-a manifestat consimțământul pentru transmiterea datelor sale sau în cazurile prevăzute special de lege. Astfel, la nivel internațional, este interzis orice amestec în viața privată și familială a pacientului fără consimțământul acestuia.

Art. 3 § 1 (f) din Convenția de la Tromsø operează cu sintagma „viața privată și alte interese private legitime”. Referitor la acest temei legitim de limitare a accesului la informații, pct. 28 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø precizează următoarele: „28. Părțile la Convenție pot stabili limitări pentru protejarea vieții private și a altor interese private legitime. Documentele oficiale pot conține informații de natură personală sau privată, care sunt protejate, de exemplu cazierile judiciare sau dosarele medicale. Trebuie de reținut că Articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul la respectarea vieții private și de familie. Aceste interese pot avea prioritate asupra interesului de a face informațiile dintr-un document disponibile.”.

Conceptul de „viață privată” reprezintă o noțiune juridică complexă și nesusceptibilă de o definiție exhaustivă. În acest sens, Hotărârea Curții Constituționale nr. 16/2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 10 slin. (4) din Legea nr. 151/2015, Înalta Curte a statuat următoarele:

”54. Conceptul de „viață privată” este un termen larg, care nu poate fi definit exhaustiv și care include integritatea fizică și psihică a unei persoane și, prin urmare, poate cuprinde mai multe aspecte ale identității persoanei, cum ar fi, de exemplu, identificarea de gen, orientarea sexuală, precum și elemente ce privesc

dreptul la reputație (S. și Marper c. Regatului Unit [MC], nr. 30562/04 și nr. 30566/04, § 66, 4 decembrie 2008). Termenul respectiv include informațiile cu caracter personal în privința cărora există o speranță legitimă că nu vor fi publicate fără consimțământul celor la care acestea se referă (Flinkkilä și alții c. Finlandei, nr. 25576/04, § 75, 6 aprilie 2010, și Saaristo și alții c. Finlandei, nr. 184/06, § 61, 12 octombrie 2010).”.

Aminăm că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în multe cauze examinate a constatat încălcarea dreptului la viața privată, anume prin divulgarea informațiilor medicale (ex. Mockutė împotriva Lituaniei 27.02.2018; Gubler împotriva Franței 27.07.2006; P.T. împotriva Republicii Moldova (nr. 1122/12) 26.05.2020; L.H. împotriva Letoniei (nr. 52019/07) 29.04.2014; Pantelevenko împotriva Ucrainei 29.06.2006; L.L. împotriva Franței (nr. 7508/02) 10.10.2006; Armonas împotriva Lituaniei și Biriuk împotriva Lituaniei 25.11.2008), astfel este important ca cadrul normativ național să asigure suficient, clar și pe înțelesul tuturor necesitatea păstrării secretului medical, condițiile și cercul de solicitanți care pot avea acces la informația medicală.

Subsecvent indicăm că Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, de asemenea, că stocarea și colectarea datelor de sănătate ale unei persoane pentru o perioadă lungă de timp, împreună cu dezvăluirea și utilizarea acestor date, fără a avea o legătură cu scopul inițial al colectării acestora, constituie o ingerință disproporționată în dreptul la respectarea vieții private [Hotărârea din 26 ianuarie 2017, pronunțată în Cauza Surikov împotriva Ucrainei, paragrafele 70 și 89, privind divulgarea motivelor medicale în temeiul cărora un angajat a fost scutit de efectuarea serviciului militar].

		Din considerentul că noțiunea de viață privată este un termen larg, după cum constată Curtea Constituțională, dar și având în vedere că informația cu caracter medical nu conține doar date cu caracter personal în sensul Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, dar și informații despre starea corpului (informații de o intimitate majoră, despre care în multe cazuri cunoaște doar pacientul și medicul, fără a fi comunicată persoanelor terțe cum ar fi soțului/soției, rudelor, afinelor etc.), considerăm indispensabil ca secretul medical să fie categorisit ca informație cu acces limitat.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	28.	Reiterăm opinia noastră expusă anterior. La articolul 1 din proiectul de lege: În alineatul (1) literele a)-c) de modificat și completat, după cum urmează: „a) raporturile dintre persoana fizică sau juridică și furnizorul de informații de interes public în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informațiile solicitate. b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile de interes public, aflate în posesia furnizorului de informații. c) obligațiile furnizorului de informații în procesul asigurării accesului la informațiile de interes public. d) modalitatea apărării dreptului de acces la informațiile de interes public.”.	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i>.
	29.	La articolul 14: Aliniatul (4) de modificat și completat, cu următorul conținut: „(4) Semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul solicitării transmise în formă electronică – semnătura electronică.”	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i>.
	30.	La articolul 15:	Nu se acceptă

		În aliniatul (1) după cuvintele „lit. a)-c)” de adăugat sintagma „și alin. (4)”.	Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i> .
	31.	La articolul 21: În aliniatul (1) de exclus lit. a).	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i> .
Ministerul Mediului	32.	Comunicăm susținerea avizului anterior. Art. 2 din proiectul de lege, definește informațiile de interes public, astfel, „ <i>Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format)</i> ”. Această abordare este foarte îngustă deoarece nu stipulează toate condiționalitățile sau modalitatea apariției informațiilor de interes public. Luînd în considerare cele expuse, considerăm necesar revizuirea conținutului art. 2 într-o altă redacție, după titlu după cum urmează „ <i>Informațiile de interes public – orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități sau instituții publice, indiferent de suportul, ori de forma sau modul de exprimare a informației.</i> ”	Nu se acceptă Art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale în privința cărora orice persoană poate solicita accesul: „ <i>documente oficiale</i> ” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”. Referitor la această definiție, pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „1.1. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”. Prin urmare, în strictă conformitate cu prevederile imperative ale <i>Convenției de la Tromsø</i> , definiția

		„informațiilor de interes public” este redată cu generalitate absolută, i.e. toate informațiile înregistrate și deținute de furnizorii de informații.	
33.	La art. 4, cuvintele „ <i>formele și</i> ” urmează a fi excluse din proiectul de lege.	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i> .	
34.	La art. 5, cuvintele „ <i>Formele de acces</i> ” se vor substitui cu cuvântul „ <i>Accesul</i> ”.	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i> .	
35.	Totodată, art. 6 alin. (3) conține prevederi confuze care pot crea discrepanțe la implementarea actului care se promovează. Alin. (3) stipulează că „ <i>este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, în special: a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) evaluarea performanțelor profesionale; f) sancțiunile disciplinare; g) salariul; h) conflictele de interese; i) condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale.</i> ” Apropo, <i>Legea nr. 82/2017</i> nu conține referințe la enumerările date. Totodată, este de menționat că prevederile menționate reprezintă subiectul a mai multor legi. De ex., <i>conflictul de interese</i> , prevăzut de alin. h) din proiectul de lege, este reglementat de <i>Legea nr. 133/2016</i> cu privire la declararea averii și a intereselor personale. În contextul celor menționate, considerăm oportună revizuirea integrală a normei juridice stipulate la art. 6	Nu se acceptă A se vedea obiecția formulată de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal și comentariile corelative de la pct. 101 din prezentul tabel.	

	în condițiile actelor normative conexe prevederilor propuse în proiectul de lege, în special urmează a fi ajustat în conformitate cu Capitolul III a Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. La art. 9 prevede actualizarea informațiilor de interes public, și, anume „<i>în cazul unor subiecte de interes public și rezonanță sporită, sunt publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor</i>”. Întru respectarea prevederilor art. 54, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează că „<i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație</i>.”, este necesar de a indica concret termenul de referință când vor fi publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor.	
36.		Nu se acceptă În Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”), Înalta Curte a statuat următoarele: 57. Curtea notează că, în privința unor prevederi normative cu caracter general, Curtea Europeană a stabilit că acestea constituie o modalitate mai practică de a atinge un scop legitim decât prevederile care permit o examinare de la caz la caz. Acest ultim sistem poate genera un risc semnificativ de incertitudine, de litigii, de costuri și de întâzieri (a se vedea <i>James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord</i>, 21 februarie 1986, § 68) [HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 83].”. O stipulare expresă a termenelor de publicare a anunțurilor de anticipare a evenimentelor ar fi o abordare rigidă, care nu ar ține cont de particularitățile distincte a evenimentelor și a gradului lor de rezonanță socială.
37.	La art. 16, după cuvintele „ <i>mai multe cereri</i> ” se introduce cuvântul „ <i>concomitent</i> ”.	Nu se acceptă Obiecția nu este argumentată conform rigorilor prevăzute de art. 33 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> și pct. 198 sbp. 1) din <i>Regulamentul Guvernului</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 610/2018</i>.
38.	Cu referire la art. 18, care prevede „ <i>Modalitatea comunicării informațiilor de interes public</i> ”, comunicăm că este indicată comunicarea numai prin intermediul suportului electronic. Proiectul nu prevede recepționarea/transmiterea informației pe suport de hârtie;	Precizare Art. 19 alin. (1) instituie 5 modalități de comunicare a informațiilor de interes public: a) furnizarea informației în formă electronică; b) expedierea informației prin poștă, pe suport de hârtie;

	hîrtie sau, deseori înfîlînită, prin intermediul telefonului mobil.	c) eliberarea informației la furnizorul de informații; d) examinarea informației în original, la furnizorul de informații; e) expunerea informației în formă verbală, în cazul cererilor adresate verbal.
39.	În acest context, sugerăm autorului de asemenea să completeze la art. 7 din proiectul de lege, prevederile alineatului (1) sunt în contradicție cu prevederile alineatului (2), deoarece la primul alineat se indică că pentru limitarea accesului la informații este necesar de a fi întrunite 3 condiții cumulative însă la alineatul (2) se indică că dacă cel puțin o condiție nu este demonstrată atunci accesul nu poate fi limitat. Este necesar de a clarifica aceste aspecte și a uniformiza prevederile acestui articol.	Precizare Redacția inițială a criteriului proporționalității limitării era perfect coerentă și nu cuprindea careva contradicții. Or, alin. (1) prevedea obligația demonstrării a 3 criterii cumulative, iar alin. (2) preciza că dacă cel puțin un criteriu nu este demonstrat, atunci accesul este acordat.
40.	La art. 8 din proiectul de lege sugerăm includerea următoarelor informații ca fiind obligatorii de a fi plasate pe pagina web a autorității: a) anunțurile de inițiere a etapelor de elaborare a actelor normative; b) anunțurile de consultări publice; c) datele privind ședințele organelor colegiale și deciziile adoptate cu publicare acestora pe pagina web dar și a proceselor verbale a acestor ședințe. Aceste lucruri sunt necesare, deoarece, în cadrul autorităților publice există instituții care examinează proiecte de infrastructură/de mediu, inclusiv din alte domenii iar ca rezultat al activității acestor instituții (Fondul național de mediu, Fondul de dezvoltare regională) sunt alocate mijloace financiare pentru implementarea acestora. Astfel, avînd în vedere că sunt utilizați bani publici sau surse financiare externe considerăm necesare publicarea acestor informații.	Precizare Aceste informații sunt prevăzute la art. 9 lit. o) – „datele privind desfășurarea procesului decizional, în conformitate cu prevederile privind transparența în procesul decizional”. Astfel, sunt incidente prevederile din <i>Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, precum și din <i>Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă</i>, aprobat prin <i>Hotărîrea Guvernului nr. 967/2016</i>.
41.	La art. 8 alin. (3) considerăm că este necesar obligarea tuturor furnizorilor de informații de interes	Precizare Obligarea publicării pe pagina web oficială poate fi opozabilă doar autorităților publice. Or, în cazul altor

	public să publice informațiile aferente prestării serviciilor publice sau activitățile sale publice.	furnizori de informații, aceștia pot să nu dispună de pagină web oficială.
42.	La art. 15 din proiectul de lege se recomandă specificarea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor în vederea evitării abuzurilor din parte furnizorilor de informații.	Se acceptă La art. 16 alin. (2) este prevăzut că termenul trebuie să fie de cel puțin 5 zile lucrătoare.
43.	La art. 17 se propune a specifica tipul de zile pentru a evita confuziile dintre prevederile legii actuale și proiectului de lege.	Precizare Conform art. 384 din <i>Codul civil</i> , termenele se instituie, <i>inter alia</i> , prin indicarea unei date calendaristice. Astfel, conform normelor de tehnică legislativă, în cazul în care nu este specificat expres că zilele sunt „lucrătoare”, atunci acestea sunt calendaristice (a se vedea, de exemplu, art. 60 din <i>Codul administrativ</i>).
44.	Prevederea art. 21 alin. (1) din proiectul de lege necesită a fi reformulată și clarificată în vederea evitării posibilității aplicării incorecte a acesteia dar și a prevederii de la art. 20 din proiect fără a îndeplini obligația de readresare a cererii.	Precizare Articolele respective au fost revizuite și comasate.
45.	Se propune ajustarea prevederii art. 24 alin. (4) din proiectul de lege în vederea clarificării faptului dacă amenda constituie unica sancțiune pentru încălcarea prevederilor din proiectul de lege sau aceasta reprezintă o sancțiune complementară. În proiectul actual, conform formulării prevederii reiese că amenda e unica sancțiune ce poate fi aplicată de instanța de judecată fără obligarea furnizorului de informație să asigure respectarea dreptului de acces la informație solicitantului și să-i furnizeze informația/copiile documentelor în forma solicitată.	Precizare Instanțele de judecată se pronunță asupra acțiunilor în contencios administrativ în limita pretențiilor înaintate de către reclamantă. Prevederile din proiect nicidecum nu aduc atingere dreptului reclamantilor de a solicita instanței de judecată obligarea furnizorilor de a comunica informațiile solicitate.
46.	Pentru a asigura prevenirea cheltuielilor nejustificate și irosirea resurselor necesare pentru prelucrarea informațiilor, propunem ajustarea termenului stabilit pentru comunicarea informațiilor de interes public prevăzute la art. 19 alin. (3) din proiect, cu termenele stabilite la art. 17 din același proiect. Astfel, în cazul	Nu se acceptă Solicitarea unor plăți pentru comunicarea anumitor informații de interes public implică faptul că informațiile și volumul acestora au fost identificate cu exactitate și deja pot fi comunicate solicitantului în una din modalitățile prevăzute de lege.

	necesităţii percepţii unor plăţi pentru informaţiile eliberate/serviciile prestate, agentul public nu va iniţia activităţile necesare pentru selectarea şi prelucrarea informaţiilor, în lipsa dovezii de achitare a serviciilor (bonul de cază). Or, refuzul beneficiarului de a achita costul serviciilor/informaţiilor, va condiţiona alocarea neargumentată a resurselor pentru anumite activităţi aferente. Concomitent, în cazul solicitării unor volum mare de informaţii, prestatorul de servicii va fi pus în dificultate de a-şi onora obligaţiile în termenul stabilit de legislator.	În acest sens, conform art. 21 alin. (4) din proiectul de lege, furnizorul va avea la dispoziţie un termen suficient pentru comunicarea informaţiei – 10 zile.
47.	Totodată, propunem autorilor de a examina oportunitatea includerii în lege a noţiunilor de acces la informaţie şi eliberare a informaţiilor, în cazul în care aceasta este păstrată în arhivele naţionale sau ale instituţiilor, sau necesită prelucrarea unor anumite date primare. Spre exemplu, accesul la datele care se deţin în Fondul Naţional de Date Hidrometeorologice este gratuit, iar prelucrarea informaţiilor din registre şi eliberarea acestora solicitanţilor se realizează contra cost, deoarece necesită alocarea resurselor suplimentare, neplanificate în bugetul instituţiei (activitatea persoanei care colectează şi prelucrează datele). Astfel, în conformitate cu art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, reglementările de acelaşi nivel şi având acelaşi obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. În cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conţine. Totodată, art. 59 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, reglementează modalităţile de sistematizare a actelor normative. Or, sistematizarea	Precizare Art. 2 alin. (2) din proiect prevede expres că prezenta lege nu aduce atingere reglementărilor speciale, care se conţin în alte acte normative, privind accesul la anumite informaţii de interes public deţinute de furnizorii de informaţii. Adiţional, art. 21 alin. (1) prevede expres că comunicarea informaţiilor de interes public este gratuită, însă cu excepţiile stabilite conform actelor normative.

	actelor normative înseamnă organizarea acestora după anumite criterii pentru facilitarea utilizării și aplicării uniforme a normelor juridice. Principalele modalități de sistematizare a actelor normative sunt: a) încorporarea, care reprezintă o sistematizare simplă a actelor normative după unul dintre următoarele criterii: cronologic, alfabetic, al ramurii de drept, al instituției juridice etc; b) codificarea, care reprezintă o sistematizare complexă, într-o concepție unitară a normelor juridice ce aparțin unei ramuri distincte a dreptului, și se realizează prin includerea acestora într-un cod.	
48.	Având în vedere caracterul abaterilor invocate în art. 25 din proiect, considerăm oportun modificarea art. 71 din Codul contravențional, cu excluderea art. 26 din proiect, odată ce modalitatea de reglementarea propusă, cu privire la modul de sancționare a abaterilor legale indicate, contravine normelor tehnicii legislative. Respectiv, prevederile referitoare la sancționarea persoanelor responsabile trebuie să se regăsească într-un sistem unitar – Codul contravențional, care asigură garanțiile dreptului la un proces echitabil, prevăzute de art. 6 al Convenției.	Nu se acceptă Mecanismul de sancționare reglementat la Capitolul V nu reprezintă o formă de răspundere contravențională, ci o formă de răspundere administrativă, care constă în aplicarea unei amenzi pecuniare pentru anumite încălcări constatate de instanța de judecată. Astfel, din punct de vedere conceptual, acest mecanism nu este incompatibil cu prevederile <i>Codului contravențional</i>.
49.	De asemenea, termenii din proiectul de lege urmează a fi ajustați în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.	Precizare Terminologia prezentului proiect de lege este perfect compatibilă cu terminologia <i>Codului administrativ</i>.
50.	Menținem poziția expusă prin avizul nr. 05-03-597 din 30.01.2023. Articolul 14 alineat (4) din proiect prevede că semnarea cererii nu este obligatorie. Astfel, nu există un mecanism de responsabilizare a solicitantului și orice solicitare de informații poate fi acordată pe numele sau din numele altei persoane, ceea ce ar duce la situații conflictuale. Totodată, articolul 22 alineat (2) litera g) prevede că, în cazul unui refuz de a comunica informații de interes public, scrisoarea trebuie să conțină numele,	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.
Agencia Proprietății Publice		

		prenumele și semnătura olografă/electronică a conducătorului furnizării de informații, ceea ce creează o inechitate între solicitant și furnizorul de informații. Totodată, articolul 23 alineat (2) din proiect prevede că contestarea acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice se realizează prin depunerea unei acțiuni în contencios administrativ, care se înaintează și examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018. În acest sens, considerăm oportun ca cererea de acces la informații de interes public să conțină elementele obligatorii ale unei petiții, și anume, semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul cererii transmise în formă electronică – semnătura electronică. Or, semnătura trebuie să constituie un element obligatoriu al unei cereri, întrucât ea este cea care îi oferă autenticitate, produce efecte juridice și este acceptată ca probă în caz de apariție a unor divergențe.	
Agencia de Guvernare Electronică	51.	Salutăm faptul că la definitivarea proiectului de lege autorul a luat în considerare majoritatea propunerilor din avizul Agenției nr.3007-13 din 26.01.2023. De asemenea, analizând precizările Ministerului Justiției la propunerile care nu au fost acceptate, expuse în Sinteza obiectiilor, propunerilor și recomandărilor la proiect, susținem, în principiu, argumentele invocate și comunicăm că avizăm favorabil această inițiativă și nu avem alte propuneri. Totodată, pornind de la competențele instituției, considerăm necesar ca la întocmirea versiunii finale a proiectului de lege autorul să clarifice aspectele referitoare la instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice. Astfel, constatăm că în art.14 alin.(1) propoziția a doua din proiect este stabilită obligația autorităților și instituțiilor publice înregistrarea cererilor în acest registru, în modul stabilit de Guvern. Implicit, instituirea registrului va necesita și	Se acceptă Pentru a clarifica natura Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, la art. 14 alin. (1) se va preciza că cererile se înregistrează în acesta „conform modelului și în modul stabilit de Guvern”. Astfel, pentru acest registru nu va fi necesară instituirea unui sistem informațional automatizat, fiind necesară doar aprobarea modelului, în mod similar cu Registrul de evidență al cadourilor admisibile, Registrul dezvăluirilor practicilor ilegale și al avertizărilor de integritate, etc.

		documentarea lui în conformitate cu dispozițiile art.76 din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, prin aprobarea de către Guvern a conceptului sistemului informațional (SI) ce va fi destinat ținerii acestuia și a regulamentului privind modul de ținere a registrului ce va fi format de SI respectiv. Suplimentar, potrivit pct.16 din sinteză la proiect, Cancelaria de Stat s-a expus că instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice va necesita elaborarea și implementarea, în termene rezonabile, a unui SI ce urmează a fi utilizat de către toți furnizorii de informații și gestionat de către Cancelaria de Stat. Prin urmare, concluzionăm că sunt discutabile argumentele autorului proiectului din sinteză la proiect precum că registrul în cauză va putea fi integrat în SIA „E-Cancelaria” în cazul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (a se vedea pct.31 din sinteză, la propunerea MAEIE) sau că acesta va fi integrat în SIA „E-Management” (a se vedea pct.352 din sinteză, la propunerea Laboratorului de Cercetări Științifice „Drept Public și Eguvernare” din cadrul Facultății de Drept a USM), întrucât, deocamdată, nici unul din aceste sisteme informaționale nu a fost instituit de drept și documentat conform cerințelor Legii nr.467/2003.
Consiliul Audiovizualului	52.	Este de menționat că, prin Decizia nr. 32 din 03.02.2023, Consiliul Audiovizualului a aprobat Avizul la proiectul de lege menționat supra. Din analiza tabelului de sinteză se constată că propunerile Consiliului Audiovizualului au fost acceptate parțial. În acest context, comunicăm că susținem în continuare propunerile prezentate în Avizul aprobat prin decizia susmenționată. Art. 21 alin. (1) din proiectul de lege stabilește: „(1) Cererea se respinge total sau parțial în cazul în care: a) furnizorul de informații nu deține informațiile
		documentarea lui în conformitate cu dispozițiile art.76 din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, prin aprobarea de către Guvern a conceptului sistemului informațional (SI) ce va fi destinat ținerii acestuia și a regulamentului privind modul de ținere a registrului ce va fi format de SI respectiv. Suplimentar, potrivit pct.16 din sinteză la proiect, Cancelaria de Stat s-a expus că instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice va necesita elaborarea și implementarea, în termene rezonabile, a unui SI ce urmează a fi utilizat de către toți furnizorii de informații și gestionat de către Cancelaria de Stat. Prin urmare, concluzionăm că sunt discutabile argumentele autorului proiectului din sinteză la proiect precum că registrul în cauză va putea fi integrat în SIA „E-Cancelaria” în cazul Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene (a se vedea pct.31 din sinteză, la propunerea MAEIE) sau că acesta va fi integrat în SIA „E-Management” (a se vedea pct.352 din sinteză, la propunerea Laboratorului de Cercetări Științifice „Drept Public și Eguvernare” din cadrul Facultății de Drept a USM), întrucât, deocamdată, nici unul din aceste sisteme informaționale nu a fost instituit de drept și documentat conform cerințelor Legii nr.467/2003.
		Precizare Pentru clarificarea acestui aspect a fost revizuită definiția informațiilor de interes public, fiind transpusă <i>ad litteram</i> precum la art. 1 § 2 (b) din Convenția de la Tromsø: „Informațiile de interes public sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.” Astfel, sintagma „înregistrate în orice formă”, precum cea din Convenție (eng. „recorded in any

	solicitate; sau b) în privința tuturor informațiilor solicitate furnizorul a oferit un răspuns. În acest caz, se va face referire la numărul și data răspunsului oferit.” În acest sens, propunem, fie completarea art. 21 alin. (1) cu lit. c) cu următorul cuprins: „c) informațiile solicitate necesită o prelucrare suplimentară la oferirea accesului (cum ar fi: efectuarea unei analize/sinteze, dezagregarea din alte documente)”, fie completarea art. 2 cu prevederi care ar oferi un statut juridic special pentru raporturile juridice de elaborare și furnizare a informațiilor oficiale de interes public cu caracter analitic, de sinteză și/sau inedit, a căror elaborare nu reprezintă o obligație juridică expresă a furnizorilor de informații (a se vedea prevederile de la art. 12 alin. (5) și art. 20 alin. (3) din Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație). Aceste completări sunt oportune pentru a face o claritate atât pentru furnizorul de informații, cât și pentru solicitant, precum și în scopul evitării situațiilor de comunicare necorespunzătoare a informațiilor de interes public, în raport cu solicitarea de informații.	form”; fr. „enregistrées sous quelque forme que ce soit”), denotă faptul că informațiile de interes public se referă la informații ce sunt înscrise pe un suport material și nu implică crearea/elaborarea unor informații noi. În acest sens, după cum este expus la pct. 11 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø: „11. [...] „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”. Iar pct. 14 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø, precizează că: „14. Dreptul de acces se limitează la documentele existente.”.
53.	Modificarea art. 20 alin. (1) din proiectul de lege în vederea evitării posibilității de readresare arbitrară a cererilor de acces la informații. Pe de o parte, prevederea din art. 20 alin. (1) nu instituie interdicția expresă privind readresarea cererii de acces la informații în cazurile în care solicitantii de informații de informații dețin sau nu informațiile solicitate, inclusiv în cazurile în care furnizorii de informații sunt obligați să dețină asemenea informații. Pe de altă parte, prevederea din art. 20 alin. (1) nu instituie interdicția expresă privind readresarea cererii de acces la informații în cazul deținerii parțiale de către furnizorii de informații a informațiilor solicitate, inclusiv în cazurile în care solicitantii de informații dețin dovezi privind deținerea de către	Se acceptă Prevederile respective au fost revizuite și comasate într-un singur articol (art. 22).

	furnizorii de informații a unor informații care nu corespund realității. În acest context, urmează a fi eliminată și contradicția prezentă între prevederile din art. 20 alin. (1) și art. 21 alin. (1) lit. a). În acest caz, propunem instituirea expresă a dreptului de a readresa cererea doar în cazul în care furnizorul de informații nu deține niciuna din informațiile solicitate.	
54.	Art. 17 alin. (1) și (2) din proiectul de lege stipulează: „(1) <i>Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii. (2) Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 5 zile, în cazul în care se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și împreună cu motivele prelungirii</i>”. La rândul său, art. 25 lit. d) menționează că: „<i>Constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, următoarele fapte: d) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii</i>”, iar art. 26 alin. (1) și (2) prevede: „(1) Pentru încălcările prevăzute la art. 25, instanța de judecată aplică persoanei responsabile o sancțiune pecuniară sub formă de amendă”. Astfel, avînd în vedere faptul că examinarea în termen a solicitării de prezentare a informațiilor de interes public constituie o obligație, nerespectarea căreia este pasibilă de a fi sancționată pecuniar, considerăm necesară modificarea art. 17 alin. (2) prin substituirea sintagmei „<i>poate fi prelungit cu cel mult 5 zile</i>” cu sintagma „<i>poate fi prelungit cu cel mult 15 zile</i>”, în vederea asigurării prezentării informațiilor solicitate în volum necesar și în termen legal, deoarece	Se acceptă parțial Termenul de prelungire al examinării cererii este extins la cel mult 10 zile. Prolungirea cu 15 zile este excesivă și nu va asigura examinarea cu celeritate a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public.

		posibilitatea prelungirii termenului doar cu 5 zile, în unele cazuri bine argumentate, cum ar fi concediul anual sau medical al persoanei responsabile, sau insuficiența de cadre umane în subdiviziunea vizată de solicitarea de informații, ar putea constitui un termen insuficient.	
Consiliul Concurenței	55.	Conform alin. (4) art. 15 din proiectul de lege, semnarea olografă sau electronică a cererii nu este obligatorie. Prevederile constituționale referitoare la instituția petiționării asigurate de art. 52 din Constituția Republicii Moldova sunt dezvoltate în cadrul Codului administrativ, adoptat la 19 iulie 2018. În conformitate cu alin. (1) al art. 9 din Codul administrativ, petiția reprezintă orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică. Astfel, conchidem că cererea cu privire la accesul la informație de interes public este calificată ca o petiție, în sensul Codului administrativ. Prin urmare, în acord cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 25 din 17.09.2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime inițiat la sesizarea nr. 14a/2013, Curtea la pct. 41, a reținut că, din redacția articolului 52 din Constituție, rezultă cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată, iar petiționarii trebuie să fie identificabili. Respectiv, alin. (1) al art. 75 din Codul administrativ prevede elemente care trebuie să le conțină o petiție, printre acestea elemente fiind și semnătura petiționarului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul petiției transmise în formă electronică – semnătura electronică. Subsecvent, Codul administrativ prevede și sancțiuni pentru lipsa elementelor petiției. Alin. (2) al art. 76 din Codul administrativ prevede că, dacă petiția	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

	nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 72 alin. (3) sau art. 75 alin. (1) lit. c)–e), solicitantului i se indică asupra neajunsurilor și i se acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. În cazul în care petiționarul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, petiția nu se examinează. Astfel, în vederea asigurării dreptului statuat de art. 52 din Constituția Republicii Moldova, precum și pentru neadmiterea unor posibile abuzuri din partea solicitanților neidentificabili de informații de interes public sau utilizarea acestor informații cu rea-credință de către unii petiționari neidentificabili, considerăm necesar ca cerințele de conținut stabilite de art. 75 ale Codului administrativ pentru petiții, să fie aplicabile și pentru aceste categorii de petiții ce se vor materializa sub forma unor cereri de solicitare de informații cu caracter public.	
56.	Conform art. 18 din proiectul de lege cu privire la accesul la informație de interes public, termenul de examinare și soluționare a cererii este stabilit de 15 zile calendaristice. Prioritar, reținem și menționăm faptul că Convenția de la Tromsø nu prevede un termen-limită concret pentru examinarea și soluționarea acestor cereri de prezentare a informațiilor cu caracter public de către autorități. Stabilirea termenului general de prezentare a informației în zilele calendaristice, va presupune că la calcularea acestui termen nu se vor lua în considerare calendarul zilelor libere și de sărbători, prevăzute de Codul muncii, fapt ce ar putea reduce efectiv termenul pentru examinarea și soluționare cererii pentru acces la informație de interes public. În acest sens, este necesar de luat în considerare că proiectul propune ca la informații de interes public să fie raportate toate informațiile deținute de furnizorii de	Nu se acceptă Pentru asigurarea unor standarde mai înalte în materia soluționării cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, termenul inițial de examinare a cererilor urmează a fi mai scurt.

		informații, fapt ce presupune un volum enorm de informații și de o complexitate variată de informații. Respectiv, pentru a fi asigurat dreptul petiționarului la informația de interes public solicitată, furnizorii de informații vor fi obligați să selecteze, să sistematizeze, să prelucereze și să genereze cu atenție sporită informația deținută astfel încât informația prezentată să coincidă cu obiectul cererii și ca dreptul de acces la informație al solicitantului să fie asigurat în mod efectiv, deplin și complet, procese ce necesită un termen mai mare de timp. Astfel, propunem ca termenul prevăzut la art. 18 din proiectul de lege de soluționare și examinare de către furnizorii de informație a cererilor de informații, să fie stabilit în zile lucrătoare și nu calendaristice.	
	57.	În altă ordine de idei, ținem să menționăm că conform alin. (3) al art. 24 din proiect de lege, pîrîtul nu are dreptul să intențeze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională. În acest context, se atestă riscul ca această prevedere ar putea limita/îngrădi drepturile procesuale ale autorităților publice pîrte și defavoriza o parte în raport cu cealaltă. Prin urmare, în așa mod, nu vor fi asigurate aceleași mijloace procedurale legale și instrumente de apărare egale de care ar putea dispune autoritatea pîrte pentru a-și apăra interesele sale, contrar principiilor egalității în drepturi procedurale a participanților la proces garantate de art. 23, art. 43 din Codul administrativ și alin. (4) al art. 26 din Codul de procedură civilă.	Precizare Prevederea respectivă a fost revizuită.
Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești	58.	Cu referire la art. 14 alin. (4) din Proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public – „Semnarea cererii nu este obligatorie”, reiterăm că lipsa semnăturii ar majora considerabil numărul cererilor privind accesul la informațiile de interes public (unele	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

		din ele eventual depuse în mod abuziv) și respectiv volumul de lucru al furnizorilor de informații. De altfel, potrivit tabelului de sinteză al obiecțiilor și recomandărilor, mai multe autorități au recomandat și argumentat necesitatea semnării cererii de acces la informații de interes public.	
59.		Totodată, propunem a completa dispoziția art. 16 alin. (1) cu sintagma „cu informarea solicitantului în caz de posibilitate”. Prin urmare, art. 16 alin. (1) ar avea următorul text: „Cererea care nu conține unul din elementele prevăzute la art. 15 alin. (1) lit. a) sau b) nu se examinează, cu informarea solicitantului în caz de posibilitate”.	Nu se acceptă Norma respectivă este similară cu art. 76 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i>. Odată ce petiția este anonimă sau în aceasta nu sunt indicate datele de contact ale persoanei, atunci, <i>a priori</i>, nu este posibilă contactarea și informarea solicitantului.
60.		Subsecvent, considerăm oportun și completarea art. 16 alin. (2) cu sintagma „din momentul recepționării”, în condițiile în care în majoritatea cazurilor solicitantii nu dispun de poștă electronică, sau nu indică un număr de telefon și respectiv potențialii furnizori de informații urmează să expedieze solicitarea privind înlăturarea neajunsurilor prin intermediul poștei terestre. Drept consecință, după completări art. 16 alin. (2) ar avea următorul text: „Dacă în cerere nu este indicată denumirea furnizorului de informații căruia este adresată cererea, solicitantului i se indică asupra neajunsului și i se acordă un termen de o zi lucrătoare pentru înlăturarea acestuia, din momentul recepționării”.	Precizare Prevederea respectivă a fost exclusă pentru a evita abuzuri din parte furnizorilor de informații.
61.	Autoritatea Națională de Integritate	La art. 15 alin. (4) – se propune obligativitatea semnării cererii de acces la informație. Prezentul proiect de lege, în cazul adoptării, va avea multe similitudini cu Codul administrativ, care stabilește expres prezența semnăturii olografe sau electronice, sub sancțiunea neexaminării cererii.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.
62.		La art. 16 alin. (4) – se propune excluderea sintagmei „fapt despre care este informat solicitantul”.	Nu se acceptă

Agenția Servicii Publice		Alin. (2) al articolului prevede obligația furnizorului de informație de comunicare a neconformității cererii și oferirea unui termen pentru conformitate. Neexaminarea cererii survine ca consecință la neînlturarea neajunsurilor și acest fapt, nu urmează a fi comunicat suplimentar, deoarece orice procedură administrativă efectuată include resurse suplimentare de personal și financiare.	Informarea persoanei cu privire la neexaminarea cererii este esențială în vederea asigurării drepturilor procedurale ale solicitantului.
	63.	La art. 22 – se propune excluderea alin. (4). Reieșind din prevederile art. 14 alin. (1) care prevede obligația furnizorului de informații să primească și să înregistreze cererea, în anumite cazuri readresarea este calea cea mai rațională și optimă de soluționare a unei cereri. Ori, tractarea unei readresări ca refuz din partea unei autorități publice la accesul informațiilor publice, poate genera un șir de litigii în procedura contenciosului administrativ. Cu atât mai mult că, contestarea acțiunilor sau inacțiunilor furnizorilor de informații se realizează fără respectarea procedurii prealabile prin depunerea acțiunii în instanța de judecată conform prevederilor Codului administrativ.	Precizare Readresarea cererii nu este tratată ca refuz, ci ca respingere a cererii, pornind de la faptul că furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate. Or, aceste instituții juridice sunt similare.
	64.	La articolul 13 care reglementează modulele de înaintare a cererii, la lit. a) considerăm necesară excluderea textului „prin intermediul poștei electronice”, întrucât se limitează neîntemeiat posibilitatea de a trimite solicitările electronic. Menționăm că actualmente există sisteme informaționale dedicate, prin intermediul cărora pot fi depuse cereri de solicitare ale informației, iar indicarea în lege doar a posibilității de a trimite cererile la poșta electronică nu este justificată. Propunem ca lit. a) să fie expusă în următoarea redacție: „a) transmisă în formă electronică”;	Se acceptă Art. 13 alin. (1) lit. a) se expune în redacția propusă.
	65.	La lit. b) considerăm că este inoportună reglementarea, potrivit căreia depunerea cererii scrise se face doar la sediul furnizorului de informații. Or,	Se acceptă Sintagma „la sediul furnizorului de informații” este exclusă.

		cererea scrisă poate fi depusă, inclusiv la subdiviziunile teritoriale ale furnizorului. Respectiv, considerăm că textul trebuie reformulat, după cum urmează: „b) depusă în scris;”, fără a se indica mijloacele prin care poate fi expediată adresarea.	
66.		Articolul 15, alineatul (4) a se expune în următoarea redacție: ”(4) Semnarea olografă sau electronică a cererii este obligatorie.” Reiterăm această modificare întrucât cererile nesemnate sunt considerate anonime și nu se examinează, pentru același argument valabil privind necesitatea identificării, cu exactitate, a solicitantului, căruia au fost dezvăluite date cu caracter personal și pentru informarea în mod corect în privința operațiunilor de prelucrare a posesorului acestor date, dar și în vederea asigurării dreptului de opoziție al subiectului ca datele cu caracter personal care îl vizează să facă obiectul unei prelucrări.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.
67.		La articolul 18, alin. (2) – considerăm necesară reformularea textului, în sensul includerii printre modalitățile de comunicare despre prelungirea examinării cererii, nu doar forma scrisă, dar și cea în format electronic.	Nu se acceptă În conformitate cu art. 60 alin. (4) și (5) din <i>Codul administrativ</i>, prelungirea termenului general al procedurii administrative se realizează în scris.
68.	Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică	La art. 4, lit. f) Agenția consideră necesar și oportun excluderea textului „care furnizează sau distribuie gaze naturale ori energie electrică”. Argumentare: Potrivit avizului anterior, Agenția a solicitat completarea listei furnizorilor de informații cu întreprinderile energetice. Autorii proiectului au acceptat propunerea, însă cu operarea unor modificări și anume, a fost adăugat textul: „care furnizează sau distribuie gaze naturale ori energie electrică”. În această ordine de idei, Agenția atrage atenția autorilor că prin precizarea operată au exclus nejustificat de sub incidența proiectului de lege a	Se acceptă parțial Pentru a include și subiecții menționați în obiectie, art. 4 lit. f) va avea următorul cuprins: „f) <i>întreprinderile energetice care desfășoară activități în domeniul gazelor naturale, energiei electrice sau energiei termice;</i>” Utilizarea noțiunii generice „întreprinderile energetice” este excesivă. Or, în conformitate cu definiția prevăzută la art. 3 din <i>Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică</i>, această noțiune include și întreprinderile care desfășoară activitățile reglementate

	întreprinderilor energetice, care transportă energie electrică și respectiv gaze naturale, precum și întreprinderile din domeniul termoelectric care transportă, distribuie și furnizează energia termică consumatorilor. Or, aceste întreprinderi de asemenea prestează servicii publice de interes național, sau după caz local, precum și dețin poziție dominantă în limitele teritoriilor de activitate. Subsecvent, relevăm că prevederile art. 3 din Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, care definesc noțiunea de întreprindere energetică ca fiind persoană fizică sau persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile reglementate prin Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și prin Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere (în continuare – legi sectoriale). Astfel, în textul propus sunt incluse doar întreprinderile care își desfășoară activitatea în sectorul energiei electrice și a gazelor naturale însă sunt omise întreprinderile din celelalte sectoare energetice.	de Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere: a) comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare; b) comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat la stațiile de alimentare; c) importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei; d) importul și comercializarea cu ridicata a gazului lichefiat. Menționăm că activitățile respective nu pot fi catalogate ca servicii publice sau servicii de interes public. Or, sunt activități comerciale private, care urmăresc un interes legitim privat. Prin urmare, includerea acestora în lista furnizorilor de informații este excesivă.
69.	La pct. 177 din Sinteza obiecțiilor, motivarea refuzului propunerilor înaintate de către Agenție ce vizează accesul la informațiile personale ale angajaților subiecților care cad sub incidența proiectului respectiv de lege (salariul angajaților, sancțiunile disciplinare, etc.), autorii au făcut trimitere la argumentele pct. 34 din Sinteza, conform cărora pentru a fi asigurată claritatea și coerența cadrului normativ, precum și pentru a exclude potențialele confuzii cu privire la corelația normei legale cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal, prevederile respective	Precizare În contextul obiecțiilor expuse la pct. 101 și 130 din prezentul tabel, norma respectivă a fost reintrodusă în proiectul de lege.

		urmează a fi incluse la art. 2 alin. (4) din Legea 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Din aceste considerente, solicităm respectuos expedierea în adresa Agenției spre examinare și avizare a proiectului de modificare a Legii nr. 133 din 08.07.2011 privind protecția datelor cu caracter personal, ca urmare a operării de către autori a modificărilor despre care se menționează la pct. 34 al Tabelului de sinteză.	
Banca Națională a Moldovei	70.	Articolul 34 din Constituția Republicii Moldova consacră dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public, precum și obligația corelativă a autorităților publice de a asigura informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Întinderea dreptului de acces la informație a fost explicitată în jurisprudența Curții Constituționale, care a menționat că acest drept nu reprezintă un principiu absolut și nu are, a priori, un caracter prioritar în raport cu alte principii (HCC nr. 24/2021, par. 60-61). Totodată, dreptul de acces la informație este circumstanțiat dreptului la libera exprimare (HCC nr. 24/2021, par. 15), corelație care se manifestă mai pregnant în cazul jurnaliștilor și organizațiilor neguvernamentale (HCC nr. 29/2019, par. 47, 54, 56, 57). Raționamentele Curții Constituționale transpun considerentele reliefate în jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului. Totodată, în cadrul Uniunii Europene (UE), informațiile deținute de Banca Centrală Europeană (BCE) beneficiază de un regim special, statuat în unul din actele fundamentale ale UE – Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (TFUE). În acest sens, sunt esențiale următoarele prevederi: - art. 15 alin. 3 din TFUE: „(3) Orice cetățean al Uniunii și orice persoană fizică sau juridică, care are	Se acceptă

reședința sau sediul statutar într-un stat membru, are drept de acces la documentele instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, indiferent de suportul pe care se află aceste documente, sub rezerva principiilor și condițiilor care vor fi stabilite în conformitate cu prezentul alineat. [...] Dispozițiile prezentului alineat se aplică Curții de Justiție a Uniunii Europene, Băncii Centrale Europene și Băncii Europene de Investiții numai în cazul în care exercită funcții administrative”;

- art. 339 din TFUE: „Membrii instituțiilor Uniunii, membrii comitetelor, precum și funcționarii și agenții Uniunii sunt obligați, chiar și după încetarea funcțiilor lor, să nu divulge informațiile care, prin natura lor, constituie secret profesional și, îndeosebi, informațiile referitoare la întreprinderi și la relațiile lor comerciale sau la elementele de preț de cost.”;

- art. 10.4 din Protocolul nr. 4 la TFUE (Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene): „Reuniunile (Consiliului Guvernatorilor) sunt confidențiale. Consiliul guvernatorilor poate decide să facă public rezultatul deliberărilor sale.”;

- art. 37 din Protocolul nr. 4 la TFUE: „37.1. Membrii organelor de conducere, precum și personalul BCE și cel al băncilor centrale naționale au obligația, chiar și după încetarea funcțiilor lor, de a nu divulga informații care, prin natura lor, intră sub incidența obligației de păstrare a secretului profesional. 37.2. Persoanele care au acces la date care intră sub incidența legislației Uniunii care impune obligația păstrării secretului se supun acestei legislații.”

În egală măsură, Directivele aplicabile activităților profesionale pe piața financiară (inclusiv Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudentială a

instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (CRD); Directiva 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne (PSD2); Directiva 2015/849 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului (AML); Directiva 2014/59/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 de instituire a unui cadru pentru redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții (BRRD); Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (MiFID II); Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvency II) consacră drept regulă generală principiul confidențialității informațiilor gestionate în procesul de supraveghere, stabilind în mod restrictiv excepțiile de la acest principiu.

Totodată, în jurisprudența sa, Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) consacră primatul principiului confidențialității în domeniul financiar și necesitatea respectării ferme a acestui principiu, excepții fiind admisibile doar în cazurile prevăzute exhaustiv în legislația ce reglementează activitățile profesionale pe piața financiară. Considerăm important de a evidenția concluzia CJUE că asigurarea confidențialității informației servește nu doar pentru protecția intereselor private ale instituțiilor de credit și ale secretelor sale comerciale, dar și pentru protecția interesului public de desfășurare eficientă a supravegherii bancare în cadrul statului, precum și în

vederea asigurării încrederii altor autorități de supraveghere (din același stat sau din alte state) că se va păstra secretul informațiilor confidențiale transmise în cadrul raporturilor de schimb de informații în domeniul financiar. Astfel, în Hotărârea sa pronunțată în cauza Gemeente Hillegom v Hillenius (C-110/84, par. 27), CJUE conchide: „27. Pentru ca monitorizarea băncilor prin supraveghere într-un stat membru și schimbul de informații de către autoritățile competente să funcționeze corespunzător, este necesar să se protejeze secretul profesional. Dezvăluirea informațiilor confidențiale în orice scop ar putea avea consecințe dăunătoare nu numai pentru instituția de credit direct vizată, ci și pentru sistemul bancar în general. Consecvent, dacă nu există obligația de a păstra secretul informațiilor confidențiale, schimbul obligatoriu de informații între autoritățile competente ar putea fi periclitat, deoarece autoritatea unui stat membru nu ar putea fi sigură că informațiile confidențiale pe care le furnizează unei autorități dintr-un alt stat membru vor rămâne, în principiu, confidențiale.”.

Consemnăm, că în linie cu Directivele UE ce reglementează activitățile profesionale pe piața financiară, art. 126-134 din Legea nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, art. 103 din Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică și art. 36 din Legea nr. 548/1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei stabilesc obligația de păstrare a secretului profesional în privința informațiilor confidențiale gestionate de Banca Națională a Moldovei, precum și determină, în mod exhaustiv și limitativ, cazurile în care, cu titlu de excepție, se admite divulgarea sau publicarea informațiilor confidențiale.

Adițional, semnalăm, că Autoritatea Bancară Europeană (ABE), în 2018, după efectuarea unui exercițiu de evaluare a regimului de confidențialitate

consacrat în Legea nr. 202/2017, Legea nr. 548/1995 și actele normative subsecvente acestora, a inclus Banca Națională a Moldovei (BNM) în lista autorităților de supraveghere din statele non-membre ale UE, ale căror regimuri de confidențialitate pot fi considerate echivalente celor aplicate în țările Uniunii Europene⁴, aspect esențial care permite BNM să efectueze schimb de informații cu autoritățile de supraveghere ale UE și care deschide posibilitatea pentru participarea BNM la colegiile de supraveghetori ce monitorizează grupurile bancare din UE (din care cinci operează în Republica Moldova).

Relevăm, că potrivit Instrucțiunilor ABE de echivalare a regimurilor de confidențialitate, în procesul de evaluare a regimului de confidențialitate aplicabil de BNM, ABE evaluează respectarea și aplicarea a patru principii care sunt considerate a fi caracteristicile-cheie ale regimului de secret profesional la nivel UE: - Principiul 1: regimul național conține noțiunea de informație confidențială, în conformitate cu: art. 53 alin. (1) din Directiva CRD; art. 57a alin. (1) din Directiva AMLD; art. 84 alin. (3) din Directiva BRRD; art. 24 din Directiva PSD2; - Principiul 2: regimul național conține prevederi care instituie obligații de păstrare a secretului profesional în conformitate cu: art. 53 și art. 54a din Directiva CRD; art. 24 din Directiva PSD2; art. 57a din Directiva AMLD; art. 84 alin. (1)-(3) din Directiva BRRD; - Principiul 3: regimul național restricționează utilizarea informației confidențiale în conformitate cu: art. 54, 56, 57, 58, 58a și 59 din Directiva CRD; art. 84 alin. (3) și art. 84 alin. (5) din Directiva BRRD; art. 57a și 57b din Directiva AMLD; art. 24 din Directiva PSD2; - Principiul 4: regimul stabilește restricții privind transferul informației confidențiale în conformitate cu: art. 56-61 din Directiva CRD; art. 84 alin. (4), art. 84

alin. (5) și art. 98 din Directiva BRRD; art. 57a și 57b din Directiva AMLD; art. 24 din Directiva PSD2.

În lumina celor expuse supra, urmare examinării proiectului de lege revizuit (art. 2 alin. (2), art. 7 alin. (3) din proiect) și a sintezei obiecțiilor și propunerilor aferente acestuia, înțelegem că prevederile proiectului de lege nu vor fi aplicabile informațiilor care cad sub incidența art. 36 din Legea nr. 548/1995, art. 126-134 din Legea nr. 202/2017, art. 103 din Legea nr. 114/2012 și art. 120 din Legea nr. 92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, abordare pe care o susținem în virtutea exigențelor inerente principiului confidențialității în domeniul financiar, ce derivă atât din interesul public de realizare a politicii monetare și valutare în stat și de desfășurare eficientă a supravegherii pieței financiare, cât și din dreptul Ununii Europene, susținut de jurisprudența CJUE (exemplificate anterior). Observăm că soluții similare au fost consacrate expres și în legile privind accesul la informație din Germania, Olanda, Luxemburg și Irlanda. În plus, constatăm că o atare soluție legislativă, care permite excepții de la regula accesului la informații în virtutea unor legi speciale, fără a obliga furnizorul de informații să realizeze, adițional, și evaluarea criteriilor de proporționalitate a limitării (stabilite în articolul 7 alin. (4) din Legea nr. 982/2000), conferă transparență și previzibilitate regimului juridic aplicabil accesului la informații și este aliniată considerentelor Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal – „57. Curtea notează că, în privința unor prevederi normative cu caracter general, Curtea Europeană a stabilit că acestea constituie o modalitate mai practică de a atinge un scop legitim decât prevederile care permit o examinare de la caz la caz. Acest ultim sistem poate genera un risc semnificativ de

		incertitudine, de litigii, de costuri și de întârzieri (a se vedea James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 21 februarie 1986, § 68) [HCC nr.17 din 23 iunie 2020, § 83].”.	
71.		Referitor la datele cu caracter personal, având în vedere comentariile expuse în ultimul enunț al pct. 33 din Sinteză, considerăm oportună explicitarea de către autorul proiectului a modului de aplicare a mecanismului de acces la informația ce constituie date cu caracter personal, în particular modul de corelare a prevederilor art. 2 alin. (2), art. 7 alin. (1) și (2) și art. 8 din proiectul de lege și prevederile Legii nr. 133/2011 privind datele cu caracter personal (art. 5 alin. (5) lit. b), art. 6-9). Înțelegem, că furnizorul de informații, recepționind o cerere de comunicare a informațiilor oficiale ce reprezintă (total sau parțial) date cu caracter personal, în baza art. 2 alin. (2) din proiectul de lege, va aplica prevederile Legii nr. 133/2011 și, prin urmare, accesul la datele cu caracter personal vizate la art. 6-9 din Legea nr. 133/2011 se va oferi doar în condițiile prevăzute de articolele respective, iar în privința altor date cu caracter personal, în baza art. 5 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 133/2011, furnizorul de informații va aplica dispozițiile art. 7 alin. (1) și alin. (2) și ale art. 8 din proiectul de lege și va evalua întrunirea criteriilor de proporționalitate a limitării, după care va decide în privința furnizării informației. În aceeași ordine de idei, semnalăm, că modul în care este formulat (la art. 7 alin. (1) lit. g) din proiect) interesul public vizat („date cu caracter personal”) suscită dificultăți în aplicarea prevederilor art. 8 din proiect (condiția de la art. 8 lit. a) putând fi considerată întrunită din start, întrucât faptul divulgării datelor cu caracter personal, care se prezumă a fi confidențiale, prejudiciază iminent aceste „date cu caracter personal”), or, potrivit art. 3 alin. 1 lit. f) din Convenția de la Tromsø, nu orice divulgare a datelor cu	Se acceptă Nota informativă se completează cu precizările de rigoare.

	caracter personal va putea trece „testul prejudiciului”, având în vedere că, reieșind din modul de formulare a interesului public protejat („viața privată și alte interese private legitime”) nu se contrapune un interes public (de cunoaștere a informației) cu informația propriu-zisă (datele cu caracter personal), dar cu interesul public care stă la baza delimitării acestei categorii specifice de informații, care este viața privată și alte interese private legitime. Având în vedere aceste considerente și ținând cont de faptul că furnizorii de informații procesează multiple date cu caracter personal, învederăm dificultăți în aplicarea practică a prevederilor art. 7 și 8 din proiect și a Legii nr. 133/2011 în privința solicitărilor de date cu caracter personal și considerăm necesară precizarea acestor aspecte fie în proiectul de lege, fie în Nota informativă aferentă acestuia.	
72.	În tot textul proiectului de lege (inclusiv în denumire), recomandăm revizuirea termenului „informații publice”, or, sensul vizat de autorii proiectului (conform art. 2 din proiectul de lege) și sensul propriu al sintagmei „informații publice” (care ar presupune informații care sunt deja disponibile publicului) par a fi contradictorii în partea în care vizează informațiile care sunt deținute de furnizorii de informații, dar nu sunt publice (informații care nu sunt publice se consideră, prin definiție, drept informații publice). De altfel, ar fi superfluă sarcina autorității publice de a oferi acces la informații care se consideră publice (accesibile publicului).	Se acceptă Noțiunea „<i>informații publice</i>” a fost substituită cu noțiunea „<i>informații de interes public</i>”.
73.	Totodată, considerăm oportun de a stabili precizări referitoare la informațiile (documentele) care pot fi solicitate, ținând cont de recomandările expuse în Nota explicativă aferentă Convenției de la Tromsø: „14. Dreptul de acces este limitat la documentele existente. Convenția nu obligă părțile să creeze noi documente la cererile de informații, deși unele părți recunosc această	Precizare În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 52 din prezentul tabel. Precizăm că, în sensul definiției de la art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i>, precum și cea oferită de prezentul proiect de lege, în cazul în care informațiile solicitate sunt deținute în documente și/sau formate

	obligatie mai largă într-o oarecare măsură.”. Limitarea dreptului de acces doar la informația care este deținută într-o anumită formă sau cu o anumită structură pare a fi oportună pentru a evita activități de selectare, sintetizare sau prelucrare în alt mod a informației în cazurile în care se solicită informații specifice, care, în general, pot fi considerate că sunt deținute de autoritatea publică, dar care nu sunt păstrate în forma sau structura solicitată de persoana interesată.	diferite, atunci furnizorul de informații este obligat să le compileze și să le comunice solicitantului în corespundere cu art. 19 din prezentul proiect de lege. A se vedea, cu titlu de exemplu, ghidările Comisarului pentru Informație al Regatului Unit: <i>„Extracting and compiling information</i> <i>Sometimes a requester wants a list of documents, schedule of correspondence or a document summary rather than a particular document itself. Whilst you may not physically possess such a document, you would probably still hold the information, because you could compile or extract it from raw data that you possess.</i> <i>If you have the “building blocks” necessary to produce a particular type of information, it is likely that you would hold that information unless it requires particular skills or expertise to put the building blocks together.</i> Example <i>Decision notice FS50070854 concerned a request for information about discussions between the UK and the US on energy policy and oil production. The initial request was for the information on the actual discussions. This was followed up with a request for a schedule of documents falling within the scope of the original request. In respect of the schedule, the Commissioner stated that:</i> <i>“The information already exists: the public authority cannot be said to be creating it. And, while producing a list of the documents in which the relevant information is contained may be a new task, it is not creating new information; it is simply a re-presentation of existing information...”²</i>

² *Freedom of information and environmental information regulations – Determining whether we hold information*, Information Commissioner’s Office:

	74. Potrivit art. 34 alin. (2) din Constituția R. Moldova, obligația de informare a cetățenilor revine doar autorităților publice, iar Curtea Constituțională, interpretând prevederile art. 34 alin. (1) și (2) din Constituția R. Moldova (în Hotărârea nr. 3/2021, par. 27 și Hotărârea nr. 24/2021, par. 14), atribuie la categoria de „autorități publice”, în sensul art. 34 alin. (2), autoritățile publice și instituțiile publice. Totodată, conform definiției stabilite în art. 2 din Convenția de la Tromsø, „„autorități publice” semnifică: 1) guvernul și administrația la nivel național, regional și local; 2) organe legislative și autorități judiciare în măsura în care îndeplinesc funcții administrative conform legislației naționale; 3) persoane fizice sau juridice în măsura în care exercită autoritate administrativă.”. Suplimentar unei aparente neconcordanțe între prevederile art. 34 alin. (2) din Constituția R. Moldova și ale art. 2 din Convenția de la Tromsø, semnalăm, că stabilirea în calitate de furnizori de informații oficiale a subiecților menționați la art. 4 lit. c), d), f) și g) din proiectul de lege pare să nu țină cont nici de prevederile art. 34 alin. (2) din Constituția R. Moldova și nici de prevederile art. 2 din Convenția de la Tromsø. Respectiv, recomandăm de a examina necesitatea revizuirii listei furnizorilor de informații prevăzuți la art. 4 din proiectul de lege, întrucât ar fi oportună o evaluare suplimentară a încadrării în limitele prevederilor art. 34 din Constituția R. Moldova a reglementărilor care stabilesc persoane juridice de drept privat (care nu exercită atribuții de putere publică sau în partea în care nu exercită astfel de atribuții) în calitate de furnizori de informații și care instituie obligația acestora de a furniza orice informații deținute (indiferent de obiectul acestor informații).
	Precizare Toate entitățile prevăzute la art. 4 din prezentul proiect de lege, cu excepția întreprinderilor energetice, cad sub incidența la art. 1 § 2 (a) (ii) (3) din <i>Convenția de la Tromsø</i>: Adițional, precizăm că, nici art. 1 § 2 (a) din <i>Convenția de la Tromsø</i>, nici art. 34 din <i>Constituția Republicii Moldova</i>, nu limitează posibilitatea extinderii subiecților care cad sub incidența regimului juridic de acces la informații, după cum este precizat și la pct. 9 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i>.

	Totodată, în partea ce ține de furnizorii de informații prevăzuți la art. 4 c)-f), instituirea în sarcina acestora a obligației generale de furnizare a oricărei informații deținute, indiferent de faptul dacă această informație ține sau nu de exercitarea unor atribuții sau sarcini de putere publică, pare să fie contrară principiilor de concurență loială, în contextul stabilirii unui tratament diferențiat față de entitățile private cărora le incumbă obligații de furnizare a informațiilor în virtutea proiectului de lege, în raport cu ceilalți participanți la circuitul economic. Această sarcină, care, în opinia noastră, poate conduce la furnizări excesive de informații de către anumiți subiecți privați și ar putea submina condițiile egale de activitate pe piață, nu este susținută de justificarea exercitării unor competențe sau sarcini de putere publică, după cum se reclamă în art. 1 alin. 2 lit. a) din Convenția de la Tromsø și pct. 8 din Nota explicativă aferentă acesteia.	
75.	Cu privire la art. 4 lit. f), recomandăm de a examina oportunitatea revizuirii prevederii, astfel încât să se determine în mod clar și fără echivoc, că sintagma „din sectorul justiției” se referă nu doar la profesii, dar și la asociațiile profesionale.	Se acceptă Prevederea a fost revizuită.
76.	La art. 7 alin. (1), propunem de a examina necesitatea revizuirii sintagmei „scopuri legitime reglementate de lege”, or scopul poate să nu fie prevăzut expres de lege, dar poate să derive din textul legii. De asemenea, Convenția de la Tromsø (nici Nota explicativă aferentă acestei Convenții) nu pare să stabilească că reglementarea prin lege a scopului limitării reprezintă o cerință indispensabilă pentru ca limitarea să fie aplicabilă. În același timp, scopurile, fiind stabilite în proiectul de lege, pot fi considerate a fi reglementate de lege.	Se acceptă Sintagma „<i>reglementate de lege</i>” este exclusă.
77.	De asemenea, recomandăm de a examina oportunitatea completării listei temeiurilor de limitare a	Precizare

	dreptului de acces la informație, or, sesizăm că s-a omis menționarea unor temeuri de limitare a dreptului de acces la informație, care sunt prevăzute (deci considerate esențiale de către autorii Convenției) de art. 3 din Convenția de la Tromsø și care urmăresc interesul public de protecție a: - investigațiilor disciplinare, care pot să necesite limitarea accesului la informație inclusiv pentru a nu periclită procesul de acumulare a probelor și realizarea obiectivelor investigației disciplinare. Nu pare a fi oportună neglijarea importanței confidențialității procesului de desfășurare a investigațiilor disciplinare (inclusiv în cazul persoanelor ce dețin funcții de demnitate publică sau a funcționarilor publici cu statut special), care contribuie la buna desfășurare a acestor investigații și la evitarea acțiunilor de sabotare a acestor proceduri disciplinare. Totodată, întrucât investigația disciplinară, de regulă, nu constituie o activitate a autorității publice cu efect în exterior (vizînd raporturile interne dintre autoritate și angajat), nu pare a fi coerentă atribuirea investigațiilor disciplinare la categoria de proceduri administrative (după cum rezultă din Nota informativă aferent proiectului de lege); - deliberărilor din cadrul sau dintre autoritățile publice cu privire la examinarea unei chestiuni: pare a fi justificată decizia autorilor Convenției de a include interesul public aferent păstrării secretului deliberărilor în calitate de temei de limitare a dreptului de acces la informație, fiind relevante explicațiile prezentate în Nota explicativă aferentă Convenției: „34. Litera k prevede posibilitatea limitării accesului la documentele oficiale în scopul protejării confidențialității procedurilor din cadrul sau dintre autoritățile publice cu	Atît procedura disciplinară, cît și deliberările din cadrul autorităților publice cu privire la examinarea unor chestiuni, cad integral sau parțial sub incidența noțiunii de procedură administrativă. Precizăm că definiția noțiunii de „<i>procedură administrativă</i>” (de la art. 6 din <i>Codul administrativ</i>), este expusă identic precum definiția de la § 9 din <i>Legea procedurii administrative</i> a Republicii Federale Germania (<i>Verwaltungsverfahrensgesetz (VwVfG)</i>), care, de asemenea, operează cu conceptul „<i>efectului în exterior</i>” a procedurii administrative (ger. <i>Außenwirkung</i>).³ Accentuăm că conceptul „<i>efectului în exterior</i>” a procedurii administrative (ger. <i>Außenwirkung</i>) nu se referă la faptul că subiecții procedurii administrative pot fi doar persoane din afara autorității publice (<i>i.e.</i> care nu sunt angajate în cadrul autorității). După cum se remarcă și în doctrina de specialitate germană⁴, conceptul „<i>efectului în exterior</i>” a procedurii administrative (ger. <i>Außenwirkung</i>) se referă la cazurile cînd activitatea autorității publice se exprimă prin acte juridice concrete și vizibile, adresate persoanelor fizice și juridice ca deținători personali ai unor drepturi și interese legitime (cum ar fi și funcționarii publici în raporturile de muncă cu autoritățile publice). Esența conceptului de „<i>efect în exterior</i>” a procedurii administrative constă în faptul că persoanele afectate de un act administrativ individual pot să exercite modalitățile legale de apărare împotriva efectelor acestuia și să-l conteste în ordine administrativă sau judiciară (cum ar fi, de exemplu, și în cazul aplicării unei sancțiuni disciplinare).

³ <https://www.gesetze-im-internet.de/vwvfg/>

⁴ Dirk Ehlers, Martin Burgi, *Allgemeines Verwaltungsrecht*, 2010, p. 586;

Mike Wienbracke, *Allgemeines Verwaltungsrecht*, 2015, p. 52.

	privire la examinarea unei chestiuni. Cuvântul „chestiuni” este suficient de larg pentru a acoperi tot felul de probleme tratate de autoritățile publice, adică cazuri individuale, precum și procedurile de luare a deciziilor politice. Trebuie remarcat faptul că, chiar dacă scopul Convenției este de a încuraja participarea publicului la luarea deciziilor, scopul acestei limitări este de a păstra calitatea procesului decizional, permițând un anumit „spațiu de gândire” liber”. În plus, semnalăm că și în cazul instituțiilor UE, în special – BCE, este consacrat secretul deliberărilor organelor sale de conducere (art. 10.4 din Protocolul nr. 4 la TFUE), care protejează procesul decizional de orice presiune externă și, în acest mod, asigură realizarea de către BCE a obiectivelor sale în mod autonom și eficace.	Astfel, procedura disciplinară reprezintă o procedură administrativă, ce se finalizează prin emiterea unui act administrativ individual care afectează direct drepturile și interesele legitime personale ale angajaților autorității. <i>Per a contrario</i>, nu au „<i>efect în exterior</i>” activitățile autorităților publice care nu vizează drepturile sau interesele legitime personale ale angajaților. Exemplul clasic în acest sens sunt indicațiile, dispozițiile sau ordinele conducerii autorității, exprimate verbal sau în scris. Aceste activități nu au un „<i>efect în exterior</i>”, nu afectează drepturile sau interesele legitime personale ale angajaților și nu pot fi contestate în ordine administrativă sau judiciară. Prin urmare, în calitate de regulă generală, emiterea oricăror acte administrative individuale se realizează în cadrul unei „<i>proceduri administrative</i>”. Or, împotriva efectelor acestora pot fi exercitate modalități legale de apărare, în ordine administrativă sau judiciară.
78.	În partea ce ține de prevederea art. 9 alin. (1) lit. h), recomandăm de a examina suplimentar oportunitatea stabilirii obligației de publicare a informației cu privire la deplasările de serviciu în străinătate a oricărui angajat al autorității publice (care pot fi și deplasări de instruire sau formare profesională), or, interesul public de publicare a acestui gen de informații, în măsura în care nu vizează o persoană de rang înalt din cadrul autorității publice, nu pare să justifice sarcina ce se impune autorității publice, în legătură cu orice deplasare de serviciu în străinătate, de a efectua (în termen de 7 zile lucrătoare) colectarea informației și documentelor confirmative ce justifică cheltuielile suportate, redactarea informațiilor și documentelor acumulate	Precizare În conformitate cu pct. 9 din <i>Regulamentul cu privire la delegarea salariilor entităților din Republica Moldova</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 10/2012</i>, informația privind vizitele oficiale/deplasările de serviciu în străinătate, inclusiv devizul și sursa de finanțare a cheltuielilor, se publică trimestrial și anual pe pagina web oficială a autorității/instituției publice respective (<i>i.e.</i> indiferent dacă sunt persoane de rang înalt sau nu). Cu titlu de exemplu, informațiile respective, cu privire la orice angajat al Ministerului Justiției, sunt publicate pe pagina web oficială a ministerului.⁵

⁵ <https://justice.gov.md/ro/advanced-page-type/deplasari-de-serviciu>

	pentru a putea fi publicate pe pagina web și publicarea acestor date pe pagina web. Cu privire la art. 9 alin. (1) lit. k) („datele privind planificarea și executarea bugetelor”), propunem excluderea acestei prevederi (sau, cel puțin, revizuirea acesteia) ținând cont de următoarele considerente: - formularea „date privind planificarea și executarea bugetelor” este una vagă și pasibilă de interpretare abuzivă, or, executarea bugetului are loc prin orice operațiune care implică efectuarea unei cheltuieli sau obținerea unui venit și, prin urmare, reieșind din formularea propusă, toată evidența contabilă a autorității publice urmează a fi publicată (dublă) pe pagina web a autorității publice, ce constituie o sarcină excesivă (care pare să afecteze semnificativ activitatea operațională a furnizorilor de informații), iar interesul public de publicare a informației respective nu pare să prevaleze asupra efectelor unei astfel de sarcini asupra randamentului autorității publice. Totodată, categoria „date privind planificarea bugetului” nu pare să corespundă exigențelor de claritate și predictibilitate (stabilite la art. 54 din Legea nr. 100/2017), fiind necesară determinarea clară a categoriilor de date aferente „planificării bugetului”, având în vedere că în procesul de planificare se examinează și se sintetizează un volum imens de date (dintre care o parte pot constitui obiect al obligației de confidențialitate). - art. 9 alin. (1) lit. a) deja prevede obligația de publicare a informației generale cu privire la bugetul autorității publice; - art. 12 alin. (3) din Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale prevede că se fac publice „bugetele aprobate și rapoartele privind executarea lor”. - unele operațiuni de „planificare sau executare a bugetului” pot fi conexe unor procese care constituie	
79.		Nu se acceptă Acastă prevedere se regăsește de asemenea la pct. 15 sbp. 14) din <i>Hotărârea Guvernului nr. 188/2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 188/2012</i>.

	secret de stat sau secret profesional (cum ar fi emiterea de bancnote sau monede în cazul BNM). - avînd în vedere faptul, că bugetul include „totalitate a veniturilor, a cheltuielilor și a surselor de finanțare destinate pentru realizarea funcțiilor autorității publice” (art. 3 din Legea nr. 181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale), semnalăm, că potrivit art. 21 din Legea nr. 548/1995, BNM aprobă doar devizul de cheltuieli administrative și alocațiile pentru investițiile capitale. Veniturile și cheltuielile (altele decît cele administrative) BNM sunt axate pe obiectivul fundamental de asigurare și menținere a stabilității prețurilor, au un caracter fluctuant și depind de mai mulți factori exogeni și, prin urmare, acestea nu constituie obiectul unui proces uzual de „planificare bugetară”. Corelativ, veniturile și cheltuielile respective nu reprezintă nici obiect al informației privind „executarea bugetului”. Totodată, precizăm, că în raportul anual al BNM (pasibil de publicare conform art. 69 din Legea nr. 548/1995) se includ informații privind analiza situației financiare a BNM la nivel individual și la nivel consolidat.	
80.	Referitor la art. 9 alin. (1), lit. l), urmează a se ține cont că informațiile date se publică de către Curtea de Conturi. Hotărârile și Rapoartele de audit sunt plasate pe site-ul oficial al Curții de Conturi, inclusiv informația privind executarea recomandărilor Curții de Conturi sunt publice pe pagina oficială a acesteia (de exemplu: Hotărîrea nr. 62 din 5 noiembrie 2019 cu privire la Raportul auditului privind conformitatea devizelor de cheltuieli și alocațiilor pentru investiții ale Băncii Naționale a Moldovei pe anii 2015-2018).	Se acceptă Prevederea respectivă se exclude.
81.	La art. 13 alin. (1), lit. a), recomandăm de a examina oportunitatea precizării la care adresă de poștă electronică poate fi remisă cererea: la adresa oficială de e-mail a autorității publice sau la adresa special dedicată	Precizare Din formularea prevederii reiese că cererea poate fi înaintată la orice adresă de poștă electronică a furnizorului de informații.

	furnizării de informații, sau la orice adresă de email a furnizorului. 82. Cu privire la art. 13 alin. (2) și art. 15 alin. (4), având în vedere importanța informațiilor a căror divulgare poate fi limitată, dar care nu a fost limitată în legătură cu aprecierea interesului public prioritar reieșind, inclusiv, din calitatea declarată de solicitant (jurnalist, organizație neguvernamentală, activist civic, etc.), propunem de a evalua suplimentar oportunitatea excluderii cerinței de aplicare a semnăturii olografe sau electronice, care certifică afit identitatea solicitantului, dar și veridicitatea informației din solicitare. În acest sens, art. 4 alin. 2 din Convenția de la Tromsø stabilește, că „Părțile pot oferi aplicanților dreptul de a rămâne anonimi, cu excepția cazurilor în care divulgarea identității este esențială pentru soluționarea cererii.”.	Nu se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel. Adițional, accentuăm că aprecierea interesului public nu poate fi efectuată în mod diferențiat în raport cu statutul solicitantului (e.g. jurnalist, activist civic, etc.). Or, o astfel de abordare este contrară cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: „1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”. Mai mult decât atât, art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø, prevede următoarele: „3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”.

		Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. <i>Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.</i>”. Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile de interes public în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor.
83.	Cu privire la art. 15 alin. (1), în cazul în care, potrivit legislației în vigoare, pentru furnizarea informației este prevăzută, ab initio, o obligație de plată, pare a fi justificat să fie prevăzut, drept un element obligatoriu, documentul care confirmă efectuarea plății pentru furnizarea informației. În acest sens, la art. 16 ar urma să fie reglementată situația în care cererea este prezentată fără anexarea documentului ce confirmă efectuarea plății, termenul de remediere a neajunsului, data de cînd începe să curgă termenul de examinare a cererii.	Nu se acceptă În această ipoteză va fi incident art. 21 alin. (4) din prezentul proiect de lege.

84.	Referitor la art. 15 alin. (3), opinăm că pare a fi oportună expunerea circumstanțelor care conturează interesul public de cunoaștere a informației solicitate, or, determinarea acestui interes public și a ponderii acestuia în contextul cazului particular pare a fi esențială la aplicarea criteriilor de proporționalitate a limitării în cazul informațiilor care sunt pasibile de limitare conform art. 7 din proiectul de lege. Astfel, nu este clar dacă existența unui interes public în cunoașterea informațiilor (altele decât cele exceptate expres în vîrtea art. 2 alin. (2) și art. 7 alin. (3) din proiectul de lege) este prezumat sau urmează a fi probat adițional de către solicitant, precum și dacă o prezumție generală a interesului public de cunoaștere a informației ar fi suficientă pentru evaluarea corespunzătoare a intereselor publice concurente în privința informațiilor solicitate.	Nu se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 20 din prezentul tabel. Existența sau inexistența „<i>interesului public</i>” în accesarea informației nu este apreciată în raport cu motivările și justificările oferite de solicitanți, ci pornind de la însăși natura informațiilor solicitate. În acest sens, vor fi reținute raționamentele Curții Constituționale expuse la §§ 54 și 55 din <i>Hotărîrea nr. 29/2019</i>: „54. [...] la etapa punerii în balanță trebuie desfășurată o analiză concretă a informației care va fi publicată. [...]” 55. <i>Interesul public este legat, de obicei, de chestiuni care afectează publicul într-o asemenea măsură încît ar putea fi interesat în mod legitim de acestea, care îi atrag atenția sau care îl vizează într-un grad semnificativ, în special dacă afectează bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Este, de asemenea, cazul chestiunilor apte să dea naștere unor controverse considerabile, care vizează o problemă socială importantă sau care implică o problemă cu privire la care publicul va avea un interes de a fi informat. Interesul public nu poate fi redus la setea publicului de informație despre viața privată a altora sau la dorința auditoriului de informații „picante” sau de știri de senzație. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul de acces la informații este un instrument important pentru cuantificarea abuzurilor, greșelilor de administrare, corupției și pentru punerea în aplicare a drepturilor fundamentale ale omului. Curtea a atribuit dreptului la informație un caracter de resursă națională. Informațiile deținute de către autoritățile și instituțiile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul acestor entități, ci pentru beneficiul public (a</i>

		se vedea HCC nr. 19 din 22 iunie 2015, §§ 71, 73; HCC nr. 16 din 18 mai 2016, § 50).”. Adițional, noțiunea „<i>interesului public</i>” este redată în cadrul normativ național. Astfel, conform art. 18 din <i>Codul administrativ nr. 116/2018</i>, interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții. În mod similar, conform art. 3 din <i>Legea integrității nr. 82/2017</i>, interesul public este definit drept interes general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.
85.	La art. 16, propunem a se preciza de când începe să curgă termenul de examinare a cererii, în cazul în care se constată neajunsurile menționate la art. 16 alin. (2) și (3) din proiect.	Precizare În acest sens, la art. 16 alin. (3) se introduce următoarea propoziție: <i>„Termenul prevăzut la alin. (2), pînă la înlăturarea neajunsului de către solicitant, nu se include în termenul de examinare și soluționare a cererii prevăzut la art. 18.”.</i>
86.	Referitor la art. 18 alin. (1), recomandăm de a examina oportunitatea stabilirii unui termen echivalent cu termenul de examinare pentru orice petiție (30 zile), or, există cazuri în care, din conținutul cererii nu se poate determina în mod clar dacă aceasta reprezintă o cerere de acces la informație sau o petiție prin care se solicită explicații, sau situații în care cererea poate avea un caracter mixt (se solicită informații, precum și explicații pe anumite subiecte), fiind problematic de a	Nu se acceptă În conformitate cu standardele internaționale și bunele practici din alte state, termenul de bază pentru examinarea și soluționarea cererii trebuie să fie mai redus în comparație cu petițiile obișnuite, pentru a asigura exercitarea efectivă a dreptului constituțional de acces la informație.

	determina termenul în care urmează a se oferi răspunsul.	
87.	Alternativ, sugerăm substituirea textului „15 zile de la data înregistrării cererii” cu textul „15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii complete”, avînd în vedere că din termenul de 15 zile calendaristice, cel puțin 4 zile sunt zile de odihnă/nelucrătoare, respectiv termenul real de examinare este de 10-11 zile, care nu pare a fi un termen rezonabil avînd în vedere derularea concomitentă a altor proceduri administrative. Restrîngerea termenului constituie o problemă mai ales în cazurile în care solicitările nu vizează doar informații din aria directă de responsabilitate a BNM, dar și unele informații deținute de subiecți supravegheați de BNM, ce ar necesita interacțiuni între BNM și alte entități (solicitări și coordonări suplimentare) și termenul de 15 zile, în acest caz, pare a fi insuficient.	Nu se acceptă A se vedea comentariile expuse <i>supra</i>.
88.	Totodată, recomandăm revizuirea momentului de cînd începe să curgă termenul de examinare a cererii, or, termenul ar trebui să curgă nu din data înregistrării cererii, dar din data cînd autorității publice îi sunt comunicate toate elementele obligatorii ale cererii potrivit art. 15 alin. (1). De altfel, ar fi necesar de precizat că termenul de examinare a cererii se suspendă pe perioada înlăturării neajunsurilor potrivit art. 16 alin. (2) și (3). Semnalăm, că art. 23 din Legea Sloveniei privind accesul la informație prevede un termen de 20 zile lucrătoare calculat din data primirii cererii complete.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 85 din prezentul tabel.
89.	La art. 18 alin. (2), sesizăm, că prelungirea termenului ar putea fi necesară nu doar în cazul unui volum mare de informații, dar și în alte situații. Spre exemplu, art. 22 alin. (1) din Legea Croației privind accesul la informație stabilește, că: „(1) Limitele de timp pentru exercitarea dreptului de acces la informație pot fi extinse cu 15 zile, care curge de la data cînd	Se acceptă Art. 18 alin. (2) se completează cu sintagma „cererea este complexă sau”.

	autoritatea publică trebuia să decidă cu privire la cererea de acces la informație, dacă: 1) informația trebuie să fie solicitată în afara sediului autorității publice; 2) o singură solicitare vizează câteva categorii distincte de informații; 3) este necesară pentru a asigura plenitudinea și acuratețea informației solicitate; 4) este necesară efectuarea testului de proporționalitate și a interesului public, conform prevederilor prezentei legi.”	
90.	La art. 18 alin. (4), recomandăm de a revedea prevederea respectivă, ținând cont de faptul că cererea verbală poate fi recepționată de o persoană/subdiviziune, care nu este posesorul datelor și, respectiv, nu va putea estima dacă informațiile sunt sau nu sunt disponibile. Astfel, soluționarea cererii ar depinde nu de faptul dacă informațiile solicitate sunt, în general, disponibile, ci de faptul, dacă persoana căreia îi este adresată această cerere, poate furniza la momentul respectiv, informațiile solicitate. Nu poate fi desconsiderat nici faptul, că persoana căreia îi este adresată cererea, deține careva informații, dar consideră necesar de a da un răspuns ulterior pentru a evita careva erori și pentru a asigura furnizarea unei informații complete și veridice. Așadar, în măsura în care este oportun de a lăsa la discreția reprezentantului autorității publice de a da un răspuns imediat sau de a furniza informațiile ulterior, pare a fi justificat de a aplica și cererilor verbale termenul stabilit la art. 18 alin. (1) din proiectul de lege și de a exclude alineatul (4).	Precizare În ipotezele descrise, solicitantul va fi îndrumat să înainteze o cerere în formă electronică sau scrisă, care va fi examinată și soluționată în termenele prevăzute la art. 18 alin. (1)-(3).
91.	Cu privire la art. 21 alin. (4), pare a fi oportun de a preciza dacă acest alineat este aplicabil și în cazurile prevăzute la alin. (2) și (3) ale art. 21 din proiect.	Precizare Acest fapt reiese nemijlocit din sintagma „conform actelor normative” de la art. 21. Or, alin. (2) și (3) de asemenea se regăsesc într-un act normativ.
92.	Totodată, propunem revizuirea art. 21 alin. (4) reieșind din necesitatea reglementării distincte a	Precizare

	situației în care, din start, prin acte normative, este stabilită obligația (certă și necondiționată) de plată pentru cererea de furnizare a informației (caz în care solicitantul, în virtutea regulii „nemo censetur ignorare legem”, trebuie să cunoască această cerință și să efectueze plata pînă la data depunerii cererii, iar curgerea termenului de examinare ar trebui să depindă de depunerea documentului ce confirmă plata, atașat cererii complete, iar termenul de furnizare a informației ar fi termenul general prevăzut de art. 18) și a situației în care obligația de plată este condiționată de anumite circumstanțe care urmează a fi apreciate de autoritatea publică (numărul de pagini, necesitatea reproducerii informației în altă formă), caz în care ar fi aplicabile prevederile art. 21 alin. (4). În acest din urmă caz, art. 21 alin. (4) pare a fi aplicabil doar la etapa cînd autoritatea publică a examinat cererea și a decis să furnizeze informația (efectuînd, după caz, testul de proporționalitate în privința informațiilor a căror divulgare poate fi limitată), însă a constatat că sunt aplicabile prevederi similare celor prevăzute la art. 21 alin. (2) sau (3). Astfel, în ipoteza normei din art. 21 alin. (4), recomandăm clarificarea condițiilor și etapei procedurii administrative, în contextul căreia ar fi aplicabilă dispoziția art. 21 alin. (4). În caz contrar, dacă solicitantul (cunoscînd prevederile actelor normative sau examinînd datele de pe pagina web despre condițiile de furnizare a informației) efectuează plata la data depunerii cererii, din prevederile art. 21 alin. (4) ar rezulta că autoritatea publică trebuie să examineze și să furnizeze informația în termen de 5 zile lucrătoare. Prin urmare, suplimentar faptului că acest termen de examinare a cererii restricționează semnificativ timpul pe care furnizorul îl are la dispoziție pentru a soluționa cererea și pare să impună autorităților publice o sarcină excesivă, sesizăm	În cazul în care solicitantul a achitat din start plata necesară, atunci vor fi aplicate termenele prevăzute la art. 18 din prezentul proiect de lege. Art. 21 alin. (4) este incident numai în ipoteza în care solicitantul nu a achitat, <i>ab initio</i>, suma necesară.

că se instituie un tratament diferențiat, care nu poate fi justificat doar prin faptul că depunerea cererii este taxată.

Un caz aparte ar fi situația de readresare a cererii către un alt furnizor de informații, care furnizează informația respectivă contra plată potrivit actelor normative: în această situație pare a fi necesar ca furnizorul de informații căruia i s-a readresat cererea să informeze la o etapă incipientă solicitantul despre necesitatea efectuării plății, termenul și condițiile de achitare, însă pare a fi oportun ca termenul de examinare a cererii și de furnizare a informației să fie cel prevăzut la art. 18 (avînd în vedere și art. 22 alin. (5) din proiect) și acesta să curgă de la data cînd cererea întrunește toate elementele obligatorii necesare, inclusiv actul ce confirmă efectuarea plății.

De asemenea, în contextul prevederilor art. 21 alin. (4) propunem de a examina necesitatea reglementării: termenului de achitare sau a dreptului autorității publice de a stabili termenul de achitare și corelației acestui termen cu termenul de examinare a cererii (se suspendă sau nu termenul de examinare a cererii); a corelației termenului de furnizare a informației cu termenul de examinare a cererii (furnizorul urmează să se încadreze doar în termenul stabilit de la data efectuării plății sau trebuie să respecte cumulativ și termenul de examinare a cererii, fiind necesară corelarea și cu prevederile art. 27 lit. c) din proiect); a cazului în care solicitantul nu efectuează plata solicitată (distingîndu-se situația în care plata urmează a fi efectuată la depunerea cererii ca element obligatoriu, caz în care neachitarea va constitui temei de neexaminare a cererii potrivit art.16 alin. (1) și (4), de situația în care cererea a fost examinată și la o etapă ulterioară s-a constatat necesitatea achitării plății conform art. 21 alin. (2) sau (3), caz în care neachitarea nu ar putea fi temei de neexaminare a cererii).

93.	La art. 22 alin. (1), propunem de a examina oportunitatea reglementării drept temei de respingere a cererii a faptului de neachitare în termenul stabilit a plății exigibile conform art. 21 alin. (2), (3) și (4) din proiectul de lege.	Precizare În cazul în care plata nu este achitată, informațiile solicitate nu pot fi comunicate și, prin urmare, nu este necesară includerea unui temei pentru respingerea cererii în acest sens.
94.	Referitor la art. 22 alin. (5), recomandăm de a evalua suplimentar momentul de când începe să curgă termenul de examinare a cererii readresate, luând în considerare că soluționarea cererii de către furnizorul care a primit-o ar putea fi condiționată de efectuarea unei plăți, caz în care pare a fi oportun ca termenul să curgă de la data când cererea întrunește toate elementele obligatorii necesare, inclusiv actul ce confirmă efectuarea plății.	Precizare Sunt valabile comentariile expuse <i>supra</i> .
95.	La art. 25 alin. (6), propunem de a aprecia necesitatea revizuirii textului „care se examinează în condițiile prezentului articol”, or, articolul 25 nu pare să reglementeze toate aspectele procedurale aferente examinării apelului.	Precizare Art. 25 reglementează doar aspectele speciale sau derogatorii în materia procedurii contenciosului administrativ. În rest vor fi aplicabile normele generale din <i>Codul administrativ</i> și <i>Codul de procedură civilă</i> .
96.	Având în vedere prevederile art. 25 alin. (4), care prevede aplicabilitatea față de furnizorul de informații a amenzii, propunem de a evalua oportunitatea substituirii termenilor „sanctiune pecuniară” sau „sanctiune pecuniară sub formă de amendă” cu termenul „amendă”, or, proiectul de lege nu prevede o altă sancțiune pecuniară decât amenda.	Nu se acceptă Considerăm necesară menținerea termenului de „ <i>sanctiune pecuniară</i> ” pentru clarificarea noțiunii de amendă.
97.	Referitor la art. 27 lit. e), având în vedere că plățile pentru furnizarea informației pot fi stabilite nu doar în legi, dar și în alte acte normative, recomandăm revizuirea termenului „ilegale”.	Nu se acceptă Legalitatea sau ilegalitatea solicitării unor plăți este apreciată în raport cu art. 21 din prezenta lege. Prin urmare, termenul „ <i>ilegal</i> ” este unul adecvat.
98.	La art. 27 lit. f), ținând cont de prevederea art. 22 alin. (4) din proiect („Readresarea cererii se consideră drept respingere a cererii”), recomandăm de a evalua necesitatea excluderii cuvintelor „sau readresarea”.	Precizare Deși art. 22 alin. (4) din prezenta lege prevede expres că readresarea se consideră drept respingere a cererii, considerăm că în vederea asigurării unei înțelegeri și clarități maxime pentru destinatarii normei juridice, este necesar de specificat expres că răspunderea survine

		și în cazul readresării cererii (<i>i.e.</i> nemijlocit în norma sancționatorie).	
	99.	Cu privire la art. 27 și art. 28 alin. (4), recomandăm de a examina corelația prevederilor respective cu reglementările concurente din art. 71, 72, 741 alin. (3) ale Codului contravențional al R. Moldova, inclusiv din perspectiva principiului <i>ne bis in idem</i>, avînd în vedere că atât normele punitive din proiectul de lege, cît și cele din Codul contravențional urmăresc scopul de a proteja interesul public de acces la informații oficiale.	Precizare Substituirea subiectului pasibil de răspundere pecuniară tocmai a și urmărit scopul respectării principiului <i>non bis in idem</i>. Or, conform art. 27 și 28 din prezenta lege, sunt pasibili de răspundere pecuniară furnizorii de informații (în calitate de persoană juridică). Iar conform <i>Codului contravențional</i>, sunt pasibili de răspundere contravențională persoanele fizice și persoanele cu funcție de răspundere. Prin urmare, nu suntem în prezența sancționării duble pentru aceeași faptă. Or, reglementările vizează subiecți diferiți care sunt pasibili de răspundere juridică.
	100.	Referitor la art. 28 alin. (4) lit. b), opinăm, că solicitarea unor plăți ilicite pentru furnizarea informațiilor oficiale (afară de cazurile de eroare tehnică la calcularea plății) ar constitui o faptă mai gravă decît cele prevăzute la art. 27 lit. c) și d), întrucît pare să implice un abuz de putere și un impediment ilicit intenționat pentru realizarea dreptului de acces la informație.	Precizare Aceste aspecte urmează a fi apreciate prin individualizarea răspunderii pecuniare în raport cu circumstanțele particulare ale cazurilor concrete și prin aplicarea unor amenzi mai înalte din limitele prevăzute la art. 28 alin. (4) lit. b).
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal	101.	Din start, remarcăm faptul că, în pofida modificărilor efectuate asupra proiectului inițial de lege, atestăm în continuare că acesta nu facilitează accesul la informații și nu vine să aducă claritate și, totodată, să ușureze povara furnizorilor de informații în examinarea solicitărilor de acces la informații publice, potrivit unor criterii explicite. Or, lipsa unor reglementări clare după care furnizorul de informații s-ar putea ghida în vederea stabilirii întrunirii/neîntrunirii condițiilor pentru oferirea accesului la informațiile publice va crea, în continuare, dificultăți pentru a asigura o aplicare clară și uniformă a legii.	Se acceptă Pentru a asigura o claritate maximă pentru furnizorii de informații privind datele cu caracter personal la care accesul, <i>ab initio</i>, nu poate fi limitat – la art. 7 alin. (4) va fi reintrodusă prevederea privind datele cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici (care se regăsea inițial în prezentul proiect de lege): <i>„Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public care constituie date cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, inclusiv:</i>

		Astfel, în condițiile în care, noțiunea de informații publice păstrează un caracter general, considerăm necesar a completa proiectul de lege cu criterii clare privind situațiile când poate fi oferit sau restricționat accesul la informații ce vizează date cu caracter personal deținute de furnizorii de informații sau completarea proiectului cu unele categorii de date cu caracter personal care au caracter public/deschis (cum ar fi: nume, prenume, funcția, salariul funcționarilor publici etc.) și la care persoanele, în baza cererii depuse, vor avea acces liber, fără a fi necesar a demonstra interesul legitim pentru obținerea acestora, în corespundere cu Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În context se va sublinia că Legea privind protecția datelor cu caracter personal nu creează un obstacol în calea divulgării datelor cu caracter personal care sunt considerate informații publice prin prisma legislației naționale relevante. Având în vedere obiectul de reglementare a proiectului de lege se va remarca că, potrivit art. 5 alin. (5) lit. b) din Legea nr. 133/2011, consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii. Totodată, pentru a stabili caracterul public al unor categorii de date cu caracter personal (spre exemplu, ca în cazul Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care reglementează caracterul public al anumitor date cu caracter personal consemnate în Declarația de avere și interese personale), acestea urmează a fi analizate atent pentru ca interesul de a cunoaște informațiile considerate publice să nu aducă o atingere nejustificată pentru viața privată a persoanelor vizate. Obligația legală în sine trebuie să fie suficient de clară în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter	a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) sancțiunile disciplinare nestinse; f) salariul.”. Această prevedere ține cont, în special, de raționamentele statuate în <i>Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor (AEPD) cu privire la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (2009/C 2/03).</i>

	personal pe care o impune, să se refere în mod explicit la natura și obiectul prelucrării. Furnizorul de informații nu ar trebui să aibă o putere discreționară nejustificată cu privire la modul de îndeplinire a obligației legale. Astfel, în cazul în care un act normativ prevede că anumite categorii de date cu caracter personal sunt publice, nu este necesară o justificare suplimentară pentru obținerea acestora, din partea solicitantului de informații.	
102.	Totodată, când proiectul de lege pune în sarcina și pe responsabilitatea furnizorului de informații să evalueze și să analizeze informațiile solicitate în cererea de acces prin prisma faptului dacă acestea sunt de interes public sau constituie informație de accesibilitate limitată, fără a avea repere de care să se ghideze, ultimul va fi în dificultate să facă o evaluare obiectivă, în condițiile în care, potrivit art. 15 din proiect, solicitantul nu este obligat să motiveze/justifice cererea și să demonstreze interesul specific în obținerea informațiilor. Respectiv, aprecierile care urmează să le facă furnizorul de informații, prin prisma prevederilor art. 7 din proiect, în privința prejudiciului care va fi/ar putea fi cauzat în legătură cu furnizarea informațiilor solicitate în raport cu scopul legitim identificat de ultimul, nu pot fi nepărtinitoare. Or, cuantificarea prejudiciului, atunci când vorbim mai cu seama de o persoană fizică, ține nemijlocit de personalitatea acesteia, care dovedește și evaluează din punctul său de vedere mărimea acestuia. Reiterăm, că exigențele enunțate în proiect, vor crea în practică impedimente majore furnizorilor de informații în examinarea cererilor de acces la informație oficială, cărora prin asemenea condiții li se atribuie un rol discreționar de arbitru în balansarea unor drepturi fundamentale, rol care, actualmente este exercitat de către instanța de judecată.	Nu se acceptă Se va reține faptul că necesitatea reglementării „testului prejudiciului” și a „testului interesului public” derivă expres din art. 3 § 2 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. În acest sens, pct. 38 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „38. „Testul prejudiciului” și „balansarea intereselor” pot fi efectuate în fiecare caz individual sau de către legislator în modul în care sunt formulate limitările. Legislația ar putea, de exemplu, să stabilească diferite cerințe pentru efectuarea testelor de prejudiciu. Aceste cerințe pot lua forma unor prezumții în favoarea sau împotriva eliberării documentului solicitat sau o scutire necondiționată pentru informații extrem de sensibile.” Mai mult decât atât, referitor la necesitatea efectuării unei balansări de către furnizorii de informații, de la caz la caz, s-a expus și Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) în <i>Opinia privind Legea CXII din 2011 cu privire la autodeterminarea informațională și libertatea informației a Ungariei</i>, (CDL-AD(2012)023), adoptată în cadrul celei de-a 92-a sesiune plenară (12-13 octombrie 2012): „53. <i>Comisia de la Veneția ia act de explicația oferită de autoritățile ungare. Comisia împărtășește pe deplin opinia că protecția datelor și accesul la</i>

		Astfel, conținutul actual al proiectului în continuare va înregistra situații în care furnizorii de informații abuziv vor refuza accesul la informația deținută, invocând că informația conține date cu caracter personal. Or, nu poate fi susținută invocarea de către autorul proiectului a caracterului învechit și lacunar al actualei Legi privind accesul la informație, nefiind aduse, prin noul proiect de lege, modificări/prevederi clare privind procedura de acces la informație.	<i>documentele oficiale sunt, a priori, interese legitime egale, ceea ce implică faptul că conflictele specifice trebuie tratate prin balansarea acestor interese de la caz la caz, iar întinderea protecției trebuie să depindă de circumstanțele specifice referitoare la cererea de acces.”</i>⁶ Raționamentele expuse <i>supra</i> au fost transpuse și în legislațiile naționale din majoritatea statelor. A se vedea în special reglementările din următoarele jurisdicții: a) Albania – <i>Legea nr. 119/2014 privind dreptul la informație</i>⁷ b) Croația – <i>Legea privind dreptul de acces la informație</i>⁸ c) Muntenegru – <i>Legea privind accesul liber la informație</i>⁹ d) Slovenia – <i>Legea privind accesul la informația publică</i>¹⁰ Nu în ultimul rând, în jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională a statuat expres că nu poate exista o concluzie unică privind afectarea dreptului la respectarea vieții private prin dezvăluirea unor date cu caracter personal. Există, însă, concluzii care depind de circumstanțele fiecărui caz concret, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul autorităților publice, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați (a se vedea <i>HCC nr. 29/2019</i>, § 49; <i>HCC nr. 24/2021</i>, §§ 63 și 67).

⁶ [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2012\)023-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2012)023-e)

⁷ A se vedea, în special, art. 17 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Albania.pdf>

⁸ A se vedea, în special, art. 16 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Croatia.pdf>

⁹ A se vedea, în special, art. 9 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Montenegro.pdf>

¹⁰ A se vedea, în special, art. 6 alin. (2) și (3) – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Slovenia.pdf>

		Precizăm că odată ce divulgarea anumitor informații nu va fi conformă cu prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal, vom fi în prezența prejudicierii scopului legitim de protecție a datelor cu caracter personal (art. 7 alin. (1) lit. h) din proiect). Iar în partea ce vizează existența unui interes public superior în accesarea informației sunt incidente raționamentele Curții Constituționale expuse în <i>Hotărârea nr. 29/2019</i>, §§ 52-58. În fine, divulgarea (<i>i.e.</i> prelucrarea) datelor cu caracter personal prevăzute la art. 6-9 din <i>Legea nr. 133/2011</i> poate fi efectuată doar în corespundere cu articolele respective. În caz contrar, accesul la aceste date urmează a fi limitat în temeiul art. 7 alin. (3) din prezentul proiect de lege. Or, pornind de la caracterul foarte sensibil al categoriilor speciale de date cu caracter personal, art. 6-9 din <i>Legea nr. 133/2011</i> prevăd în mod exhaustiv și limitativ cazurile de prelucrare legală a datelor respective.
103.	Suplimentar celor expuse supra, în cazul în care nu se acceptă includerea în proiect a categoriilor de date cu caracter personal care vor avea un caracter public, propunem completarea art. 7 alin. (1) lit. g) din proiect cu următorul text: „cu excepția informațiilor ce vizează activitatea profesională, legată de exercitarea atribuțiilor funcționarilor publici sau altor persoane ce activează în cadrul furnizorilor de informații, prevăzuți la art. 4 ”.	Precizare Norma privind activitatea profesională a agenților publici a fost reintrodusă la art. 7 alin. (4).
104.	Cu referire la posibilitatea depunerii verbale a cererii de acces la informații, considerăm că aceasta nu poate fi aplicabilă cazului când vor fi solicitate informații cu accesibilitate limitată, deoarece furnizorul de informații nu va putea demonstra că anume solicitantul a înaintat cererea în cauză, fiind imposibilă identificarea acestuia la momentul depunerii cererii.	Precizare Conform art. 18 alin. (4), în cazul în care informațiile ar fi cu accesibilitate limitată, solicitantul va fi îndrumat să depună o cerere în formă electronică sau scrisă.

		Astfel, propunem, completarea art. 13 alin. (1) lit. c) și alin.(2) cu următorul text: „cu excepția când sunt vizate informații publice cu accesibilitate limitată.”. Un alt aspect problematic care va crea confuzii la aplicarea legii este că, pe de o parte, autorul proiectului prevede la art. 7 că accesul la date cu caracter personal este limitat iar, pe de altă parte, prevede la art. 15 că solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa. În acest context, propunem completarea art. 15 alin. (3) din proiect, după cuvintele „cererea sa” cu următoarele cuvinte: „cu excepția când sunt vizate informații publice cu accesibilitate limitată.”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 20 din prezentul tabel.
Serviciul de Informații și Securitate	106.	Proiectul de lege definește noțiunea de „informații de interes public”, ca fiind totalitatea informațiilor deținute de o autoritate. Respectiv, informațiile date nu neapărat se pot conține într-un document, multiplicarea căruia se va remite în adresa solicitantului de informații. Corespunzător, la reglementarea mecanismului de prezentare a informațiilor către solicitant, urmează a ține cont de acest fapt. Însăși prin definițiile cuvintelor „informații” și „document”, observăm o diferență esențială în sensul sistematizării unei informații, or anume noțiunea de document înglobează în sine forma de sistematizare a datelor sau a informațiilor. Mai mult ca atât, Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, adoptată la Tromsø la 18 iunie 2009 (în continuare – Convenția de la Tromsø) care a stat la baza elaborării proiectului de lege, operează anume cu noțiunea de „documente oficiale”, care în viziunea noastră este mult mai explicită. Astfel, cu referire la această abordare, Serviciul propune două soluții în acest sens și anume: 1)	Precizare În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 52 și 73 din prezentul tabel. În partea ce ține de plăți, prevederile de la art. 21 sunt suficiente pentru a acoperi cheltuielile aferente compilării informației.

	modificarea în tot textul proiectului de lege, a sintagmei „informații de interes public” cu sintagma „documente oficiale de interes public”; 2) completarea art. 19 din proiectul de lege cu prevederi care vor stabili modalitatea de achitare a serviciilor de analiză, compilare și generare a informațiilor de interes public într-un document care ulterior ar putea fi remis în adresa solicitantului și elaborarea unei grile de taxe. Or, o informație nu neapărat se conține într-un document, iar transpunerea unei informații într-un document poate să constituie o activitate suplimentară pentru salariații furnizorilor de informații, care consumă timp, în dependență de complexitatea informațiilor solicitate, și are un impact negativ asupra exercitării atribuțiilor funcționale de bază ale acestora (de exemplu, analizarea tuturor datelor conținute într-un sistem informațional de stat și prezentarea solicitantului a unei informații sistematizate, conform criteriilor solicitate de către petiționar).	
107.	Cu referire la cazurile de limitare a accesului la informațiile de interes public, expuse în art. 7 alin. (1) din proiectul de lege, Serviciul consideră oportună transpunerea limitărilor din art. 3, paragraful 1 al Convenției de la Tromsø, dat fiind faptul că în versiunea expusă în textul Convenției de la Tromsø, limitările sunt mult mai explicit relate.	Precizare După cum este expus și în Nota informativă la prezentul proiect de lege, scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1) sunt suficient de clare și explicite, fiind în corespundere cu particularitățile normative și terminologice ale legislației naționale.
108.	Prevederile art. 8 din proiectul de lege, în partea ce ține de demonstrarea condițiilor prevăzute la lit. a) și b), este una ambiguă și anume, nu sunt explicate criteriile conform cărora, furnizorul de informații urmează să stabilească careva măsuri pentru a evita prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației sau stabilirea dacă interesul public de a accesa informația prevalează ori nu, asupra prejudiciului care va fi cauzat. Nereglementarea acestui aspect va crea incertitudini la calificarea corectă a condițiilor expuse la art. 8 lit. b)	Precizare Art. 8 a fost revizuit în urma primei avizări și consultări publice.

		și c) din proiectul de lege, fapt ce ar putea genera un șir de acțiuni în instanțele de judecată pe acest criteriu. În acest sens, Serviciul consideră necesar completarea proiectului de lege cu norme ce vor stabili care sunt măsurile care urmează a fi întrunite pentru a evita prejudiciul care va fi cauzat prin dezvăluirea informației și care sunt cazurile în care interesul public de a accesa informația prevalează asupra prejudiciului care va fi cauzat.
109.	Art. 9 alin. (2) din proiectul de lege prevede necesitatea adaptării paginilor web oficiale ale autorităților publice pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități. Serviciul susține implementarea unei asemenea practici, însă varianta expusă în proiectul de lege este una ambiguă care urmează a fi detaliată. Potrivit art. 2 din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități, persoană cu dizabilități este persoana cu deficiențe fizice, mintale, intelectuale sau senzoriale, deficiențe care, în interacțiune cu diverse bariere/obstacole, pot îngreuna participarea ei deplină și eficientă la viața societății în condiții de egalitate cu celelalte persoane. În acest context, raportînd norma expusă la art. 9 alin. (2) din proiectul de lege la noțiunea prenotată, constatăm că punerea în practică a normei, va crea incertitudine la capitolul categoriilor de persoane cu dizabilități. Astfel, considerăm necesar ca art. 9 alin. (2) din proiectul de lege să fie completat cu categoriile de dizabilități, adaptarea la care urmează a fi implementată paginilor web oficiale ale autorităților publice.	Precizare Această prevedere reprezintă strict o normă de trimitere la cadrul normativ distinct, care urmează a fi instituit în contextul transpunerii <i>Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.</i> Tocmai prin transpunerea în cadrul normativ național a acestei directive se vor asigura standardele tehnice care vor garanta accesibilitatea paginilor web, în special pentru persoanele cu dizabilități.
110.	Un element, care în timp va crea probleme în procesul de acces la informațiile de interes public, este excluderea obligativității semnării cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, atât celor	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

depuse pe suport de hîrtie, cît și celor depuse electronic, expuse în art. 13 alin. (2) și art. 15 alin. (4) din proiectul de lege.

Nesemnarea olografă a cererilor și nerespectarea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice (semnarea electronică) va readuce fenomenul cererilor anonime sau cel al nedeclarării identității reale a solicitantului, care la rîndul lor ar putea încuraja depunerea excesivă a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, supraîncărcînd nejustificat anumite paliere ale furnizorilor de informații.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic reprezintă – conținut în formă electronică, în special sub formă de text ori de înregistrare sonoră, vizuală sau audiovizuală, căruia i-a fost aplicată semnătura electronică sau sigiliul electronic.

Dispozițiile art. 42 din același act normativ prevăd cerințele principale față de documentul electronic, una dintre cerințe este că documentul electronic trebuie să conțină, pentru confirmarea autenticității acestuia, una sau mai multe semnături electronice sau sigilii electronice care corespund condițiilor și cerințelor stabilite de prezenta lege.

Potrivit art. 72 alin. (3) din Codul administrativ, dacă se transmite în formă electronică, petiția trebuie să corespundă cerințelor legale pentru un document electronic.

Astfel, obligația instituită de norma citată supra, privind corespunderea petiției electronice cerințelor legale stabilite pentru un document electronic, rezidă din necesitatea confirmării autenticității documentului și identificarea semnatarului.

În acest fel se asigură faptul că documentul a fost semnat de persoana abilitată, în modul stabilit, să semneze cu semnătură olografă documentul echivalent pe suport de hârtie, or, prin eliminarea obligaţiunii de semnare a cererii de comunicare a informaţiilor de interes public, ar duce la imposibilitatea identificării acesteia, precum şi imposibilitatea stabilirii cu certitudine dacă semnatarul este anume persoana numele şi prenumele căreia sunt indicate în cerere.

Totodată, în activitatea Serviciului au fost atestate cazuri în care datele indicate de semnatarul declarat în cerere/petiţii nu corespundeau datelor semnatarului real sau cazuri care, în urma verificărilor, se dovedea că, de fapt, presupuşi petiţionari, datele cărora erau indicate în cerere/petiţie, fiind contactaţi, negau înaintarea cărorva petiţii în adresa instituţiei.

De asemenea, excluderea obligaţiei pentru persoanele fizice şi/sau pentru anumite entităţi de la utilizarea semnăturii inclusiv electronice, denaturează însăşi conceptul de autenticitate şi integritate a cererilor înaintate.

Mai mult ca atât, Curtea Constituţională, în pct. 32 din Hotărârea nr. 25/2013 pentru controlul constituţionalităţii unor prevederi referitoare la examinarea petiţiilor anonime, stabileşte „Curtea menţionează că articolul 52 din Constituţie garantează dreptul cetăţeanului de a se adresa autorităţilor publice prin intermediul petiţiilor, formulate în numele semnatarului...”, potrivit celor indicate în pct. 41 din Hotărârea prenotată „Curtea reţine că din redacţia articolului 52 din Constituţie rezultă cu claritate că orice petiţie urmează a fi semnată, iar petiţionarii trebuie să fie identificabili.”

Astfel, în urma celor relatate la acest compartiment, Serviciul consideră oportună aplicarea procedurilor stabilite în Codul administrativ în partea ce ţine de

	modalitatea de depunere a petițiilor, or, potrivit art. 9 alin. (1) din Codul administrativ, prin petiție, în sensul Codului, se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică.	
111.	Serviciul consideră oportună frazei „Furnizorul de informații este obligat să acorde asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.” Din art. 16 alin. (3) al proiectului de lege, or pe lângă faptul că prevederea este una neclară, se intenționează a obliga furnizorii de informații de a acorda o oarecare asistență în identificarea informației, care ulterior ar putea fi calificată ca interpretare eronată a solicitărilor sau inducere în eroare a solicitantului. Astfel, Serviciul consideră că formularea corectă a solicitărilor într-o cerere de informații de interes public, ține strict de responsabilitatea solicitantului.	Nu se acceptă Conform art. 5 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i>, furnizorii de informații sunt obligați să acorde asistență solicitanților în vederea identificării informațiilor solicitate.
112.	Art. 17 din proiectul de lege, prevede că, în cazul în care solicitantul înaintează furnizorului de informații mai multe cereri prin care solicită comunicarea aceluiași informații de interes public, aceste se conexează, solicitantul urmînd să primească un singur răspuns, care trebuie să facă referire la toate cererile înaintate. Serviciul consideră irelevantă asemenea prevedere și optează pentru excluderea acesteia, or, potrivit art. 22 alin. (1) lit. b) din proiectul de lege, cererea se respinge total sau parțial în cazul în care în privința tuturor informațiilor solicitate, furnizorul a oferit un răspuns.	Precizare Art. 17 a fost revizuit, astfel încît conexarea cererilor poate fi efectuată chiar dacă se solicită diferite informații.
113.	Cu referire la termenul de executare și soluționare a cererii privind solicitarea informației de interes public, Serviciul atenționează asupra faptului că prelungirea termenului prevăzut în art. 18 alin. (2) al proiectului de lege, pentru solicitarea unui volum mare de informații cu cel mul 10 zile, este un termen insuficient.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 86 din prezentul tabel.

		Reieșind din cele menționate în pct. 1 al prezentului aviz, informațiile de interes public nu constituie în toate cazurile un document, care poate fi scanat/multiplicat și expediat în adresa solicitantului, chiar și în regim normal, reieșind din procedurile de înregistrare și repartizare spre executare a solicitărilor, identificarea informației solicitate și perfectarea unui răspuns, uneori cu greu se încadrează în termenul stabilit. Însă, în cazul în care se solicită un volum mare de informații și acesta urmează a fi analizată și compilată într-un document, termenul de 25 de zile, dintre care doar 18 zile lucrătoare, ar putea fi insuficient pentru oferirea unui răspuns complex la cererea solicitantului. Astfel, Serviciul propune ca termenul prevăzut la art. 18 alin. (2) al proiectului de lege, să fie majorat pînă la 15 zile. Totodată, reieșind din cele menționate la pct. 7 al prezentului aviz, Serviciul consideră oportună excluderea alin. (3) din art. 18 al proiectului de lege.	
114.	Un element nou în prezenta lege, care se propune a fi instituit, este sancționarea furnizorilor de informații, prevăzută în art. 28 intitulat „Amenda aplicată furnizorilor de informații”. Cu toate că însăși autorul proiectului de lege, în nota informativă remarcă faptul că legislația națională prevede deja mecanisme de sancționare pentru încălcarea legislației privind accesul la informație și anume art. 71 și 71/1 din Codul contravențional și art. 180 din Codul penal, autorii proiectului de lege optează pentru completarea acestuia cu norme suplimentare, care, pe lângă faptul că va constitui un mecanism mai anevoios de aplicare a sancțiunilor, practic se vor dubla normele de sancționare, creînd în acest sens confuzii în aplicarea acestora, or, potrivit art. 1 alin. (3) din Codul contravențional „Dacă în procesul aplicării unui alt act normativ se constată că prevederile acestuia contravin	Nu se acceptă Mecanismul de sancționare reglementat la Capitolul V nu reprezintă o formă de răspundere contravențională, ci o formă de răspundere administrativă, care constă în aplicarea unei amenzi pecuniare pentru anumite încălcări constatate de instanța de judecată. Astfel, din punct de vedere conceptual, acest mecanism nu este incompatibil cu prevederile <i>Codului contravențional</i>.	

		principiilor stabilite în prezentul cod, se aplică prevederile prezentului cod.”. Astfel, considerăm necesară excluderea art. 28 din proiectul de lege, or anume Codul contravențional este legea care cuprinde normele de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale. Totodată, în cazul în care autorii proiectului de lege consideră că prevederile Codului contravențional nu acoperă tot spectrul de contravenții din domeniul accesului la informație, pot înainta propuneri de completare a acestuia.	
115.		La fel, cu toate că în nota informativă se menționează că implementarea prevederilor proiectului de lege nu va necesita alocarea resurselor financiare din bugetul de stat, totuși atragem atenția asupra faptului că, din prevederile art. 9 alin. (2) al proiectului de lege reiese că, după aprobarea acesteia, paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități, acțiuni care implică cheltuieli financiare din partea furnizorilor de informații. Reieșind din faptul că majoritatea furnizorilor de informații sunt autoritățile publice ale statului finanțate de la bugetul de stat și cheltuielile legate de adaptare paginilor web, vor fi puse în sarcina bugetului de stat. În acest sens, constatăm că implementarea proiectului de lege generează cheltuieli financiare suplimentare. Astfel, Serviciul consideră necesar efectuarea analizei economico-financiare cu privire la implementarea prevederilor prezentei norme, constituie o încălcare de procedură și lasă semne de întrebare privind posibilitatea implementării prevederilor date.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 109 din prezentul tabel.

Avocatul Poporului	116. Examinând proiectul ajustat al Legii privind accesul la informațiile publice, am remarcat că unele sugestii formulate în opinia inițială au fost încorporate în proiect. Totuși, insistăm în continuare asupra recomandărilor care nu și-au găsit expresie în proiectul de lege, dar pe care le considerăm semnificative: Accesul la informația publică într-un mod egal și pe înțelesul tuturor exprimată în garantarea obținerii informației în limba solicitată în cazul minorităților naționale, precum și redată prin Sistemul Braille pentru persoanele cu deficiențe de vedere. Atât dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris, cât și dreptul de a utiliza limbajul mimico-gestual și alte moduri alternative de comunicare în calitate de mijloace de comunicare între persoane fac parte din standardele internaționale privind drepturile omului;	Precizare După cum a fost expus în sinteza precedentă, în materia accesului la informațiile de interes public sunt aplicabile standardele prescrise de <i>Convenția de la Tromsø</i>, care reprezintă o <i>lex specialis</i> în raport cu alte tratate internaționale. Astfel, pct. 56 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> prevede următoarele: „56. <i>Ca și o bună practică în multe state, dacă solicitantul care a obținut documentul nu poate avea o înțelegere de bază a conținutului acestuia, autoritățile publice sunt invitate să-l ajute în măsura în care este posibil și rezonabil. Acest lucru este în vederea asigurării concordanței cu cele expuse de Comitetul de Miniștri în Recomandarea nr. R (93) 1 cu privire la accesul efectiv la drept și la justiție pentru persoanele aflate în situație de sărăcie. Cu toate acestea, ajutorul cu înțelegerea nu implică obligația de a traduce documente sau de a furniza explicații tehnice sau juridice de înaltă specializare.</i>” Accentuăm că nici în statele în care sunt instituite mai multe limbi oficiale (e.g. Belgia, Elveția, Canada) nu există obligația statului de a asigura traducerea informațiilor deținute în alte limbi sau formate.
117.	Referitor la perceperea plăților pentru eliberarea informației de interes public pentru personale aflate în incapacitate de plată, nu este solid argumentul, prezentat în Sinteza obiecțiilor, propunerilor și recomandărilor, privind preluarea practicii Albaniei pe domeniu. Informația publică solicitată ar putea fi redată într-un volum mai mare de 20 de pagini, implicând cheltuieli suplimentare pentru categoriile defavorizate ale populației. Se impune revizuirea art. 21 din proiect.	Precizare Precizăm că majoritatea statelor în general nu prevăd caracterul gratuit pentru un anumit număr de pagini. Iar în statele în care o astfel de reglementare există, numărul acestor pagini nu depășește 20 de pagini. Cu titlu de exemplu, în România pentru absolut fiecare pagină furnizorul de informații poate percepe o plată de până la 0,05% din salariul minim pe economie calculat per pagină. În 2023, salariul minim pe economie în România este 3000 de lei românești, iar

			0,05% din această sumă constituie 1,5 lei românești (<i>i.e. circa 6 lei moldovenești per o pagină</i>).¹¹ În Estonia primele 20 de pagini sunt gratuite, însă fiecare pagină adițională este contra o plată de 0,19 Euro (<i>i.e. 3,80 lei moldovenești per o pagină</i>).¹² Adițional, caracterul gratuit al primelor 20 de pagini este prevăzut și de <i>Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei</i>.¹³ Astfel, instituirea caracterului gratuit pentru primele 20 de pagini, precum și plata de 1 leu moldovenesc pentru fiecare pagină adițională, constituie una din cele mai progresive practici în această materie, care, de altfel, este transpusă de la art. 83 alin. (5) din <i>Codul administrativ</i>.
Procuratura Generală	118.	Conform dezideratelor art.9 alin.(2) din proiectul de Lege supus avizării "Paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate în modul prevăzut de lege, pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități". Studiul proiectului de Lege avizat a relevat lipsa prevederilor de instituire a unui ansamblu de măsuri de adaptare a paginilor web, conform necesităților persoanelor cu dizabilități. În scopul respectării principiului de claritate și previzibilitate a proiectului de Lege avizat, privind criteriile de corespundere a paginilor web oficiale ale autorităților publice pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități, propunem coroborarea	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 109 din prezentul tabel.

¹¹ Art. 18 alin. (5) din *Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/34417>

¹² Art. 25 alin. (2) din *Legea informației publice*:

<https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Estonia.pdf>

¹³ Art. 10 alin. (1) din *Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei*: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1049&from=en>

		prevederilor proiectului cu prevederile art.25 alin.(4) din Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități și completarea art.9 alin.(2) cu sintagma „în conformitate cu liniile directoare internaționale în materie de accesibilitate”.	
119.		La art.13 alin.(1) lit. c), în vederea exprimării corecte și corespunderii cu prevederile art.73 alin.(6) din Codul administrativ nr. 116/2018, opinăm pentru substituirea cuvîntului „depusă” cu cuvîntul „formată”.	Se acceptă parțial Cuvîntul „ <i>depusă</i> ” este substituit cu cuvîntul „ <i>formată</i> ”.
120.		Cu referire la art.18 alin.(3), considerăm necesar de menționat dezideratele art.17 din proiectul de Lege supus avizării, care stipulează că, "în cazul în care solicitantul înaintează furnizorului de informații mai multe cereri, furnizorul poate să le conexeze și să ofere solicitantului un singur răspuns, care va face referire la toate cererile înaintate ”. Astfel, în vederea respectării dreptului de acces la informațiile publice ale persoanelor fizice și juridice, dar și acordarea furnizorului de informații a termenului necesar pentru a furniza informația completă, considerăm judicios ca în cazul conexării cererilor, termenul de examinare și soluționare să curgă de la data înregistrării ultimei cereri înaintate de solicitant. Pe cale de consecință, opinăm pentru substituirea la art. 18 alin. (3) a cuvîntului „primei” cu cuvîntul „ultimei”.	Nu se acceptă O astfel de abordare va genera abuzuri din partea furnizorilor de informații și va extinde semnificativ termenele de examinare și soluționare a cererilor.
Camera Notarială	121.	Camera Notarială susține excluderea notarilor din categoria furnizorilor de informații, iar în partea ce ține de calificarea organului de autoadministrare a notarilor drept furnizori de informații face următoarele precizări. Proiectul de lege atribuie calitatea de furnizori de informații asociațiilor profesionale și organelor de autoadministrare ale profesioniilor din sectorul justiției. Legile speciale care reglementează modul de organizare a profesiei juridice conexe justiției operează cu	Se acceptă Prevederea se completează cu sintagma „ <i>constituite prin lege</i> ”.

		noțiuni diferite (organ de autoadministrare, asociație profesională, organizație profesională): - art. 43 alin. (1) și alin. (3) din Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor: Camera Notarială este organul de autoadministrare al notarilor, organizație profesională, înființată în temeiul legii; - art. 35 alin. (1) din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură: Uniunea Avocaților este organul de autoadministrare al avocaților, persoană juridică cu patrimoniu și buget propriu; - art. 40 alin. (1) din Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești: Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești este o asociație profesională necomercială din care fac parte toți executorii judecătorești; - art. 10 alin. (1) din Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați: Uniunea administratorilor autorizați este o organizație profesională necomercială, cu personalitate juridică, care îi întrunește pe toți administratorii autorizați în condițiile prezentei legi. Reprezentanții profesilor juridice sunt în drept de a fi membri și în alte asociații profesionale, pe principii benevole, decât organul de autoadministrare constituit prin lege (ex. art. 10 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 69/2016 – dreptul notarului de a se asocia în cadrul unor asociații obștești, art. 33 din Legea nr. 1260/2002 – dreptul avocaților de a se asocia, pe principii benevole, conform legislației cu privire la organizațiile necomerciale, în asociații profesionale locale, centrale și internaționale). Urmind intenția autorului de a atribui calitatea de furnizori de informații organelor de autoadministrare a profesilor juridice, inclusiv sub forma asociațiilor profesionale, se impune precizarea că se va referi la asociațiile profesionale constituite prin lege. Se propune completarea la art. 4 lit. g) cu cuvântul

	„constituite prin lege” după sintagma „asociațiile profesionale”. De altfel, va rezulta că vor fi obligați să furnizeze informații publice toate asociațiile profesionale ai căror membri sunt reprezentanți ai profesiei juridice și care nu îi includ pe toți avocații/notarii și nu îndeplinesc sarcina de autoadministrare și reprezentare a profesiei.	
122.	Transpunerea de către autor a noțiunii din art. 5 pct. 36²⁾ din Codul Fiscal – activitate profesională în sectorul justiției nu este cea mai potrivită pentru desemnarea organelor de autoadministrare ale profesiei din sectorul justiției. Sugerăm utilizarea noțiunii de „profesii juridice conexe justiției” sau „profesii liberale din sectorul justiției”.	Nu se acceptă Legislația națională nu operează cu termenii „profesii juridice” sau „profesii liberale”.
123.	Proiectul de lege a păstrat conceptul noțiunii de „informații publice” semnificând toate informațiile înregistrate în orice formă și deținute de furnizorul de informație, elementul esențial care determină faptul că o anumită informație este publică constă în deținerea acesteia de către furnizorul de informații. În lumina prevederilor art. 3 din proiectul de lege, toate informațiile deținute de Camera Notarială vor reprezenta informații publice (date personale ale notarilor: ex. data și anul nașterii, date privind starea de sănătate din certificatele medicale prezentate de notari sau angajați, date din actele de identitate ale copiilor acestora). Nu toate informațiile deținute de Camera Notarială pot fi raportate interesului public pentru care se desfășoară activitate notarială, după cum indică autorul proiectului, și respectiv aceste informații nu pot fi calificate din start ca fiind publice. Se impune o delimitare clară dintre informațiile deținute de furnizorul de informații care pot fi considerate publice și care nu pot fi astfel raportate.	Nu se acceptă Art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale în privința cărora orice persoană poate solicita accesul: „documente oficiale” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”. Referitor la această definiție, pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „11. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații

		<i>stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”.</i> Prin urmare, în strictă conformitate cu prevederile imperative ale <i>Convenției de la Tromsø</i>, definiția „<i>informațiilor de interes public</i>” este redată cu generalitate absolută, <i>i.e.</i> toate informațiile înregistrate și deținute de furnizorii de informații. În partea ce ține de datele cu caracter personal ale notarilor, accesul la aceste informații urmează a fi limitat în conformitate cu art. 7.
124.	Deși, proiectul de lege stabilește în art. 7 scopurile legitime care pot constitui temei pentru limitarea accesului la informațiile publice (lit. g) – date cu caracter personal), art. 8 concretizează aplicabilitatea acestuia doar la întrunirea cumulativă a 2 condiții: a) dezvăluirea informației poate prejudicia unul din scopurile legitime prevăzute la art. 7 alin. (1) și b) prejudiciul care poate fi cauzat prin dezvăluirea informației prevalează asupra interesului public în accesarea informației. În condițiile în care, proiectul de lege nu impune motivarea sau justificarea cererii de comunicare a informațiilor publice, va fi dificil a aprecia interesul public în accesarea informației, deoarece nu se cunosc pentru ce sunt acestea necesare. În consecință, principiile statuate în evaluarea posibilității de limitare a accesului la informațiile publice devin neclare în aplicare.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 20 și 84 din prezentul tabel.
125.	Reglementînd o formă de acces la informațiile publice – transparența proactivă, în temeiul art. 9, se impune publicarea din oficiu pe pagina web oficială a Camerei Notariale, a bugetului, datelor privind persoanele juridice cărora le este transmisă o parte din funcțiile autorității publice, datele privind achizițiile publice etc. Se va reține că organele de	Precizare Art. 9 alin. (1) este opozabil doar autorităților publice.

	autoadministrare a profesilor juridice conexe justitiei nu sunt finantate din fonduri publice, ci din contributiile achitate de către membrii săi, motiv pentru care este îndoielnică calificarea informațiilor privind modul de utilizare a bugetului astfel format drept publice și stabilirea interesului general căruia îi servesc. Camera Notarială asigură publicarea acestor categorii de informații persoanelor îndreptățite a cunoaște cum se gestionează bugetul Camerei Notariale, membrilor săi.	
Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova	126. Reglementând atribuțiile autorităților publice în monitorizarea și controlul implementării legii, se va reține art. 32 din proiect, care indică asupra autorităților publice prevăzute la art. 30 alin. (2), însă art. 30 din proiectul dat conține un alineat unic.	Se acceptă Norma a fost ajustată.
	127. Pe segmentul raporturilor juridice supuse reglementării Uniunea atenționează, că reglementarea propusă la art. 3 din proiect, prin care se instituie cercul informației publice este excesiv de îndrăzneță, lipsită de analiză semantică și o conștientizare a efectelor ce pot surveni. În sensul definiției propuse înțelegem, că la categoria informațiilor publice atribuim o referință, o compunere sau chiar corespondența dintre angajații entității, odată ce este înregistrată în format electronic. La caz se conturează o alunecare pe segmentul bizarului și se ignoră claritatea limitelor de reglementare a relației sociale.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 123 din prezentul tabel.
	128. În aceeași ordine de idei reglementările propuse la art. 4 lit. g) din proiect nu satisfac exigențele consacrate în principiul coerenței din Legea privind actele normative. Ne referim la faptul, că în corespundere cu dispoziția art. 10 alin. (1) din Legea cu privire la administratorii autorizați Uniunea Administratorilor Autorizați din Moldova nu este o instituție publică. În sensul expus Uniunea nu poate fi furnizoare de informație publică. Acest fapt este confirmat și de analiza reglementărilor analogice în țările europene –	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 74 din prezentul tabel.

	129.	ex. Germania, România – unde uniunile profesioilor conexe justiției nu sunt subiecte a legii cu privire la accesul la informație. Ignorarea obiecțiilor formulate anterior ne determină să reiterăm, că o cerere ne semnată nu întrunește elementele constitutive a actului juridic și, în consecință, nu produce efecte juridice. Instituirea unei astfel de practici va încuraja înaintarea cererilor anonime sau înaintarea unor cereri de către unele persoane din numele altor persoane, fără ca ultimele să fie în cunoștință de cauză. În sensul expus reglementările conținute în Codul administrativ cu referire la forma și conținutul petiției reprezintă o formă mai reușită de reglementare a relațiilor sociale vizate. Pe de altă parte, exprimăm opțiunea, că pretinderea informației de interes public urmează, cîtuși de puțin, să fie justificată și argumentată, și acest fapt nu trebuie privit ca un impediment birocratic, ci ca o modalitate de stabilire a cercului de informație necesar, care, în ultimă instanță, va contribui la soluționarea eficientă a cererii. Într-o altă ordine de idei se conturează concluzia, că autorii proiectului de Lege la elaborarea textului au reieșit din buna credință a solicitanților de informație de interes public. Totodată, așt situația din țară cît și situația internațională ne demonstrează, că nu de fiecare dată solicitanții de informație de interes public au intenții de bună credință. Considerăm, că urmează să luăm în calcul și situația cînd o persoană, utilizînd calculatorul, va avea posibilitatea din numele său sau din numele terțelor persoane să bombardeze o instituție cu solicitări, la care, instituția va fi obligată să mobilizeze personal pentru a face copii sau să scaneze acte pentru a oferi informația solicitată. Și această posibilitate va fi oferită prin dispoziție legală. În oglinda celor expuse Uniunea consideră rezonabil de a propune revenirea la analiza efectelor pasibile de a	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 și 20 din prezentul tabel.

		fi produse de reglementările propuse la art. 3, 4 lit. g), art. 12 alin. (3) și art. 13 alin. (2) din Proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public. În viziunea noastră obligarea solicitanților de a semna cererile și de a motiva necesitatea prezentării informației va oferi un accent de seriozitate procesului de interacțiune între solicitanți și instituțiile publice.	
Freedom House în Moldova	130.	Actualul proiect de lege elaborat de Ministerul Justiției ar veni, în opinia autorului, să confirme adeziunea Republicii Moldova la standardele europene și internaționale privind accesul la informațiile de interes public. Constatăm cu regret că, propunerile noastre nu au fost luate în considerare la definirea acestuia urmare a procedurii de avizare la care a fost supus. În acest context, Freedom House în Moldova reiterează recomandările expediate anterior și anume: 1. Introducerea noțiunii de „<i>date cu caracter personal de interes public</i>” care se referă la informații privind: bunurile și interesele personale, conflictele de interese, pregătirea și cariera profesională, activitatea administrativă și modul de îndeplinire a sarcinilor și îndatoririlor, gestionarea proprietății și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile penale și/sau contravenționale coercitive care vizează persoana publică, persoanele care exercită funcții publice, beneficiarii efectivi sau faptele de interes public în care a fost implicată persoana respectivă. Varianta de proiect de lege propusă nu conține o astfel de noțiune, fapt pentru care reiterăm propunerea noastră;	Se acceptă parțial Pentru a asigura o claritate maximă pentru furnizorii de informații privind datele cu caracter personal la care accesul, <i>ab initio</i>, nu poate fi limitat – la art. 7 alin. (4) va fi reintrodusă prevederea privind datele cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici (care se regăsea inițial în prezentul proiect de lege): „Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public care constituie date cu caracter personal referitoare la activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, inclusiv: a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) sancțiunile disciplinare nestinse; f) salariul.”. Această prevedere ține cont, în special, de raționamentele statuate în <i>Avizul Autorității Europene pentru Protecția Datelor (AEPD) cu privire la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei (2009/C 2/03)</i>. Se va reține că noțiunea „<i>inclusiv</i>”, denotă faptul că enumerarea prevăzută la lit. a)-f) nu este una

exhaustivă, ci indicativă. Or, pot exista alte date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a unui agent public. De exemplu, datele de contact de serviciu ale agentului public (e-mailul, telefonul, biroul, etc.); informațiile cu privire la programul de lucru al agentului public; informațiile cu privire la bunurile (corporale sau incorporeale), serviciile, favorurile, invitațiile sau orice alt avantaj oferit unui agent public în legătură cu exercitarea funcțiilor sale profesionale (i.e. regimul juridic al cadourilor); etc.

În altă ordine de idei, reiterăm cele expuse și în Sinteza anterioară (la pct. 357) – noțiunea de „*date cu caracter personal de interes public*”, precum a fost propusă la pct. 7 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 din Parlamentul Republicii Moldova (devenit nul conform *Dispoziției nr. 6 din 10 august 2021*)¹⁴, nu poate fi încorporată în prezentul proiect de lege.

Or, proiectul de lege elaborat de Ministerul Justiției abordează conceptual diferit aspectul legat de accesul la datele cu caracter personal deținute de furnizorii de informații – în corespundere cu reglementările *Convenției de la Tromsø* și constatările Curții Constituționale din HCC nr. 29/2019 (§ 49 în coroborare cu §§ 52-58)¹⁵, care au fost reiterate la nivel de jurisprudență constantă prin HCC nr. 3/2020 (§§ 66

¹⁴ Proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte legislative (Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație – art. 2, 4, 5 ș.a.; Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare – art. 2; ș.a.) – <https://www.parlament.md/ProcesullLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/1/LegislativId/5354/language/ro-RO/Default.aspx>

¹⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alin. (9) din Legea nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală (accesul la informațiile privind declararea voluntară a bunurilor), § 49 în coroborare cu §§ 52-58: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_29_2019_106g_2019_rou.pdf

		și 67)¹⁶, HCC nr. 24/2021 (§§ 65-68)¹⁷, precum și HCC nr. 33/2021 (§§ 66-69)¹⁸. Atragem atenția că, în corespundere cu prevederile <i>Convenției de la Tromsø</i> și jurisprudența Curții Constituționale expusă <i>supra</i>, prevederile proiectului de lege elaborat de Ministerul Justiției sunt, <i>a priori</i>, mai favorabile în vederea asigurării efective a dreptului de acces la informațiile de interes public ce ar constitui date cu caracter personal – fiind înlocuite garanții și standarde mult mai înalte în acest sens. <i>Per a contrario</i>, prevederile propuse în proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 nu numai că sunt mai restrictive în acest sens, dar – mai important – nu corespund prevederilor imperative ale <i>Convenției de la Tromsø</i>. Mai grav, acestea sunt neconforme cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale. În continuare vom elucida detaliat deficiențele normelor propuse în proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, sub 3 aspecte de critică: I. Neconformitatea normelor propuse cu art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i>; II. Neconformitatea normelor propuse cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale din hotărârile nr. 29/2019, nr. 3/2020, nr. 24/2021 și nr. 33/2021. III. Neconformitatea normelor propuse cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>;

¹⁶ Hotărârea Curții Constituționale nr. 3/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (2), 7 alin. (2) lit. c), 8 alin. (1) și 11 alin. (1) pct. 3) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație (accesul la informațiile cu caracter personal), §§ 66 și 67: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_3_2021_118_2020_rou.pdf

¹⁷ Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”), §§ 65-68: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_24_2021_39a_2021_rou.pdf

¹⁸ Hotărârea Curții Constituționale nr. 33/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alineatele (1), (2) și (3) din Codul vamal (furnizarea informațiilor de organul vamal), §§ 66-69: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_33_2021_115g_2021_rou.pdf

I. Neconformitatea normelor propuse cu art. 1 § 2 (b) din Convenția de la Tromsø

Pct. 5 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, propune următoarea definiție a noțiunii de „informație de interes public”:

„În sensul prezentei legi, prin informație de interes public se înțelege orice informație și/sau conținut, inclusiv datele cu caracter personal, care sunt de interes public, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în format electronic sau în orice alt format), documentate și/sau nedocumentate, deținute de către furnizorii de informații. Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public a informației se interpretează în folosul acordării statutului de interes public, dacă furnizorul de informații nu dovedește altfel.”

Din această definiție reiese că autorii proiectului limitează aplicabilitatea Legii privind accesul la informație doar în privința datelor cu caracter personal care ar fi de „interes public”.

În acest sens, la pct. 7 din proiectul nr. 497, autorii introduc nemijlocit definiția expresă a „datelor cu caracter personal de interes public”, în care enumeră în mod exhaustiv și limitativ categoriile datelor incidente:

„În sensul prezentei legi, precum și altor acte normative, prin date cu caracter personal de interes public se înțelege datele cu caracter personal care vizează averile și intereselor personale, inclusiv conflictelor de interese, pregătirea și parcursul profesional, activitatea administrativă și modul de exercitare a sarcinilor și atribuțiilor de serviciu, gestionare a proprietăților și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile de constrângere în ordine penală și/sau contravențională în care sunt vizati: persoana publică, persoana care exercită funcții

		<i>publice, beneficiarii efectivi sau a faptelor de interes public în care a fost implicată persoana.”.</i> Deci, conform autorilor proiectului, conceptul de „<i>informație de interes public</i>” include, în exclusivitate, numai datele cu caracter personal enumerate exhaustiv <i>supra</i>. O astfel de abordare este într-o vădită neconcordanță cu prevederile imperative ale Convenției de la Tromsø. Or, art. 1 § 2 (b) din <i>Convenție</i> operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale¹⁹ în privința căora orice persoană poate solicita accesul: „documente oficiale” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”. Referitor la această definiție, pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „11. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”.

¹⁹ Referitor la noțiunea de „*document oficial*” prevăzută în Convenția de la Tromsø, precum și noțiunea de „*informație publică*” prevăzută în prezentul proiect de lege, a se vedea comentariile de la pct. 225 din prezentul tabel.

Mai important, pct. 16 din *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* statuează fără echivoc următoarele:

„16. Documentele care conțin date personale cad sub incidența prezentei Convenții. Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 (ETS nr. 108) nu interzice, în principiu, accesul persoanelor terțe la documentele oficiale care conțin date personale. Cu toate acestea, atunci când accesul la astfel de documente este oferit, utilizarea datelor personale conținute în acestea este reglementată de Convenția nr. 108.”.

Cu alte cuvinte, domeniul de aplicare al *Convenției de la Tromsø* se resfrînge asupra tuturor datelor cu caracter personal deținute de autoritățile publice – chiar și cele mai sensibile.

Din acest considerent, enumerarea exhaustivă și limitativă a datelor personale care cad sub incidența noțiunii de „*informație de interes public*”, este conceptual inacceptabilă și contravine direct cu art. 1 § 2 (b) din *Convenția de la Tromsø*.

Atragem atenția că proiectul elaborat de Ministerul Justiției propune o definiție de maximă generalitate a informațiilor de interes public, care transpune, *ad litteram*, definiția din *Convenția de la Tromsø*:

„*Informațiile de interes public sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.*”.

Astfel, conform acestei definiții, prin „*informații de interes public*” urmează a fi înțelese toate datele cu caracter personal deținute de furnizorii de informații (chiar și cele mai sensibile).

În același timp, se va reține faptul că în conformitate cu art. 3 § 1 (f), coroborat cu art. 3 § 2 din *Convenția de*

la *Tromsø*, autoritățile urmează să limiteze accesul la datele cu caracter personal numai atunci când divulgarea acestora ar prejudicia viața privată a persoanelor, iar interesul public nu ar prevala prejudiciul cauzat prin această divulgare.

Pct. 38 din *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* concretizează că, în acest sens, pot fi stabilite restricții exprese în legile speciale (*i.e.* scutiri necondiționate pentru informații extrem de sensibile), iar în alte cazuri – efectuarea „testului prejudiciului” și a „balansării intereselor” în fiecare caz particular.

Astfel, în strictă corespundere cu prevederile *Convenției*, conform art. 7 din proiectul elaborat de Ministerul Justiției, limitarea accesului la datele cu caracter personal va putea fi realizată numai în două cazuri alternative:

1) dacă există o restricție reglementată expres de lege (e.g. actele de stare civilă, secretul profesional, etc.);

2) în cazul în care nu există o restricție reglementată expres de lege – prin aplicarea și satisfacerea criteriului proporționalității limitării, prevăzut la art. 8, în strică coroborare cu criteriile imperative statuate de Curtea Constituțională în *HCC nr. 29/2019*, paragrafele §§ 52-58:

- a) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;
- b) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;
- c) conținutul, forma și consecințele publicării informației;
- d) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează.

		Atragem atenția că tocmai o astfel de abordare este prezentă în statele cu cel mai înalt indice în materia accesului la informațiile de interes public: a) Albania – <i>Legea nr. 119/2014 privind dreptul la informație</i>²⁰ b) Croația – <i>Legea privind dreptul de acces la informație</i>²¹ c) Muntenegru – <i>Legea privind accesul liber la informație</i>²² d) Slovenia – <i>Legea privind accesul la informația publică</i>²³ II. Neconformitatea normelor propuse cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale din hotărârile nr. 29/2019, nr. 3/2020, nr. 24/2021 și nr. 33/2021 În aceeași ordine de idei, urmează a fi reținut faptul că enumerarea expresă și limitativă a datelor cu caracter personal care ar cădea sub incidența prezentei legi, precum și, <i>per a contrario</i>, restricționarea absolută a accesului la alte date personale (<i>i.e.</i> care nu s-ar regăsi în enumerarea exhaustivă de la pct. 7 din proiectul nr. 479), este într-o vădită disonanță conceptuală cu constatările Curții Constituționale, care a statuat la nivel de principiu jurisprudențial faptul că între dreptul la respectarea vieții private, pe de o parte, și dreptul de acces la informații, pe de altă parte, nu poate exista o ierarhie <i>a priori</i> – aceste drepturi merită un respect egal. În special, Înalta Curte a statuat că nu poate exista o concluzie unică privind afectarea dreptului la respectarea vieții private prin dezvăluirea unor

²⁰ A se vedea, în special, art. 17 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Albania.pdf>

²¹ A se vedea, în special, art. 16 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Croatia.pdf>

²² A se vedea, în special, art. 9 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Montenegro.pdf>

²³ A se vedea, în special, art. 6 alin. (2) și (3) – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Slovenia.pdf>

date cu caracter personal. Există, însă, concluzii care depind de circumstanțele fiecărui caz concret, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul autorităților publice, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați (a se vedea *HCC nr. 29/2019*, § 49; *HCC nr. 24/2021*, §§ 63 și 67).

În acest sens, *HCC nr. 29/2019* este de o importanță deosebită, deoarece, în aceasta, Curtea Constituțională a statuat criteriile care urmează a fi aplicate la punerea în balanță a drepturilor concurente:

- a) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;
- b) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;
- c) conținutul, forma și consecințele publicării informației;
- d) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează.

Prin urmare, definiția „informațiilor de interes public” și a „datelor cu caracter personal de interes public”, prevăzute la pct. 5 și 7 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, sunt vădit neconforme cu jurisprudența Curții Constituționale și comportă riscul de a fi declarate neconstituționale.

Or, prin exceptarea de sub incidența legii a tuturor datelor cu caracter personal care nu se regăsesc în enumerarea oferită de autori la pct. 7, este instituită o ierarhie *a priori* între drepturile concurente – *i.e.* prioritatea dreptului la respectarea vieții private în raport cu dreptul de acces la informațiile publice.

Prin urmare, este imposibilă, *ab initio*, balansarea drepturilor concurente conform criteriilor enunțate de

Curtea Constituțională în *HCC nr. 29/2019*. Or, din start majoritatea datelor cu caracter personal deținute de autoritățile publice nu vor cădea sub incidența legii.

Atenționăm că în *HCC nr. 3/2021*, Curtea Constituțională, pronunțându-se asupra unor norme din *Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație* care se referă la prevederile privind limitarea accesului în vederea protecției datelor cu caracter personal, a statuat următoarele:

„63. Prin urmare, Curtea observă că nici prevederile articolului 8 alin. (1) din *Legea privind accesul la informație* nu prezintă vreo problemă de ordin constituțional, de vreme ce permit efectuarea testului de proporționalitate, potrivit articolului 54 din *Constituție*.

[...]

66. Așadar, autoritățile și instituțiile publice care furnizează informațiile atribuite datelor cu caracter personal sunt obligate să creeze condiții care ar asigura protecția acestor date, cu respectarea principiilor și a criteriilor de punere în balanță stabilite de Curte în *Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019*. Respingerea solicitării de a furniza datele cu caracter personal trebuie să fie proporțională și justificată prin scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din *Constituție*.”.

În fine, pentru întemeierea argumentelor expuse *supra*, reproducem mai jos și constatățile esențiale din *HCC nr. 24/2021*, prin care Înalta Curte s-a pronunțat asupra noțiunii de „secret fiscal” din *Codul fiscal*:

„63. [...] pot exista informații care, deși nu pot fi dezvăluite pentru că s-ar realiza, astfel, un scop legitim, la o punere în balanță, ele trebuie să fie dezvăluite, pentru că confidențialitatea lor nu are o pondere mai mare decât necesitatea asigurării accesului la

informații. Totuși, concluziile depind de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul organelor fiscale, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați în privința unui refuz al funcționarilor de a asigura accesul la informații.

[...]

67. În aceste condiții, Curtea menționează că organele fiscale și instanțele de judecată trebuie să evalueze cererile de furnizare a unor informații în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz concret, verificând dacă aceste informații nu urmăresc niciun scop legitim și pot fi comunicate, dacă informațiile solicitate reprezintă un secret fiscal care nu poate fi divulgat, deoarece urmăresc realizarea scopurilor legitime prevăzute de articolul 54 din Constituție, și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul de acces la informație. Această evaluare se face prin punerea în balanță a drepturilor și intereselor concurente și prin asigurarea unui echilibru corect între aceste principii, pornind de la criteriile și raționamentele menționate în Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019.

68. Rezumînd cele enunțate supra, Curtea conchide că articolul 129 punctul 19) din Codul fiscal este constituțional, în măsura în care organele fiscale și instanțele de judecată pot verifica, la examinarea cazurilor privind accesul la informații, existența unui scop legitim pentru îngrădirea accesului la informațiile care constituie secret fiscal și pot pune în balanță principiile concurente.”.

III. Neconformitatea normelor propuse cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø

O altă deficiență a proiectului de lege nr. 479 din 7 decembrie 2020 constă în faptul că acesta propune instituirea unui regim juridic preferențial în realizarea dreptului de acces la informații pentru reprezentanții mass-media.

O astfel de abordare este contrară cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø.

Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele:

„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”

Referitor la acest paragraf, Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø statuează următoarele:

„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”

Art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø, la rândul său, prevede următoarele:

„3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”

		Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. <i>Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.</i>” Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile de interes public în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor. Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale – prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].
131.	2. Publicarea proactivă de către întreprinderile de stat și municipale a informațiilor publice conform capitolului II din proiect și nu potrivit Legii nr.	Precizare În cazul întreprinderilor de stat sau municipale, regimul publicării proactive a informațiilor este reglementat detaliat de Capitolul VI din <i>Legea nr.</i>

	246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și municipală;	246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală.
132.	3. Excluderea normelor prin care dispozițiile Codului administrativ se aplică numai în măsura în care acestea nu contravin prevederilor prezentei legi, pentru a nu crea confuzie și a exclude posibilitatea de a trata cererile de informații ca și petiții;	Precizare Cererile de comunicare a informațiilor de interes public sunt veritabile petiții (însă cu un regim juridic special), din următoarele considerente: I. Art. 52 alin. (1) din <i>Constituție</i> prevede că cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor. Iar, la § 34 din <i>Hotărîrea Curții Constituționale nr. 25/2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime</i>, Înalta Curte a statuat expres că prin petiție se poate înțelege orice fel de cerere, reclamație, propunere, sesizare, adresată organelor de resort, inclusiv cererea prealabilă prin care se contestă un act administrativ sau nesoluționarea în termenul stabilit de lege a unei cereri. Cu alte cuvinte, afit din interpretarea textuală, cât și din interpretarea jurisprudențială oferită de Curtea Constituțională, orice cerere prin care persoanele se adresează autorităților publice este considerată a fi petiție. II. Dezvoltarea prevederilor constituționale expuse <i>supra</i> este realizată prin art. 9 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i>, care prevede expres că prin petiție se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică și juridică.

III. De altfel, anterior intrării în vigoare a *Codului administrativ*, art. 8 alin. (4) din *Legea nr. 190/1994 cu privire la petiționare* prevedea expres următoarele:

„(4) *Petițiile (cererile) prin care se solicită o informație oficială se examinează în termenele stabilite în legislația privind accesul la informație.*”.

Astfel, legislația anterioară concretiza expres că cererile de acces la informația oficială sunt veritabile petiții, care se examinează în termenele stabilite de legislația privind accesul la informație.

IV. În România, cererile de acces la informațiile de interes public sunt de asemenea considerate petiții. Or, *Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public* folosește atât noțiunea de cerere, cât și noțiunea de petiție și petiționar:

– art. 7 alin. (2):

„*Refuzul comunicării informațiilor solicitate se motivează și se comunică în termen de 5 zile de la primirea **petițiilor**.*”;

– art. 9 alin. (2):

„*Dacă în urma informațiilor primite **petentul** solicită informații noi privind documentele aflate în posesia autorității sau a instituției publice, această solicitare va fi tratată ca o nouă **petiție**, răspunsul fiind trimis în termenele prevăzute la art. 7 și 8.*”.

Precizăm că *Constituția României*, la art. 51 alin. (1), conține o prevedere identică cu art. 52 alin. (1) din *Constituția Republicii Moldova*.

Astfel, în sensul prevederilor constituționale și dezvoltărilor normative infraconstituționale, orice adresări înaintate autorităților publice reprezintă petiții, fiind exprimate în forma oricăror cereri, propuneri, sesizări, reclamații, etc.

Tocmai din acest considerent menținerea normei de la art. 12 alin. (3) din prezenta lege este esențială. Or,

		este necesar de precizat expres că în cazul unei divergențe între o normă din <i>Codul administrativ</i> (norma generală) și o normă din prezenta lege (norma specială), se aplică norma specială. Astfel, această prevedere clarifică expres principiul <i>lex specialis derogat legi generali</i>, prevăzut la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. În cazul excluderii normei de la art. 12 alin. (3), există riscul unor interpretări neconforme și eronate în privința aplicabilității prevederilor din <i>Codul administrativ</i> în detrimentul prevederilor speciale din prezenta lege (în special în privința formei, conținutului și termenelor de examinare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public).
133.	4. Includerea prevederilor privind solicitarea informațiilor verbal, la telefon, nu doar la sediul furnizorilor de informații, imperios necesară, mai ales pentru jurnaliști. Necesitatea introducerii unei astfel de norme decurge din instituirea unor practici abuzive de refuz în furnizarea de informații, în special către jurnaliștii care scriu știri și au nevoie de informații/reacții în aceeași zi, în caz contrar furnizarea ulterioară a acestora devine irelevantă;	Se acceptă Pentru a asigura accesul rapid și flexibil al tuturor solicitanților, inclusiv al jurnaliștilor, la informațiile deținute de furnizorii de informații, la art. 13 alin. (1) lit. c) este prevăzută posibilitatea înaintării unor cereri adresate verbal, direct sau prin telefon. Adițional, la art. 18 alin. (4) este prevăzut expres că cererile adresate verbal se soluționează imediat, în ziua adresării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile de a fi comunicate imediat.
134.	5. Exceptarea de la plata pentru furnizarea informației volumul căreia depășește 20 de pagini a jurnaliștilor și ONG-urile ale căror activități au ca obiect chestiuni de interes public;	Precizare Instituirea caracterului gratuit pentru primele 20 de pagini, precum și plata de 1 leu pentru fiecare pagină adițională, constituie una din cele mai progresive prevederi în comparație cu legislația altor state și <i>acquis</i>-ul Uniunii Europene. Cu titlu de exemplu, în România pentru absolut fiecare pagină autoritățile publice pot percepe o plată de până la 0,05% din salariul minim pe economie calculat per pagină. În 2023, salariul minim pe economie în România este 3000 de lei românești, iar 0,05% din

		această sumă constituie 1,5 lei românești (<i>i.e.</i> circa 6 lei moldovenești per o pagină). ²⁴ În Estonia primele 20 de pagini sunt gratuite, însă fiecare pagină adițională este contra o plată de 0,19 Euro (<i>i.e.</i> 3,80 lei moldovenești per o pagină). ²⁵ Adițional, caracterul gratuit al primelor 20 de pagini este prevăzut și de <i>Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei</i> . ²⁶
135.	6. Excluderea condiției de respingere a cererii de acces la informații atunci când a fost oferit un răspuns cu privire la toate informațiile;	Nu se acceptă Excluderea acestei prevederi ar însemna că furnizorii de informații vor fi obligați să comunice în mod repetat aceleași informații solicitate, indiferent de numărul cererilor (<i>e.g.</i> în cazul unor 10 cereri repetate, prin care se solicită aceleași informații, furnizorul va fi obligat să le comunice, în mod repetat, de 10 ori). O astfel de abordare este nerezonabilă și nejustificată.
136.	7. Includerea unor prevederi care ar interzice furnizorilor de informații să refuze comunicarea informațiilor de interes public pe motiv că aceasta nu este documentată și/sau sistematizată;	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 73 din prezentul tabel.
137.	8. Exceptarea de la aplicarea prevederilor capitolului II-VII din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal (condițiile de bază pentru prelucrarea, stocarea și utilizarea datelor cu caracter personal, drepturile subiectului acestor date, organul de control al prelucrării lor și controlul protecției	Precizare Exceptarea de la aplicarea prevederilor capitolului II-VII din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i> , în cazul prelucrării datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice, va fi realizată prin intermediul proiectului de lege privind modificarea

²⁴ Art. 18 alin. (5) din *Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/34417>

²⁵ Art. 25 alin. (2) din *Legea informației publice*: <https://www.rti-rating.org/vwp-content/uploads/Estonia.pdf>

²⁶ Art. 10 alin. (1) din *Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei* – <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1049&from=en>

	respectivelor date) în cazul prelucrării datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice; aplicarea unor excepții de la regula generală care să confere drepturi mai largi mass-media de a colecta/accesa și prelucra date de interes public, inclusiv cu caracter personal nu este asigurată.	unor acte normative (nr. unic 3/MJ/2023), care se află în procedura de avizare și consultare publică.²⁷ Cu toate acestea, precizăm că „excepțiile jurnalistice” prevăzute <i>supra</i>, care își au sediul în art. 85 din <i>Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor)</i>, se referă la prelucrările datelor cu caracter personal efectuate de către jurnaliști sau alte persoane care urmăresc realizarea unui scop jurnalist (e.g. activiști civici, organizații non-guvernamentale, etc.), nu și la prelucrarea efectuată de autoritățile publice. Accentuăm că, precum reiese și din <i>Raportul privind implementarea prevederilor specifice ale Regulamentului General privind Protecția Datelor</i>²⁸, art. 85 nu este incident accesului la informațiile deținute de autoritățile publice. Or, aceste aspecte sunt reglementate de un articol distinct – art. 86 din Regulamentul General privind Protecția Datelor, care prevede următoarele: „Datele cu caracter personal din documentele oficiale deținute de o autoritate publică sau de un organism public sau privat pentru îndeplinirea unei sarcini care servește interesului public pot fi divulgate de autoritatea sau organismul respectiv în conformitate cu dreptul Uniunii sau cu dreptul intern sub incidența căruia intră autoritatea sau organismul, pentru a stabili un echilibru între accesul public la documente oficiale și dreptul la protecția datelor cu caracter personal în temeiul prezentului regulament.”.

²⁷ Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (nr. unic 3/MJ/2023) – https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/3_mj_2023.pdf

²⁸ *Report on the implementation of specific provisions of the General Data Protection Regulation* – <https://bit.ly/3zeQKPu>

		După cum se observă din conținutul art. 86, acesta, spre deosebire de art. 85, nu prevede careva excepții, exonerări sau derogări în materia accesului la informațiile deținute de autoritățile publice, fiind deplin aplicabile toate prevederile din <i>Regulamentul General privind Protecția Datelor</i>, în condiții egale pentru toți solicitanții.²⁹ Accentuăm că esența „excepțiilor jurnalistice”, prevăzute la art. 85, constă în prevenirea intimidărilor și presiunilor asupra jurnaliștilor ca să își dezvăluie sursele confidențiale, precum și, în special, oferirea posibilității de a disemina investigații jurnalistice de interes public.³⁰ Astfel, prevederile de la art. 85 nu au nici o tangență cu accesul la informațiile deținute de autoritățile publice. Or, în acest sens este incident art. 86, care nu prevede careva excepții, exonerări sau derogări. Aceste aspecte sunt reținute plenar atât în ghidările Comisariatelor pentru Informații din alte state³¹, cât și în doctrina juridică.³² În această ordine de idei, accentuăm că prevederile de la art. 86 din <i>Regulamentul General privind Protecția Datelor</i> sunt într-o corespundere deplină cu prevederile <i>Convenției de la Tromsø</i>. Or, art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele:

²⁹ *The EU General Data Protection Regulation (GDPR), Article 86. Processing and public access to official documents*, Oxford University Press, 2020, pp. 1213-1222

³⁰ European Commission, *Communication from the Commission to the European Parliament and the Council*, COM(2020) 264 final, Brussels, 2020 – <https://bit.ly/40kqWgN>

³¹ A se vedea:

Personal information (section 40 and regulation 13), Freedom of Information Act, Environmental information Regulations, Information Commissioner's Office – <https://bit.ly/3nqdHq9>

³² A se vedea:

Journalistic exemption under the European data protection law, Natalija Bitiukova, Vilnius, 2020 – <https://bit.ly/3iNSNoL>

The EU General Data Protection Regulation (GDPR), Article 85. Processing and freedom of expression and information, Oxford University Press, 2020, pp. 1202-1212

		„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „cîine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”. Art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø, la rîndul său, prevede următoarele: „3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.”.
138.	În același timp, insistăm asupra următoarelor propuneri de îmbunătățire a proiectului care a modificat unele prevederi anterioare prevăzute în proiectul remis spre avizare:	Se acceptă Noțiunea „informații publice” este substituită cu noțiunea „informații de interes public”.

	a) revenirea la noțiunea de „informații de interes public” În nota informativă la proiect se menționează că, „deși <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu noțiunea de „<i>documente oficiale</i>”, aceasta este definită la art. 1 § 2 (b) drept toate „<i>informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice.</i>” Din acest considerent, din punct de vedere al dreptului comparat, atât în statele părți la <i>Convenția de la Tromsø</i>, cât și în majoritatea jurisdicțiilor din lume, se operează preponderent cu noțiunea de „<i>informație</i>”, în diferite variații lingvistice (informație, informație publică, informație de interes public, etc.). Art. 34 alin. (1) din Constituție prevede că, dreptul persoanei de a avea acces la orice <i>informație de interes public</i> nu poate fi îngrădit. În acest sens, potrivit art. 3 alin. (3) și (4) ale Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017, actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene. Proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune.
139.	b) solicitarea verbală a informațiilor Argumentul precum că „în cazul cererilor verbale, depuse prin telefon, nu există mecanisme care ar asigura înregistrarea, evidența și controlul intern managerial, real și efectiv, al procedurii de examinare și soluționare a cererilor” nu ține, întrucât un astfel de mecanism poate fi creat. Ideea că, „este imperativ ca cererile verbale să fie înscrise într-un proces-verbal, care să fie verificat și semnat de solicitant în calitate de asigurare a faptului că datele introduse în acest proces-verbal sunt veridice și
	Se acceptă Pentru a asigura accesul rapid și flexibil al tuturor solicitanților, inclusiv al jurnaliștilor, la informațiile deținute de furnizorii de informații, la art. 13 alin. (1) lit. c) este prevăzută posibilitatea înaintării unor cereri adresate verbal, direct sau prin telefon. Adițional, la art. 18 alin. (4) este prevăzut expres că cererile adresate verbal se soluționează imediat, în ziua adresării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile de a fi comunicate imediat.

	nu au fost denaturate de funcționarul responsabil de întocmirea documentului”, de asemenea, este una speculativă avînd în vedere că, afit în cazul <i>cererii transmise în formă electronică</i>, cît și a celei expediate <i>prin poștă sau fax</i>, nu este imperativă semnătura solicitantului în procesul-verbal. Dacă, în opinia autorului, cererile scrise reprezintă o garanție procedurală pentru solicitant, menite să asigure realizarea efectivă a dreptului de acces la informație și, prin urmare, nu trebuie interpretate ca o „piedică birocratică”, de ce atunci Codul administrativ permite depunerea petițiilor verbale? Prin constatarea că, cererile de comunicare a informațiilor publice sunt, <i>ipso facto</i>, veritabile petiții, ne întărește convingerea că, însuși autorul legii nu distinge clar aceste două noțiuni absolut diferite și ”bagă în ceață” și mai mult viitorii aplicanți ai legii, or <i>Constituția distinge clar la art. 34 - Dreptul la informație și la art. 52 - Dreptul de petiționare</i>. De menționat că, dreptul de acces la informație nu poate fi supus unor restricții formale și nejustificate, or, cerințele de formă și procedură stabilite de Codul administrativ nu pot fi imputate accesului la informațiile de interes public. Legea României privind liberul acces la informațiile de interes public, statuează că, autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să asigure persoanelor, la cererea acestora, informațiile de interes public solicitate în scris sau verbal. Informațiile de interes public solicitate verbal de către mijloacele de informare în masă vor fi comunicate, de regulă, imediat sau în cel mult 24 de ore.	În altă ordine de idei, referitor la preținsa distincție dintre petiții și cererile de comunicare a informațiilor de interes public, a se vedea comentariile de la pct. 132 din prezentul tabel.
140.	c) micșorarea termenelor Proiectul de lege supus reavizării prevede majorarea, în unele cazuri chiar dublarea, tuturor termenelor setate anterior fără vreo argumentare în acest sens (a se vedea art. 10 (1), 14, 16, 18).	Precizare Nici o prevedere din prezenta lege nu conține cuvîntul „calendaristic”. Or, conform art. 384 din <i>Codul civil</i>, termenul se instituie, <i>inter alia</i>, prin indicarea unei date calendaristice.

	Mai mult, conform indicațiilor metodologice privind regulile de tehnică legislativă ale MJ, pct. 59, prevede evitarea „cuvîntului „calendaristice” la determinarea curgerii și calculării termenilor. Or, aceasta este regula generală de curgere a termenului. În caz contrar, se poate interpreta <i>per a contrario</i> că, în celelalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice, de fapt se au în vedere zile lucrătoare, de sărbătoare, pare, impare”. Totodată, doar la art. 18 se stabilește termenul în „zile calendaristice”, în timp ce toate celelalte termene sunt setate în „zile lucrătoare”. În acest context, solicităm uniformizarea terminologiei așa cum prevede Legea 100/2017 și reducerea termenului de la 15 zile la 10 zile lucrătoare, iar cel de „10 zile”, în cazul în care se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora, cu „5 zile” așa cum era prevăzut anterior și așa cum prevede Lege 982/2000. Prin majorarea termenelor, autorul nu doar că nu facilitează accesul la informații (așa cum este și scopul elaborării acestui proiect de lege), dar <i>per a contrario</i>, îl îngreunează.	Astfel, conform regulilor de tehnică legislativă, în cazul în care nu este specificat expres că zilele sunt „lucrătoare”, atunci acestea sunt calendaristice (a se vedea, de exemplu, art. 60 din <i>Codul administrativ</i>). Este important ca termenele de examinare și soluționare a cererilor să fie expuse în zile calendaristice și nu lucrătoare, deoarece sistemele informaționale automatizate (inclusiv SIA „e-Cancelaria”) asigură evidența termenelor de examinare în zile calendaristice. Iar evidența în zile lucrătoare este problematică cînd anumite zile sunt declarate de odihnă. Referitor la termenul de prelungire a examinării cererii, prevăzut la art. 18 alin. (2), absoluta majoritate a autorităților au exprimat obiecții în privința faptului că un termen de prelungire cu doar cel mult 5 zile va fi insuficient în cazul solicitării unui volum foarte mare de informații. Fapt ce, din start, va determina depășirea termenelor legale. În calitate de compromis, s-a agreat ca extinderea termenului inițial de 15 zile să fie posibilă cu cel mult de pînă la 10 zile, numai în cazul în care se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Iar prelungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și împreună cu motivele prelungirii. De altfel, precizăm că termenul de prelungire cu doar 10 zile calendaristice este unul din cel mai mic din jurisdicțiile europene: – Croația – cu pînă la 15 zile calendaristice; – Estonia – cu pînă la 15 zile lucrătoare; – Ucraina – cu pînă la 20 de zile lucrătoare; – Serbia – cu pînă la 25 de zile calendaristice; – Slovenia – cu pînă la 30 de zile lucrătoare.

141.	d) asigurarea accesului la informația de interes public a reprezentanților mass-media Libertatea presei și a mass-media merge mână în mână cu libertatea de exprimare și accesul la informații, iar într-o societate democratică toate le sunt deopotrivă acordate jurnaliștilor și publicului. Cu toate acestea, în Republica Moldova, organizațiile de media naționale și internaționale identifică restricția accesului la informație ca una din cele mai semnificative probleme cu care se confruntă jurnaliștii și mass-media. În ultimii 20 de ani, organizații ca Freedom House și Reporters Without Borders au evidențiat limitarea accesului la informații, împreună cu intimidarea și atacurile asupra jurnaliștilor, dezinformarea internă și propaganda externă, precum și controlul politic și oligarhic al autorităților de reglementare și mijloacelor de informare în masă ca cele mai mari provocări pentru activitatea jurnaliștilor și mass-mediei din Republica Moldova. Considerăm că, noua Lege trebuie să asigure accesul la informațiile de interes public reprezentanților mass-media. Potrivit Raportului de evaluare ex-post impact asupra Legii nr. 982/2000 privind accesul la informații, rolul vital al media în facilitarea și stimularea dreptului publicului de a primi și de a comunica informații și idei a fost recunoscut în mod repetat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, după cum urmează: „Îndatorirea presei este să comunice – de o manieră conformă cu obligațiile și cu responsabilitățile ei – informații și idei privitoare la toate chestiunile de interes public. Nu doar ea are sarcina de a comunica asemenea informații și idei: publicul are, de asemenea, dreptul de a le primi. Dacă ar fi fost altfel, presa nu ar fi putut juca rolul ei vital de „cîine de pază” al societății democratice (vezi <i>Bladet Tromsø</i> și <i>Stensaas v. Norvegia</i> [MC], 20 mai 1999, §§ 59 și 62).”	Precizare Prevederile prezentului proiect de lege reprezintă o îmbunătățire importantă a cadrului normativ național, care va asigura realizarea efectivă a dreptului constituțional de acces la informație a cetățenilor și, inclusiv, a jurnaliștilor și reprezentanților mass-media, în spiritul <i>Convenției de la Tromsø</i> și standardelor internaționale. Or, după cum prevede și <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i>: „[...] prevederile <i>Convenției</i> sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „cîine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului [...]”.

Amnesty International Moldova		Recomandarea CM/Rec(2016)4 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind protecția jurnalismului și siguranța jurnaliștilor și a altor actori media (adoptată de Comitetul Miniștrilor la 13 aprilie 2016 la cea de-a 1253-a reuniune a adjuncților miniștrilor) statuează că „Statele membre ar trebui să pună în aplicare un cadru legislativ cuprinzător care să permită jurnaliștilor și altor actori media să contribuie la dezbateră publică în mod eficient și fără teamă. Un astfel de cadru ar trebui (...) să garanteze accesul publicului la informații (...).	
Amnesty International Moldova	142.	Cu referire la art. 15, Nota Informativă menționează că ”... dacă legea prevede condiții suplimentare de formă în vederea solicitării anumitor informații, atunci acestea urmează a fi respectate în virtutea priorității normei juridice derogatorii (e.g. art. 6 fin Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998)”. Însă, această mențiune nu este inclusă în textul propriu-zis al proiectului de lege. Întrucât art. 15 prevede conținutul cererii și elementele obligatorii pe care solicitanții trebuie să le întrunească, în vederea asigurării clarității și previzibilității legii, mențiunea din nota informativă trebuie inclusă în textul propriu-zis al legii. De altfel, solicitantul riscă să nu cunoască despre posibilitatea necesității unor documente adiționale conform altor legi pentru a asigura respectarea elementelor esențiale ale cererii de acces la informații.	Precizare Includerea acestei prevederi în textul legii va determina riscul unor interpretări eronate și abuzive din partea furnizorilor de informații. În special, ar exista riscul ca furnizorii să solicite întrunirea cerințelor de conținut prevăzute de <i>Codul administrativ</i> în privința petițiilor (art. 75). Odată ce anumite condiții de formă se regăsesc în alte legi organice, atunci, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, aceste condiții vor fi aplicabile direct.
	143.	Cu referire la art. 20, autorii proiectului au invocat de mai multe ori în tabelul cu comentarii că în conformitate cu pct. 56 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø, ”... ajutorul cu înțelegerea nu implică obligația de a traduce documente sau de a furniza explicații tehnice sau juridice de înaltă specializare”. În interpretarea noastră, acest punct din raport de fapt nu evidențiază lipsa în textul Convenției a unei norme onerative care ar impune furnizorii de a	Precizare Furnizorii de informații, în măsura în care vor avea o astfel de capacitate, vor putea oferi traduceri în informațiilor solicitate și fără o prevedere expresă în textul legii. Accentuăm că nici în statele în care sunt instituite mai multe limbi oficiale (e.g. Belgia, Elveția, Canada) nu există obligația statului de a asigura traducerea la

	oferi informații într-o altă limbă decât cea în care sunt disponibile, ci mai degrabă se atestă posibilitatea introducerii unei norme dispozitive în această privință. Altfel spus, furnizorul nu are obligația de a traduce informațiile, dar considerăm oportun de a nu exclude situațiile în care furnizorul ar putea oferi o informație tradusă la solicitarea persoanei, în cazul în care furnizorul dispune de o astfel de capacitate. Prin urmare, propunem de a complementa art. 20 cu un alineat care să prevadă următoarele: "Furnizorul de informații poate oferi traducerea informațiilor la solicitare, în caz că dispune de o astfel de capacitate."	solicitare a informațiilor deținute în alte limbi sau formate.
144.	Cu referire la art. 22, propunem că în cazul în care furnizorul de informații nu dispune de informațiile solicitate, dar cunoaște că acestea se află la dispoziția unui alt furnizor de informații, atunci primul să aibă de fapt obligația și nu dreptul discreționar de a readresa cererea. Aceasta se datorează necesității de asigurare a celerității procesului de obținere a informațiilor de către solicitant.	Nu se acceptă În contextul în care pentru readresarea neîntemeiată a cererilor este prevăzută răspundere pecuniară, o astfel de prevedere pare a fi prea drastică în raport cu furnizorii de informații.
145.	În continuare, CRJM propune câteva modificări cheie care să îmbunătățească proiectul de lege privind accesul la informațiile publice. În special, propunem următoarele: Modificarea titlului legii din „Lege privind accesul la informațiile publice” în „Lege cu privire la informațiile de interes public” și alinierea textului legii conform acestei modificări. Această modificare exclude interpretările tendențioase. Nu toate informațiile solicitate sunt de interes public (când se solicită informații care vizează doar solicitantul) și nu orice informație de interes public este publică (publicată de autorități). Aceasta formulare este totodată prezentă în Constituția Republicii Moldova.	Se acceptă Noțiunea „ <i>informațiile publice</i> ” se substituie cu noțiunea „ <i>informațiile de interes public</i> ”.
146.	Completarea listei furnizorilor de informații cu executorii judecătorești și notarii, și partidele politice și	Nu se acceptă

	organizațiile social-politice. Această completare este justificată în cazul notariilor și executorilor prin serviciile publice pe care le prestează, iar în privința partidelor, prin natura activității pe care o prestează și finanțarea pe care o primesc de la stat.	Referitor la executorii judecătorești și notarii, totalitatea informațiilor deținute de acești subiecți constituie secret profesional și nu pot fi divulgate în virtutea interdicțiilor legale exprese. Referitor la partidele politice, a se vedea obiecția pertinentă înaintată de A.O. „Centrul de Politici și Reforme” din Sinteza anterioară (după prima avizare) – pct. 381 din tabel.
147.	Includerea specificărilor privind cazurile în care este interzisă limitarea accesul la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017. Specificările date sunt necesare pentru a oferi o mai bună claritate a textului și pentru a facilita eradicarea situațiilor răspândite de refuz în oferirea informațiilor de interes public invocând viața privată.	Se acceptă Prevederea a fost reintrodusă. A se vedea, de asemenea, și comentariile de la pct. 101 din prezentul tabel.
148.	Excluderea din textul proiectului legii a mențiunii privind faxul care este un mijloc de comunicare depășit. Legea este adoptată pentru a fi aplicată mulți ani înainte. Nu este cert dacă în viitor faxul va mai fi folosit ca mijloc de comunicare eficient și dacă faxurile se vor mai produce în general. Având în vedere tendința de digitalizare, menținerea faxului ca mijloc obligatoriu de comunicare nu este justificată.	Precizare Mențiunea privind faxul este prevăzută și la art. 72 alin. (2) lit. a) din <i>Codul administrativ</i> . Or, acest mijloc de comunicare mai persistă în cadrul autorităților publice, în special la nivel local.
149.	Excluderea tratării cererilor de informații de interes public ca petiții și excluderea elaborării unui proces verbal în cazul cererilor depuse verbal, acest aspect fiind dificil de realizat în practică. Pentru asigurarea unui proces simplist și eficient, insistăm ca solicitările de informații de interes public depuse verbal să fie doar notate în registru.	Se acceptă Pentru a asigura accesul rapid și flexibil al solicitanților la informațiile deținute de furnizorii de informații, la art. 13 alin. (1) lit. c) este prevăzută posibilitatea înaintării unor cereri adresate verbal, direct la sediul furnizorului sau prin telefon. Adițional, la art. 18 alin. (4) este prevăzut expres că cererile adresate verbal se soluționează imediat, în ziua adresării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile de a fi comunicate imediat.

150.	Micșorarea termenului de examinare și soluționare a cererilor de informații de interes public de la 15 la 5 zile din data depunerii cererii, iar în cazul mass-media insistăm ca cererile să fie examinate și soluționate și mai rapid – adică imediat sau în maxim o zi lucrătoare, termenul putând fi prelungit la maxim 3 zile lucrătoare. Această reducere este dictată de digitalizarea serviciului public. Totodată, neintroducerea unui termen mai scurt pentru mass-media riscă să faciliteze distribuirea informațiilor neadevărate, având în vedere că jurnaliștii nu vor aștepta 15 zile pentru a publica un material.	Se acceptă parțial La art. 18 alin. (4) este prevăzut expres că cererile adresate verbal se soluționează imediat, în ziua adresării, dacă informațiile solicitate sunt disponibile de a fi comunicate imediat. Această prevedere va fi opozabilă tuturor solicitanților, nu doar reprezentanților mass-media. Or, o altă abordare va fi contrară cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: <i>„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”</i> Art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø, la rândul său, prevede următoarele: <i>„3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”</i>

		Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. <i>Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.</i>” Referitor la reducerea termenului general de examinare și soluționare a cererilor, accentuăm că, din punct de vedere al dreptului comparat, termenul prevăzut de prezenta lege este unul din cel mai mici și este la limita capacităților funcționale ale autorităților publice din Republica Moldova. Cu titlu de exemplu, în statele cu un indice înalt în domeniul accesului la informație, există următoarele termene de bază pentru examinarea și soluționarea cererilor: a) Albania – până la 10 zile lucrătoare; b) Slovenia – până la 20 de zile lucrătoare; c) Serbia – până la 15 zile calendaristice; d) Croația – până la 15 zile calendaristice; e) Macedonia de Nord – până la 30 de zile calendaristice.
151.	Acțiunea în contencios administrativ să se înănteze în decurs de 30 de zile inclusiv de la expirarea termenului pentru necomunicarea răspunsului. Termenul de un an de la data expirării termenului este unul prea mare.	Nu se acceptă Pentru ipoteza respectivă, art. 209 alin. (1) lit. b) coroborat cu art. 165 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> prevede termenul de un an pentru înaintarea acțiunii în contencios administrativ. Astfel, în acest sens sunt instituite garanții mai înalte pentru justițiabili.
152.	Termenul privind examinarea și soluționarea cauzelor de contencios administrativ să fie soluționate de la data depunerii acțiunii, nu din data acceptării acesteia pentru a evita înregistrarea cu întârziere a acțiunii și tergiversarea termenului. Din același motiv,	Nu se acceptă Între data depunerii acțiunii și data acceptării acțiunii pot surveni cazurile în care nu se dă curs cererii (art. 235 din <i>Codul administrativ</i>). În acest termen, judecătorul nu poate îndeplini careva acte procedurale și, prin urmare, acest termen nu trebuie să fie inclus în

		propunem modificarea termenului prelungit de judecare a cauzei de la 3 luni la 1 lună.	termenul-limită pentru examinarea și soluționarea cauzei. Referitor la reducerea termenului de prelungire a examinării și soluționării cauzei, menționăm că, în conformitate cu pct. 3.2.33. din <i>Nomenclatorul gradelor de complexitate</i>, din <i>Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare pendente, contravenționale și civile</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 165/6 din 18 februarie 2014</i>, cauzele judiciare referitoare la acțiunile privind accesul la informație sunt apreciate cu un grad de complexitate foarte înalt – 9 din 10 pct. Astfel, pornind de la acest fapt, legea trebuie să prevadă posibilitatea extinderii termenului cu cel puțin încă 3 luni, pentru a asigura o examinare întemeiată a cauzei. În special dacă judecătorul va considera necesară citarea participanților la proces pentru elucidarea mai detaliată a circumstanțelor cauzei. De altfel, chiar și în cazul cererilor cu valoare redusă (care au un grad de complexitate mai mic), <i>Codul de procedură civilă</i> prevede termenul de până la 6 luni pentru examinarea și soluționarea cauzelor judiciare.
Centrul Național Anticorupție (expertiza anticorupție)	153.	Norma propusă la art.3 din proiect definește noțiunea de „informații publice”, oferind o înțelegere prea largă a noțiunii respective, care lasă prea mult loc de interpretări. Prevederea generează incertitudinea categoriilor de informații care se încadrează în noțiunea de „informații publice”. Lipsa unei concretizări a faptului că informațiile publice deținute de furnizorii de informații se referă la activitățile sau rezultă din activitățile acestor furnizori creează riscul adoptării unor norme care să permită obținerea abuzivă a unor informații deținute de furnizorii de informații care privesc informații cu	Nu se acceptă Art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale în privința cărora orice persoană poate solicita accesul: „documente oficiale” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”. Referitor la această definiție, pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: <i>„1.1. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea</i>

	accesibilitate limitată, viața familială și privată a unor persoane etc. Respectiv, noțiunea de „informații publice” va crea confuzii la aplicare, iar acest fapt impune revizuirea definiției acesteia la descrierea categoriilor de informații ce cuprind „informațiile publice” în vederea asigurării clarității legii în sensul art.54 alin.(1) lit. a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care prevede că „[...] conținutul proiectului se expune într-un limbaj clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc”, fapt constatat și de Curtea Constituțională în Hotărârea sa nr.26/2016, pct.51. Se recomandă reexaminarea normei propuse la art.3 din proiect, oferind astfel o nouă redacție cu caracter exhaustiv a definiției noțiunii de „informații publice”.	noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”. Prin urmare, în strictă conformitate cu prevederile imperative ale Convenției de la Tromsø, definiția „informațiilor de interes public” este redată cu generalitate absolută, i.e. toate informațiile înregistrate și deținute de furnizorii de informații. Precizăm că accesul la informațiile cu accesibilitate limitată urmează a fi refuzat în conformitate cu art. 7 și 8 din prezenta lege.
154.	Din analiza normei precitate [la art. 10] se constată că aceasta posedă potențial coruptibil și la aplicare poate admite abuzuri, în dependență de interesul urmărit al responsabililor de implementare. Este de reținut că formulările conținute în textul normei „subiecte de interes public” și „subiect de rezonanță sporită” au un sens confuz și vor lăsa loc de interpretări abuzive din partea furnizorului de informații, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de informații și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile. Utilizarea în cuprinsul normelor a textului „subiecte de interes public și rezonanță sporită” nu corespunde celor trei criterii de accesibilitate, previzibilitate și claritate potrivit cărora norma de drept trebuie să fie formulată cu suficiență precizie, astfel încât să permită	Nu se acceptă O formulare care să specifice concret subiectele de rezonanță sporită ar fi inoportună. În Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”), Înalta Curte a statuat următoarele: 57. Curtea notează că, în privința unor prevederi normative cu caracter general, Curtea Europeană a stabilit că acestea constituie o modalitate mai practică de a atinge un scop legitim decât prevederile care permit o examinare de la caz la caz. Acest ultim sistem poate genera un risc semnificativ de incertitudine, de litigii, de costuri și de întârzieri (a se vedea James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 21 februarie 1986, § 68) [HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 83].”.

	persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite, expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr.26/2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin.(6) art.63 din Codul de procedură penală. Pericolul coruptibil în acest caz constă în faptul că, la aplicare termenelor utilizate pot provoca practici vicioase de interpretare a sensului acestei norme, în dependență de interesul responsabililor de implementare, practici care pot fi abuzive de stabilire a regulilor convenabile propriilor interese. Se recomandă completarea proiectului cu prevederi care stabilesc clar și fără echivoc categoria de informații potrivit cărora vor fi considerate informațiile ca fiind „subiecte de interes public” și „subiecte de rezonanță sporită”.	Nu poate fi reținut elementul coruptibil în privința comunicării despre evenimentele oficiale organizate de autoritatea publică (sedințe, înfățișări, conferințe de presă, colegii și altele), or, art. 9 alin.(1) lit. g) se referă anume la această informație. Norma propusă va oferi un grad sporit de accesibilitate la informația privind evenimentele la care se preconizează abordarea unor subiecte de rezonanță, cu accentul pe informarea anticipată despre organizarea acestora. Chiar și în ipoteza în care autoritatea nu califică subiectul a fi de rezonanță și nu publică anticipat anunțuri despre eveniment, nu o exonerează de obligația de publicare a informației după încheierea evenimentului, inclusiv privind deciziile adoptate la întrunirile publice respective (art. 10 alin.(2) coroborat cu art. 9 alin.(1) lit. g) din proiectul legii).
155.	Propunerea legislativă [de la art. 12 alin. (3)] este formulată de o manieră ambiguă, acordând posibilități de aplicare a normei în interpretarea preferată, în dependență de interesul responsabililor de implementare și control al aplicării. Se atenționează asupra coliziei, într-o anumită măsură, expresia utilizată de genul „în măsura în care nu contravin prezentei legi” va crea impedimente în aplicarea corectă a prevederilor legislative și premise pentru aplicarea normei „convenabile” într-o situație concretă, pentru alegerea subiectivă și abuzivă a normei aplicabile. Respectiv, pentru a nu admite conflicte de norme la aplicare între Legea privind accesul la informațiile publice și Codul administrativ, proiectul urmează să fie formulat astfel încât acesta să corespundă Constituției Republicii Moldova, care la art.72 alin.(1) statuează că „Parlamentul adoptă legi constituționale, legi organice și legi ordinare.”	Nu se acceptă Menținerea normei de la art. 12 alin. (3) este esențială. Or, este necesar de precizat expres că în cazul unei divergențe între o normă din <i>Codul administrativ</i> (norma generală) și o normă din prezenta lege (norma specială), se aplică norma specială (i.e. prezenta lege). Accentuăm că această prevedere doar clarifică expres principiul <i>lex specialis derogat legi generali</i>, prevăzut la art. 5 alin. (2)-(4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>: „(2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate. (3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se

	În acest sens, se invocă Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 "Cu privire la Banca Națională a Moldovei", nr.9 din 18.02.99, unde Curtea a notat că "[...] prevederea art. 77 alin. (4) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 "Cu privire la Banca Națională a Moldovei", prin care se stipulează că "alte acte normative, cu excepția Constituției, nu au putere juridică asupra prezentei legi", contravine art. 72 alin.(1) din Constituție. În ierarhia actelor normative, legile organice se află pe aceeași treaptă. Ele nu trebuie să conțină reglementări juridice contradictorii. Prin urmare, nici o lege organică, inclusiv Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, nu poate fi pusă în condiții de superioritate față de alte legi organice adoptate de Parlament." Conform art.60 alin.(1) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, „Codul este un act normativ adoptat de către Parlament care cuprinde, într-un sistem unitar, cele mai importante norme juridice dintr-o anumită ramură a dreptului.” Or, art.1 din Codul administrativ stabilește expres că „(1) Legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia. (2) Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în prezentul cod, în alte legi și în alte acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova. (3) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor administrative doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.”	conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială. <i>(4) Normele juridice derogatorii sînt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sînt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.”.</i> În cazul excluderii normei de la art. 12 alin. (3), există riscul unor interpretări neconforme și eronate în privința aplicabilității prevederilor din <i>Codul administrativ</i> în detrimentul prevederilor speciale din prezenta lege (în special în privința formei, conținutului și termenelor de examinare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public). Astfel, reiterăm că prevederea de la art. 12 alin. (3) doar concretizează expres principiul <i>lex specialis derogat legi generali</i> care este reglementat la art. 5 alin. (2)-(4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. În altă ordine de idei, este eronată invocarea <i>Hotărârii Curții Constituționale nr. 9/1999 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea nr. 548-XIII din 21 iulie 1995 „Cu privire la Banca Națională a Moldovei”</i>, fiind absolut irelevantă în raport cu art. 12 alin. (3) din prezenta lege. Or, sintagma de la art. 77 alin. (4) din <i>Legea nr. 548/1995 („alte acte normative, cu excepția Constituției, nu au putere juridică asupra prezentei legi”)</i> este conceptual diferită în raport cu formularea de la art. 12 alin. (3) („<i>Prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.</i>”). Neconstituționalitatea sintagmei „<i>alte acte normative, cu excepția Constituției, nu au putere</i>

	Respectiv, în formula propusă de autor la art.12 alin.(3), reglementările proiectului vor crea impedimente în aplicarea corectă a prevederilor legislative referitor la modul de comunicare a informațiilor publice solicitate în procedura administrativă. Se recomandă reformularea normei propuse la alin.(3) de la art.12 din proiect, astfel încât să se prevadă clar și fără echivoc că prevederile prezentului proiect de lege se vor aplica în măsura în care nu contravin prevederilor Codului administrativ.	<i>juridică asupra prezentei legi” constă în faptul că aceasta a proclamat superioritatea Legii nr. 548/1995, în raport cu orice alte legi organice, indiferent de faptul dacă acestea conțin norme juridice speciale sau derogatorii, fapt ce reprezintă o încălcarea inacceptabilă a principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>.</i> <i>Per a contrario</i>, art. 12 alin. (3) doar concretizează acest principiu, prin transpunerea în textul prezentei legi a prevederilor de la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, după cum expus <i>supra</i>.
156.	Art.13 alin.(2) și art.15 alin.(4) exonerează solicitantul de obligația de a respecta cerințele impuse pentru un document privind semnarea olografă sau electronică a cererii de comunicare a informațiilor publice, pe când art.52 din Constituția Republicii Moldova stabilește cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată. În acest context, scutirea de responsabilitate a solicitantului de a semna cererea nu este justificată. Prin petiție, în sensul art.9 alin.(1) din Cod administrativ, se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică. Potrivit art.75 alin.(1) din Codul administrativ, ”Petiția conține următoarele elemente: a) numele și prenumele sau denumirea petiționarului; b) domiciliul sau sediul petiționarului și adresa de poștă electronică dacă se solicită răspuns pe această cale; c) denumirea autorității publice; d) obiectul petiției și motivarea acesteia; e) semnătura petiționarului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul petiției transmise în formă electronică – semnătura electronică.”, iar art.76 alin.(2) prevede că, „Dacă petiția nu corespunde cerințelor prevăzute la art.75 alin.(1) lit. c)–e) din Codul administrativ, solicitantului	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 19 din prezentul tabel.

	i se indică asupra neajunsurilor și i se acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. În cazul în care petiționarul nu înlătură neajunsurile în termenul acordat, petiția nu se examinează.” Totodată, cu referire la documentul electronic, art.43 alin.(1) din Legea nr.124/2002 privind identificarea electronică și serviciile de încredere statuează că, „Documentul electronic este considerat autentic dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: a) semnătura electronică sau sigiliul electronic este aplicat de persoana abilitată, în modul stabilit, să semneze cu semnătură olografă documentul echivalent pe suport de hîrtie; b) pe documentul electronic este aplicată semnătura electronică autentică sau sigiliul electronic autentic al semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic indicat în document.” Respectiv, o asemenea abordare este inacceptabilă, or, semnătura reprezintă unul din elemente care identifică persoana. În acest fel, sunt create premise periculoase pentru depunerea unor cereri anonime, iar acest fapt va determina solicitarea unor informații ce conțin date cu caracter personal de către o altă persoană decît cea a căror date se solicită. Se recomandă excluderea alin.(2) din art.13 și alin.(4) din art.15 potrivit proiectului. În același timp, cu referire la alin.(1) lit. a) din art.13, se recomandă completarea acestuia cu prevederi care indică la respectarea cerințelor pentru un document electronic.	
157.	Normele analizate [art. 16 alin. (2)-(4)] sunt formulate de o manieră discreționară, nefiind stabilit clar termenul de acordare solicitantului pentru înlăturarea neajunsului privind denumirea furnizorului de informații, și anume momentul cînd începe a curge termenul de o zi lucrătoare (art.16 alin. (2)).	Se acceptă Sanțiunea pentru neindicarea destinatarului se exclude. Adițional, art. 16 se completează cu prevederea conform căreia termenul acordat pentru înlăturarea neajunsurilor cu privire la informațiile solicitate trebuie să fie de cel puțin 5 zile lucrătoare.

Suplimentar, se reține că termenul de o zi lucrătoare se consideră a fi unul prea mic pentru înlăturarea neajunsurilor și astfel complică situația solicitantului de a se conforma cerințelor, deoarece acțiunile care trebuie realizate de către acesta necesită perioade mai îndelungate decât termenul care este stabilit. În acest caz, există riscul ca cererea solicitantului să nu se examineze de către furnizorul de informații, în cazul în care nu au fost înlăturate neajunsurile, fiind astfel îngrădit dreptul la informație, consfințit de art.34 din Constituția Republicii Moldova, care la alin.(1) stabilește că, „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.”

La fel, este vagă și va lăsa loc de interpretări abuzive din partea furnizorului de informații expresia „termen rezonabil”, iar ca urmare va apărea discreția excesivă de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile (art.16 alin.3)).

Un al aspect reglementat ambiguu, norma propusă la art.16 alin.(4) nu stabilește cu exactitate termenul în care este informat solicitantul despre neexaminarea cererii de comunicare a informațiilor publice. Astfel, lipsa unor termene concrete va lăsa loc pentru interpretări abuzive din partea furnizorului de informații de a stabili în fiecare caz separat termenul care îi este convenabil, iar ca urmare va fi imposibilă tragerea la răspundere a factorilor de decizie, care la implementare vor conștientiza impunitatea lor pentru abuzurile săvârșite în procesul de aplicare, și deci astfel, va perpetua săvârșirea abuzurilor și depășirilor atribuțiilor de serviciu, precum și altor manifestări de corupție în cauză. La art.16 alin.(2), se recomandă stabilirea unui termen mai mare de 1 zi lucrătoare (spre exemplu, 5 zile lucrătoare) pentru înlăturarea

		neajunsurilor și a momentului în care începe a curge aceste termen. La art.16 alin.(3), se recomandă substituirea textului „termen rezonabil” prin stabilirea unui termen concret de înălțurare a neajunsurilor de către solicitant. La art.16 alin.(4), se recomandă stabilirea unui termen concret în care solicitantul este informat despre neexaminarea cererii.	
158.	Norma analizată [art. 21 alin. (6)] este formulată confuz cu referire la instituirea procedurilor mai favorabile pentru solicitanți. Un prim aspect, cuvintele utilizate în textul normei de genul „pot institui” au sensuri multiple, care rezidă în discreția subiecților responsabili de implementare de a utiliza formulările permise ale competențelor lor după bunul plac, astfel încât să evite realizarea obligațiilor ce ar trebui să le revină. Caracterul relativ al acestor prevederi, generează un impact negativ la implementare, deoarece există riscul ca subiectul responsabil să aplice norma discreționară reieșind din interesele/scopurile urmărite instituirea procedurilor mai favorabile pentru solicitanți cu privire la plățile percepute și modalitatea achitării acestora. La fel, nu este clar din textul normei care sunt acele „proceduri mai favorabile”, decât cele prevăzute la art. 21 din proiect, pe care este în drept să instituie furnizorul de informații pentru solicitant și în ce cazuri și condiții vor fi aplicate aceste proceduri mai favorabile. În aceste condiții există riscul ca acțiunile responsabililor să nu fie proporționale cu riscul discriminării unor subiecți de drept aflați într-o situație juridică similară, precum și cu riscul admiterii unor temeuri neexhaustive/ambigui/subiective pentru refuzul sau inacțiunea entității publice de a institui sau nu aceste proceduri mai favorabile pentru un solicitant sau altul.	Se acceptă Norma respectivă se exclude.	

	Asemenea discreții pot fi folosite în mod abuziv de către subiectul responsabil de implementare pentru a obține recompense necuvenite pentru a fi determinat să nu își exercite atribuțiile în modul corespunzător. Prin urmare, în vederea asigurării coerenței, stabilității și predictibilității normelor juridice prevăzute la art.3 alin.(1) lit. c) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, se impune reexaminarea prevederilor analizate. Reformularea normei astfel încât să fie stabilit clar și fără echivoc categoriile de „proceduri mai favorabile” și în ce cazuri și condiții furnizorul este în drept să instituie aceste proceduri pentru un solicitant sau altul cu privire la plățile percepute și modalitatea achitării acestora.	
159.	Conform normei formulate [la art. 32], autoritățile publice prevăzute la art.30 alin. (2) se obligă să includă în rapoartele sale anuale de activitate datele statistice din registrele cererilor de comunicare a informațiilor publice. Astfel, analizând conținutul art.30 din proiect, se remarcă că acesta stabilește atribuțiile Avocatului Poporului (Ombudsmanul), însă nu prezintă exhaustiv autoritățile publice menționate supra, or acestea sunt prevăzute la art.31 alin.(2), fapt ce va crea incertitudine la aplicare în acest sens. Mai mult, art.30 este structurat pe litere, și nu pe alineate. Se recomandă substituirea cifrei „30,, cu cifra „31,,.	Se acceptă Cifrele „30” au fost substituite cu cifrele „31”.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU

SINTEZA

obiectiilor, propunerilor și recomandărilor (după prima avizare) la proiectul de lege privind accesul la informațiile publice

Participantul la avizare sau consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției, propunerii sau recomandării	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat	1.	Conceptual, proiectul legii supus avizării propune o abordare complexă și o transpunere riguroasă în cadrul normativ național a prevederilor Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (Convenția de la Tromsø) și a Convenției Europene pentru Drepturile Omului, asigurând spațiul necesar pentru exercitarea și respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public și urmînd fidel principiile transparenței autorităților publice într-o societate pluralistă democratică. Se constată că proiectul dezvoltă normele și asigură domeniile de intervenție expres prevăzute în Convenția de la Tromsø, acoperind întreaga problematică a relațiilor sociale ce derivă din domeniul de asigurare a accesului la informație, în mod special: (i) dreptul de acces la documentele oficiale; (ii) limitările posibile privind accesul la documentele oficiale; (iii) solicitarea accesului la documentele oficiale; (iv) procesarea solicitării accesului la documentele oficiale; (v) formele de acces la documentele oficiale; (vi) taxe pentru accesul la documentele oficiale; (vii) revizuirea procedurii; (viii) măsuri complementare; (ix) documente făcute publice la inițiativa autorităților publice. Totodată, este de remarcat că proiectul urmează să stabilească un cadru unic, cu norme uniforme în materie de asigurare a dreptului de acces la informațiile publice, fapt ce va garanta interpretarea și aplicarea univocă a acestora de către furnizorii de informații.	Se acceptă parțial Art. 2 alin. (1) va avea următorul cuprins: <i>„(1) Prezentă lege reglementează:</i> <i>a) modalitatea de exercitare și apărare a dreptului de acces la informațiile publice;</i> <i>b) obligațiile furnizorilor de informații în asigurarea accesului la informațiile publice;</i> <i>c) răspunderea juridică pentru încălcarea legislației privind accesul la informațiile publice;</i> <i>d) sistemul de monitorizare și control al implementării legii.”</i>

	Pornind de la cele menționate, în vederea atingerii scopului anunțat al proiectului, venim cu următoarele propuneri: La Art. 1, alin. (1) lit. a) după cuvîntul „exercitare” se va completa cu cuvîntul „respectare”; lit. b) se va completa după cuvîntul „obligățiile” cu cuvintele „și drepturile”; lit. c) se va completa la început cu „monitorizarea administrativă a respectării obligațiilor furnizorilor de informații și”, iar după cuvintele „încălcarea prevederilor” de introdus cuvîntul „legii”.	
2.	La Art. 2 se propune detalierea și expunerea mai exactă a noțiunii de „informații de interes public”, în corespundere cu cele menționate în nota informativă la proiect, fiind specificate aspectele că informațiile solicitate trebuie să fie documentate, existente și disponibile, precum și se referă la activitățile furnizorului de informații sau rezultă din activitățile acestuia, potrivit domeniilor de competență instituțională. Astfel va fi asigurat un grad sporit al acurateței solicitărilor de informații, precum și a răspunsurilor furnizorilor de informații.	Se acceptă Pentru a clarifica acest aspect, definiția informațiilor publice va fi expusă <i>ad litteram</i> precum la art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i>: <i>„Informațiile publice sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.”</i> Astfel, sintagma „înregistrate în orice formă”, precum cea din <i>Convenție</i> (eng. „<i>recorded in any form</i>”; fr. „<i>enregistrées sous quelque forme que ce soit</i>”), denotă faptul că informațiile publice se referă la informații ce sunt înscrise pe un suport material și nu implică crearea/elaborarea unor informații noi. În acest sens, după cum este expus la pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i>: <i>„11. [...] „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”</i>

		Iar pct. 14 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i>, precizează că: „14. Dreptul de acces se limitează la documentele existente.”.
3.	La Art. 3 atenționăm asupra rigorilor Legii cu privire la actele normative, care prevede că conținutul proiectului urmează a fi expus într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc. Se propune de revizuit lista furnizorilor de informații în vederea excluderii ambiguităților; lit. d) se impune concretizarea furnizorilor de informații în sensul art. 175 alin. (2) al Codului Civil; lit. g) se impune expunerea noțiunii de asociații profesionale și organe de autoadministrare ale profesiei conexe sectorului justiției pentru a exclude aplicarea neuniformă a legii.	Nu se acceptă Noțiunea „<i>persoane juridice de drept privat</i>” este suficient de clară și previzibilă. Or, art. 175 alin. (1) din <i>Codul civil</i> stabilește că persoanele juridice de drept privat se pot constitui liber doar în una din formele prevăzute de lege, iar art. 175 alin. (2) specifică că acestea pot avea: a) scop lucrativ (comercial) – fiind reglementate de prevederile Capitolului II, Secțiunea I a <i>Codului civil</i>; sau b) scop nelucrativ (necomercial) fiind reglementate de prevederile Capitolului II, Secțiunea a 5-a din <i>Codul civil</i>. În partea ce ține de furnizorii de informații prevăzuți la lit. g), precizăm că noțiunea „<i>profesie din sectorul justiției</i>” transpune noțiunea de „<i>activitate profesională în sectorul justiției</i>”, care este definită la art. 5 pct. 36²⁾ din <i>Codul fiscal</i> și care prevede că activitatea profesională în sectorul justiției reprezintă activitatea permanentă desfășurată în cadrul formelor de organizare a activității prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară. Subsecvent, noțiunile de „<i>asociație profesională</i>” și „<i>organ de autoadministrare</i>” sunt specificate expres în actele legislative care reglementează statutul organelor profesionale: a) art. 35 alin. (1) din <i>Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură</i>;

		b) art. 40 alin. (1) din <i>Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești</i>; c) art. 43 alin. (1) din <i>Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea notarilor</i>; d) art. 10 alin. (1) din <i>Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați</i>. În privința altor profesii din sectorul justiției (mediatorii și experții judiciari), organele de administrare au statut de autoritate publică.
4.	La Art. 4 alin. (2) se face referire la formele și condițiile de acces la informațiile de interes public, prevăzute de prezenta lege. Formele de acces la informațiile de interes public sunt prevăzute la articolul 5, însă lipsesc reglementări despre condiții, așa cum este reglementat la articolul 4 alin. (2).	Precizare „Condițiile” se referă la însăși regulile procedurale care urmează a fi respectate de către furnizori și solicitanți în vederea realizării accesului la informațiile publice, fiind reglementate prin intermediul la toate normele procedurale din prezenta lege și alte acte normative.
5.	La Art. 6 alin (1) lit. c) și d) necesită a fi revizuite prin prisma obiectului și scopului urmăririi penale prevăzute la art. 252 din Codul de procedură penală;	Nu se acceptă Însăși noțiunea de „<i>urmărire penală</i>” implică în sine obiectul și scopul reglementat la art. 252 din <i>Codul de procedură penală</i>. În altă ordine de idei, sintagma „<i>prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor</i>” este mai largă decât noțiunea de „<i>urmărire penală</i>”, care include în sine activități și măsuri realizate în afara unui proces penal, fiind reglementate de legi speciale (a se vedea în acest sens explicațiile din nota informativă).
6.	alin. (3) se propune a fi exclusă litera „e) evaluarea performanțelor profesionale”, din considerentul faptului că potrivit Regulamentului cu privire la evaluarea performanțelor profesionale ale funcționarului public, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, secretariatul comisiei de evaluare, evaluatorul, contrasemnatarul precum și subdiviziunea resurse umane au obligația de	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.

	păstrare a confidențialității informațiilor înscrise în fișa de evaluare. Respectiv, considerăm că datele cu privire la evaluarea performanțelor profesionale sunt date cu caracter confidențial și nu pot fi calificate drept informații de interes public.	
7.	La Art. 7 alin. (1) se impune substituirea textului „Pentru a putea limita accesul” cu textul „În cazul limitării accesului”, ținând cont de faptul că proiectul de lege are ca obiect de reglementare exercitarea și asigurarea dreptului de acces la informațiile de interes public și nicidecum limitarea exercitării acestui drept.	Se acceptă parțial Redacția testului de proporționalitate a fost revizuită.
8.	La Art. 8 alin. (1) lit. a), pentru a spori nivelul de adresare potrivit destinației a solicitanților de informații de interes public, se propune, după cuvântul „obiectivele” de completat cu „domeniile de competență”; lit. h) se va completa după cuvântul „cheltuielilor” cu cuvintele „și rapoartele privind rezultatul efectuării vizitei oficiale și deplasărilor de serviciu”, având în vedere că, dreptul de acces la informație este o precondiție pentru exercitarea altor drepturi, inclusiv a dreptului de a lua parte la treburile publice; lit. i) se va completa și cu „modul de solicitare și examinare a cererilor de audiență”; lit. l) se propune a fi completat cu „a rapoartelor auditului public extern și a informației privind executarea recomandărilor de audit înaintate de Curtea de Conturi a Republicii Moldova”, în temeiul dispoziției Art. 3 din Hotărârea Parlamentului nr. 43/2021, prin care a fost dispus Guvernului de a solicita entităților publice auditate publicarea pe pagina web oficială a informațiilor menționate; lit. p) se propune substituirea cuvântului „legislative” cu cuvintele „actelor normative”; alin.(2), în condițiile Observațiilor Concludente ale Comitetului Organizației Națiunilor Unite privind	Se acceptă parțial Referitor la alin. (2), se va reține că astfel de prevederi depășesc obiectul prezentei legi. Or, acestea urmează să se regăsească în cadrul normativ special destinat asigurării accesibilității paginilor web ale autorităților publice. Precizăm că acest exercițiu va fi realizat în contextul transpunerii <i>Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.</i> Astfel, alin. (2) reprezintă o normă de trimitere la prevederile relevante ce urmează a fi transpuse în cadrul normativ național.

	drepturile persoanelor cu dizabilități pe marginea raportului inițial al Republicii Moldova din 18 mai 2017, se propune a fi expus în felul următor: (2) Paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie accesibile persoanelor cu dizabilități (în special persoanelor cu deficiențe de vedere și persoanelor cu dizabilități intelectuale).	
9.	Denumirea Capitolului III nu corespunde în totalitate cu conținutul acestuia, prin urmare se impune divizarea în două capitole a prevederilor ce se referă la solicitarea informației de comunicarea informației.	Nu se acceptă Toate prevederile din Capitolul III sunt în contextul examinării cererii de comunicare a informațiilor publice și nu pot fi expuse separat.
10.	La Art. 11 textul „Cererea de comunicare a informațiilor” de substituit cu „cererea de solicitare a informațiilor”.	Nu se acceptă Din punct de vedere semantic, noțiunile de „cerere” și „solicitare” sunt sinonime. Prin urmare, sintagma „cerere de solicitare” reprezintă o tautologie juridică.
11.	La Art. 12 alin. (2) și Art.14 alin. (4) din proiect este de menționat că, Convenția de la Tromsø la art. 4 pct. 2 prevede că „ <i>Părțile pot permite solicitanților să rămână anonimi, cu excepția cazurilor când divulgarea identității este esențială pentru a procesa solicitarea.</i> ”, deci nu instituie o obligație, dar lasă la discreția părților să permită solicitanților de informații să rămână anonimi. Prin urmare, alinierea cadrului normativ al Republicii Moldova la prevederile Convenției, permite stabilirea obligației semnării cererii, care este un element obligatoriu ce identifică persoana, confirmă intenția acesteia de a-și exercita dreptul de acces la informație și totodată este un mijloc de protecție a datelor cu caracter personal în eventualitatea în care persoana solicită informații despre sine deținute de către furnizorul de informație. Totodată, constatăm că la aplicarea în practică a prevederilor poate apărea o discordanță în cazul sesizării Avocatului Poporului sau a contestării în instanță de către solicitant a răspunsului furnizorului. Astfel, în caz de nesemnare, nu va putea fi dovedit	Nu se acceptă Art. 4 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede că formalitățile legate de solicitare nu vor depăși ce este esențial în vederea procesării solicitării. Iar pct. 42 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> concretizează următoarele: „42. [...] nu este considerat necesar de a solicita identitatea solicitantului când, în același timp, nu există obligația pentru solicitant să declare motivele cererii sale.” Astfel, în sensul <i>Convenției de la Tromsø</i> , identitatea solicitantului nu este esențială în vederea procesării cererii. De altfel, se va reține faptul că prezenta lege nu oferă posibilitatea înaintării unei cereri anonime. Or, unul din principalele elemente ale cererii este numele și prenumele sau denumirea solicitantului. Însă, chiar dacă solicitantul va indica un nume fictiv, acest fapt nu trebuie să influențeze examinarea și soluționarea cererii.

	faptul că anume solicitantul a înaintat furnizorului de informații cererea în cauză, fiind imposibilă autentificarea acestuia la momentul depunerii cererii. În acest context, anume pentru a asigura circumstanțele de exercitare integrală a dreptului la acces la informație, se propune excluderea, la această etapă, a caracterului arbitrar de semnare a cererii. Astfel, se impune excluderea la Art. 14 alin. (4) și la Art. 12 alin. (2), iar la Art. 14 alin. (1) de completat cu lit. a¹⁾ cu următorul cuprins: „a¹⁾ semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul cererii transmise în formă electronică — semnătura electronică.”	De altfel, solicitanții sunt cointeresați să indice numele și prenumele lor real, deoarece, în caz contrar, nu vor avea posibilitatea să conteste potențialele încălcări. Obligarea solicitanților de a semna cererile este excesivă, în contextul în care în Republica Moldova semnăturile electronice nu sunt pe larg accesibile, precum și necesită un efort disproporțional din partea persoanelor în vederea dobândirii și actualizării acestora. Mai mult decât atât, este de reținut faptul că în majoritatea jurisdicțiilor care sunt parte la <i>Covenția de la Tromso</i>, solicitanții nu sunt obligați să aplice semnătură olografă sau electronică pe cererile sale (simpla indicare a numelui, prenumelui și a adresei fiind suficientă). În fine, ne vom referi la ipoteza descrisă de autorul obiecției, conform căreia semnarea cererii este un mijloc de protecție a datelor cu caracter personal în eventualitatea în care persoana solicită informații despre sine, deținute de către furnizorul de informație. Precizăm că în cazul descris furnizorul urmează să refuze comunicarea informațiilor solicitate, având ca temei legitim protecția datelor cu caracter personal. Or, accesul la datele cu caracter personal urmează să fie în strictă corespundere cu <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>, fapt ce presupune că operatorul trebuie să aibă certitudinea cu privire la identitatea persoanei care solicită accesul la datele sale personale.
12.	Art. 17 alin. (1), de completat după textul „15 zile” cu cuvântul „lucrătoare”, așa cum este la moment prevăzut în <i>Legea privind accesul la informație</i>, or volumul mare de adresări ale cetățenilor către autoritățile publice și obligația examinării cererilor cu oferirea informațiilor calitative, veridice și complete	Nu se acceptă Termenul inițial de examinare și soluționare a cererii urmează a fi de 15 zile calendaristice, precum sunt standardele internaționale în această materie.

	necesită timp suficient de examinare și pregătire a informației solicitate;	
	alin. (4) se propune a fi exclus, or proiectul nu diferențiază informațiile ce pot fi solicitate verbal, fapt ce poate induce confuzii de interpretare, iar pregătirea unei comunicări sau a unui răspuns corespunzător solicitării, implică resurse, antrenarea cărora necesită timp. Sau poate fi expus în următoarea redacție: (4) Dacă informațiile solicitate sunt disponibile imediat sau presupun referirea solicitantului la surse alternative ușor accesibile, cererile se soluționează în termen de o zi lucrătoare.	Nu se acceptă Cererile verbale vor putea fi înaintate în conformitate cu art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i> (i.e. în cadrul programului de audiență cu publicul). Formularea tezei a doua de la alin. (4) nu va îngreuna sarcina autorității publice. Or, în cazul în care informațiile solicitate nu vor fi disponibile imediat, vor fi aplicabile termenele generale prevăzute la alin. (1)-(3).
13.	La Art. 18 alin. (2) se va completa la final „la adresa indicată de către solicitant.”	Nu se acceptă Acest fapt derivă din alin. (3) al aceluiași articol.
14.	La Art. 19 alin. (4) se va specifica modalitatea de instituire a procedurilor mai favorabile (act instituțional al furnizorului de informații) și modalitatea de comunicare publicului a acestor proceduri și a facilităților aplicate de furnizor pentru accesul la informațiile de interes public (publicare pe pagina web oficială, afișare la sediul furnizorului etc.).	Nu se acceptă Procedurile mai favorabile nu neapărat trebuie să fie instituționalizate, ci pot fi realizate și <i>ad-hoc</i> , în cazurile individuale de examinare și soluționare a cererilor de comunicare a informațiilor publice.
15.	La Art. 25 lit. e) și lit. h) termenul „necorespunzător” urmează a fi definit clar, similar detaliilor din Nota informativă la proiect: (i) „comunicarea necorespunzătoare”: 1) au fost comunicate alte informații decât cele solicitate în cerere; 2) au fost comunicate numai o parte din informațiile solicitate în cerere; 3) informațiile au fost comunicate într-o altă modalitate decât cea indicată în cerere, conform art. 18; (ii) „refuzul necorespunzător”: 1) fără indicarea temeiului legal al refuzului, prevăzut la art. 6; și/sau 2) fără motivarea refuzului prin aplicarea criteriului proporționalității limitării conform art. 7.	Se acceptă parțial Pornind de la caracterul interpretabil al noțiunii „necorespunzător”, acesta va fi înlocuit/exclus. Astfel, lit. d) și g) vor avea următorul cuprins: „d) comunicarea incompletă a informațiilor publice; [...]” g) refuzul neîntemeiat de a comunica informațiile publice.”.

	În redacția propusă a proiectului, termenul „necorespunzător” se prezintă ca o apreciere, care, de cele mai dese ori, este subiectivă, iar încalcarea admisă fie prin „comunicarea necorespunzătoare”, fie prin „refuzul necorespunzător” presupune aplicarea sancțiunilor pecuniare, respectiv, se consideră oportun ca spațiul discreționar de interpretare a normelor să fie unul limitat.	
16.	La Art. 28 lit. b) și Art. 30, cu referire la delegarea Cancelariei de Stat a atribuțiilor de monitorizare și analiză generalizată a datelor din Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, atragem atenția că prin Decizia nr. 1 din 25 august 2022 a Consiliului Național pentru Drepturile Omului, în calitate de instituție responsabilă pentru coordonarea procesului de monitorizare a implementării Convenției de la Tromsø a fost desemnat Ministerul Justiției. Respectiv, Ministerul Justiției definește, stabilește și monitorizează aplicarea instrumentelor și mecanismelor de implementare a Convenției. În aceeași ordine de idei, Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, urmează a fi întocmit în conformitate cu instrucțiunile cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat, care vor fi elaborate de către Ministerul Justiției, în temeiul pct. 6, subpct. 16) din Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 698/2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției. Totodată, în cazul în care, se consideră că anume Cancelaria de Stat este instituția ce poate asigura nivelul adecvat de monitorizare și analiză generalizată a datelor din Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, propunem a fi revăzută abordarea acestui subiect și definite clar rolurile instituționale și instrumentele utilizate. Astfel se conturează următoarele aspecte ce urmează să se regăsească în	Precizare În partea ce ține de elaborarea instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor publice (care va cuprinde și modelul Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice), precizăm că autoritatea responsabilă urmează să fie Ministerul Justiției, în virtutea faptului că în conformitatea cu pct. 6 sbp. 16) din <i>Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 698/2017</i>, Ministerul Justiției este autoritatea responsabilă pentru elaborarea politicilor și actelor normative în domeniul ținerii lucrărilor de secretariat. Totuși, în partea ce ține de elaborarea Raportului generalizat anual privind examinarea și soluționarea cererilor de către autoritățile publice, această sarcină urmează să fie realizată de către Cancelaria de Stat, deoarece mecanismul respectiv este identic cu cel existent în materia transparenței în procesul decizional, reglementat de <i>Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, precum și pct. 4 sbp. 2) și 3) din <i>Hotărârea Guvernului nr. 697/2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional</i>. Adițional, atribuirea sarcinii respective către Cancelaria de Stat derivă din funcțiile acestei autorități. Or, conform art. 31 din <i>Legea nr. 136/2017 cu privire</i>

	prevederile proiectului: (i) elaborarea de către Ministerul Justiției a instrucțiunilor cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat cu privire la solicitările de acces la informații de interes public, care vor descrie cu exactitate conținutul Registrului comunicărilor de acces la informații; (ii) elaborarea și implementarea în termene rezonabile a unei soluții digitale, interoperabile, spre exemplu, a unui sistem informațional automatizat de evidență <i>Registrul comunicărilor de acces la informații</i>, utilizat de către toți furnizorii de informații și gestionat de către Cancelaria de Stat, ținând cont de numărul foarte mare al furnizorilor de informații de interes public ce urmează a fi monitorizați; (iii) obligativitatea utilizării de către furnizorii de informații de interes public a sistemului informațional automatizat de evidență și responsabilitatea furnizorilor pentru datele introduse în Registrul comunicărilor de acces la informații.	la Guvern, Cancelaria de Stat este autoritatea publică care asigură organizarea activității Guvernului, stabilește cadrul general pentru definirea priorităților Guvernului, asigură suport metodologic, organizatoric și de coordonare pentru sistemul de planificare, elaborare și implementare a politicilor publice la nivelul ministerelor și al altor autorități administrative centrale, monitorizează implementarea programului de activitate al Guvernului, prezintă materialele analitice și informaționale, pregătește proiectele de hotărâri, ordonanțe și dispoziții ale Guvernului și verifică executarea acestora.
17.	Art. 24-27 și Art. 29, se propune a fi analizate suplimentar, or acestea conțin norme de drept care constituie obiectul de reglementare a Codului de procedură civilă, Codului contravențional și Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (art. 16), respectiv urmează a fi operate modificările corespunzătoare în actele normative nominalizate având în vedere că, reglementările de același nivel și având același obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ.	Se acceptă parțial În preliminar, precizăm că mecanismul de sancționare reglementat la Capitolul V nu reprezintă o formă de răspundere contravențională, ci o formă de răspundere administrativă, care constă în aplicarea unei sancțiuni pecuniare pentru anumite încălcări constatate de instanța de judecată. Astfel, din punct de vedere conceptual, acest mecanism nu este incompatibil cu prevederile <i>Codului contravențional</i>. Totuși, în contextul în care la art. 71 din <i>Cod</i> va fi menținută componenta privind încălcarea legislației cu privire la petiționare (a se vedea modificările operate prin intermediul proiectului de lege cu nr. unic 3/MJ/2023), oricum va exista riscul sancționării duble pentru aceeași faptă a conducătorilor autorităților publice (<i>i.e.</i> fiind aplicată atât o sancțiune contravențională conform <i>Codului contravențional</i>, cât

		și o sancțiune pecuniară conform prevederilor prezentei legi). Or, în sensul art. 52 alin. (1) din <i>Constituție</i> și art. 9 din <i>Codul administrativ</i>, cererile de comunicare a informațiilor publice sunt veritabile petiții. Acest fapt va constitui o încălcare a principiului <i>non bis in idem</i>, care interzice sancționarea dublă a persoanei pentru aceeași faptă, consfințit la art. 21 din <i>Constituție</i>. Prin urmare, mecanismul de sancționare prevăzut în Capitolul V va fi menținut, însă cu substituirea subiectului răspunderii pecuniare – în loc de conducătorul furnizorului de informații va fi însăși furnizorul de informații în calitate de persoană juridică.	și o sancțiune pecuniară conform prevederilor prezentei legi). Or, în sensul art. 52 alin. (1) din <i>Constituție</i> și art. 9 din <i>Codul administrativ</i>, cererile de comunicare a informațiilor publice sunt veritabile petiții. Acest fapt va constitui o încălcare a principiului <i>non bis in idem</i>, care interzice sancționarea dublă a persoanei pentru aceeași faptă, consfințit la art. 21 din <i>Constituție</i>. Prin urmare, mecanismul de sancționare prevăzut în Capitolul V va fi menținut, însă cu substituirea subiectului răspunderii pecuniare – în loc de conducătorul furnizorului de informații va fi însăși furnizorul de informații în calitate de persoană juridică.
18.		Se propune de a completa proiectul de lege cu prevederi ce vor reglementa asigurarea dreptului de acces la informațiile de interes public în perioadele instituirii stării de urgență (conform Legii nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război) sau a stării de urgență în sănătate publică (conform Legii nr. 10/2009 cu privire la supravegherea de stat a sănătății publice), pe parcursul cărora pot apărea situații când respectarea integrală a normelor se va face imposibilă (ex. dispunerea masivă a regimului de lucru la distanță în autoritățile publice). În această ordine de idei, se propune a da posibilitate Comisiei pentru Situații Excepționale și Comisiei naționale extraordinare de sănătate publică de a stabili, în funcție de situație, reglementări speciale pentru asigurarea exercitării dreptului de acces la informațiile de interes public în perioadele menționate.	Nu se acceptă Astfel de reglementări nu sunt necesare în cuprinsul prezentei legi. Or, în conformitate cu <i>Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război</i>, Comisia pentru Situații Excepționale este împuternicită să instituie prevederi speciale și/sau derogatorii de la legislație, în vederea asigurării funcționalității instituțiilor statului.
Centrul de Armonizare a Legislației	18.1	<i>Cu referire la taxele pentru accesul la informațiile publice:</i> [...] În context, deși dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 nu pot constitui obiect al transpunerii, fiind un document intern al instituțiilor UE, recomandăm	Se acceptă Articolul privind modalitatea comunicării a informațiilor publice a fost revizuit în corespundere art. 6 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> și precizările de la pct. 54 din <i>Raportul explicativ</i>.

	examinarea preluării cerințelor privind formatul paginii, referirea solicitantului la surse alternative ușor accesibile în cazul în care conținutul unui document a fost deja divulgat de instituția în cauză, precum și forma prezentării documentelor (într-o versiune și formă care deja există, inclusiv varianta electronică sau sub altă formă: scriere Braille, caractere mărite sau înregistrare pe bandă magnetică), fiind seama pe deplin de preferința solicitantului.	
18.2	<i>Cu referire la formele de acces la informațiile de interes public:</i> Convenția prevede că accesul la un document oficial, este asigurat, în orice formă sau format disponibil, la alegere, cu excepția cazului când alegerea este irațională (art.6). Astfel, proiectul normativ prevede diseminarea din oficiu a informațiilor de interes public, în special, prin publicarea acestora pe pagina web oficială a furnizorilor de informații și comunicarea acestora la cererea solicitantului. Totodată, proiectul prevede și alte modalități de diseminare a informațiilor de interes public, prin alte forme de informare activă a cetățenilor și a mijloacelor de informare în masă. Totodată, atragem atenția și la dispozițiile art. 12 al Regulamentului (CE) nr. 1049/2001 privind accesul direct sub formă electronică sau prin intermediul unui registru, în conformitate cu regulile în vigoare în cadrul instituției în cauză. În context, propunem a examina posibilitatea completării proiectului național cu dispozițiile expuse.	Se acceptă A se vedea comentariile expuse <i>supra</i>.
18.3	<i>Cu referire la Nota informativă:</i> Menționăm că, la 22 noiembrie 2022, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a declarat nevalid art. 1, pct. 15, lit. (c) din Directiva 2018/843/UE, care a modificat articolul 30, alineatul (5) primul paragraf, litera (c) din Directiva (UE) 2015/849 a Parlamentului European și a	Se acceptă Nota informativă a fost ajustată corespunzător.

		Consiliului din 20 mai 2015 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului și a Directivei 2006/70/CE a Comisiei, care prevede, în versiunea astfel modificată, că statele membre trebuie să se asigure că informațiile privind beneficiarul real al entităților corporative și al altor entități juridice înregistrate pe teritoriul lor sunt accesibile în toate cazurile oricărui membru al publicului larg. Prin urmare, propunem excluderea argumentelor prezentate în Nota informativă în favoarea deschiderii datelor cu caracter personal ale beneficiarilor efectivi ai companiilor, în măsura în care Curtea de Justiție a UE a invalidat actualele obligații legale de a dezvălui public identitățile acestora. În concluzie, apreciem că proiectul național este un exercițiu de actualizare și conformare a cadrului normativ general al accesului la informațiile de interes public la cele mai bune practici europene și internaționale în domeniu.	
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale	19.	La art. 1 alin. (3), referința la Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu urmează a fi modificată în corespundere cu prevederile art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia, în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.	Precizare Art. 2 a fost revizuit.
	20.	La art. 8 alin. (2), întru respectarea prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din legea precitată, se propune	Nu se acceptă

		revizuirea textului alin. (2), indicându-se în mod clar compartimentele ce ar trebui să le conțină paginile web oficiale ale autorităților publice pentru a fi accesate de către persoanele cu dizabilități sau să se facă trimitere la Legea nr. 60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități. La art. 12, considerăm judicios excluderea alin. (2), deoarece contravine art. 75 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ nr. 116/2018, conform căruia, semnătura petiționarului este un element obligatoriu al petiției/cererii. Această argumentare derivă și din faptul că noua Lege privind accesul la informațiile de interes public are drept scop construirea unui sistem eficient și transparent de acces liber la informațiile publice, care să funcționeze în practică, or, conform principiilor statuate în Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (Convenția de la Tromsø) din 18.06.2009, ratificată prin Legea nr. 217/2013, formalitățile legate de orice solicitare de acces la informații nu vor depăși cadrul care este esențial pentru procesarea unei astfel de solicitări, semnătura fiind un element de bază pentru procesarea cererilor, în special pentru documentele electronice. La art. 14, în baza argumentului menționat supra, se propune completarea alin. (1) cu o nouă literă, lit. e), în următoarea redacție „e) <i>semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul cererii transmise în formă electronică – semnătura electronică</i>”, iar alin. (4) de la același articol urmează a fi exclus. În contextul propunerii de completare a art. 14, considerăm necesar revizuirea primei fraze din textul alin. (2) al art. 15.	A se vedea comentariile de la pct. 8 din prezentul tabel.
21.			Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
22.		Art. 21 și art. 22, propunem îmbinarea acestor 2 articole conexe, reieșind din faptul că în temeiul art. 64 alin. (2) din Codul administrativ nr. 116/2018, refuzul	Nu se acceptă

	de a primi sau a examina o cerere se consideră drept respingere a cererii.	Conform art. 12 alin. (3) din prezenta lege, prevederile <i>Codului administrativ</i> se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi. Din punct de vedere semantic, sintagma „<i>refuzul de a comunica informațiile</i>” semnifică faptul că furnizorul define informațiile solicitate, însă nu acceptă să le comunice solicitantului. <i>Per a contrario</i>, „<i>respingerea cererii</i>” este rezervată pentru cazurile strict determinate în ipoteza normei juridice. Readresarea cererii de asemenea se va considera drept respingere.
23.	Art. 24 alin. (3) urmează a fi exclus, deoarece prin limitarea pârâului de dreptul de a înainta acțiune reconvențională se încalcă prevederile alin. (2) art. 20 din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia „ <i>nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție</i> ”.	Precizare Articolul respectiv a fost modificat încât acțiunile/inacțiunile tuturor furnizorilor de informații să fie contestate în procedura contenciosului administrativ. Astfel, prevederea respectivă a fost exclusă.
24.	La art. 24 alin. (5), propunem excluderea textului „<i>sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului</i>”, or, în conformitate cu art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă, rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea cauzei în apel. Respectiv, atribuirea caracterului „<i>definitiv</i>” actelor judecătorești pronunțate în instanța de fond, conform alin. (5) din prezentul proiect, contravine art. 254 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Subsecvent, în speță, prin hotărâre definitivă și executorie pârâul este obligat să prezinte informația ce constituie obiectul litigiului. Însă, potrivit prevederilor prezentului proiect, hotărârile emise în prima instanță sunt cu drept de atac, astfel nu sunt clare efectele casării hotărârii urmare contestării, or, este irelevantă restituirea de către solicitant/reclamant a informației deja cunoscută de ultimul.	Se acceptă parțial Alineatul respectiv va avea următorul cuprins: <i>„Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului articol. Deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare.”.</i>

Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene		Complementar, în cazul în care motivarea refuzului emis de furnizorul de informații s-a întemeiat pe prevederile art. 6 alin. (1) și art. 7 din proiectul de lege respectiv, rezultă că solicitantul, în temeiul unui act judecătoresc devenit executoriu și definitiv din momentul pronunțării în instanța de fond, poate dispune de informație cu accesibilitate limitată.	
	25.	Subsecvent, în temeiul prevederilor art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în vederea asigurării predictibilității normei juridice, evocăm necesitatea explicării în textul legii a noțiunilor de „ <i>comunicare necorespunzătoare</i> ” și „ <i>refuz necorespunzător</i> ” utilizate la art. 25. La art. 26 alin. (3) lit. a), considerăm judicios reglementarea modalității referitor la stabilirea gravității și duratei încălcării constatate.	Se acceptă parțial Referitor la noțiunea de „ <i>necorespunzător</i> ”, a se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel. Gravitatea și durata încălcării constatate urmează a fi apreciată de judecător în dependență de circumstanțele particulare ale fiecărui caz concret.
	26.	Art. 5, lit. a) – în scopul uniformizării percepției, simplificării și eliminării interpretării eronate a dispoziției, a exclude cuvintele „ <i>din oficiu a</i> ” și „ <i>în special</i> ”.	Nu se acceptă Cuvintele „ <i>din oficiu a</i> ” se mențin, deoarece denotă faptul că diseminarea informațiilor publice se realizează din inițiativa furnizorului de informații. Cuvintele „ <i>în special</i> ” se mențin, deoarece conceptul transparenței proactive nu se limitează doar la publicarea informațiilor publice pe pagina web oficială, dar și prin alte modalități de diseminare a informațiilor, conform art. 11.
	27.	Capitolul II (pe tot parcursul textului) – a substitui cuvântul „ <i>datele</i> ” cu cuvântul „ <i>informațiile</i> ”.	Nu se acceptă La enumerările respective noțiunea de „ <i>date</i> ” este mai potrivită.
	28.	Art. 8 alin. (1) – în prima propoziție a substitui cuvintele „ <i>în funcție de specificul activității acestora, este publicată din oficiu următoarea informație.</i> ” cu sintagma „ <i>este asigurată publicarea următoarei informații.</i> ”; lit. a) – a substitui cuvintele „ <i>și/sau trimiterea la</i> ” cu cuvintele „ <i>și/sau referirea la</i> ”, precum și cuvintele „ <i>ale</i>	Se acceptă parțial Prevederile au fost parțial modificate conform propunerilor.

	<i>serviciilor de informație” cu cuvintele „de subdiviziunilor furnizoare de informație”;</i> lit. b) – a completa fraza cu sintagma „și orarul de primire în audiență”; lit. h) – a completa fraza cu sintagma „actul de delegare în deplasare”; lit. i) – a exclude cuvintele „orele de primire în audiență, precum și”, pe motivul propunerii de plasare a informației în speță la lit. b); lit. o) – a completa fraza cu sintagma „informațiile privind efectuarea programelor de stagiere în cadrul autorității publice.”.	
29.	Art. 9, alin. (1) – a completa fraza cu sintagma „și indicarea denumirii subdiviziunii furnizoare de informații și datei ultimei actualizări.”.	Nu se acceptă Propunerea nu se încadrează în textul normativ al prevederii.
30.	Art. 10, lit. a) – a substitui cuvintele „sau de radio” cu cuvintele „radio sau pe internet.”; lit. c) – a completa fraza cu sintagma „sau difuzarea prin intermediul conturilor oficiale deținute pe rețelele de socializare.”.	Se acceptă Art. 11 a fost ajustat.
31.	Art. 13, alin. (1) – este judicios de a reexamina dispoziția de instituire a Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public pe motivul că, instituirea unui registru distinct împovărează sarcina de evidență a documentelor înregistrate la secretariatele autorităților, care actualmente sunt în posesia unui instrument necesar și eficient pentru înregistrarea și evidența cererilor de comunicare a informațiilor, precum este SIA E-Cancelaria în cazul MAEIE.	Nu se acceptă Registrul cererilor de comunicare a informațiilor publice va putea fi integrat în SIA „E-Cancelaria”.
32.	Art. 17, alin. (1) – în scopul racordării la cele mai bune practici europene de deschidere/cooperare/transparență în domeniul comunicării informațiilor de interes public este oportun de a examina posibilitatea de micșorare de la 15 la 10 zile lucrătoare, a termenului de comunicare a informațiilor solicitantului acestora.	Precizare De fapt, se propune ca termenul inițial de examinare să fie 15 zile calendaristice (i.e. 10 zile lucrătoare).

Ministerul Finanțelor	33.	În conformitate cu articolul 8 din Convenția europeană a drepturilor omului, dreptul unei persoane la protecție în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal face parte din dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a corespondenței. La art.3 din Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, adoptată la Tromsø la 18 iunie 2009 este stipulat că: „Orice parte poate limita dreptul de acces la documente oficiale. Aceste limitări vor fi stipulate cu exactitate în legislație, fiind necesare într-o societate democratică, și vor fi proporționale cu obiectivul de protejare a: a) securității naționale, apărării și relațiilor internaționale; b) siguranței publice; c) activităților de prevenire, investigare și urmărire a acțiunilor criminale; d) anchetei disciplinare; e) inspecției, controlului și supravegherii de către autoritățile publice; f) intimității și altor interese private legitime; g) intereselor comerciale și altor interese economice; h) politicilor economice, monetare și de schimb valutar ale Statului; i) egalității Părților în proceduri judiciare și administrării eficiente a justiției; j) ecologiei; k) deliberărilor în cadrul sau între autoritățile publice privind examinarea unui caz”. Totodată, conform art.10 din Convenția vizată: „O autoritate publică poate lua măsurile necesare, din inițiativă proprie și atunci când este necesar, pentru a face publice documentele oficiale, pe care le deține, în interesul promovării transparenței și eficacității Precizare Pct. 16 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „16. Documentele care conțin date personale cad sub incidența prezentei Convenții. Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 (ETS nr. 108) nu interzice, în principiu, accesul persoanelor terțe la documentele oficiale care conțin date personale. Cu toate acestea, atunci când accesul la astfel de documente este oferit, utilizarea datelor personale conținute în acestea este reglementată de Convenția nr. 108.” Astfel, datele cu caracter personal cad sub incidența <i>Convenției de la Tromsø</i> și ar putea fi divulgate în cazul în care, pe de o parte, nu există o interdicție legală în acest sens (e.g. în cazul actelor de stare civilă există interdicții exprese în lege și, prin urmare, din start nu pot fi divulgate), iar, pe de altă parte, interesul public în cunoașterea informației prevalează asupra ingerinței în viața privată a persoanei (art. 3 § 2 din <i>Convenție</i>). Mai mult decât atât, această concluzie a fost expusă și în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, care a statuat la nivel de principiu că nu poate exista o concluzie unică privind afectarea dreptului la respectarea vieții private în cazul dezvăluirii anumitor date cu caracter personal. Există, însă, concluzii care depind de circumstanțele fiecărui caz concret, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul autorităților publice, cărora li se solicită accesul la informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați (a se vedea HCC nr. 29/2019, § 49; HCC nr. 24/2021, § 63). Astfel, în cazul în care nu există prevederi speciale/derogatorii exprese privind interdicția

administrării publice, și pentru a încuraja participarea publicului informat în chestiuni de interes general”. Conform art.28 din Constituția Republicii Moldova: „Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată”. Conform art.3 din Legea nr.133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, la categoria de date cu caracter personal se atribuie: „orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (subiect al datelor cu caracter personal). Persoana identificabilă este persoana care poate fi identificată, direct sau indirect, prin referire la un număr de identificare sau la unul ori mai multe elemente specifice identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale”. Potrivit art.3 din Legea enunțată supra: „prelucrarea datelor cu caracter personal reprezintă orice operațiune sau serie de operațiuni care se efectuează asupra datelor cu caracter personal prin mijloace automatizate sau neautomatizate, cum ar fi colectarea, înregistrarea, organizarea, stocarea, păstrarea, restabilirea, adaptarea ori modificarea, extragerea, consultarea, utilizarea, dezvăluirea prin transmitere, diseminare sau în orice alt mod, alăturarea ori combinarea, blocarea, ștergerea sau distrugerea”. Totodată, conform art.4 din Legea vizată: „(1) Datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie: a) prelucrate în mod corect și conform prevederilor legii; b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică nu este considerată incompatibilă cu scopul colectării dacă se efectuează cu	divulgării unor date cu caracter personal, urmează a fi realizată punerea în balanță a dreptului la respectarea vieții private, pe de o parte, și dreptul de acces la informație, pe de altă parte, în conformitate cu criteriile imperative expuse în <i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2019</i>, §§ 52-58 (a se vedea în acest sens și cele expuse în nota informativă). Atragem atenția că această concluzie a fost reiterată și în <i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 3/2021</i>, în care Înalta Curte a statuat următoarele: „66. Așadar, autoritățile și instituțiile publice care furnizează informațiile atribuite datelor cu caracter personal sunt obligate să creeze condiții care ar asigura protecția acestor date, cu respectarea principiilor și a criteriilor de punere în balanță stabilite de Curte în <i>Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019</i>. Respingerea solicitării de a furniza datele cu caracter personal trebuie să fie proporțională și justificată prin scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție. 67. De altfel, Curtea Europeană a constatat încălcări ale prevederilor Convenției într-o serie de cauze, pentru că tribunalele naționale nu au recunoscut că acele cazuri implicau un conflict între drepturile reclamantilor și alte interese legitime și pentru că nu au pus în balanță acele drepturi sau interese. Curtea Europeană a conchis că, de fapt, tribunalele nu au aplicat testul „proporționalității” și testul „necesității într-o societate democratică”, în conformitate cu standardele Convenției (a se vedea, <i>mutatis mutandis</i>, <i>Lashmankin și alții v. Rusia</i>, 7 februarie 2017, § 358; <i>Karastelev și alții v. Rusia</i>, 6 octombrie 2020, §§ 95-96). De asemenea, Curtea Europeană a reținut încălcarea articolului 10 din Convenție într-o serie de cauze împotriva Greciei, pentru că tribunalele naționale nu au aplicat standardele existente în

	respectarea prevederilor prezentei legi și cu respectarea garanțiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal, prevăzute de normele ce reglementează activitatea statistică, cercetarea istorică și cea științifică; c) adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopul pentru care sînt colectate și/sau prelucrate ulterior; d) exacte și, dacă este necesar, actualizate. Datele inexacte sau incomplete din punctul de vedere al scopului pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate se șterg sau se rectifică; e) stocate într-o formă care să permită identificarea subiecților datelor cu caracter personal pe o perioadă care nu va depăși durata necesară atingerii scopurilor pentru care sînt colectate și ulterior prelucrate. Stocarea datelor cu caracter personal pe o perioadă mai mare, în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, se va face cu respectarea garanțiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal, prevăzute de normele ce reglementează aceste domenii, și numai pentru perioada necesară realizării acestor scopuri. (2) Operatorii au obligația să respecte și să asigure implementarea prevederilor alin.(1)". Potrivit art.4, pct.1 din Convenția nr.208/1981 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (publicat: 30-12- 2015 în Tratatul Internațional, nr. 44, art. 208): „Fiecare Parte adoptă în legea internă măsurile necesare asigurării funcționării principiilor de bază pentru protecția datelor enumerate în prezentul capitol”. Conform art.5 din Convenție: „Datele cu caracter personal care constituie obiectul prelucrării automatizate sunt: a) obținute și prelucrate în mod corect și legal; b) înregistrate pentru scopuri determinate și legitime și nu pot fi utilizate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; c) adecvate, pertinente	<i>jurisprudența Curții Europene cu privire la libertatea de exprimare, standarde care impun ponderarea acestui drept în raport cu drepturile sau interesele concurente (a se vedea, de exemplu, Balaskas v. Grecia, 5 noiembrie 2020, § 63 și jurisprudența citată acolo).”</i> Se va reține că o astfel de abordare este compatibilă cu <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>. Or, în conformitate cu art. 5 alin. (5) lit. b) din această lege, consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii.

și nonexcesive scopurilor pentru care au fost înregistrate; d) exacte și dacă este necesar, actualizate; e) păstrate sub o formă ce permite identificarea persoanelor respective pentru un termen nu mai mare decât cel necesar scopurilor pentru care au fost înregistrate datele”.

Conform art.7 din Convenție: „Trebuie să fie luate măsuri corespunzătoare de securitate pentru protejarea datelor cu caracter personal înregistrate în fișierele automatizate de date contra distrugerii accidentale sau neautorizate, sau pierderii accidentale cât și contra accesului, modificării sau difuzării neautorizate”.

Potrivit art.8 din Convenție: „Orice persoană trebuie să aibă posibilitatea:

a) de a cunoaște atât existența fișierului automatizat de date cu caracter personal, finalitățile sale principale, cât și identitatea și reședința permanentă sau sediul principal al administratorului fișierului;

b) de a obține într-un termen rezonabil și fără amânare sau cheltuieli excesive atât confirmarea existenței sau inexistenței, în fișierul automatizat, a datelor cu caracter personal ce o vizează, precum și comunicarea acestor informații într-o formă inteligibilă;

c) de a obține, în caz de necesitate, rectificarea sau ștergerea acestor date în cazul când pe parcursul prelucrării lor au fost încălcate dispozițiile dreptului intern care asigură efectul principiilor de bază enumerate în articolele 5 și 6 ale prezentei Convenții;

d) de a face recurs în cazul când nu i se răspunde la o cerere de confirmare sau, în caz de necesitate, de comunicare, de rectificare sau de ștergere a datelor, prevăzute la alineatele „b” și „c” ale prezentului articol”.

Conform art.9 din Convenție: „1. Nu se admite nici o excepție de la prevederile articolelor 5, 6 și 8 ale

	prezentei Convenții, decât în limitele definite de prezentul articol. 2. Este posibilă derogarea de la dispozițiile articolelor 5, 6 și 8 ale prezentei Convenții în cazul când o astfel de derogare, prevăzută de legislația Păzii, constituie o măsură necesară într-o societate democratică: a) pentru apărarea securității statului, siguranței publice, în interesul sistemului monetar al statului sau represiunea infracțiunilor penale; b) pentru protecția persoanelor vizate și a drepturilor și libertăților altora”. Astfel, prin prima celor citate, avînd în vedere că aspectul ce vizează viața privată și protecția datelor cu caracter personal sunt două drepturi fundamentale ale persoanei, garantate nu doar de legislația internă dar și de tratatele internaționale, asumate spre executare de către Republica Moldova, considerăm că adoptarea unor acte normative la nivel național trebuie să se realizeze în conformitate cu acestea.	
34.	La art.6 din proiectul de lege, considerăm că alin.(3) urmează să fie exclus, din considerentul că contravine normelor citate anterior. Considerăm că menținerea actualei redacții a art.6 cu alin.(3) creează condiții ca această normă, ulterior să fie eventual declarată neconstituțională, ca efect al înaintării unei sesizări privind controlul constituționalității de către subiecții cu drept de sesizare stabiliți la art.25 din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională și art.38 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale nr.502/1995, sau ca efect al ridicării excepției de neconstituționalitate în ordinea prevăzută la art.121 din Codul de procedură civilă nr.225/2003, excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de persoana lezată (agentul public), în cadrul procesului judiciar de contestare a acțiunilor furnizorului de informații. În această privință sunt relevante prevederile art.28	Nu se acceptă În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Constituționale a Republicii Moldova și a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, s-a reiterat că nu constituie viață privată modul în care persoana ce exercită funcții publice își îndeplinește atribuțiile de serviciu. Mai mult decât atât, persoanele publice trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură decât persoanele obișnuite, gradul accesibil de cercetare mai atentă urmînd să fie cu atât mai mare cu cît figura publică și informația dezvăluită sunt mai importante. Totuși – pentru a asigura claritatea și coerența cadrului normativ, precum și pentru a exclude potențialele confuzii cu privire la corelația acestei norme cu legislația privind protecția datelor cu caracter

	alin.(3) din Legea nr.317/1994 cu privire la Curtea Constituțională, care prevăd că, consecințele juridice ale actului normativ sau ale unor părți ale acestuia declarate neconstituționale sînt înlăturate conform legislației în vigoare.	personal – prevederea respectivă va fi inclusă la art. 2 alin. (4) din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i> , precum este abordat acest aspect în Albania. ¹ De altfel, menționăm că, în practică, în temeiul acestei norme, autoritățile albaneze oferă accesul la studiile, experiența profesională, sancțiunile disciplinare, etc., nu doar în privința funcționarilor publici, dar chiar și în privința personalului auxiliar al autorităților (e.g. șoferi, servitori, etc.).
35.	Considerăm că art.8 și art.9 urmează să fie excluse, deoarece cerințele privind publicarea informației pe pagina web a autorităților publice, este reglementată într-o modalitate cît se poate de exhaustivă prin act normativ separat și anume Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.188/2012.	Nu se acceptă Regulamentul nominalizat este opozabil numai pentru autoritățile administrației publice centrale. Capitolul privind transparența proactivă este necesar în vederea aplicabilității acestor prevederi în raport cu toate autoritățile publice.
36.	La art.12: - alin.(1), considerăm că lit. c) cu textul: depusă verbal, fiind consensată într-un proces-verbal, urmează să fie exclusă. Considerăm că întru evitarea abuzurilor prin înaintarea unor cereri neîntemeiate, eventual repetate, și de către un număr nedeterminat de persoane este necesară excluderea posibilității de înaintare a unor cereri în formă verbală (nu este exclus ca menținerea acestei redacții să implice costuri suplimentare considerabile pentru persoanele juridice furnizori de informații, determinate de necesitatea de angajare a mai multor persoane în subdiviziunea managementul documentelor).	Nu se acceptă Depunerea verbală a cererilor va fi realizată în conformitate cu art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i> și nu va genera deficiențe funcționale ale autorităților publice.
37.	- alin.(2), considerăm că urmează exclus, deoarece cerința privind semnarea oricărei cereri/petiții este	Nu se acceptă

¹ A se vedea art. 4 § 4 (b) din *Legea nr. 9887/2008 privind protecția datelor personal* – https://www.idp.al/wp-content/uploads/2016/11/law_data_protection_new-2.pdf

	impusă inclusiv de Codul administrativ nr.118/2018, acest fapt fiind orientat spre asigurarea veridicității solicitantului. În conformitate cu art.72 alin.(3) din Codul administrativ: „dacă se transmite în formă electronică, petiția trebuie să corespundă cerințelor legale stabilite pentru un document electronic”. Potrivit art.76 din Codul administrativ: „(1) Petițiile anonime sau cele depuse fără indicarea adresei poștale sau electronice a petiționarului nu se examinează”.	A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
38.	La art.13, considerăm că alin.(3) urmează să fie reexaminat în sensul excluderii obligativității de eliberare a dovezii de înregistrare a cererii în cazul cererilor expediate prin intermediul serviciului poștal (dacă solicitantul cererii nu are indicate în această careva date de e-mail, aceasta implică expediere prin intermediul serviciului poștal a unei scrisori, fapt care împovărează din punct de vedere administrativ persoana juridică de drept public și implică costuri financiare suplimentare).	Se acceptă Articolul respectiv este uniformizat cu prevederile <i>Codului administrativ</i>.
39.	La art.14, prin prisma obiecțiilor expuse anterior, considerăm că alin.(4) cu textul: „Semnarea cererii nu este obligatorie”, urmează să fie exclus.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
40.	La art.15, considerăm că alin.(2) și (3) urmează să fie excluse, deoarece dacă cererea nu corespunde criteriilor stabilite de lege, urmează să fie respinsă, fiind argumentat răspunsul de către furnizorul de informații. Astfel, în situația în care solicitantul depune o cerere repetată, care ar corespunde criteriilor stabilite de lege, aceasta urmează să fie examinată de furnizorul de informații.	Nu se acceptă Prevederile respective sunt identice cu art. 76 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>.
41.	La art.17, la alin.(1) și (2), considerăm că urmează de specificat tipul zilelor și anume „lucrătoare” sau „calendaristice”. Alin.(4), considerăm că urmează să fie exclus, prin prisma obiecțiilor expuse anterior privind	Nu se acceptă Conform art. 384 din <i>Codul civil</i>, termenul se instituie, <i>inter alia</i>, prin indicarea unei date calendaristice.

	necesitatea de excludere a cererilor înaintate în formă verbală.	Astfel, conform regulilor de tehnică legislativă, în cazul în care nu este specificat expres că zilele sunt „lucrătoare”, atunci acestea sunt calendaristice (a se vedea de exemplu art. 60 din <i>Codul administrativ</i>).
42.	La art.18, alin.(1), considerăm că lit. d) urmează să fie exclusă, deoarece poate genera impedimente în activitatea administrativă, în special în cazul comunicării unor seturi voluminoase de informații (ex: spațiu special creat pentru comunicarea documentelor, personal implicat în procesul de comunicare, asistare la examinarea acestor documente, perioada de timp nefiind limitată).	Se acceptă Articolul privind modalitatea comunicării a informațiilor publice a fost revizuit, în corespundere cu excepțiile permise de art. 6 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> și precizările de la pct. 54 din <i>Raportul explicativ</i> .
43.	La art.19 alin.(3), considerăm că urmează de specificat tipul zilelor și anume „lucrătoare” sau „calendaristice”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 41 din prezentul tabel.
44.	La art.23, la alin.(4), considerăm că urmează de specificat tipul zilelor și anume „lucrătoare” sau „calendaristice”. Totodată, urmează să fie exclus textul: „Pentru încălcările capitolului II nu există termen pentru înaintarea acțiunii în contencios administrativ sau a cererii de chemare în judecată”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 41 din prezentul tabel.
45.	La art.24 alin.(5) urmează să fie exclus textul: „Hotărârile și încheierile judecătorilor sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului și pot fi atacate conform legii”, deoarece sunt în contradicție cu art.251 din Codul administrativ și art. 254 din Codul de procedură civilă	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.

	46.	Capitolul V, considerăm că urmează să fie exclus în integralitate, deoarece nerespectarea legislației în domeniul accesului la informații oficiale, constituie contravenție și este sancționată conform prevederilor art.71 din Codul contravențional nr.218/2008. Astfel, considerăm că urmează să fie realizate modificările corespunzătoare în Codul contravențional. În această privință menționăm faptul că în conformitate cu art.55 din (1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative: „Reglementările de același nivel și având același obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. În cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
Ministerul Economiei	47.	Art.6 din proiect conține norme, care prevăd situațiile de limitare a accesului la informațiile de interes public și criteriile proporționalității limitării. Potrivit art.17 din Regulamentul (UE) 2019/1020 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor și de modificare a Directivei 2004/42/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 765/2008 și (UE) nr.305/2011, care va fi transpus prin proiectului de Lege privind supravegherea pieței și conformitatea produselor, promovat de către Ministerul Economiei, autoritățile de supraveghere a pieței își desfășoară activitățile cu un nivel ridicat de transparență și pun la dispoziția publicului toate informațiile pe care le consideră relevante pentru a proteja interesele utilizatorilor finali. Autoritățile de supraveghere a pieței respectă principiul confidențialității și al secretului profesional și comercial și protejează datele cu caracter personal în conformitate cu dreptul Uniunii și cu dreptul intern. De asemenea, Convenția Consiliului European privind accesul la documentele oficiale, adoptată la	Se acceptă În primul rând, menționăm că, în contextul autorităților publice, aceste activități se încadrează în scopul legitim prevăzut la lit. e) – „desfășurarea procedurii administrative”. Or, conform art. 6 din <i>Codul administrativ</i>, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Astfel, în sensul <i>Codului administrativ</i>, activitățile de inspecție, control și supraveghere (a autorităților publice), sunt realizate în cadrul procedurii administrative. În al doilea rând, în cazul în care actele normative prevăd expres caracterul restricționat al anumitor informații – acestea nu pot fi divulgate. Pentru a

	Tromsø la 18 iunie 2009 (art.3, pct.1, lit.e) limitează dreptul de acces la informațiile, care sunt proporționale cu obiectivul de protejare a „inspecției, controlului și supravegherii de către autoritățile publice”. Astfel, propunem completarea art.6, alin.(1) cu o nouă literă i) în următoarea redacție: „i) inspecția, controlul și supravegherea de către autoritățile publice”.	concretiza acest aspect, la art. 7 alin. (3) din proiect se introduce o normă expresă în acest sens. Cu toate acestea, acest scop legitim va fi introdus în prezenta lege, în contextul obiecției expuse la pct. 294 din prezentul tabel.
48.	La art.8, alin.(2), întru respectarea prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, considerăm necesar revizuirea alin.(2), indicându-se în mod exhaustiv compartimentele ce ar trebui să le conțină paginile web oficiale ale autorităților publice pentru a fi accesate de către persoanele cu dizabilități.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 8 din prezentul tabel.
49.	În conformitate cu art.9, alin.(1) din Codul administrativ al Republicii Moldova nr.116/2018, prin petiție, se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică, iar art.75, alin.(1) prevede elementele obligatorii ale conținutului cererii, unul dintre acestea fiind semnătura petiționarului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul petiției transmise în formă electronică – semnătura electronică. Prin urmare, normele art.14, alin.(4) din proiect, care prevăd că semnarea cererii de comunicare a informațiilor de interes public nu este obligatorie, necesită a fi revizuite.	Nu se acceptă Conform art. 12 alin. (3) din prezentul proiect, prevederile <i>Codului administrativ</i> se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi. Adicional, a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
50.	La art.17, alin.(3), cuvântul „primei” urmează a fi substituit cu cuvântul „ultimei”, întru oferirea de timp suficient furnizorului de informație pentru a pregăti în mod corespunzător informațiile de interes public solicitate.	Nu se acceptă Furnizorii de informații nu sunt obligați să conecteze cererile. Acest lucru poate fi realizat la discreția furnizorilor, pentru comoditatea oferirii răspunsurilor.
51.	Considerăm oportun excluderea art.21, deoarece respingerea cererii reprezintă un refuz al furnizorului de a prezenta informațiile solicitate.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 22 din prezentul tabel.

	În acest context, recomandăm expunerea art.22, alin.(1) și alin. (2) în următoarea redacție: „Articolul 22. Refuzul de a comunica informațiile de interes public (1) Temeiurile refuzului de a comunica parțial sau total informațiile de interes public: a) accesul la informațiile solicitate este limitat potrivit art.6, alin.(1) și art. 7; b) informația solicitată este diseminată din oficiu (transparența proactivă) conform art.5, lit.a); c) referitor la informațiile solicitate s-a emis un răspuns în adresa aceluiași solicitant. În acest caz, se face referire la numărul și data răspunsului. (2) Refuzul furnizorului de a comunica informațiile solicitate este emis în scris și trebuie să cuprindă: a) denumirea furnizorului de informații; b) numele și prenumele sau denumirea solicitantului; c) numărul și data emiterii refuzului; d) temeiul refuzului; e) motivarea refuzului conform criteriului proporționalității limitării prevăzută la art. 7; f) informația cu privire la exercitarea căilor de atac, care va cuprinde date privind calea de atac care urmează să fie înaintată, denumirea și adresa autorității publice sau ale instanței de judecată la care trebuie înaintată calea de atac și termenul pentru exercitarea căii de atac; g) semnătura olografă/electronică a persoanei din cadrul autorității publice care a emis actul administrativ sau, după caz, semnătura electronică a autorității care a emis actul administrativ”.	
52.	La art. 24, alin.(3) urmează a fi exclus, deoarece prin limitarea pîrîtului de dreptul de a înainta acțiune reconvențională se încalcă prevederile art.20, alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, potrivit căruia „nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție”.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 23 din prezentul tabel.

	53. La alin.(5) din articolul menționat supra, propunem excluderea textului „sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului” din următoarele considerente. Conform art.254, alin.(1) din Codul de procedură civilă rămân definitive hotărârile judecătorești emise în primă instanță, supuse apelului, după examinarea cauzei în apel. Respectiv, atribuirea caracterului „definitiv” actelor judecătorești pronunțate în instanța de fond, conform normelor expuse la alin.(5), contravine art. 254 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Subsecvent, în speță, prin hotărâre definitivă și executorie pîrîtul este obligat să prezinte informația ce constituie obiectul litigiului. Potrivit prevederilor proiectului, hotărârile emise în prima instanță sunt cu drept de atac, astfel nu sunt clare efectele casării hotărârii urmare contestării, or, este irelevantă restituirea de către solicitant/reclamant a informației deja cunoscută de ultimul. Mai mult ca atât, în cazul în care motivarea refuzului emis de furnizorul de informații s-a întemeiat pe prevederile art.6, alin.(1) și art.7 din proiectul de lege, respectiv, rezultă că solicitantul, în temeiul unui act judecătoresc devenit executoriu și definitiv din momentul pronunțării în instanța de fond, a dispus de informație cu accesibilitate limitată.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare	54. De asemenea, considerăm binevenit explicarea în textul legii a termenilor de „comunicare necorespunzătoare” și „refuz necorespunzător”, expuse la art. 25. La art.26, alin.(3), lit.a) considerăm judicios reglementarea modalității referitor la stabilirea gravității și duratei încălcării constatate. Conform notei informative, proiectul a fost elaborat în scopul ajustării legislației naționale la standardele	Precizare Referitor la noțiunea de „necorespunzător”, a se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel. Gravitatea și durata încălcării constatate urmează a fi apreciată de judecător în dependență de circumstanțele particulare ale fiecărui caz concret.
	55.	Nu se acceptă

	comunitare în materie de acces la informațiile de interes public, în contextul Acordului de asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, precum și a cererii de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, dar și intrării în vigoare a Convenției Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, adoptată la Tromsø la 18 iunie 2009. Deoarece pe lângă faptul că este parte a Convenției de la Tromsø, aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană este preconditionată de armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene, considerăm oportun ca prin acest proiect să fie transpuse reglementările prevăzute în actele emise de instituțiile Uniunii. Cu toate acestea, nota informativă nu cuprinde informații cu privire la actele comunitare, transpunere și compatibilitate ale acestora. Din acest motiv, autorul urmează să identifice actele emise la nivel de instituții ale Uniunii Europene și să examineze oportunitatea transunerii prevederilor lor în legislația națională și, după caz, să revizuiască proiectul prin prisma tehnicii legislative care reglementează procedura de armonizare a legislației. În acest sens, prezintă relevanță Regulamentul (CE) Nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei.	<i>Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 se referă la accesul public la documentele oficiale deținute strict de instituțiile Uniunii Europene – Parlamentul European, Consiliul European și Comisia Europeană.</i> Acest regulament nu se referă la statele membre ale Uniunii Europene. Prin urmare, acest regulament nu poate fi transpus în legislația națională.
56.	Totodată, proiectul noii legi urmărește realizarea obiectivului 20.3 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2021-2022, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 235/2021, care prevede revizuirea cadrului legal pentru asigurarea accesului jurnaliștilor la informația de interes public, întru promovarea independenței presei pentru asigurarea libertății de gândire și exprimare, în vederea formării unei societăți informate și responsabile. Sub acest din urmă aspect,	Nu se acceptă O astfel de abordare este contrară <i>Convenției de la Tromsø</i>. Reiterăm, în acest sens, cele expuse în nota informativă. <i>Convenția de la Tromsø</i> nu permite instituirea unor regimuri juridice preferențiale în materia accesului la informațiile de interes public, <i>i.e.</i> care să fie aplicabile

	observăm că proiectul nu conține dispoziții speciale privind accesul reprezentanților mijloacelor de informare în masă la informațiile de interes public.	doar în raport cu anumite categorii de subiecți (cum ar fi jurnaliștii sau instituțiile mass-media). În acest sens, art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> prevede următoarele: <i>„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”</i> Mai mult decât atât, art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> prevede următoarele: <i>„48. Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință</i>

		<i>nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.”</i> Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Prin urmare, prezenta lege instituie garanții mult mai largi în materia accesului la informațiile publice – fiind de maximă întindere și generalitate – aplicabile absolut oricărei persoane (nu doar jurnaliștilor și reprezentanților mass-media). O astfel de reglementare normativă este imperioasă în vederea asigurării conformității cu prevederile imperative ale <i>Convenției de la Tromsø</i>, precum și cu dreptul comparat în materia accesului la informațiile publice.
57.	Nu toate informațiile pe care le deține un furnizor, în sensul proiectului, ar putea fi calificate ca fiind de <i>interes public</i>. De aceea, definiția acestei noțiuni în art.2 urmează a fi revizuită. În acest sens, atragem atenția la prevederile art.18 Cod administrativ, conform cărora interesul public vizează ordinea de drept, democrația, garantarea drepturilor și a libertăților persoanelor, precum și obligațiile acestora, satisfacerea necesităților sociale, realizarea competențelor autorităților publice, funcționarea lor legală și în bune condiții. În coroborare cu art.7 Cod administrativ, în care este statuat că autoritate publică se consideră orice	Se acceptă Pentru a exclude confuzia între noțiunea de „<i>informație de interes public</i>”, pe de o parte, și „<i>testul interesului public</i>” de la art. 8, pe de altă parte, noțiunea de „<i>informație de interes public</i>” va fi substituită cu noțiunea „<i>informație publică</i>”, precum este noțiunea utilizată în majoritatea statelor europene. Referitor la definiția acestei noțiuni, a se vedea comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel.

structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public, ar rezulta că prin informație de interes public se înțelege acea informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice. Or, această concluzie poate fi dedusă și din paragraful 55 al Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2019, în care Curtea menționează că: „*Interesul public este legat, de obicei, de chestiuni care afectează publicul într-o asemenea măsură încât ar putea fi interesat în mod legitim de acestea, care îi atrag atenția sau care îl vizează într-un grad semnificativ, în special dacă afectează bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Este, de asemenea, cazul chestiunilor apte să dea naștere unor controverse considerabile, care vizează o problemă socială importantă sau care implică o problemă cu privire la care publicul va avea un interes de a fi informat. Interesul public nu poate fi redus la setea publicului de informație despre viața privată a altora sau la dorința auditoriului de informații „picante” sau de știri de senzație...*”.

În dezvoltarea acestei idei, remarcăm că din dispoziția art.34 alin. (2) din Constituție, deducem că interesul public vizează anume treburile publice, dar nu oricare informație deținută de furnizorul informației.

Întru susținerea celor invocate mai invocăm art. I (ii) din Recomandarea Rec(2002)2 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind accesul la documentele publice, care prevede că „Documentele publice” semnifică toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcând documentele care sunt în curs de pregătire, precum și art. 3 lit. (a) din Regulamentul (CE) Nr. 1049/2001, conform căruia prin

	„document” se înțelege orice conținut, indiferent de suport (scris pe hârtie sau stocat sub formă electronică, înregistrare sonoră, vizuală sau audiovizuală) privind un subiect referitor la politicile, activitățile și deciziile care țin de competența instituției. Deci, pornind de la cele enunțate, solicităm revizuirea conceptului „informație de interes public”. După cum observăm, conform Convenției de la Tromsø, Regulamentului (CE) Nr. 1049/2001, Recomandării Rec(2002)2, drept furnizori de documente (informații) se consideră „autoritățile publice” (guvernul și administrația națională, regională sau locală) sau persoane fizice sau juridice în măsura în care acestea exercită o autoritate administrativă ori exercită funcții publice sau operează cu fonduri publice, în conformitate cu legislația națională. La acest capitol vă mai atragem atenția că, din dispoziția art.34 alin. (2) din Constituție se deduce dreptul persoanei de a avea acces neîngrădit la orice informație de interes public, ce constituie un principiu fundamental ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice în procesul de realizare de către aceste autorități a treburilor publice. Deci, exercitarea dreptului de acces la informație de interes public prezumă raporturi între o persoană și autoritatea publică, fie altă entitate care îndeplinește anumite funcții ale autorității publice sau realizează treburi publice. Din cele menționate, considerăm că nu este judicios de a expune exhaustiv în art.3 lista furnizorilor de informații. Totodată, doar prin statutul (forma juridică) de întreprindere de stat sau municipală sau prin faptul că autoritățile/instituțiile publice sau întreprinderile de stat/municipale exercită funcția de fondator al unor persoane juridice de drept privat sau le controlează, nu neapărat înseamnă că aceste entități realizează treburi	Nu se acceptă Enumerarea furnizorilor de informații ține cont de standardele internaționale, precum și cele mai bune practici din statele cu un indice înalt al accesului la informațiile publice (precum Slovenia, Croația, Serbia, Albania, etc.).
58.		

	publice și, respectiv, sunt furnizori al informațiilor de interes public. Cert este că, informațiile aferente activităților unei autorități publice, în procesul de realizare a funcțiilor lor, prezintă interes public. Dar, în egală măsură, prezintă interes public informațiile aferente activităților oricăror persoane fizice sau juridice de drept privat, inclusiv organizații necomerciale, care exercită anumite funcții publice/administrative sau prestează servicii publice ori utilizează fonduri publice. Prin prisma celor evidențiate mai sus, noțiunea de furnizor necesită revizuire.	
59.	Articolul 6 se va completa, ținându-se cont de prevederile art.3 (p.1) al Convenției de la Tromsø, art.4 alin. (1) din Regulamentul (CE) Nr. 1049/2001, art. IV (p.1) din Recomandarea Rec(2002)2, în special în ceea ce privește accesul limitat sau, după caz, total la informațiile vizînd relațiile internaționale, activitățile de inspecție, control, supraveghere, audit, ancheta disciplinară, politica financiară, monetară sau economică a statului, în măsura în care divulgarea informațiilor ar putea prejudicia obiectivele acestor activități. Totodată, atragem atenția autorului la alineatele (3) și (4) din Regulamentul (CE) Nr. 1049/2001, întru examinarea oportunității preluării acestora în actul legislativ național: <i>„(3) Accesul la un document întocmit de o instituție pentru uzul său intern sau primit de o instituție și referitor la o chestiune pentru care instituția nu a luat încă nici o decizie este refuzat în cazul în care divulgarea conținutului acestuia ar aduce gravă atingere procesului decizional al acestei instituții, cu excepția cazului în care un interes public superior justifică divulgarea conținutului documentului în cauză.</i>	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 55 din prezentul tabel.

	<i>Accesul la un document conținând avize destinate uzului intern în cadrul deliberărilor și al consultărilor preliminare în cadrul instituției în cauză este refuzat chiar și după luarea deciziei, în cazul în care divulgarea conținutului acestuia ar aduce gravă atingere procesului decizional al acestei instituții, cu excepția cazului în care un interes public superior justifică divulgarea conținutului documentului în cauză.</i> <i>(4) În cazul documentelor terților, instituția consultă terții pentru a stabili dacă se poate aplica o excepție prevăzută la alineatul (1) sau (2), cu excepția cazului în care există certitudinea că documentul trebuie sau nu trebuie divulgat.”</i>	
60.	Observăm că art.8 vizează transparența proactivă a autorităților publice, pe cînd în art.3 spectrul furnizorilor este mai larg. De aceea, revenind la argumentele invocate la pct. 1.4., considerăm că în lege urmează a opera cu termenul de autoritate publică, iar în sensul acestei legi autoritatea publică să semnifice atât autoritățile și instituțiile publice, cît și entitățile de drept privat care au anumite funcții publice/administrative sau prestează servicii publice ori utilizează fonduri publice. În punctul 6 din Expunerea de motive privind Recomandarea Rec (2002) 2, se menționează că: „<i>Termenul “autorități publice” acoperă atât persoanele private cît și cele juridice din momentul în care acestea dețin funcții publice sau exercită o autoritate administrativă după cum este prevăzut în dreptul intern. În anumite state membre, această noțiune se referă atît la persoanele private cît și la cele juridice care efectuează servicii publice sau la entitățile private finanțate din fonduri publice.”</i>.” Reiterăm, în acest context, oportunitatea utilizării în textul legii a termenului „autoritate publică” ca furnizor	Nu se acceptă În conformitate cu art. 7 din <i>Codul administrativ</i>, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Prin urmare, alți furnizori de informații nu se încadrează în această definiție (cu excepția instituțiilor publice, în anumite cazuri).

	de informații, dezvăluind totodată semnificația lui într-un articol separat.	
61.	Codul administrativ al Republicii Moldova reprezintă actul normativ cheie care reglementează activitatea administrativă ale autorităților publice. În acest context, prevederile art.11 alin. (3) din proiect se află în disonanță cu prevederile art.2 alin. (2) al Codului administrativ, potrivit cărora anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod. Deci, în ceea ce privește activitatea administrativă, o lege nu poate substitui sau să fie ridicată la un rang superior Codului administrativ, dar poate să reglementeze, prin derogări anumite aspecte ale acestei activități și numai dacă aceste derogări nu contravin principiilor codului. În plus, formula „<i>Prevederile Codului administrativ nr.116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.</i>” diminuează autoritatea lui ca act normativ de bază ce reglementează raporturile juridice administrative între autoritățile publice și persoane. În această ordine de idei, alineatul (3) al art.11 necesită excludere.	Nu se acceptă Prezenta lege este în deplină conformitate cu art. 2 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>. Or, instituirea unor prevederi speciale/derogatorii de la <i>Codul administrativ</i> este absolut necesară pentru asigurarea efectivă a dreptului de acces la informațiile publice, în conformitate cu <i>Convenția de la Tromsø</i>, precum și este în strictă conformitate cu principiile <i>Codului administrativ</i>, prevăzute în Cartea întâi, Capitolul III.
62.	Reglementările de la articolele 12-16 au deja soluții în Codul administrativ (<i>Articolul 72. Depunerea petiției; Articolul 73. Înregistrarea petiției; Articolul 75. Conținutul petiției; Articolul 76. Sancțiuni pentru lipsa elementelor petiției; Articolul 80. Conexarea procedurilor</i>). Legea în speță trebuie să prevadă doar derogările de la prevederile Codului administrativ (cum ar fi, spre exemplu, neobligativitatea semnării cererii,) cu expunerea în nota informativă a argumentelor privind caracterul absolut necesar al derogărilor respective.	Nu se acceptă Reglementările <i>Codului administrativ</i> sunt opozabile numai autorităților publice. După cum a fost expus la pct. 60 din prezentul tabel, în conformitate cu art. 7 din <i>Codul administrativ</i>, autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. Alți furnizori de informații nu se încadrează în această definiție (cu excepția instituțiilor publice, în

		anumite cazuri) și, prin urmare, prevederile <i>Codului administrativ</i> nu sunt opozabile acestora. Din acest considerent, este necesar ca prezenta lege să acopere toate aspectele procedurale în privința examinării și soluționării cererilor de comunicare a informațiilor publice.
63.	Practica soluționării unor cereri prin care se solicită un volum mare de informații, demonstrează că termenul de 5 zile cu care poate fi extins termenul de examinare de bază nu întotdeauna este suficient. De aceea, în art.17 alin. (2) considerăm că cifra „5” urmează a fi substituită cu cifra „15” și, astfel, în total, autoritatea publică va avea la dispoziție 30 de zile întru soluționarea unor cereri complexe. Totodată, sugerăm autorului examinarea oportunității transpunerii prevederii de la art.6 alin. (3) din Regulamentul (CE) Nr. 1049/2001: „<i>În cazul unei cereri privind un document foarte lung sau un număr foarte mare de documente, instituția în cauză poate discuta informal cu solicitantul în scopul ajungerii la o soluție echitabilă.</i>”, astfel încât, prin excepție, în cazul unor informații complexe, furnizarea cărora necesită o durată mai mare de timp, furnizorul și solicitantul să convină asupra unui termen mai extins de prezentare a informațiilor/documentelor sau să identifice alte soluții relevante.	Se acceptă parțial Termenul de extindere va fi de 10 zile. În privința <i>Regulamentului (CE) nr. 1049/2001</i> a se vedea comentariile de la pct. 55 din prezentul tabel.
64.	Articolul 20 se va exclude, deoarece readresarea petițiilor are deja reglementare în art.74 Cod administrativ.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 62 din prezentul tabel.
65.	În ceea ce privește capitolul IV „<i>Contestarea...</i>”, considerăm mai corect ca toate acțiunile privind accesul la informațiile de interes public să fie examinate în procedura contenciosului administrativ. Or, subiecții-furnizori ai raporturilor de furnizare a informațiilor de interes public sunt autoritățile/instituțiile publice sau persoane de drept privat care dețin funcții publice ori	Se acceptă Articolul privind modalitatea de contestare a fost revizuit, încât acțiunile/inacțiunile tuturor furnizorilor de informații să fie contestate în procedura contenciosului administrativ.

	exercită o autoritate administrativă, prestează servicii publice. Respectiv legea poate prevedea adresarea în instanță fără respectarea procedurii prealabile, un termen proxim pentru examinarea acestei categorii de acțiuni. Cu toate că, în opinia noastră, procedura prealabilă ar fi o cale de soluționare a problemei într-un mod mai rapid, decât pe cale judiciară. Referitor la soluționarea în procedură scrisă a cauzelor de contencios administrativ, în lipsa acordului părților litigiului, considerăm că prin această prevedere se va încălca dreptul părților de a depune explicații și de a participa la dezbateri în ședințele judiciare, alegând o formă adecvată de apărare.	Referitor la procedura scrisă, atragem atenția că art. 38 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> prevede următoarele: „(1) <i>Înainte de fiecare decizie judecătorească pe fond, participanților la proces li se oferă posibilitatea de a-și expune punctul de vedere. Audierea poate fi făcută verbal sau în scris.</i>”
66.	Considerăm inoportună introducerea prin prezenta lege a sancțiunilor pecuniare, prevăzute în capitolul V. Totodată, cu toate că capitolul dat este intitulat „<i>Răspunderea juridică</i>”, dispozițiile acestuia se axează doar pe sancțiuni pecuniare persoanelor responsabile, cu toate că încălcările legislației privind accesul la informație pot atrage răspundere, după caz, penală, contravențională, civilă sau disciplinară. Totodată, nu este clar dacă, spre exemplu, autoritatea publică în cadrul examinării unei cereri prealabile poate constata refuzul neîntemeiat de comunicare a informației sau altă încălcare a legii și, atunci, nu este clar cum ea va aplica sancțiunea pecuniară față de persoana responsabilă, deoarece această procedură nu este reglementată. Potrivit notei informative, intenția autorului, prin aceste sancțiuni, este de a spori disciplina executorie a persoanelor responsabile în procesul de examinare a cererilor de acces la informații. Acest obiectiv poate fi atins, însă, prin înăsprirea sancțiunilor prevăzute în art.71 din <i>Codul contravențional „Încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare”</i>. Observăm că, potrivit <i>Codul contravențional la răspundere</i> se atrage	Se acceptă parțial În preliminar, a se vedea comentariile expuse la pct. 17 din prezentul tabel. În acest context, Capitolul V va fi completat cu un articol care va preciza incidența răspunderii disciplinare, contravenționale sau penale a persoanelor responsabile. Precizăm că sancțiunea pecuniară descrisă în Capitolul V va putea fi aplicată numai de către instanța de judecată, în cadrul procedurii contenciosului administrativ. De altfel, <i>Codul administrativ</i> prevede în prezent diferite amenzi aplicate autorităților publice (sau conducătorilor acestora) pentru anumite încălcări materiale sau procedurale (e.g. amenda de constringere prevăzută la art. 254). Adițional, a se vedea comentariile de la pct. 289 din prezentul tabel.

nu autoritatea sau instituția publică, ci persoana fizică sau persoana cu funcție de răspundere. Totodată, codul prevede procedura de constatare și examinare a încălcărilor de acest fel, ceea ce nu prevede proiectul în cauză. Or, nu întotdeauna persoanele care se consideră lezate în drepturi în contextul legislației privind accesul la informații de interes public se adresează în instanțele judecătorești. Aprecierea încălcărilor și sancțiunilor urmează a fi efectuate de către organele abilitate conform procedurii reglementate în Codul contravențional, iar pentru atingerea obiectivului de disciplinare a persoanelor responsabile, este suficient de a majora amenzile în art.71 din cod. De asemenea, observăm că și conform Codului penal (*Articolul 180. Încălcarea intenționată a legislației privind accesul la informație*) la răspundere penală nu este atrasă entitatea, dar persoana cu funcție de răspundere, căreia i se poate aplica pedeapsă sub formă de amendă de la 500 la 650 unități convenționale. Cît privește critica față de agenții constatori și organele de urmărire penală în contextul numărului mic de dosare contravenționale și lipsa dosarelor penale, aceasta nu este relevantă ca argument pentru introducerea sancțiunilor pecuniare, ce vor fi aplicate de către judecători. Or, intentarea unor dosare contravenționale sau penale se face la sesizarea părților care se consideră lezate în drepturi și numărul mic de cauze de acest gen ar vorbi despre lipsa unor probleme majore în acest domeniu de activitate al autorităților publice, fie că cetățenii nu cunosc prevederile Codului contravențional și Codului penal și, respectiv nu sesizează organele de drept în vederea procedurii contravenționale sau penale. Conform notei informative, numărul mediu de contravenții constatate în baza componentei prevăzute la art. 71 din Codul contravențional constituie circa 100 cauze anual. Substituirea răspunderii contravenționale pentru

		această categorie de încălcări cu sancțiuni pecuniare aplicate de către instanța de judecată, poate să producă un efect invers, deoarece astfel de sancțiuni pot fi aplicate, potrivit proiectului, doar când persoana decide să depună o acțiune și speța ajunge pe „masa judecătorească”.	
	67.	Propunem autorului examinarea oportunității transpunerii parțiale prin prezentul proiect a Regulamentului (CE) Nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 55 din prezentul tabel.
Ministerul Apărării	68.	Cu referire la art.1 alin.(2) din proiect, menționăm că adițional la prevederile de la art.7 alin.(1) al Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat, care prevede informațiile atribuite la secretul de stat, inclusiv în domeniul apărării naționale, acestea sunt prevăzute și în Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.411/2010. În acest sens, considerăm rațional de a completa art.1 alin.(2) din proiect și cu Nomenclatorul sus-enunțat.	Precizare Articolul în cauză a fost reformulat, încât să concretizeze relația între prevederile prezentei legi și prevederile speciale/derogatorii din alte acte normative.
	69.	Coroborînd prevederile art.1 alin.(2) cu prevederile art.6 alin.(3) din proiect, în partea ce se referă interzicerea limitării accesului la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici, considerăm judicios completarea proiectului cu unele limitări în parte ce se referă la prezentarea informației ce ține activitatea profesională a agenților publici cu statut special (militari prin contract, ofițeri de informații și securitate, rezerviști, etc.), în particular ce se referă la funcția, studiile, experiența profesională, etc. Avînd acces la aceste informații, solicitanții pot deduce informații atribuite la secretul de stat, respectiv pot periclita interesele securității naționale ale Republicii Moldova.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.

	Astfel, propunem completarea art.6 alin.(3) după textul „care derivă din activitatea profesională a agenților publici,” cu textul „cu excepția agenților publici cu statut special”.	
70.	La art.7, între alin.(1) și (2) poate fi sesizată o neconcordanță prin faptul că alineatul (1) indică asupra necesității întrunirii cumulative a condițiilor de limitare a accesului la informație, iar la alineatul (2) se admite interzicerea accesului la informațiile de interes public dacă este demonstrată cel puțin una din condiții pentru o asemenea limitare.	Precizare În urma avizării, articolul respectiv a fost revizuit.
71.	În parte ce se referă la obligativitatea perfectării procesului-verbal la înaintarea unei cereri de informații depusă verbal, prevăzută la art.12 alin.(1) lit. c) din proiect, considerăm că acest fapt va birocratiza și îngreuna și mai mult activitatea specialiștilor din domeniile evidenței documentelor. Or, la primirea oricărei cereri verbale urmează și obligația consemnării acestui fapt într-un proces-verbal, presupune crearea unor comisii suplimentare, precum și întrunirea acestora de fiecare dată pentru înregistrarea unei cereri verbale. Cel puțin considerăm oportună examinarea opțiunii de revizuire a normei de la lit. c) în sensul depunerii verbale a cererii la sediul furnizorului de informații, fapt consemnat în scris (spre exemplu în cadrul audiențelor, întâlnirilor cu cetățenii organizate de conducătorii și adjuncții autorităților publice).	Se acceptă Prevederea a fost completată, încît să precizeze că cererile pot fi depuse verbal în conformitate cu art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i>.
72.	La art.12 alin.(2) din proiect, considerăm nefondată prevederea referitor la excluderea obligativității respectării cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice, respectiv normă ce contravine prevederilor art.72 alin.(3) din Codul administrativ nr.116/2018, care prevăd că în cazul în care petiția se transmite în formă electronică, petiția trebuie să corespundă cerințelor legale stabilite pentru un document electronic. Subsecvent, petițiile anonime sau	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Informațiile care sunt în detrimentul securității și apărării naționale sunt atribuite la secret de stat și nu cad sub incidența prezentei legi.

	cele depuse fără indicarea adresei poștale sau electronice a petiționarului nu se examinează. Or, în acest caz, cererile respective ar putea parveni de la persoane terțe sau cetățeni străini în scopul obținerii unor informații, care ulterior vor fi procesate în detrimentul securității și apărării naționale, constituit surse pentru aprecierea capacității de apărare a statului. La art.14 alin.(3), propunem de a exclude prevederea care indică expres faptul că solicitantul să nu fie obligat să motiveze sau să justifice cererea sa. În cazul unei asemenea formule scrise expres, există riscul apariției unor abuzuri sistematice din partea solicitanților de acces la informație pentru obținerea „la pachet” a unor volume excesive de informații care ar prevala scopului și interesului legal și legitim urmărit. Concomitent, în același context, inclusiv și prin prisma propunerii formulate la art.12 alin.(2) din proiect, la art.14 alin.(4), propunem revizuirea și includerea obligativității semnării de către solicitant a cererii, pentru evitarea cererilor anonime din partea persoanelor terțe/suspecte, care abuziv vor înainta cereri pentru obținerea informațiilor. Or, semnătura olografă sau digitală ca un element personal indispensabil reprezintă voința finalizată și unipersonală a individului de a înainta față de o autoritate publică o solicitare de informație. Simultan, aplicarea semnăturii, declanșează răspunderea juridică personală pentru veridicitatea datelor incluse și indicate de solicitant, precum și, pe de altă parte, protejează personalitatea celui care este indicat în calitate de autor al solicitării de informație, excluzând cazurile de înaintare a cererii din partea unui terț. Or, în cadrul Ministerului Apărării, începând cu luna februarie 2022, a fost înregistrată o practică de înaintarea a petițiilor, cererilor cu același conținut din numele mai multor persoane terțe.	
73.	Nu se acceptă Art. 4 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede expres că solicitantul nu poate fi obligat să-și expună motivele pentru a obține acces la un document oficial. Referitor la semnătură, a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.	

	74.	La art.21, în scopul legiferării refuzului autorităţii publice de prezentare a informaţiilor atribuite la secretul de stat, inclusiv a informaţiei cu accesibilitate limitată, propunem completarea motivelor de respingere totale a cererii cu un punct separat, cu următorul cuprins: „c) în privinţa informaţiilor ce sunt atribuite la secretul de stat”.	Precizare Conform noii redacţii a art. 2, prezenta lege nu se va aplica informaţiilor atribuite la secret de stat.
Ministerul Afacerilor Interne	75.	La art. 1 alin. (3) din proiect, referinţa la Regulamentul privind accesul publicului la informaţia de mediu se va expune ţinându-se cont de prevederile art. 42 alin. (5) şi art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la menţionarea datei de adoptare a actului normativ se indică numărul de ordine, ca element de identificare, la care se adaugă anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărţite de o bară „/”, conform următorului exemplu: „Regulamentul privind accesul publicului la informaţia de mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1467/2016”.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 68 din prezentul tabel.
	76.	Definiţia expusă la art. 2 este una generală, fapt care poate genera interpretări extensive sau unele abuzuri din partea atât a solicitanţilor, cât şi a furnizorilor de informaţii. În consecinţă, se propune revizuirea definiţiei în scopul corespunderii acesteia scopului proiectului actului normativ inserat în nota informativă.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel.
	77.	La art. 12 alin. (1), se constată necesitatea completării lit. a) cu textul „întocmită conform cerinţelor legale stabilite pentru un document electronic” întrucât, nu toate documentele transmise în formă electronică îmbracă forma unui document electronic. Or, art. 13 alin. (1) din Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică şi documentul electronic expres precizează că, documentul electronic semnat cu	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.

	semnătură electronică avansată calificată este asimilat, după efectele sale, cu documentul analog pe suport de hârtie, semnat cu semnătură olografă. Prin prisma aceleiași obiecții urmează a fi examinată și propunerea de la art. 14 alin. (4) care prevede că, semnarea cererii nu este obligatorie. Totodată, există și alte acte normative care reglementează conduita depunerii cererilor/petițiilor, precum Codul administrativ, la a cărui intrare în vigoare a fost abrogată Legea cu privire la petiționare nr. 190/1994. Potrivit art. 10 alin. (1) al Legii cu privire la petiționare nr. 190/1994, petițiile trebuie să fie semnate de autor, indicându-se numele, prenumele și domiciliul. O prevedere similară o regăsim la art. 75 alin. (1) lit. e) din Codul administrativ. Mai mult, potrivit concluziei Curții Constituționale expuse în Hotărârea nr. 25 din 17 septembrie 2013 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la examinarea petițiilor anonime, Curtea reține că din redacția articolului 52 din Constituție rezultă cu claritate că orice petiție urmează a fi semnată, iar petiționarii trebuie să fie identificabili.	
78.	În continuare, art. 14 alin. (1) se va completa cu lit. e) cu textul „e) motivarea acesteia”, iar alin. (3) se va exclude. Respectiv, alin. (3) care prevede că, solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa este contrară jurisprudenței CEDO (cauza Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei; Pentikäinen împotriva Finlandei). Prin urmare, accesul la informații urmează a fi acordat numai fiind respectate condițiile: legalitate, scop legitim și necesar într-o societate democratică.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 73 din prezentul tabel.
79.	Prevederea invocată la art. 24 alin. (3) potrivit căreia, pîrful nu are dreptul să intențeze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională încalcă dreptul	Precizare Articolul respectiv a fost modificat încît acțiunile/inacțiunile tuturor furnizorilor de informații să

	la apărare, principiul egalității de arme și contravine art. 6 din Convenția europeană a drepturilor omului, motiv pentru care se va exclude.	fie contestate în procedura contenciosului administrativ. Prin urmare, prevederea respectivă a fost exclusă.
80.	Consecvent, prevederea invocată la art. 24 alin. (5) care prevede că, hotărârile și încheierile judecătorilor sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului și pot fi atacate conform legii este una contrară altor prevederi legale. Atribuirea unei hotărâri a caracterului definitiv și executoriu din momentul pronunțării dispozitivului nu este justificat și reclamă contradicții din perspectiva Codului administrativ, Codului de procedură civilă și a Codului de executare, motiv pentru care, această prevedere se va exclude.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
81.	Art. 26 este impropriu proiectului de lege respectiv or, astfel de prevederi pot fi incluse numai în Codul contravențional. Mai mult, prin art. III din proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public) înregistrat cu număr unic 3/MJ/2023, Codul contravențional se completează cu art. 713 „Distrușgerea sau deteriorarea intenționată a informațiilor de interes public”. Respectiv, considerăm oportună excluderea din proiectul supus avizării, a art. 26, cu includerea acestuia la art. III al proiectului de lege cu număr unic 3/MJ/2023.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
82.	La întocmirea Notei informative este necesară respectarea modelului prevăzut în anexa nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și completarea compartimentelor indicate în legea prenotată, după caz.	Precizare În conformitate cu art. 30 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, nota informativă cuprinde cel puțin următoarele compartimente: a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;

		b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite; c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene; d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi; e) fundamentarea economico-financiară; f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare; g) avizarea și consultarea publică a proiectului; h) constatățile expertizei anticorupție; i) constatățile expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene; j) constatățile expertizei juridice; k) constatățile altor expertize. Însă, conform alin. (2) al aceluiași articol, compartimentele prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) se includ în nota informativă doar dacă, la elaborarea proiectului actului normativ, au fost realizate etapele corespunzătoare. Deci, când proiectul este transmis spre avizare, includerea compartimentelor prevăzute la alin. (1) lit. g)–k) este improprie.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	83.	La articolul 1 din proiectul de lege: În alineatul (1) literele a)–c) de modificat și completat, după cum urmează: „a) raporturile dintre persoana fizică sau juridică și furnizorul de informații de interes public în procesul de asigurare și realizare a dreptului constituțional de acces la informațiile solicitate. b) principiile, condițiile, căile și modul de realizare a accesului la informațiile de interes public, aflate în posesia furnizorului de informații. c) obligațiile furnizorului de informații în procesul asigurării accesului la informațiile de interes public.
		Nu se acceptă Redacția acestor prevederi este transpusă de la art. 1 alin. (1) din <i>Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație</i> și este improprie noului act normativ.

	d) modalitatea apărării dreptului de acces la informațiile de interes public.”		
84.	La articolul 14: Aliniatul (4) de modificat și completat, cu următorul conținut: „(4) Semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul solicitării transmise în formă electronică – semnătura electronică.”	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.	
85.	La articolul 15: În aliniatul (1) după cuvintele „lit. a)-c)” de adăugat sintagma „și alin. (4)”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.	
86.	La articolul 21: În aliniatul (1) de exclus lit. a).	Nu se acceptă Propunerea nu este argumentată.	
Ministerul Educației și Cercetării	Lipsă de obiecții, propuneri sau recomandări.	–	
Ministerul Culturii	Lipsă de obiecții, propuneri sau recomandări.	–	
Ministerul Mediului	Art. 2 din proiectul de lege, definește informațiile de interes public, astfel, <i>„Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format)”</i> . Această abordare este foarte îngustă deoarece nu stipulează toate condiționalitățile sau modalitatea apariției informațiilor de interes public. Luînd în considerare cele expuse, considerăm necesar revizuirea conținutului art. 2 într-o altă redacție, după titlu după cum urmează <i>„Informațiile de interes public – orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități sau instituții publice, indiferent de suportul, ori de forma sau modul de exprimare a informației.”</i>	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel.	
88.	La art. 4, cuvintele „ <i>formele și</i> ” urmează a fi excluse din proiectul de lege.	Nu se acceptă	

Accesul la informațiile publice se realizează în 2 forme alternative: a) transparența proactivă; b) comunicarea informațiilor publice la cerere.	
89.	La art. 5, cuvintele „ <i>Formele de acces</i> ” se vor substitui cu cuvântul „ <i>Accesul</i> ”.
90.	Totodată, art. 6 alin. (3) conține prevederi confuze care pot crea discrepanțe la implementarea actului care se promovează. Alin. (3) stipulează că „<i>este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, în special: a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) evaluarea performanțelor profesionale; f) sancțiunile disciplinare; g) salariul; h) conflictele de interese; i) condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale.</i>” Apropos, Legea nr. 82/2017 nu conține referințe la enumerările date. Totodată, este de menționat că prevederile menționate reprezintă subiectul a mai multor legi. De ex., <i>conflictul de interese</i>, prevăzut de alin. h) din proiectul de lege, este reglementat de Legea nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și a intereselor personale. În contextul celor menționate, considerăm oportună revizuirea integrală a normei juridice stipulate la art. 6 în condițiile actelor normative conexe prevederilor propuse în proiectul de lege, în special urmează a fi ajustat în conformitate cu Capitolul III a Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.
91.	La art. 9 prevede actualizarea informațiilor de interes public, și, anume „ <i>în cazul unor subiecte de interes public și rezonanță sporită, sunt publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor</i> ”. Întru respectarea
Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 88 din prezentul tabel.	
Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.	
Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 88 din prezentul tabel.	
Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 393 din prezentul tabel.	

	prevederilor art. 54, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează că „ <i>conținutul proiectului se expune într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale, de ortografie și de punctuație.</i> ”, este necesar de a indica concret termenul de referință când vor fi publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor.	
92.	La art. 16, după cuvintele „ <i>mai multe cereri</i> ” se introduce cuvântul „ <i>concomitent</i> ”.	Nu se acceptă Cererile care au un conținut identic sau care solicită aceleași informații pot fi depuse și în interiorul termenului de 15 de zile a primei cereri înaintate. În cazul dat, furnizorul trebuie să aibă posibilitatea să conexeze cererile, pentru a se limita la un singur răspuns expediat solicitantului.
93.	Cu referire la art. 18, care prevede „ <i>Modalitatea comunicării informațiilor de interes public</i> ”, comunicăm că este indicată comunicarea numai prin intermediul suportului electronic. Proiectul nu prevede recepționarea/transmiterea informației pe suport de hârtie sau, deseori înfîlînită, prin intermediul telefonului mobil.	Precizare Art. 19 alin. (1) prevede ipoteza transmiterii informației pe suport de hârtie la lit. b) și c). Art. 19 alin. (2) doar descifrează sensul furnizării informației în formă electronică. Adițional, atragem atenția că acest articol a fost revizuit.
94.	În acest context, sugerăm autorului de asemenea să completeze la art. 7 din proiectul de lege, prevederile alineatului (1) sunt în contradicție cu prevederile alineatului (2), deoarece la primul alineat se indică că pentru limitarea accesului la informații este necesar de a fi întrunite 3 condiții cumulative însă la alineatul (2) se indică că dacă cel puțin o condiție nu este demonstrată atunci accesul nu poate fi limitat. Este necesar de a clarifica aceste aspecte și a uniformiza prevederile acestui articol.	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit.
95.	La art. 8 din proiectul de lege sugerăm includerea următoarelor informații ca fiind obligatorii de a fi plasate pe pagina web a autorității:	Precizare Aceste informații sunt prevăzute de art. 9 la lit. p) – „<i>datele privind desfășurarea procesului decizional, în</i>

	a) anunțurile de inițiere a etapelor de elaborare a actelor normative; b) anunțurile de consultări publice; c) datele privind ședințele organelor colegiale și deciziile adoptate cu publicare acestora pe pagina web dar și a proceselor verbale a acestor ședințe. Aceste lucruri sunt necesare, deoarece, în cadrul autorităților publice există instituții care examinează proiecte de infrastructură/de mediu, inclusiv din alte domenii iar ca rezultat al activității acestor instituții (Fondul național de mediu, Fondul de dezvoltare regională) sunt alocate mijloace financiare pentru implementarea acestora. Astfel, având în vedere că sunt utilizați bani publici sau surse financiare externe considerăm necesare publicarea acestor informații.	conformitate cu prevederile privind transparența în procesul decizional”. Astfel, sunt incidente prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, precum și Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 967/2016.
96.	La art. 8 alin. (3) considerăm că este necesar obligarea tuturor furnizorilor de informații de interes public să publice informațiile aferente prestării serviciilor publice sau activităților sale publice.	Nu se acceptă Obligarea publicării pe pagina web oficială poate fi opozabilă doar autorităților publice. Or, în cazul altor furnizori de informații, aceștia pot să nu dispună de pagină web oficială.
97.	La art. 15 din proiectul de lege se recomandă specificarea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor în vederea evitării abuzurilor din parte furnizorilor de informații.	Nu se acceptă Cu noțiunea de „<i>termen rezonabil</i>” operează și <i>Codul administrativ</i> la art. 76 alin. (2). Astfel, termenul necesar rectificării neajunsurilor depinde de volumul și natura informațiilor solicitate, fapt care poate fi apreciat doar de către furnizorul de informații.
98.	La art. 17 se propune a specifica tipul de zile pentru a evita confuziile dintre prevederile legii actuale și proiectului de lege.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 41 din prezentul tabel.
99.	Prevederea art. 21 alin. (1) din proiectul de lege necesită a fi reformulată și clarificată în vederea evitării posibilității aplicării incorecte a acesteia dar și a prevederii de la art. 20 din proiect fără a îndeplini obligația de readresare a cererii.	Se acceptă Prevederile care se referă la readresarea cererii au fost introduse în articolul care reglementează instituția respingerii cererii. Precizăm că readresarea cererii nu va fi o obligație, ci un drept facultativ al furnizorului de informații, în

		cazul în care acesta cunoaște că informațiile solicitate se află în posesia unui alt furnizor. Nu se acceptă Instanțele de judecată se pronunță asupra acțiunilor în contencios administrativ în limita pretențiilor invocate de reclamanți în acțiune. Prin urmare, prevederea din proiect nicidecum nu aduce atingere dreptului reclamanților de a solicita instanței de judecată obligarea furnizorilor de a comunica informațiile publice.	
100.	Se propune ajustarea prevederii art. 24 alin. (4) din proiectul de lege în vederea clarificării faptului dacă amenda constituie unica sancțiune pentru încălcarea prevederilor din proiectul de lege sau aceasta reprezintă o sancțiune complementară. În proiectul actual, conform formulării prevederii reiese că amenda e unica sancțiune ce poate fi aplicată de instanța de judecată fără obligarea furnizorului de informație să asigure respectarea dreptului de acces la informație solicitantului și să-i furnizeze informația/copiile documentelor în forma solicitată.		
101.	Pentru a asigura prevenirea cheltuielilor nejustificate și irosirea resurselor necesare pentru prelucrarea informațiilor, propunem ajustarea termenului stabilit pentru comunicarea informațiilor de interes public prevăzute la art. 19 alin. (3) din proiect, cu termenele stabilite la art. 17 din același proiect. Astfel, în cazul necesității percepției unor plăți pentru informațiile eliberate/serviciile prestate, agentul public nu va iniția activitățile necesare pentru selectarea și prelucrarea informațiilor, în lipsa dovezii de achitare a serviciilor (bonul de cază). Or, refuzul beneficiarului de a achita costul serviciilor/informațiilor, va condiționa alocarea neargumentată a resurselor pentru anumite activități aferente. Concomitent, în cazul solicitării unor volum mare de informații, prestatorul de servicii va fi pus în dificultate de a-și onora obligațiile în termenul stabilit de legislator.	Se acceptă Art. 18 alin. (1) a fost revizuit și va avea următorul cuprins: „(1) <i>Informațiile publice sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii, cu excepția cazului prevăzut la art. 21 alin. (4).</i>”.	
102.	Totodată, propunem autorilor de a examina oportunitatea includerii în lege a noțiunilor de acces la informație și eliberare a informațiilor, în cazul în care aceasta este păstrată în arhivele naționale sau ale instituțiilor, sau necesită prelucrarea unor anumite date	Precizare În concordanță cu art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, art. 2 alin. (2) concretizează faptul că prezenta lege instituie cadrul normativ general al accesului la informațiile publice și nu aduce atingere	

	primare. Spre exemplu, accesul la datele care se dețin în Fondul Național de Date Hidrometeorologice este gratuit, iar prelucrarea informațiilor din registre și eliberarea acestora solicitanților se realizează contra cost, deoarece necesită alocarea resurselor suplimentare, neplanificate în bugetul instituției (activitatea persoanei care colectează și prelucrează datele). Astfel, în conformitate cu art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, reglementările de același nivel și având același obiect de reglementare se cuprind, de regulă, într-un singur act normativ. În cazul în care proiectul actului normativ cuprinde prevederi ce se regăsesc în alte acte normative în vigoare, se face trimitere expresă la actul normativ care le conține. Totodată, art. 59 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, reglementează modalitățile de sistematizare a actelor normative. Or, sistematizarea actelor normative înseamnă organizarea acestora după anumite criterii pentru facilitarea utilizării și aplicării uniforme a normelor juridice. Principalele modalități de sistematizare a actelor normative sunt: a) încorporarea, care reprezintă o sistematizare simplă a actelor normative după unul dintre următoarele criterii: cronologic, alfabetic, al ramurii de drept, al instituției juridice etc; b) codificarea, care reprezintă o sistematizare complexă, într-o concepție unitară a normelor juridice ce aparțin unei ramuri distincte a dreptului, și se realizează prin includerea acestora într-un cod.	altor acte normative care conțin prevederi speciale sau derogatorii în materia accesului la informațiile deținute de furnizorii de informații. Adițional, se va reține faptul că, în cazul plăților, art. 21 alin. (1) specifică expres că comunicarea informației este gratuită, cu excepțiile stabilite conform actelor normative. Astfel, în cazul în care există tarife specifice pentru furnizarea anumitor informații publice, acestea urmează a fi aplicate în modul corespunzător.
103.	Având în vedere caracterul abaterilor invocate în art. 25 din proiect, considerăm oportun modificarea art. 71 din Codul contravențional, cu excluderea art. 26 din proiect, odată ce modalitatea de reglementarea propusă, cu privire la modul de sancționare a abaterilor legale	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.

		indicate, contravine normelor tehnicii legislative. Respectiv, prevederile referitoare la sancționarea persoanelor responsabile trebuie să se regăsească într-un sistem unitar – Codul contravențional, care asigură garanțiile dreptului la un proces echitabil, prevăzute de art. 6 al Convenției.	
	104.	De asemenea, termenii din proiectul de lege urmează a fi ajustați în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018.	Se acceptă Terminologia utilizată în prezentul proiect de lege este compatibilă cu cea folosită de <i>Codul administrativ</i>.
Agencia Proprietății Publice	105	Articolul 14 alineat (4) din proiect prevede că semnarea cererii nu este obligatorie. Astfel, nu există un mecanism de responsabilizare a solicitantului și orice solicitare de informații poate fi acordată pe numele sau din numele altei persoane, ceea ce ar duce la situații conflictuale. Totodată, articolul 22 alineat (2) litera g) prevede că, în cazul unui refuz de a comunica informații de interes public, scrisoarea trebuie să conțină numele, prenumele și semnătura olografă/electronică a conducătorului furnizării de informații, ceea ce creează o inechitate între solicitant și furnizorul de informații. Totodată, articolul 23 alineat (2) din proiect prevede că contestarea acțiunilor sau inacțiunilor autorităților publice se realizează prin depunerea unei acțiuni în contencios administrativ, care se înaintează și examinează în conformitate cu prevederile Codului administrativ nr. 116/2018. În acest sens, considerăm oportun ca cererea de acces la informații de interes public să conțină elementele obligatorii ale unei petiții, și anume, semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul cererii transmise în formă electronică – semnătura electronică. Or, semnătura trebuie să constituie un element obligatoriu al unei cereri, întrucât ea este cea care îi oferă autenticitate, produce efecte juridice și este acceptată ca probă în caz de apariție a unor divergențe.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.

Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală	106.	La pct. 6 alin. (1) lit. h) din proiect, textul ”(cu excepția informației produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice)” nu este clar și urmează a fi precizat în modul corespunzător.	Se acceptă Textul „(cu excepția informației produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice)” se exclude de la acest scop legitim, în special, în contextul obiecției de la pct. 295 din prezentul tabel.
	107.	Totodată, în sensul art. 6, urmează a fi limitat accesul la documentele cuprinse în dosarele cererilor de brevet, brevet de scurtă durată, brevet pentru soi de plantă, cererilor de înregistrare a desenelor sau modelelor industriale, precum și contractele de cesiune și de licență asupra obiectelor de proprietate intelectuală, sau alte documente anexate cererilor de înregistrare a acestor contracte, care sunt exceptate de la inspecția publică în temeiul prevederilor legislației în domeniul proprietății intelectuale (a se vedea în acest sens prevederile art. 25 alin. (5) din Legea nr. 38/2008 privind protecția mărcilor, art. 96 din Legea nr. 50/2008 privind protecția invențiilor, pct. 30 din Regulamentul privind procedura de depunere și examinare a cererii de brevet de invenție și de eliberare a brevetului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 528/2009, art. 67 din Legea nr. 39/2008 privind protecția soiurilor de plante, art. 28 alin. (5) din Legea nr. 161/2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale).	Precizare În cazul în care actele normative stabilesc restricții exprese în privința divulgării anumitor informații aflate în posesia furnizorilor, atunci accesul la aceste informații este, <i>ab initio</i> , limitat. Pentru a concretiza acest aspect, art. 7 a fost completat cu alin. (3). În cazul în care o restricție expresă nu există, va fi incident temeiul legitim prevăzut la art. 7 alin. (1) lit. h) – „drepturile de proprietate intelectuală”.
	108.	Suplimentar, urmează a fi revizuite prevederile art. 20 și 21 ce reglementează cazurile de readresare și de respingere a cererii, pentru a corespunde principiilor coerenței și predictibilității normelor juridice. Reieșind din faptul că ambele situații se bazează pe același temei și anume că furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate, urmează a fi explicit delimitate cazurile respective. De asemenea, se impune și clarificarea situațiilor de respingere totală sau parțială a cererii.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 99 din prezentul tabel.
Biroul Național de Statistică	109.	De revăzut conținutul art.2 și art.4, alin. (2).	Precizare

	În conformitate cu aceste norme toată informația deținută de autoritățile publice este de interes public și poate fi pusă la dispoziția persoanelor fizice sau juridice, cu excepția celor prevăzute în art.6, alin. (1). Aplicarea acestor norme ar putea aduce la admiterea ingerințelor nejustificate dreptului la viața privată și confidențialitatea diferitor tipuri de informații, pe motiv că art. 4 alin. (2) din norma citată, condiționează expres că accesul se va efectua în formele și condițiile prevăzute de acest proiect. Suplimentar, comunicăm că sunt mai multe acte normative, inclusiv Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială, care limitează accesul la date, inclusiv la datele cu caracter personal.	Urmează a fi reținut faptul că prezenta lege instituie doar cadrul normativ general al accesului la informațiile publice și, prin urmare, nu aduce atingere altor acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii în materia accesului la anumite informații (inclusiv <i>Legea nr. 93/2017 cu privire la statistica oficială</i>). Astfel, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, restricțiile care se regăsesc în legile speciale sunt aplicabile direct. Totuși, pentru a concretiza acest aspect, în prezentul proiect de lege au fost operate completări explicate în acest sens la art. 2 alin. (2) și, în special, la art. 7 alin. (3).
110.	Art. 6, alin. (1) de completat cu litera i) cu următorul conținut: „i) date individuale ale unităților statistice”. Art.18-20 din Legea nr.93/2017 cu privire la statistica oficială prevede expres interdicția de accesare și reutilizare a datelor individuale deținute de Biroul Național de Statistică în alte scopuri decât cel statistic. Astfel, asigurarea confidențialității și protecției datelor individuale aferente unităților statistice (persoane fizice, juridice, gospodării) este unul din principiile fundamentale ale statisticii oficiale (principiul 6 ”Confidențialitatea statistică”) adoptate de Adunarea Generală a ONU în 2014 (rezoluția 68/261 din 29 ianuarie 2014) precum și principiu (principiu 5 ”Confidențialitatea statistică și protecția datelor”) prevăzut în Codul de bune practici al statisticilor europene adoptat de Comitetul Sistemului Statistic European la 16.11.2017. Suplimentar, menționăm, că excepțiile indicate la art. 6 alin. (1) din proiect nicidecum nu acoperă cel	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 109 din prezenta notă informativă.

	puțin parțial toate domeniile de a determina și proteja accesul la informațiile cu accesibilitate limitată.	
111.	De revăzut conținutul art. 6, alin. (3). Norma prevede interdicția de a limita accesul la mai multe date cu caracter personal ale agenților publici care vine în contradicție cu obligațiile asumate de Republica Moldova de a proteja datele cu caracter personal ale tuturor persoanelor, inclusiv ale agenților publici corespunzător Convenției nr. 108 pentru protecția persoanelor fizice în cea ce privește prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.
112.	De revăzut conținutul art. 13, alin. (1). Considerăm inoportun necesitatea instituirii unui Registru separat privind cererile de acces la informații de interes public, atât timp cât autoritățile publice înregistrează într-o evidență unică toată corespondența de intrare și ieșire în corespundere cu Hotărârea Guvernului nr. 208/1995 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind ținerea lucrărilor de secretariat referitoare la petițiile persoanelor fizice, adresate organelor de stat, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor Republicii Moldova.	Nu se acceptă Evidența și monitorizarea efectivă a cererilor de comunicare a informațiilor publice necesită aprobarea unui registru special, pornind de la particularitățile distincte ale acestor cereri în raport cu petițiile. Acest fapt derivă, în special, din practica altor state care sunt parte la <i>Convenția de la Tromsø</i>, dar și a jurisdicțiilor care nu sunt parte la acest tratat internațional (e.g. România, care, de asemenea, a instituit un registru special de evidență a cererilor de comunicare a informațiilor publice).
113.	De sincronizat prevederile art.14, alin. (1) lit. b) cu art.18 alin. (2). La art.14 alin. (1) lit. b) este specificat ca cererea de acces la informație să cuprindă ca element obligatoriu „adresa poștei electronice a solicitantului sau adresa poștală (în cazul în care se solicită răspuns pe această cale)”. Totodată, la art.18 alin. (2) este reglementat că „în cazul în care în cerere nu este indicată expres modalitatea preferată de comunicare a informațiilor solicitate, acestea sunt furnizate în formă electronică. Dacă cererea nu conține adresa poștei electronice a solicitantului, informațiile sunt expediate prin poștă, pe suport de hârtie”, respectiv, reglementările privind modalitatea de transmitere a informației prin adresă	Se acceptă Articolul privind elementele cererii a fost revizuit, încât să fie obligatorie indicarea, atât a poștei electronice, cât și a adresei poștale. Acest lucru este necesar, în special, în contextul modificărilor de la art. 19 privind modalitatea comunicării a informațiilor publice.

		poștală nu coroborează între ele și în acest sens propunem a fi revăzut conținutul acestor articole. În art.18 alin. (3) propunem de completat cu textul precum că, transmiterea informațiilor oficiale să fie posibilă și în formatul „link”, ca format suplimentar la cele transmise prin poștă electronică. Propunerea vine în contextul în care, pe pagina oficială a autorității/instituției publice se conțin informațiile solicitate și întru a exclude munca suplimentară pentru perfectarea informației conform solicitării, se va indica link-ul pentru accesarea individuală a acestora de către solicitant.		Se acceptă Articolul privind modalitatea comunicării a informațiilor publice a fost revizuit în corespundere art. 6 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> și precizările de la pct. 54 din <i>Raportul explicativ</i> .
	114.		De examinat oportunitatea păstrării cap. V. Răspunderea juridică. Capitolul V. Răspunderea juridică propunem a fi revăzut în actul normativ dedicat în acest sens și anume Codul contravențional nr.218/2008, care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
Agencia de Guvernare Electronică	116.	În art.5 lit. a) propunem de completat și cu o altă modalitate de acces la informațiile de interes public, prin transparența proactivă, și anume, <i>plasarea informațiilor de interes public și datelor guvernamentale deschise pe portalul guvernamental unic de date deschise</i> . Subsecvent, după art.9, propunem de completat proiectul cu un articol nou, care va deveni art.10, cu următorul cuprins: „Articolul 10. Plasarea informațiilor de interes public și datelor guvernamentale deschise pe portalul guvernamental unic de date deschise <i>Autoritățile și instituțiile publice asigură plasarea și actualizarea pe portalul guvernamental unic de date</i>	Precizare Aspectul vizat ține de domeniul reutilizării informațiilor din sectorul public, fiind reglementat de un cadru normativ special. În Republica Moldova, subiectul reutilizării informațiilor este abordat prin acte normative separate, pornind de la faptul că însăși <i>acquis-ul</i> Uniunii Europene abordează acest subiect prin intermediul unui cadru normativ distinct. Astfel, <i>Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public</i> a transpus în legislația națională <i>Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public</i> .	

	deschise (https://date.gov.md/), modulul „Date cu acces public”, a informațiilor de interes public și a datelor guvernamentale deschise pe care, în virtutea competențelor, le produc și accesul la care nu este limitat conform art. 6.”. Aceste propuneri au drept scop stabilirea, la nivelul viitoarei legi, a obligației autorităților și instituțiilor publice de a asigura deschiderea în mod implicit și proactiv a datelor deschise pe care, în virtutea competențelor, le produc și care nu conțin restricții legate de viața privată, confidențialitate sau securitate, pentru a fi liber accesate și reutilizate de către publicul larg – obligația ce le revine, la moment, în conformitate cu prevederile art.4 lit.h), art.6 alin.(1) și art.7 din Legea nr.305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public și Hotărârea Guvernului nr.701/2014 cu privire la aprobarea Metodologiei publicării datelor guvernamentale deschise. În context, este oportun să menționăm că Portalul guvernamental unic de date deschise este o resursă informațională publică, creată în scopul asigurării unei experiențe calitative, holistice și integrate pentru toți cei interesați de a accesa și utiliza datele care sunt colectate și produse de autorități, instituții publice, Guvern în general. Obiectivul Portalului este de a oferi utilizatorului informația de care are nevoie atunci când are nevoie și în forma cea mai proprie obiectivului urmărit. Acesta reunește informații din mai multe resurse informaționale ale autorităților/instituțiilor publice (direct și indirect), cu excepția informațiilor ce cad sub incidența legislației cu privire la secretul de stat sau altei legislații speciale. Astfel, la situația din 26.01.2023, pe Portalul guvernamental unic de date deschise sunt publicate 1175 seturi de date deschise, fiind oferit, totodată, un mecanism de acces și căutare a datelor publice respective.	Acest act a fost abrogat prin intermediul unei noi directive în domeniul reutilizării datelor – <i>Directiva (UE) 2019/1024 a parlamentului european și a consiliului privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare)</i>. Astfel, aspectele legate de reutilizarea informațiilor în sectorul public urmează a fi abordate prin intermediul unui cadru normativ distinct. Adițional, pct. 3 din <i>Metodologia publicării datelor guvernamentale deschise</i>, aprobată prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 701/2014</i>, prevede că aceasta este aplicată de către ministere, alte autorități administrative centrale subordonate Guvernului și structurile organizaționale din sfera lor de competență (autoritățile administrative din subordine, instituțiile publice și întreprinderile de stat în care ministerul sau altă autoritate administrativă centrală are calitatea de fondator), precum și de către instituțiile publice autonome. <i>Per a contrario</i>, prevederile Capitolului II sunt incidente tuturor autorităților publice, nelimitându-se la cere enumerate <i>supra</i>.

	117.	În art.6 alin.(3) lit. i) susținem, în principiu, oportunitatea dezvăluirii informațiilor referitoare la condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale aplicate agenților publici, care derivă din activitatea profesională a acestora. Însă, este necesar să se țină cont că, în conformitate cu prevederile Legii nr.133/2011, aceste informații sunt atribuite la categoria specială de date cu caracter personal, iar, potrivit art.8 din legea în cauză, prelucrarea datelor respective poate fi efectuată numai de către sau sub controlul autorităților publice, în limitele competențelor acordate și în condițiile stabilite prin legile ce reglementează aceste domenii. Ca urmare, luând în considerare amendamentul propus la Art. V din proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public) (număr unic 3/MJ/2023), autor – Ministerul Justiției, ca o posibilă soluție juridică, recomandăm autorului completarea art.6 alin.(3) lit. i) cu cuvintele „în cazul în care accesul la aceste date se solicită în scopuri jurnalistice”. Totodată, considerăm oportun ca, la definitivarea proiectului, acest aspect să fie consultat cu Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, pentru a se asigura că prin acordarea accesului la informațiile respective să nu fie prejudiciate drepturile persoanelor vizate. Pentru asigurarea accesului persoanelor fizice și juridice la actele juridice ale Republicii Moldova, în special la actele care reglementează activitatea activităților publice, ținând cont de prevederile art.58 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr.165/2022 cu privire la Sistemul informațional „Registrul de stat al actelor juridice”, în art.8 alin.(1) lit. d) considerăm oportun de completat cu cuvintele „cu referințe (hyperlinkuri) la pagina web https://www.legis.md/ pe	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.
	118.		Se acceptă Prevederea a fost completată corespunzător.

		care poate fi accesat și vizualizat Registrul de stat al actelor juridice”.	
119.		În art.8 alin.(1) lit. m) considerăm necesar de reformulat și de expus în următoarea redacție: „m) referință (hyperlink) la portalul guvernamental al serviciilor publice (https://servicii.gov.md/) și la alte sisteme informaționale dedicate pentru obținerea informațiilor cu privire la serviciile publice prestate de autoritatea publică.”. Drept argument în susținerea acestei obiecții, invocăm necesitatea punerii în aplicare a dispozițiilor art.25 alin.(1) din Legea nr.234/2021 cu privire la serviciile publice, care prevede dreptul beneficiarilor de servicii publice de a obține prin intermediul portalului guvernamental al serviciilor publice și al altor sisteme informaționale dedicate informații complete și exacte cu privire la serviciile publice și la prestatorii de servicii publice, precum și prevederile art.26 alin.(1) din aceeași lege, care stabilește obligația corespunzătoare a prestatorilor de servicii publice de a le oferi beneficiarilor de servicii publice informațiile respective.	Se acceptă Prevederea a fost reformulată corespunzător.
120.		În art.8 alin.(1) lit. n) considerăm necesar de reformulat și de expus în următoarea redacție: „n) referință (hyperlink) la aplicația web a Sistemului informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” sau la alte sisteme informaționale de stat care consumă date din registrul respectiv pentru accesarea informațiilor de interes public privind resursele și sistemele informaționale de stat din posesia sau administrarea autorității publice.”. Argumentăm această obiecție prin faptul că, prin Hotărârea Guvernului nr.153/2021, a fost instituit Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat, format de Sistemul informațional „Registrul resurselor și sistemelor informaționale de stat” (SI RRSIS). Astfel,	Se acceptă Prevederea a fost reformulată corespunzător.

		potrivit pct.6 sbp.5) și 6) din Conceptul SI RRSIS, unele din sarcinile de bază ale acestui sistem informațional constau în sporirea gradului de informare a utilizatorilor despre resursele și sistemele informaționale existente și expunerea datelor referitoare la acestea, iar conform pct.35 din Regulamentul privind modul de ținere a Registrului resurselor și sistemelor informaționale de stat, datele din acest registru au un caracter public, cu excepția celor care pot aduce prejudiciu securității resurselor și sistemelor informaționale sau a celor cărora prin cadrul normativ aplicabil li se atribuie un alt statut.	
121.		În art.12 alin.(1) lit. a) recomandăm excluderea cuvintelor „a furnizorului de informații”, care, în opinia noastră, pot crea dificultăți în interpretare, deoarece poșta electronică nu este a furnizorului de informații, ci o modalitate de comunicare electronică.	Se acceptă Cuvintele „a furnizorului de informații” se exclud.
122.		În art.12 alin.(2) propunem de a fi exclus, dat fiind că norma respectivă nu are sens, în condițiile în care la art.14 alin.(4) din proiectul de lege a fost înserată o normă concurentă, potrivit căreia semnarea unei cereri de comunicare a informațiilor de interes public nu este obligatorie. Mai mult, păstrarea la art.12 din proiectul de lege a alin.(2) este inoportună și pornind de la dispozițiile art.11 alin.(3) din proiect, care stipulează că prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, implicit și cerințele art.72 alin.(3) din Cod care stabilesc că la transmiterea petițiilor (cererilor) în formă electronică este necesară corespunderea acesteia cerințelor legale stabilite pentru un document electronic, se vor aplica numai în măsura în care nu vor contraveni prevederilor viitoarei legi.	Precizare Deși, din punct de vedere al tehnicii legislative, norma respectivă reprezintă o supra-reglementare, considerăm că aceasta este necesară pentru a evita interpretările eronate referitor la acest subiect. În special, în contextul în care mai multe autorități avizatoare invocă că această normă contravine prevederilor Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere.
123.		În art.18 alin.(3) propoziția a doua urmează a fi exclus, luând în considerare propunerile din pct.1 din prezentul aviz. Astfel, în opinia noastră, aspectele ce țin	Se acceptă Propoziția se exclude.

		de acordarea persoanelor fizice și juridice a accesului autorizat la datele din registrele de stat, în limitele drepturilor pe care le au și în baza unui temei legal, nu ar trebui să cadă sub incidența viitoarei legi privind accesul la informațiile de interes public. În context, menționăm că reglementările în această materie se regăsesc deja în o serie de acte normative, după cum urmează: - art.28 alin.(2) și art.31 alin.(1) din Legea nr.467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, care stipulează că posesorii de resurse informaționale asigură utilizatorii cu informație din resursele informaționale de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate, în modul stabilit în conformitate cu legislație cu privire la schimbul de date și interoperabilitate; - art.28 alin.(1) și 29 alin.(2) din Legea nr.71/2007 cu privire la registre, potrivit căreia accesul la datele registrelor de stat se acordă în conformitate cu legislația privind accesul la informație și cu privire la schimbul de date și interoperabilitate; - art.6 alin.(1) și (2) din Legea nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate; - Hotărârea Guvernului nr.211/2019 privind platforma de interoperabilitate (Mconnect), prin care a fost instituit serviciul electronic de acces la date, care servește drept interfață, portal de acces la date autentice și preluate, la cerere, în timp real din sursele administrative de date, în limitele drepturilor și temeiului legal; serviciul de acces la date este implementat prin intermediul Portalului guvernamental unic de date deschise (https://date.gov.md/), modulul „Date cu acces autorizat”.	
Agencia Servicii Publice	124.	Textul articolului 2 urmează să fie completat la final cu sintagma: „cu excepția serviciilor publice prestate de prestatorii serviciilor publice”.	Precizare Urmează a fi reținut faptul că prezenta lege instituie doar cadrul normativ general al accesului la informațiile

	Accesul liber la informație nu este un drept absolut. El poate suferi anumite limitări în condițiile prevăzute de Constituție și de lege. Astfel, art. 28 din Constituție statuează că: „Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată”, iar art. 10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale menționează că „exercitarea libertății de opinie și a libertății de a primi sau comunica informații ori idei poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni, care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”. Cu alte cuvinte, Curtea reține că există situații în care publicitatea anumitor informații poate avea/produce consecințe negative asupra intereselor statului, a instituțiilor sau autorităților acestuia sau chiar a persoanelor fizice sau juridice de drept privat, astfel încât se impune păstrarea acestora într-un regim secret/clasificat, accesul la conținutul unor asemenea informații fiind permis, în condițiile legii, doar unei categorii restrânse de persoane și numai în măsura necesității de a cunoaște. Astfel, art.18 din legea 100/2001 privind actele de stare civilă prevede că: ”(1) Informațiile care devin cunoscute funcționarilor organelor de stare civilă în legătură cu înregistrarea actelor de stare civilă fac parte din categoria informației confidențiale și accesul la ele este limitat.” (2) Organele de stare civilă prezintă informații referitoare la înregistrarea actelor de stare civilă, copii sau extrase de pe acestea la cererea instanțelor judecătorești, a procuraturii, a organelor de urmărire	publice și, prin urmare, nu aduce atingere altor acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii în materia accesului la anumite informații (inclusiv Legea nr. 100/2001 privind actele de stare civilă). Astfel, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din Legea nr. 100/2017 <i>cu privire la actele normative</i>, restricțiile care se regăsesc în legile speciale sunt aplicabile direct. Totuși, pentru a concretiza acest aspect, în prezentul proiect de lege au fost operate completări explicite în acest sens la art. 2 alin. (2) și, în special, la art. 7 alin. (3).

	penală, a autorităților tutelare, a notarilor, în condițiile în care legea acordă acestora dreptul de acces la informațiile de stare civilă, precum și la cererea altor organe de stare civilă.”	
125.	De modificat denumirea articolului 3, după cum urmează: „Articolul 3. Furnizorii de informații de interes public”.	Nu se acceptă Denumirile articolelor și a prevederilor normative urmează a fi expuse laconic. <i>Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație de asemenea operează doar cu noțiunea de „furnizor de informație”.</i>
126.	Din articolul 6, alin. (1) de exclus sintagma „cazul în care este necesar de a proteja unul din următoarele”, iar la literele a), b) și c) cuvântul „sau” de substituit cu cuvântul „și”.	Se acceptă Alin. (1) a fost reformulat.
127.	Conținutul art.6 și 7 redă <i>tale quale</i> conținutul textului din Convenția de la Tromsø, fără a reglementa principiile, metodele, criteriile după care furnizorul de informații de interes public s-ar putea ghida în vederea stabilirii întrunirii/neîntrunirii condițiilor pentru limitarea accesului la informații de interes public. Considerăm că acest aspect trebuie tratat mai detaliat pentru a asigura o aplicare clară și uniformă a legii, dar și pentru că accesul la informațiile de interes public, cât și limitarea accesului la acestea, sunt aspecte sensibile și trebuie să ofere furnizorilor de informații încrederea că aplică corect legea. Or, prevederile de la art. 6 alin. (1) lit. f) din proiect, ce statuează posibilitatea limitării accesului la informațiile de interes public, prin aplicarea criteriului proporționalității limitării, prevăzut la art. 7 din același proiect, în cazul necesității de a proteja viața privată a subiectului, au un caracter foarte ambiguu și vor genera foarte multe interpretări în rîndul solicitanților, dar și a furnizorilor de informații. Remarcăm că Agenția Servicii Publice, în exercitarea calității de furnizor de informații se află în imposibilitate să efectueze unele aprecieri în privința	Precizare În preliminar, reiterăm comentariile de la pct. 124 din prezentul tabel. În partea ce ține de noțiunea de „<i>viață privată</i>”, sunt valabile comentariile de la pct. 154 din prezentul tabel. Astfel, acest termen este substituit cu noțiunea de „<i>date cu caracter personal</i>” în vederea asigurării clarității noțiunilor utilizate. Deci, în cazul în care cererile nu corespund exigențelor legislației privind protecția datelor cu caracter personal, vom fi în prezența prejudicierii scopului legitim de protecție a datelor cu caracter personal, prevăzut la art. 7 alin. (1). Totuși, în cazul în care interesul public prevalează prejudiciul cauzat, informațiile urmează a fi divulgate (cu excepția cazului cînd actele normative interzic <i>ab initio</i> divulgarea informațiilor solicitate (art. 7 alin. (3) din proiectul de lege)).

	prejudicării scopului legitim „viața privată” prevăzut de lege, ca rezultat al dezvăluirii informației, a măsurilor de evitare a prejudiciului (de ex. depersonalizarea datelor), precum și prevalării interesului public asupra prejudiciului cauzat. Același articol prevede la alin. (3) o listă indicativă a datelor cu caracter personal în privința cărora, în mod special, nu poate fi limitat accesul la informațiile de interes public, cum ar fi nume, prenume, studii și experiența profesională, ș.a., în nota informativă la proiect fiind menționat faptul că lista respectivă nu este una exhaustivă și ar putea fi completată. Referitor la acest aspect, Agenția Servicii Publice consideră că informația privind căsătoria, divorțul, nașterea copiilor, secretul adopției, existența relațiilor de rudenie nu poate fi aferentă exercitării funcției publice și nu ar trebui să constituie obiect al solicitărilor.	
128.	La art. 7 din proiect, notăm că solicitantul trebuie, în mod obligatoriu, să motiveze cererea de comunicare a unor informații de interes public care reprezintă date cu caracter personal, prin indicarea temeiului legal al solicitării, a scopului accesării, precum și altor elemente prevăzute de lege, astfel încât să poată fi asigurat criteriul proporționalității limitării, fiind nejustificată stabilirea obligației de motivare a refuzului pe seama furnizorului de informații.	Nu se acceptă Art. 4 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede expres că solicitantul nu poate fi obligat să-și expună motivele pentru a obține acces la un document oficial. Cu toate acestea, <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i> este deplin aplicabilă cererilor de comunicare a informațiilor publice. Astfel, deși solicitantul nu este obligat să motiveze cererea sa, totuși, pentru ca o astfel de cerere să poată fi satisfăcută, urmează a fi respectate totalitatea exigențelor <i>Legii nr. 133/2011</i>. În caz contrar, va fi prejudiciat scopul legitim de protecție a datelor cu caracter personal prevăzut la art. 7 alin. (1). Deci, în acest caz, accesul la informațiile solicitate va putea fi refuzat dacă nu există un interes public care prevalează (cu excepția cazurilor când legea prevede expres interdicția divulgării informațiilor – în cazul

		dat „testul prejudiciului” și al „balansării intereselor” nu se aplică).
129.	Articolul 8: -la alin. (1) lit. a) sintagma „structura și bugetul autorității” de înlocuit cu sintagma „structura organizatorică și bugetul autorității publice”; -la alin. (1) lit. b) sintagma „datele privind conducerea autorității publice” de substituit cu sintagma „numele și prenumele persoanelor din conducerea autorității publice”; -la alin. (1) lit. d) sintagma „lista actelor normative care stau la baza activității autorității publice” de substituit cu sintagma „actele normative ce reglementează organizarea și funcționarea autorității publice”; -la alin. (1) lit. q) sintagma „informațiile prevăzute” de înlocuit cu sintagma „informațiile de interes public prevăzute”; -alin. (2) de exclus, întrucât cerințele cu privire la adaptarea paginilor web ale autorităților publice pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități, urmează să fie expuse în legea cadru Hotărârea de Guvern nr.188/2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet.	Se acceptă parțial Prevederile propuse sunt acceptate parțial. În partea ce ține de art. 9 alin. (2), a se vedea comentariile de la pct. 388 din prezentul tabel.
130.	La articolul 11, alin. (3) sintagma „Prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi” de revizuit sau de exclus întrucât distorsionează scopul legislației administrative, care constă în reglementarea procedurilor de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept. Legislația administrativă se întemeiază pe normele constituționale dezvoltate în Codul	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 61 din prezentul tabel.

	administrativ, care reglementează raporturile administrative și care trebuie să fie conform cu Constituția Republicii Moldova.	
131.	La articolul 12: - alin. (1) lit. a) de exclus sintagma „a furnizorului de informații”; - alin. (1) lit. b) de exclus sintagma „la sediul furnizorului de informații”; - alin. (2) de expus în următoarea redacție: „Pentru cererea transmisă în formă electronică este necesară îndeplinirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice în conformitate cu Legea nr.124/2022 privind identitatea electronică și serviciile de încredere”. De remarcat, că orice cerere (depusă în format electronic sau în scris) în mod obligatoriu trebuie să fie semnată cu semnătura olografă sau electronică pentru identificarea univocă a solicitantului – în caz contrar, cererea se consideră anonimă. În acest context, este de menționat pe de o parte, că majoritatea actelor normative ale Republicii Moldova nu recunosc anonimul, ca exemplu: Codul electoral, Codul vamal, Codul administrativ, Legea cu privire la procuratură, Codul de procedură penală etc. Pe de altă parte, conform principiului proporționalității – nu orice informație poate fi furnizată fără a fi identificat solicitantul, întrucât potrivit legislației Republicii Moldova în anumite cazuri persoana pe care informația dezvăluie o vizează are dreptul, la rândul ei, să obțină informație despre persoanele cărora le-a fost furnizată informația ce o vizează. Este cazul Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998, care conform art. 6 alin. (22) stipulează :”la cererea titularului de drepturi, Agenția Servicii Publice și structurile teritoriale ale acesteia sunt obligate să prezinte în scris informația	Se acceptă parțial Sintagma „a furnizorului de informații” se exclude. Referitor la obligativitatea aplicării semnăturii, a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Referitor la art. 6 alin. (2²) din <i>Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998</i>, precizăm că prezenta lege nu va aduce atingere acestei prevederi. Or, conform alin. (1) al aceluiași articol: <i>„[...] Organul care efectuează înregistrarea este obligat să elibereze, în termen de 7 zile lucrătoare sau într-un alt termen stabilit de lege, oricărei persoane care s-a legiuit și a depus o cerere scrisă ori ca document electronic semnat cu semnătură electronică avansată calificată [...] informațiile solicitate despre toate drepturile înregistrate asupra oricărui bun imobil.”</i> Astfel, <i>Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543/1998</i> conține norme juridice derogatorii în privința exigențelor de formă a cererilor și, prin urmare, sunt aplicate în mod prioritar. Reiterăm comentariile expuse anterior. Prezenta lege instituie doar cadrul normativ general de acces la informațiile publice și nu aduce atingere prevederilor speciale sau derogatorii, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i> conșințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>.

	privind persoanele care au primit date despre bunurile imobile asupra cărora acesta deține anumite drepturi.” În ceea ce privește lipsa semnăturii, a datelor ce ar permite identificarea solicitantului de informații, ne exprimăm profunđa îngrijorare pentru eventualele situații ce ar putea fi generate de o asemenea reglementare, și anume venirea unui număr excesiv de solicitări anonime prin diferite mijloace de comunicare fapt, ce ar putea avea un impact negativ asupra activității unei instituții.	
132.	La articolul 13 - alin. (1), sintagma „Primirea sau înregistrarea cererii nu poate fi refuzată” de exclus; - alin. (3), sintagma „elibereze și să transmită în ziua recepționării dovada înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării” de substituit cu sintagma „să comunice prin orice mijloace de informare drept confirmare a înregistrării acesteia”.	Se acceptă parțial De principiu, orice cerere înaintată urmează a fi primită și înregistrată. Însă, acest fapt nu împiedică furnizorul să refuze comunicarea informațiilor solicitate dacă, spre exemplu, nu sunt întrunite condițiile de formă expuse în obiecția anterioară. În partea ce ține de dovada înregistrării cererii, prevederile acestui articol au fost uniformizate cu art. 73 din <i>Codul administrativ</i>.
133.	Articolul 14: - conținutul alin. (1) după litera b) de completat cu o literă nouă cu următorul conținut: „semnătura electronică sau olografă a solicitantului”. - alin. (3) de reformulat, după cum urmează: ”(3) Solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa, dar trebuie să demonstreze că există un interes public în solicitarea informației.” - alin. (4) de exclus, în contextul argumentelor expuse supra la art.12 alin.(2);	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 și 128 din prezentul tabel.
134.	Denumirea Articolului 15 de modificat, după cum urmează: „Articolul 15. Soluționarea cererii”.	Nu se acceptă Titlul articolului respectiv este uniformizat cu titlul de la art. 76 din <i>Codul administrativ</i>.
135.	În conținutul articolului 15 alin. (1) de exclus sintagma „lit. a) – c)”, iar alin. (2) de expus în următoarea redacție:	Se acceptă parțial Articolul a fost revizuit.

	„Dacă, din conținutul cererii este imposibilă identificarea informației solicitate, furnizorul de informații, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, comunică solicitantului asupra neajunsului și îi oferă un termen rezonabil pentru înlăturarea acestuia. La rugămintea solicitantului, furnizorul de informații va acorda asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.”	
136.	La Articolul 18, conținutul alin. (1) litera d) de completat cu sintagma: ” cu excepțiile prevăzute de actele normative în vigoare.” Considerăm necesară această completare, întrucât nu în toate cazurile este posibilă examinarea actului în original. La alin. (3) al aceluiași articol, textul „Furnizarea informației în formă electronică se referă și la furnizarea datelor din registrele de stat prin intermediul platformei de interoperabilitate.” de exclus.	Se acceptă Articolul a fost revizuit în corespundere cu art. 6 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> și precizările de la pct. 54 din <i>Raportul explicativ</i>.
137.	La Articolul 19: - alin. (2) de expus în următoarea redacție: „(2) În cazul în care volumul informației de interes public solicitat depășește volumul prevăzut la alin.(1) lit. b) și c), informația poate fi comunicată solicitantului contra plată, stabilită prin actul administrativ al furnizorului de informații”; alin. (3) sintagma „conform legii sau hotărârii Guvernului” de substituit cu sintagma „conform actelor normative”.	Se acceptă parțial Prevederile în cauză au fost revizuite. În cazul autorităților publice, simpla solicitare de achitare a plății va reprezenta un act real în sensul art. 14 din <i>Codul administrativ</i>. Prin urmare, sunt aplicabile în mod corespunzător dispozițiile referitoare la actele administrative individuale, în conformitate cu art. 14 alin. (3) din <i>Cod</i>. În privința altor furnizori de informații decât autoritățile publice, utilizarea noțiunii de „<i>act administrativ</i>” este improprie.
138.	La art. 21 din proiect, propunem completarea cu următoarele situații în care cererea solicitantului poate fi respinsă: ”- cererea nu este motivată, nu conține scopul și temeiul legal al solicitării informațiilor de interes public, care reprezintă date cu caracter personal; - cererea este motivată, însă divulgarea datelor cu caracter personal nu poate avea loc pe motivul lipsei	Nu se acceptă Referitor la motivarea cererii, a se vedea comentariile de la pct. 128 din prezentul tabel. Referitor la nedivulgarea datelor cu caracter personal, acest fapt va constitui temei de refuz conform art. 22. Atenționăm că simplul fapt că datele cu caracter personal se referă la o persoană publică nu este suficient

	consimțământului subiectului de date la operațiuni de prelucrare sau subiectul vizat în cerere nu este o persoană publică.”	pentru prevalența interesului public în divulgarea datelor. Or, este imperativă întrunirea tuturor criteriilor expuse de Curtea Constituțională în <i>Hotărârea nr. 29/2019</i>, paragrafele 52-58. Mai important, dacă alte acte normative prevăd expres că informațiile nu pot fi divulgate (cum ar fi art. 18 din <i>Legea nr. 100/2001 privind actele de stare civilă</i>), atunci, <i>ab initio</i>, datele nu pot fi divulgate, fără necesitatea aplicării criteriului proporționalității limitării reglementat la art. 8. Criteriul proporționalității limitări se aplică numai în cazul în care nu există o interdicție expresă privind divulgarea informațiilor (art. 7 alin. (1)).
139.	La art. 22 notăm că prevederile de la alin. (3) se dublează cu alin. (4).	Se acceptă Prevederile au fost revizuite.
140.	Articolul 23: - la alin. (1) sintagma „în instanța de judecată” de substituit cu sintagma „în modul stabilit de Codul administrativ nr.116/2018”, - alineatul (2) de exclus.	Nu se acceptă Formularea existentă este mai reușită.
141.	Articolul 25: - lit. g) de expus în următoarea redacție: „g) readresarea neîntemeiată a cererii”, - lit. h) de expus în următoarea redacție: „h) refuzul neîntemeiat de a comunica informațiile de interes public solicitate”.	Se acceptă Prevederile au fost revizuite.
142.	Articolul 26 de reformulat după cum urmează: „Articolul 26. Sancțiuni Încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public atrage răspunderea administrativă în condițiile Codului contravențional nr. 218/2008.” Considerăm oportună includerea prevederilor privind sancțiunile, prevăzute de articolul 26 din proiectul examinat, pentru încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public de transpus în Codul contravențional nr. 218/2008, care cuprinde norme de	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.

	drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.	
143.	La definitivarea proiectului de lege, urmează să fie luate în considerare și următoarele aspecte: - proiectul nu specifică limba în care se comunică informațiile solicitate;	Se acceptă Este introdus un articol privind limba comunicării informațiilor solicitate.
144.	- proiectul nu definește noțiunea de interes public, or lipsa unei reglementări exprese, clare, coerente este esențială în materia protecției datelor cu caracter personal. Lipsa unei astfel de reglementări nu soluționează impedimentele existente anterior în materie de acces la date de interes public.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 152 din prezentul tabel.
145.	- proiectul nu specifică persoanele fizice și juridice, care vor avea acces la informații de interes public (cetățeni ai RM; străini (cu domiciliu/reședința pe teritoriul RM sau și din străinătate; apatrizi; persoane juridice cu sediul/ sediul profesional pe teritoriul RM sau și cele din străinătate etc.).	Nu se acceptă Art. 5 și 12 prevăd expres că orice persoană fizică sau juridică are dreptul de a avea acces la informațiile publice. Aceste norme sunt de maximă generalitate, fiind identice cu prevederea de la art. 44 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> , conform căreia, participanți la procedura administrativă sunt, <i>inter alia</i> , orice persoană fizică sau juridică.
146.	- întrucât art. 17 al proiectului prevede că informațiile de interes public se comunică solicitantului nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii, iar la art. 19 alin. (3) este prevăzut că informațiile de interes public se comunică în termen de cel mult 5 zile de la data achitării plății considerăm oportună specificarea în textul proiectului de lege a sintagmei ”zile lucrătoare”, pentru a se crea condiții optime pentru pregătirea anumitor informații ce implică un efort mai mare, dar și în vederea respectării programului de lucru al angajaților furnizorilor de informații de interes public.	Se acceptă parțial Termenul inițial de examinare și soluționare a cererii va fi menținut la 15 zile calendaristice. Însă, termenul de prelungire va fi extins la 10 zile calendaristice.

Agencia de Administrare a Instantelor Judecatoresti	147.	Potrivit art. 32 alin. (4) din Proiectul de Lege privind accesul la informatiile de interes public, in scopul asigurarii evidentei si analizei efective a statisticii judiciare in cauzele judiciare cu privire la contestarea actiunilor sau inactiunilor furnizorilor de informatii, Agentia de Administrare a Instantelor Judecatoresti, in termen de 3 luni de la publicarea prezentei legi, urmeaza sa aprobe: a) modelul raportului statistic privind cauzele judiciare cu privire la contestarea actiunilor sau inactiunilor furnizorilor de informatii; b) modelul raportului statistic privind amenziile aplicate persoanelor responsabile pentru incalcările legistatiei privind accesul la informatiile de interes public; c) dupa caz, modelele altor rapoarte statistice necesare evidentei si analizei efective a statisticii judiciare in materia accesului la informatiile de interes public. In acest sens, informam ca in corespundere cu pct. 3 alin. (1) lit. p) din Regulamentul privind organizarea si functionarea Sistemului informational judiciar, aprobat prin Hotarirea Guvernului nr. 794 din 01.08.2018, una dintre functiile Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) este generarea rapoartelor statistice electronice. Astfel, in scopul realizarii dezvoltarilor in PIGD in partea rapoartelor statistice privind cauzele judiciare cu privire la contestarea actiunilor sau inactiunilor furnizorilor de informatii; privind amenziile aplicate persoanelor responsabile pentru incalcările legistatiei privind accesul la informatiile de interes public; evidentei si analizei efective a statisticii judiciare in materia accesului la informatiile de interes public, Agentia de Administrare a Instantelor Judecatoresti	Se acceptă Termenul va fi de 6 luni.

	urmează să contracteze un prestator de servicii de dezvoltare, în temeiul unui contract de achiziții publice. În aceste condiții și din considerentul că Legea vizată ar urma să intre în vigoare la 01 iunie 2023 (art. 32 din proiectul Legii), propunem stabilirea unui termen de 6 luni pentru aprobarea modelelor de rapoarte statistice indicate.	
148.	Subsecvent, cu referire la art. 14 alin. (4) din Proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public – „<i>Semnarea cererii nu este obligatorie</i>”, menționăm că lipsa semnăturii ar majora considerabil numărul cererilor privind accesul la informațiile de interes public (unele din ele eventual depuse în mod abuziv) și respectiv volumul de lucru al furnizorilor de informații. Din perspectiva celor expuse, remarcăm că obligativitatea semnării cererii de acces la informații de interes public ar fi oportună și absolut necesară.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
149.	Cu privire la prelungirea termenului de examinare și soluționare a cererii (art. 17 alin. (2)), menționăm că termenul de 5 zile este insuficient pentru examinarea deplină și completă a cererii și în acest sens propunem prelungirea termenului de până la 10 zile.	Se acceptă Termenul de prelungire este extins la 10 zile.
150.	Concomitent, informăm că prevederile art. 24 alin. (3) din Proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public – „Pîrîtul nu are dreptul să întenteze împotriva reclamantului o acțiune reconvențională” eventual ar leza drepturile pîrîtului. Or, conform prevederilor art. 56 alin. (3) din Codul de Procedură Civilă (CPC), participanții la proces se bucură de drepturi procesuale egale și au obligații procesuale egale, cu unele excepții stabilite de lege în dependență de poziția pe care o ocupă în proces. Mai mult, art. 26 alin. (4) CPC statuează că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 23 din prezentul tabel.

	tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.	
151.	Suplimentar, remarcăm și prevederile art. 24 alin. (5) din același proiect – „Hotărârile și încheierile judecătorilor sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului și pot fi atacate conform legii”, care ar contravine normelor procesual civile. Astfel, prin prisma prevederilor CPC, hotărârile și încheierile judecătorilor ca instanțe de fond sunt pasibile de a fi atacate în ordine de apel/recurs în instanțele ierarhic superioare și nu pot fi definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului. Similar, art. 231 din Codul Administrativ, expres reglementează că hotărârile judecătorilor adoptate în contenciosul administrativ pot fi contestate cu apel. Pe de altă parte, este de remarcat că în cazul cererilor examinate în procedură scrisă (art. 276/3 CPC) hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condițiile prezentului cod, iar deciziile instanței de apel nu se supun recursului, fiind definitive și irevocabile de la pronunțare. Prin urmare, propunem revizuirea conținutului art. 24 din Proiectul Legii vizate, urmînd a fi în concordanță cu cadrul normativ național în vigoare.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal 152.	Adoptarea unei noi legi privind accesul la informațiile de interes public reprezintă un important pas în procesul de asigurare a transparenței activității de guvernare și în responsabilizarea furnizorilor de informații, în partea ce vizează oferirea accesului public la informațiile deținute. Conform Notei informative la proiect, au fost punctate expres deficiențele normative aferente Legii nr. 982/2000 (ambiguități și neclarități a normelor juridice, reglementări lacunare și insuficiente, noțiuni,	Nu se acceptă Conform art. 71 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ. Referitor la caracterul general al prevederilor proiectului, precizăm că ele sunt similare cu legislația statelor care sunt părți la <i>Convenția de la Tromsø</i> și care

	concepte și formulări neuniforme etc.), care se datorează caracterului învechit și lacunar al legii, precum și faptul că acestea nu se încadrează organic în cadrul legislativ și infralegislativ contemporan, motiv pentru care, s-a impus necesitatea elaborării și adoptării unei noi legi privind accesul la informațiile de interes public, în vederea asigurării conformității depline a cadrului normativ cu prevederile Convenției de la Tromsø, precum și cu standardele și recomandările internaționale în domeniul accesului la documentele oficiale. Pornind de la misiunile și obiectivele punctate în Nota informativă la proiect, atestăm în conținutul proiectului reglementări generale și insuficiente, care nu facilitează accesul la informații, nu vin să aducă claritate și să ușureze povara furnizorilor de informații în examinarea solicitărilor de acces la informații, potrivit unor criterii explicite și accesibile. Totodată, remarcăm caracterul explicativ și amplu al conținutului Notei informative la proiect, care are drept scop de a aduce claritate, în special, la aplicarea normelor art. 6 și 7 din proiect, care reglementează limitarea accesului la informațiile de interes public și aplicarea criteriului proporționalității limitării, în condițiile în care proiectul pune pe seama și responsabilitatea furnizorilor de informații să demonstreze, motivat și concludent, limitarea accesului la informațiile de interes public. Însă, considerăm imperios că aceste tălmăciri/interpretări să fie reflectate, într-o măsură corespunzătoare și în conținutul propriu-zis al proiectului de lege, fiind utile și necesare furnizorilor de informații, care au obligația	se caracterizează prin cele mai bune practici în domeniul accesului la informație. A se vedea în acest sens, în special, reglementările din următoarele jurisdicții: e) Albania – <i>Legea nr. 119/2014 privind dreptul la informație</i>² f) Croația – <i>Legea privind dreptul de acces la informație</i>³ g) Muntenegru – <i>Legea privind accesul liber la informație</i>⁴ h) Slovenia – <i>Legea accesului la informația publică</i>⁵ Se va reține faptul că necesitatea reglementării „testului prejudiciului” și a „testului interesului public” derivă expres din art. 3 § 2 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Adicional, se va reține că în <i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”)</i>, Înalta Curte a statuat următoarele: „38. [...] exigența legalității restrîngerii exercitiului unui drept nu-i impune legislatorului obligația definirii tuturor termenilor folosiți în cuprinsul normelor de drept substanțial. În acest context, pornind de la principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea reține că formularea lor nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai curînd la categorii generale, decît la liste exhaustive. Astfel, multe legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare

² A se vedea, în special, art. 17 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Albania.pdf>

³ A se vedea, în special, art. 16 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Croatia.pdf>

⁴ A se vedea, în special, art. 9 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Montenegro.pdf>

⁵ A se vedea, în special, art. 6 alin. (2) și (3) – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Slovenia.pdf>

	aplicării criteriului proporționalității limitării, în special ținând cont de faptul că prevederile Notei informative la proiect nu pot fi obligatorii pentru subiecții vizati și, ulterior adoptării legii, acestea nu au valoare juridică și nici nu mai sunt accesibile.	depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară (a se vedea, <i>mutatis mutandis</i>, HCC nr. 18 din 30 iunie 2020, § 92). [...] 57. Curtea notează că, în privința unor prevederi normative cu caracter general, Curtea Europeană a stabilit că acestea constituie o modalitate mai practică de a atinge un scop legitim decât prevederile care permit o examinare de la caz la caz. Acest ultim sistem poate genera un risc semnificativ de incertitudine, de litigii, de costuri și de întâzieri (a se vedea <i>James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord</i>, 21 februarie 1986, § 68) [HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 83].” În contextul în care Curtea Constituțională a oferit criterii explicite referitor la modalitatea balansării dreptului de acces la informație cu alte drepturi concurente (în particular în <i>Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2019 și nr. 24/2021</i>), considerăm că noțiunile utilizate sunt suficient de clare și previzibile. În special, în contextul reglementărilor internaționale expuse <i>supra</i>.
153.	Nu în ultimul rând, urmează a se ține cont că anume noua lege privind accesul la informațiile de interes public trebuie să fie clară, previzibilă și suficient de accesibilă pentru a permite persoanelor vizate să acționeze în conformitate cu legea, precum și pentru a oferi posibilitatea furnizorilor de informații să aplice corect criteriul proporționalității limitării accesului la informațiile de interes public, astfel încât să nu fie aduse ingerințe nejustificate drepturilor și libertăților consacrate într-o societate democratică.	Nu se acceptă Categoric nu poate fi acceptată această poziție. Art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale⁶, în privința căreia orice persoană poate solicita accesul: „documente oficiale” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”.

⁶ Referitor la noțiunea de „document oficial” prevăzută în Convenția de la Tromsø, precum și noțiunea de „informație publică” prevăzută în prezentul proiect de lege, a se vedea comentariile de la pct. 225 din prezentul tabel.

	Ceea ce poate fi realizat cu dificultate, în condițiile în care noțiunea de informație de interes public, reflectată la art. 2 din proiect este una prea generală și nu este comprehensivă, făcând referire la toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format). Urmează a remarca că nu toate informațiile deținute de un furnizor de informații ar putea fi de interes public, spre exemplu: datele despre traversarea frontierei sau despre achitarea impozitelor de către o anumită persoană, care nu deține o funcție publică, nu este persoană publică și nu a fost implicată în fapte/acțiuni cu caracter public.	Referitor la această definiție, pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „11. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”. Mai mult decât atât, pct. 16 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează fără echivoc următoarele: „16. Documentele care conțin date personale cad sub incidența prezentei Convenții. Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 (ETS nr. 108) nu interzice, în principiu, accesul persoanelor terțe la documentele oficiale care conțin date personale. Cu toate acestea, atunci când accesul la astfel de documente este oferit, utilizarea datelor personale conținute în acestea este reglementată de Convenția nr. 108.”.
154.	Totodată, proiectul de lege pune în sarcina și pe responsabilitatea furnizorului de informații să evalueze și să analizeze informațiile solicitate în cererea de acces prin prisma faptului dacă acestea sunt de interes public sau se referă la viața privată, fără a avea repere de care să se ghideze, astfel fiind pus în dificultate să facă o evaluare în condițiile în care, potrivit art. 14 din proiect, solicitantul nu este obligat să motiveze/justifice cererea	Se acceptă parțial Referitor la noțiunea utilizată în calitate de scop legitim pentru limitarea accesului la informații, din punct de vedere al dreptului comparat există 2 abordări: – jurisdicții care operează cu conceptul de „viață privată” (e.g. Țările de Jos, Albania, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru, etc.);

	și să demonstreze interesul specific în obținerea informațiilor. Protejarea scopurilor legitime enumerate la art. 6 din proiect, constituie o excepție de la oferirea accesului la informațiile oficiale, iar furnizorii de informații, spre regret, nu au criterii clare de care să se ghideze în determinarea acestora, ordine în care există riscul aplicării/interpretării discreționare a accesului la categoriile de informații protejate, ceea ce în consecință va duce fie la o restricționare nelegitimă a dreptului de acces la informațiile oficiale, fie la încălcarea protecției scopurilor legitime ocrotite de lege. Dreptul la respectul și ocrotirea vieții private face parte din catalogul drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituția Republicii Moldova, avînd un conținut complex și un caracter mai amplu, care, după cum atestăm, nu este definit, dar obligă autoritățile publice la respectul lor și la ocrotirea împotriva oricăror atentate din partea oricărui subiect de drept. În context menționăm că, la acest capitol, versiunea actuală a Legii nr. 982/2000 este mult mai substanțială/adekvată, astfel cum art. 7 alin. (2) lit. c) statuează că, accesul la informațiile oficiale nu poate fi îngrădit, cu excepția informațiilor cu caracter personal, a căror divulgare este considerată drept o imixtiune în viața privată a persoanei, protejată de legislația privind protecția datelor cu caracter personal. O asemenea abordare este întâlnită în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public din România, care operează cu și definește în conținutul actului normativ informațiile cu privire la datele personale. Supletiv, art. 14 din legea românească, reglementează că informațiile cu privire la datele personale ale cetățeanului pot deveni informații de	– jurisdicțiile care operează cu conceptul de „<i>protecție a datelor cu caracter personal</i>” sau care fac referire la legislația privind protecția datelor cu caracter personal (e.g. Croația, Slovenia, Serbia, etc.). Art. 3 § 1 (f) din <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu sintagma „<i>viața privată și alte interese private legitime</i>”. Referitor la acest temei legitim de limitare a accesului la informații, pct. 28 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „28. <i>Părțile la Convenție pot stabili limitări pentru protejarea vieții private și a altor interese private legitime. Documentele oficiale pot conține informații de natură personală sau privată, care sunt protejate, de exemplu cazierul judiciar sau dosarele medicale. Trebuie de reținut că Articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul la respectarea vieții private și de familie. Aceste interese pot avea prioritate asupra interesului de a face informațiile dintr-un document disponibile.</i>” Recunoaștem că utilizarea noțiunii de „<i>viață privată</i>” poate crea confuzii de interpretare pentru furnizorii de informații, în special, în privința aplicabilității legislației privind protecția datelor cu caracter personal. Prin urmare, la art. 7 din proiectul de lege, conceptul de „<i>viață privată</i>” va fi înlocuit cu sintagma „<i>datele cu caracter personal</i>” (precum în Croația, Slovenia și alte jurisdicții naționale). Astfel, scopul legitim de „<i>protecție a datelor cu caracter personal</i>” va fi prejudiciat dacă potențiala divulgare (i.e. prelucrare) a datelor va fi neconformă cu

	interes public numai în măsura în care afectează capacitatea de exercitare a unei funcții publice. Se va menționa, la punerea în balanță a două interese conexe, de ex. dreptul de acces la informație și unul din scopurile legitime enumerate la art. 6 alin. (1) din proiect, pentru furnizorul de informații este primordial actul normativ primar/sectorial de reglementare a scopului legitim (spre exemplu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat), la care ultimul poate face referire cu ușurință, atunci când își întemeiază refuzul în satisfacerea informațiilor solicitate. Ordine în care apare întrebarea, care este actul de care se va ghida furnizorul de informații pentru protejarea vieții private? Spre regret, art. 6 din proiect nu conține careva norme ce ar tălmăci conceptul de viață privată, când informațiile despre viața privată pot deveni informații de interes public și cadrul normativ aplicabil ce reglementează condițiile de prelucrare (acces, furnizare, dezvăluire, publicare etc.) a informațiilor despre viața privată, inclusiv a datelor cu caracter personal. Or, urmează a se deduce că, orice informație despre persoana fizică constituie informații despre viața privată a acesteia, cu excepția celor de la art.6 alin. (3) din proiect?	prevederile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Mai important, urmează a fi reținut faptul că prezenta lege instituie doar cadrul normativ general al accesului la informațiile publice și, prin urmare, nu aduce atingere altor acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii în materia accesului la anumite informații. Astfel, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în cazul în care actele normative prevăd restricții exprese în divulgarea anumitor informații, acestea sunt aplicabile direct. Totuși, pentru a concretiza acest aspect, în prezentul proiect de lege au fost operate completări explicite în acest sens la art. 2 alin. (2) și, în special, la art. 7 alin. (3). Referitor la invocarea legislației României, accentuăm că aceasta nu prezintă relevanță. Or, România nu este parte la <i>Convenția de la Tromsø</i>. Iar prevederile Legii nr. 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public sunt restrictive și neconforme cu acest tratat internațional.
155.	Suplimentar, considerăm relevant a completa art. 6 din proiect cu un nou alineat cu următorul cuprins: "Nu poate fi limitat accesul la datele cu caracter personal care în corespundere cu actele normative au un caracter public/deschis."	Precizare Dacă alte acte normative conțin prevederi speciale privind caracterul public sau deschis al anumitor informații, atunci accesul la acestea nu va putea fi limitat în temeiul prezentei legi, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i> reglementat la art. 5 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, nu este necesară o asemenea prevedere în cuprinsul prezentei legi.
156.	Totodată considerăm că, punerea pe seama furnizorului de informații a exercițiului de efectuare a criteriului proporționalității limitării, reflectat la art. 7	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 154 din prezentul tabel.

Adițional, precizăm că redacția art. 8 a fost modificată.	din proiectul de act normativ, va genera o serie de obstacole în implementarea cumulativă și motivată a celor 3 condiții expuse într-o formă generalizată, or, nu este clar cum se va estima prejudiciul cauzat vieții private a persoanei prin dezvăluirea informației solicitate. În context, este relevant a menționa prevederile art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, care statuează că, exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. La fel, Recomandarea (2002) 2 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind accesul la documente oficiale prevede posibilitatea unor excepții de la accesul la informații, dar numai dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: „...<i>Limitările trebuie prevăzute clar de lege, trebuie să fie necesare într-o societate democratică și să fie proporționale cu scopul pe care îl protejează...</i>” (IV.1); „<i>Accesul la un document poate fi refuzat dacă dezvăluirea informației din documentul oficial ar leza sau ar putea leza oricare din valorile menționate în paragraful 1, cu excepția situației în care există un interes predominant în dezvăluirea informației.</i>” (IV.2). Totodată, aprecierile care urmează să le facă furnizorul de informații, prin prisma prevederilor art. 7 lit. b) și c) din proiect, în privința prejudiciului care va fi/ar putea fi cauzat în legătură cu furnizarea informațiilor solicitate în raport cu scopul legitim

	identificat de ultimul, nu pot fi mereu obiective și raportate direct la persoană – titularul dreptului. Or, cuantificarea prejudiciului, atunci când vorbim mai cu seama de o persoană fizică, ține nemijlocit de personalitatea subiectului, care își dovedește și evaluează de sine stătător mărimea acestuia. Reiterăm, că exigențele enunțate de art. 7 lit. b) și c) din proiect, vor crea în practică impedimente majore furnizorilor de informații în examinarea cererilor de acces la informație oficială, cărora prin asemenea condiții li se atribuie un rol discreționar de arbitru în balansarea unor drepturi fundamentale, rol care, actualmente este exercitat de către instanța de judecată.	
157.	În continuare, cu referire la textul de la art. 8 se propune completarea alin. (1) cu o nouă literă, după lit. b) în următoarea redacție: „c) numele, prenumele, funcția deținută de angajații autorității, adresele de poștă electronică și numărul de telefon”. La lit. h), avînd în vedere că în deplasări de serviciu pleacă nu doar conducătorii autorității și șefii de subdivizii, considerăm relevant ca norma să fie completată, după textul „șefilor de subdivizii” cu textul „precum și ale altor angajați”. Lit. l) de la același alineat are un conținut prea general, nefiind clar la care date/tip de controale se face referire: date statistice/dezagregate/compilate sau se oferă accesul la toată informația privind rezultatele controalelor efectuate, ceea ce ar putea avea consecințe negative pentru persoanele vizate în cadrul controlului, ordine în care se recomandă revizuirea normei. Mai mult, obligația publicării/nepublicării informațiilor cu privire la efectuarea controalelor trebuie să fie reglementată de legile speciale care reglementează procedura de efectuare a controalelor în diverse domenii, spre exemplu, cum ar fi în cazul Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.	Se acceptă parțial Propunerile au fost parțial acceptate. Referitor la art. 9 alin. (2), a se vedea comentariile de la pct. 388 din prezentul tabel.

		În ceea ce privește prevederea de la alin. (2) din articolul menționat, în redacția oferită, creează incertitudini, or, nu este clar la care categorii de dizabilități se face referire, avînd în vedere inclusiv, că această obligație impusă presupune costuri suplimentare, care sunt destul de mari.	
158.		În conformitate cu prevederile art. 13 din proiect, furnizorul de informații este obligat să instituie/implementeze un nou Registru special a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, avînd în vedere că practic fiecare autoritate publică, actualmente, înregistrează cererile de acces la informații, ca parte integrantă a corespondenței autorităților publice prin intermediul Sistemului de management al documentelor electronice „E-Management documente”. Crearea și dezvoltarea unui Registru special în acest sens este inoportună, or, fiecare entitate își gestionează corespondența documentelor în limitele cadrului general de reglementare.	Precizare Noul registru va putea fi integrat în SIA „E-Management”.
159.		Cu referire la art. 21 și art. 22 din proiect, ținem a menționa că, pe lângă temeiurile prevăzute de respingere a cererii/refuzul de a comunica informațiile de interes public, ar putea exista situații cînd solicitarea de acces la informații de interes public să fie prea vagă pentru identificarea documentelor vizate, fie solicitarea este vădit irațională, furnizorul de informații neavînd pîrghii legale de a reacționa în acest sens, ordine în care este necesar a oferi posibilitatea furnizorului de informații de a solicita informații suplimentare pentru a preciza solicitarea. În partea ce vizează Capitolul V din proiect, considerăm calificarea drept pasibile de răspundere a faptelor de necomunicare a numărului și a datei de înregistrare a cererii, readresarea totală sau parțială a cererii, ca fiind una nejustificată și neproportională prin	Precizare Atragem atenția că această ipoteză este reglementată la art. 16 alin. (3) și (4).

prisma gradului neînsemnat al prejudiciului și consecințelor minore generate de aceste acțiuni/inacțiuni ale furnizorului de informații de interes public.

În linii generale, instituirea răspunderii juridice pentru furnizorii de informații generează alte laturi nefavorabile, or, persoanele responsabile, din frica de a nu fi amendate, vor furniza orice informație solicitată, fără a face o delimitare dacă accesul la acestea este limitat sau nu, sunt sau nu datele solicitate de interes public.

Mai mult, termenii restrinși de examinare a cererilor de acces la informații de interes public, plus complexitatea întemeierii unui refuz în furnizarea de informații prin prisma celor 3 criterii de proporționalitate, va predispuce/determina furnizorul de informații de a satisface, în mare parte, cererile de acces la informații fără a efectua o analiză corespunzătoare.

Subsecvent, în cazul în care se păstrează formula prin care se aplică sancțiunea pecuniară, există riscul nemotivării angajaților de a activa în sectorul public, care va genera concedieri ale acestora, or, și în prezent se înregistrează un deficit major de cadre în sectorul public. Totodată, există riscul prejudicierii drepturilor și libertăților persoanelor a căror date cu caracter personal vor fi solicitate, creîndu-se premise pentru acces nelimitat la date. Pe de altă parte, potrivit proiectului vizat constatăm că sunt reglementate mijloace de apărare a solicitantului de informații care, în situația în care consideră că i-au fost prejudiciate drepturile sale, poate solicita compensarea prejudiciilor morale și materiale în instanța de judecată, cu obligarea furnizorului de informații de a elibera cele solicitate. Relevăm că dreptul de acces la informații nu este un drept absolut și trebuie să fie aplicat cu respectarea

	domeniului de aplicare al altor drepturi concurente, fiind necesar un exercițiu complicat de echilibrare între drepturile concurente, exercițiu care poate fi efectuat de instanța de judecată, acesteia revenindu-i sarcina să verifice dacă informațiile solicitate vizează informații de interes public. După cum a subliniat și CJUE în hotărârile sale, echilibrul între dreptul fundamental la viață privată și alte drepturi nu este „în nici un caz o știință precisă”, făcând responsabile instanțele naționale pentru găsirea echilibrului just între drepturi concurente.	
	160.	Suplimentar, pentru a satisface exigența previzibilității prevederilor actului normativ, optăm pentru excluderea/revizuirea cuvintelor “alte autorități publice” de la art. 28 lit. c) din proiect, întrucât determină un caracter imprecis și neclar al normei respective. Prin prisma prevederilor Legii cu privire la actele normative nr. 100/2017, se propune de a completa Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE cu un articol care să reglementeze și să explice noțiunile/termenii a căror explicare nu se regăsește în proiect (de ex. art. 1 alin. 3 „informație de mediu”).
Comisia Națională a Pieței Financiare	161.	Precizare În conformitate cu art. 45 alin. (1) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, dispozițiile generale explică principalele noțiuni și concepte ale legii. Acest fapt nicidecum nu înseamnă că urmează a fi definiți toți termenii care se folosesc în cuprinsul legii. Or, unele noțiuni sunt definite în alte acte normative (de exemplu noțiunea „<i>informației de mediu</i>” este definită la pct. 3 din <i>Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1467/2016</i>), iar în cazul altora, înțelesul noțiunii se desprinde cu claritate din sensul semantic al cuvintelor. În altă ordine de idei, precizăm că din punct de vedere al tehnicii legislative există două abordări în privința definirii noțiunilor și a conceptelor legii: – încorporarea noțiunilor și a definițiilor în cadrul unui articol explicativ (de exemplu <i>Codul de</i>
		Precizare Prevederea respectivă este în conexiune cu art. 32.

		<i>procedură penală</i> sau <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>); - definirea noțiunilor și conceptelor în cadrul unor articole separate, expuse într-o consecutivitate logică (de exemplu <i>Codul administrativ</i> sau <i>Legea nr. 982/2000 cu privire la informație</i>). Prezentul proiect optează pentru a doua abordare, deoarece numărul noțiunilor care necesită o definire expresă este redus. Mai important, prin abordarea principalelor concepte într-o succesiune logică de articole este asigurată mai reușit claritatea și comprehensibilitatea prevederilor normative.
162.	În condițiile prevederilor art. 1 alin. (2) și alin. (3) din proiect, accesul la informațiile de interes public atribuite la secret de stat se realizează în conformitate cu Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, iar accesul la informațiile de interes public atribuite la informație de mediu se realizează în conformitate cu prezenta lege și Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1467/2016. În această ordine de idei, se impune excluderea sau revizuirea conținutului alin. (3). Or, avînd în vedere domeniul specific de reglementare și de activitate supravegheat de către CNPF, se propune completarea prevederilor art. 1 din Proiect cu un alineat nou în următoarea redacție: „(4) <i>Accesul la informațiile de interes public atribuite domeniului pieței financiare nebancale se realizează în conformitate cu prezenta lege și legislația specială domeniului financiar nebanca</i>”.	Precizare Art. 2 a fost revizuit, încît să clarifice relația între prezenta lege și alte acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii.
163.	Cu referire la categoriile de furnizori de informații fixați la art. 3 lit. d) relevăm că nu este clar cum se cuprind în această poziție entitățile în care autoritățile publice dețin o cotă infimă, nu și controlul. În context,	Se acceptă Pomind de la caracterul cuprinzător al noțiunii de „control” utilizată de <i>Codul civil</i>, furnizorii care au doar calitatea de fondator sau cofondator sunt excluși.

	se necesită corelarea conținutului lit. d) cu lit. e), care de fapt specifică prezența controlului în persoanele juridice de drept privat a autorităților/entităților stabilite la lit. a) – c).	
164.	Articolul 6 alin. (1) din proiect se va completa cu textul „i) asigurarea stabilității, siguranței și prevenirea riscurilor în domeniul financiar”.	Nu se acceptă Urmează a fi reținut faptul că prezenta lege instituie doar cadrul normativ general al accesului la informațiile publice și, prin urmare, nu aduce atingere altor acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii în materia accesului la anumite informații (cum ar fi prevederile din domeniul financiar). Astfel, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, restricțiile care se regăsesc în legile speciale sunt aplicabile direct. Totuși, pentru a concretiza acest aspect, în prezentul proiect de lege au fost operate completări explicite în acest sens la art. 2 alin. (2) și, în special, la art. 7 alin. (3).
165.	Articolul 7 din proiect, urmează a fi revizuit, or este inacceptabil limitarea accesului dacă se constată întrunirea cumulativă a condițiilor (în sensul alin. 1) și concomitent interzicerea limitării dacă este demonstrată cel puțin o condiție (în sensul alin. 2).	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit în contextul altor obiecții din prezentul tabel.
166.	În contextul prevederilor alin. (1) lit. c) art. 12 din proiect, se propune completarea Capitolului III cu dispoziții ce vor reglementa procedura de încheiere a procesului verbal.	Se acceptă Prevederea concretizează că depunerea verbală se realizează în conformitate cu art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i>.
167.	La art. 12 se propune: - alin (1) lit. a) după cuv. „informații” se va completa cu textul „ori fax”; - alin. (1) lit. b) după cuv. „poștă” se va completa cu cuv. „terestră” și se va exclude textul „ori fax”; - excluderea alin. 2, or Legea privind identificarea electronică și serviciile de încredere nu stabilește careva excepții aferente valabilității documentului electronic.	Nu se acceptă Alin. (1) este sincronizat cu prevederile de la art. 72 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>. Alin. (2) este necesar pentru a exclude interpretări eronate în contextul art. 72 alin. (3) din <i>Codul administrativ</i>.

168.	La art. 13 alin. (2) se propune substituirea textului „ <i>aceiași zi</i> ” cu textul „ <i>cel mult 2 zile</i> ”, or în contextul prevederilor art. 73 din Codul administrativ și avînd în vedere faptul că o cerere de furnizare a informației poate fi transmisă în formă electronică la sfîrșitul orelor de muncă (ex. ora 17:00), iar prezentul proiect nu conține careva reglementări aferente cererilor depuse electronic peste programul de muncă, va face imposibilă executarea alin. (2) art. 13 din proiect.	Se acceptă parțial Se introduce sintagma „ <i>cel tîrziu în următoarea zi lucrătoare</i> ”.
169.	La art. 14 alin. (4) lit. e) din proiect se propune substituirea textului cu următorul text „ <i>e) semnătura petiționarului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul petiției transmise în formă electronică – semnătura electronică.</i> ”. Prezenta propunere rezultă din abrogarea Legii nr. 190/1994 cu privire la petiționare, care anterior a reglementat regimul juridic al petiției și adoptarea Codului administrativ al Republicii Moldova, unicul act normativ care stabilește condițiile de valabilitate a unei cereri/petiții. Totodată, menționăm că Legea Supremă statuează în art. 52 alin. (1), că cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor, astfel, fiind subliniat că toate petițiile trebuie să aibă o anumită formă, să nu fie anonime precum și că trebuie să fie semnate de autor.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
170.	La art. 16 din proiect se propune substituirea textului „ <i>comunicarea acelorasi informatii</i> ” cu textul „ <i>informatiilor diverse</i> ”.	Se acceptă Prevederea este revizuită.
171.	Cu referire la art. 17 din proiect, avînd în vedere titlul acestuia, se propune următoarea redacție a alin. (1) „ <i>Cererea de comunicare a informațiilor de interes public verbală/scrisă se va examina și soluționa în termen de 15 zile de la data înregistrării.</i> ”: - Alin. (3) art. 17 urmează a fi revizuit, or este imposibil curgerea/calcularea termenului de la înregistrarea primei cereri, întrucît ultima cerere ar	Nu se acceptă Conexarea cererilor nu reprezintă o obligație pentru furnizor, ci un mecanism de care poate dispune discreționar, dacă soluționarea cererilor va fi mai convenabilă și flexibilă în așa mod (<i>i.e.</i> prin remiterea unui singur răspuns).

	putea fi depusă în a 14-a zi, ce ar face imposibilă realizarea procedurii de conexare, cu atât mai mult în cadrul instituțiilor cu organ colegial de conducere. - Alin. (4) art. 17 urmează a fi revizuit, or în contextul art. 12 alin. (1) lit. c) înregistrarea cererii verbale este precedată de încheierea/întocmirea unui proces-verbal.	
172.	La art. 19 din proiect se propune: - la alin. (1) prima propoziție, substituirea textului „Este gratuită” cu textul „Comunicarea informației se va efectua gratuit”; - la alin. (3) textul „achitării plății” se va substitui cu textul „prezentării documentului ce atestă efectuarea plății”.	Se acceptă parțial Referitor la alin. (1), sintagma „Este gratuită” este mai laconică și se încadrează mai potrivit cu formulările prevederilor de la lit. a)-d). Referitor la achitarea plății, prevederea se substituie cu sintagma „recepționării dovezii de achitare a plății”.
173.	Art. 21 și art. 22 din proiect urmează a fi revizuite, or modul în care sunt redactate nu evidențiază diferența între „respingere” și „refuz”. Totodată, prin prisma dicționarului explicativ termenul de „respingere” este explicat avînd ca sens „respingere, neacceptare, refuz”. În acest sens se propune comasarea art. 21 cu art. 22. În context, urmînd a fi revizuit și art. 25 lit. g-h din proiect.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 22 din prezentul tabel.
174.	La alin. (4) art. 23 prima propoziție din proiect după cuv. „informații” se va completa cu textul „ori de la data cînd persoana trebuia să primească răspunsul la cerere”.	Nu se acceptă Va fi incident art. 129 din <i>Codul administrativ</i>.
175.	La art. 24 din proiect se propune: - alin. (3) va avea următoarea redacție „Procedura reconvențională nu se aplică la examinarea cauzelor privind accesul la informații de interes public.”; - alin. 5 urmează a fi revizuit, în vederea corelării proiectului propus cu prevederilor Codului de procedură civilă, or ultimul stabilește expres cazurile de executare imediată a actelor judecătorești.	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit. Astfel, acțiunile sau inacțiunile tuturor furnizorilor de informații se vor contesta în procedura contenciosului administrativ.
176.	Art. 3 lit. f) al proiectului de Lege, se propune a fi modificat li expus în următoarea redacție.	Se acceptă Prevederea a fost completată corespunzător.
Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică		

	<i>„f) persoanele juridice care prestează servicii publice, servicii publice de gospodărie comunală, servicii de decontare (în privința informațiilor care se referă la prestarea serviciilor publice).”</i> Luând în considerare că întreprinderile respective nu cad sub incidența expresă a unei autorități de reglementare pentru a verifica corectitudinea calculelor realizate și valorilor incluse spre plată în facturile pentru consumul serviciilor comunale, aceste întreprinderi refuză sistematic prezentarea informațiilor necesare atât persoanelor fizice, dar și autorității de reglementare în domeniul energetic (ANRE) pentru examinarea reclamațiilor consumatorilor. Având în vedere interesul sporit al consumatorilor și neadmiterea prejudicierii acestora, precum și faptul că gestionarii fondurilor locale și întreprinderile de decontare prestează servicii de calul și facturare a serviciilor de interes public (abuzurile constatate în ultima perioadă din partea acestora și lipsa totală de transparență privind calculele realizate de către aceștia la emiterea facturilor), ANRE consideră absolut necesară includerea persoanelor juridice respective sub incidența art. 3 al Legii privind accesul la informațiile publice.	
177.	La art. 3 al proiectului de Lege, considerăm necesară și oportună completarea cu litera j), cu următorul conținut: „j) <i>întreprinderile energetice</i>”. Noțiunea de „întreprindere energetică” este redată în Legea nr. 174 din 21.09.2017 cu privire la energetică, care este: „<i>persoană juridică, înregistrată în modul stabilit în Republica Moldova în calitate de întreprindere, care desfășoară cel puțin una dintre activitățile reglementate prin Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din</i>	Se acceptă Lista furnizorilor de informații se completează corespunzător. Totuși, pentru a limita incidența acestei norme strict în privința întreprinderilor energetice care prestează servicii care pot fi catalogate drept de interes public (e.g. SA „Moldovagaz”, ÎCS „Premier Energy” SRL, etc.), se propune de a expune această normă în felul următor: <i>„f) întreprinderile energetice care furnizează sau distribuie gaze naturale ori energie electrică”</i>.

		<i>surse regenerabile și prin Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere”.</i> Modificarea operată este necesară datorită faptului că, întreprinderile energetice desfășoară activități și acțiuni de interes public și necesitate vitală în sectorul energiei electrice, gazelor naturale, energiei termice și promovarea cogenerării, energiei din surse regenerabile, precum și a produselor petroliere. Prin urmare, informațiile de interes public deținute de întreprinderile energetice vizate urmează a fi furnizate obiectiv și imparțial beneficiarilor de serviciile prestate (consumatorilor), pentru a asigura respectarea principiului transparenței, legalității, obiectivității și imparțialității în activitatea acestora, precum și respectarea drepturilor legitime ale consumatorilor de resurse energetice.	

177.	La art. 6 alin. (3) de exclus lit. i)-h) de exclus. În acest context, atragem atenția că art. 34 alin. (3) al Constituției Republicii Moldova garantează că: „Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională”. Astfel, lit. 1) și h) din art. 6 al Legii, depășesc limitele proporționalității dintre interesele societății, în raport cu garantarea de către stat a dreptului la reputație profesională a unei persoane și siguranța acesteia. Evaluarea performanțelor profesionale ține exclusiv de managementul intern al instituției. Activitatea și performanța unui executor în cadrul instituției se evaluează de managerul instituției, dar nu de către alte persoane. Nu este clar scopul autorilor legii, or, prin includerea unor astfel de informații pot fi determinate presiuni asupra angajaților din cadrul entităților. Publicul trebuie să evalueze performanța instituțională per ansamblu și nu în particular a angajaților din cadrul acestora, mai ales în condițiile actuale de criză a unor specialiști calificați în cadrul autorităților publice și fenomenului migrației personalului către mediul privat. Crearea unor presiuni adiționale asupra angajaților, în condițiile complexității și intensității muncii zilnice prestate de către aceștia, va demotiva indubitabil persoanele să se angajeze sau să-și continue activitatea în cadrul autorităților publice. În același context, sancțiunile disciplinare țin de atribuțiile angajatorului și urmează a fi respectate prevederile articolelor 201-211¹ din Codul muncii la aplicarea lor. La expirarea termenului de acțiune a sancțiunii disciplinare, aceasta se consideră stinsă și nu este rațională mediatizarea respectivelor informații. Or, legislația muncii trebuie să protejeze salariații, ținând cont de vulnerabilitatea pozițiilor acestora în cadrul raporturilor de subordonare în relațiile de muncă.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.

Pornind de la prevederile art. 2 al proiectului Legii, informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații. Corespunzător, legiuitorul în art. 6 alin. (1) din proiectul de Lege vizat reglementează limitarea accesului la informațiile de interes public, doar în cazul în care este necesar de a proteja unul din scopurile indicate expres în alin. (1).

Conform art. 6 alin. (3) din proiectul Legii se interzice limitarea accesului la informație de interes public, în special: g) salariul.

Relevant la caz sunt prevederile indicate în art. 3 alin. (1) al Legii nr. 133 din 17.06.2016 privind declararea averilor și a intereselor personale, în care legiuitorul a reglementat lista exhaustivă a subiecților care sunt obligați să depună declarația de avere, unde este indicat și salariul.

Prin urmare, interzicerea limitării accesului la informațiile de interes public în ceea ce privește salariul este deja reglementat pentru subiecții vizati expres în Legea 133/2016.

La caz, considerăm că interdicția limitării accesului la informații de interes public trebuie să vizeze doar categoriile de agenți publici conform Legii integrității nr. 82 din 25.05.2017, care sunt obligați să depună declarație de avere conform Legii nr. 133/2016.

În scopul aplicării corecte și unitare a legislației, considerăm că lit. g) alin. (3) art. 6 din proiectul de Lege remis spre avizare, este necesar și oportun să fie exclus.

Din considerentele menționate, accesul la informațiile de interes public, inclusiv salariul trebuie să fie asigurat în condițiile proiectului de Lege vizat, fără a fi indicat cuvântul „salariul” la lit. g) alin. (3) art. 6.

Angajații entităților publice care nu sunt funcționari publici, iar sursa salariilor nu reprezintă bugetul de stat,

nu este justificat care ar fi interesul public în privința acestora.

Divulgarea salariilor poate determina un pericol real asupra securității persoanelor.

Referitor la conflictele de interese, este oportun ca acestea să fie examinate prin prisma legislației speciale de către autoritățile competente, care urmează să întreprindă măsurile corespunzătoare în privința persoanelor care au admis conflicte de interese.

În ceea ce privește condamnările penale, măsurile procesuale de constrângere sau sancțiunile contravenționale considerăm oportun să fie excluse din informația de interes public. Dacă o persoană și-a ispășit pedeapsa, aceasta trebuie să fie tratată ca și celelalte alte persoane, dacă legea nu prevede altfel. În cazul în care se consideră că agenții publici nu trebuie să dețină condamnări penale, aceste restricții urmează a fi stabilite expres în lege. Măsurile procesuale de constrângere sau contravențiile administrative ar putea avea ca obiect litigii de drept privat, care nu țin de activitatea profesională prestată în cadrul entității. Includerea unor astfel de prevederi îngreunează dreptul la muncă și viață privată a angajaților autorității publice.

178.	Art. 17 alin. (3) al proiectului de Lege privind accesul la informațiile de interes public prevede că: <i>în cazul conexării cererilor conform art. 16, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant.</i> Astfel, avînd în vedere faptul că, în continuare, prevederile proiectului de lege sancționează pecuniar omiterea termenului de furnizare a informației, considerăm că termenul de examinare și soluționare în cazul conexării cererilor urmează să curgă din data înregistrării ultimei cereri. Or, în atare situație se exclude posibilitatea înaintării cererilor cu rea-credință, unde volumul de informații solicitate în ultima cerere să fie vădit imposibil de furnizat în termeni restrinși (de regulă asemenea cereri nu urmăresc scopul prevăzut de lege pentru furnizarea informației, ci hărțuirea din anumite motive a furnizorilor de informații).	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 171 din prezentul tabel.
179.	Capitolul V, art. 25-27 al proiectului de Lege privind accesul la informațiile de interes public prevede răspunderea juridică și anume modalitatea de sancționare pecuniară sub formă de amendă de către instanța de judecată a persoanelor responsabile în cazul încălcării obligațiilor de furnizare a informațiilor de interes public. Norma prevăzută la art. 25 lit. e) este foarte ambiguă „comunicarea necorespunzătoare a informațiilor”, or, aprecierea corespunderii comunicării este individuală și poate fi subiectivă și arbitrară. Din aceste considerente se impune o concretizare clară a criteriilor de corespundere a informațiilor eliberate de către autorități.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
180.	Totodată, menționăm că în proiect nu este prevăzută procedura de aplicare a amenzii, nefiind stabilit dacă aceasta se aplică într-un proces judiciar separat sau odată cu examinarea fondului cauzei (prin încheiere sau odată cu pronunțarea hotărârii judecătorești).	Se acceptă Acest aspect a fost concretizat.

	Prin urmare, în vederea evitării interpretării ambigue a prevederilor legale și formarea unei practici judiciare neuniforme, considerăm că proiectul de lege urmează să fie completat cu prevederi care să stabilească expres procedura de aplicare a amenzii.	
181.	Art. 26 alin. (4) al proiectului în cauză prevede că: <i>Instanța de judecată aplică persoanei responsabile: a) pentru încălcarea prevăzută la art. 25 lit. a)-c) – amendă de la 5 la 60 de unități convenționale; b) pentru încălcarea prevăzută la art. 25 lit. d)-f) – amendă de la 10 la 100 de unități convenționale; c) pentru încălcarea prevăzută la art. 25 lit. g) sau h) – amendă de la 20 la 200 de unități convenționale.</i> În acest context, remarcăm că sancțiunile prevăzute în prevederile art. 26 alin. (4) variază extrem de mult, respectiv la caz, cuantumul amenzii aplicate ar putea depinde mai mult de discreția judecătorului, decât de scopul urmărit de legiuitor, motiv pentru care sugerăm restrângerea diferenței dintre mărimea minimă și maximă a amenzii aplicate.	Nu se acceptă Spectrul mai larg al cuantumurilor amenzii trebuie să asigure individualizarea sancțiunilor aplicate în raport cu gravitatea încălcării constatate. Cu titlu de exemplu, amenda de constrângere prevăzută la art. 254 din <i>Codul administrativ</i> variază de la 100 la 20 000 de unități convenționale.
182.	Opinăm, că prevederile articolului 2 – <i>Informațiile de interes public sunt toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format) – urmează a fi revizuit, în sensul definirii explicite a sintagmei toate informațiile, or furnizorii de informații în dependență de domeniul de activitate, dispun de multiple date și informații, economice și/sau statistice, care nu conțin marcajul secret comercial, însă nu pot fi calificate ca informații de interes public.</i>	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel. În cazul în care anumite informații constituie secret comercial sau accesul la care este restricționat expres în actele normative, atunci furnizorul va refuza comunicarea informațiilor publice, în temeiul art. 7 alin. (3).
183.	La art. 14 alin. (1): Pentru un spor de rigoare normativă și întru asigurarea aplicării legislației uniform, considerăm oportună completarea acestuia cu lit. e) în următoarea redacție: „Semnătura solicitantului ori a reprezentantului său legal sau împuternicit, iar în cazul	Nu se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Se va reține că, în conformitate cu art. 12 alin. (3) din prezenta lege, prevederile <i>Codului administrativ</i> se

	unei cereri transmise în formă electronică – semnătura electronică”. A se avea în vedere prevederile similare care stabilesc conținutul petiției, care de asemenea, este definită conform Codului Administrativ, drept „orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică”, unde semnătura face parte din cerințele obligatorii ce urmează a fi întrunite la întocmirea acesteia, în caz contrar aceasta nefiind examinată.	aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.
184.	Art. 14 alin. (4) se exclude.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
185.	La art. 15 alin. (1): În vederea respectării cerințelor înaintate, după textul „lit. a) – c)” se adaugă textul „, e)”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
186.	La art. 15 alin. (2) și (3), utilizarea noțiunii de „ <i>termen rezonabil</i> ” ar putea duce ca acest aspect din lege să sufere de imprecizie și calitate a reglementării, astfel opinăm stabilirea exactă a unui termen în care solicitantul poate înlătura neajunsul privind specificarea informațiilor de interes public solicitate.	Nu se acceptă Această prevedere este sincronizată cu art. 76 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i> . Or, termenul necesar rectificării acestui neajuns depinde de volumul și natura informațiilor solicitate.
187.	La art. 17: Se propune excluderea alin. (4) – <i>Cererile depuse verbal se soluționează imediat, în ziua depunerii, dacă informațiile solicitate sunt disponibile. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile imediat, vor fi aplicabile termenele prevăzute la (1)-(3) – or, această prevedere poate crea multiple premise pentru litigii legate de neexecutarea în termen în mod obiectiv, iar ca exemplu, o cerere poate fi depusă verbal, la finalul programului de lucru, și respectiv este evidentă imposibilitatea realizării acesteia. În context, considerăm că termenii prevăzuți la alin. (1)-(3) sunt rezonabili și suficienți pentru examinarea și soluționarea cererilor de acces la informație.</i>	Precizare Cererile urmează a fi depuse verbal conform art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i> .

Consiliul Audiovizualului	188.	Art. 21 alin. (1) din proiectul de lege stabilește: „(1) <i>Cererea se respinge total sau parțial în cazul în care:</i> <i>a) furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate; sau b) în privința tuturor informațiilor solicitate furnizorul a oferit un răspuns. În acest caz, se va face referire la numărul și data răspunsului oferit.</i>” În acest sens, propunem, fie completarea art. 21 alin. (1) cu lit. c) cu următorul cuprins: „c) <i>informațiile solicitate necesită o prelucrare suplimentară la oferirea accesului (cum ar fi: efectuarea unei analize/sinteze, dezagregarea din alte documente)</i>”, fie completarea art. 2 cu prevederi care ar oferi un statut juridic special pentru rapoartele juridice de elaborare și furnizare a informațiilor oficiale de interes public cu caracter analitic, de sinteză și/sau inedit, a căror elaborare nu reprezintă o obligație juridică expresă a furnizorilor de informații (a se vedea prevederile de la art. 12 alin. (5) și art. 20 alin. (3) din Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație). Aceste completări sunt oportune pentru a face o claritate atât pentru furnizorul de informații, cât și pentru solicitant, precum și în scopul evitării situațiilor de comunicare necorespunzătoare a informațiilor de interes public, în raport cu solicitarea de informații.	Precizare În acest sens a fost revizuită definiția informațiilor publice, încât să corespundă <i>ad litteram</i> cu cea din <i>Convenția de Tromsø</i>. Or, această definiție include strict documentele înregistrate pe un suport fizic și nu implică elaborarea unor informații noi sau analitice. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel. Totuși, prezentarea informației dezagregate din alte documente cade sub incidența acestei definiții. Or, ele sunt înscrise pe un suport material și pot fi comunicate solicitantului.
	189.	Modificarea art. 20 alin. (1) din proiectul de lege în vederea evitării posibilității de readresare arbitrară a cererilor de acces la informații. Pe de o parte, prevederea din art. 20 alin. (1) nu instituie interdicția expresă privind readresarea cererii de acces la informații în cazurile în care solicitantii de informații sunt interesați să afle dacă furnizorii de informații dețin sau nu informațiile solicitate, inclusiv în cazurile în care furnizorii de informații sunt obligați să dețină asemenea informații. Pe de altă parte, prevederea din art. 20 alin. (1) nu instituie interdicția expresă privind readresarea cererii de acces la informații în cazul deținerii parțiale	Se acceptă parțial Prevederea privind readresarea cererii a fost comasată cu instituția respingerii. Adicional, norma precizează că readresarea cererii nu reprezintă o obligație a furnizorului, ci un drept discreționar în cazul în care cunoaște cu certitudine că informațiile solicitate sunt deținute de un alt furnizor. În cazul în care furnizorul nu va fi posesor al informațiilor solicitate, acesta se va putea limita la simpla respingere a cererii, fără readresarea acesteia.

	de către furnizorii de informații a informațiilor solicitate, inclusiv în cazurile în care solicitantii de informații dețin dovezi privind deținerea de către furnizorii de informații a unor informații care nu corespund realității. În acest context, urmează a fi eliminată și contradicția prezentă între prevederile din art. 20 alin. (1) și art. 21 alin. (1) lit. a). În acest caz, propunem instituirea expresă a dreptului de a readresa cererea doar în cazul în care furnizorul de informații nu deține niciuna din informațiile solicitate.	
190.	Art. 17 alin. (1) și (2) din proiectul de lege stipulează: „(1) <i>Informațiile de interes public sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile, dar nu mai târziu de 15 zile de la data înregistrării cererii.</i> (2) <i>Termenul stabilit la alin. (1) poate fi prelungit cu cel mult 5 zile, în cazul în care se solicită un volum mare de informații, care necesită timp suplimentar pentru prelucrarea acestora. Prolungirea are efect doar dacă este comunicată solicitantului în scris, în interiorul termenului prevăzut la alin. (1) și împreună cu motivele prelungirii</i>”. La rândul său, art. 25 lit. d) menționează că: „<i>Constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, următoarele fapte: d) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii</i>”, iar art. 26 alin. (1) și (2) prevede: „(1) <i>Pentru încălcările prevăzute la art. 25, instanța de judecată aplică persoanei responsabile o sancțiune pecuniară sub formă de amendă</i>”. Astfel, având în vedere faptul că examinarea în termen a solicitării de prezentare a informațiilor de interes public constituie o obligație, nerespectarea căreia este pasibilă de a fi sancționată pecuniar, considerăm necesară modificarea art. 17 alin. (2) prin substituirea sintagmei „<i>poate fi prelungit cu cel mult 5</i>	Se acceptă parțial Termenul de prelungire este extins la 10 zile.

		zile” cu sintagma „poate fi prelungit cu cel mult 15 zile”, în vederea asigurării prezentării informațiilor solicitate în volum necesar și în termen legal, deoarece posibilitatea prelungirii termenului doar cu 5 zile, în unele cazuri bine argumentate, cum ar fi concediul anual sau medical al persoanei responsabile, sau insuficiența de cadre umane în subdiviziunea vizată de solicitarea de informații, ar putea constitui un termen insuficient.	zile” cu sintagma „poate fi prelungit cu cel mult 15 zile”, în vederea asigurării prezentării informațiilor solicitate în volum necesar și în termen legal, deoarece posibilitatea prelungirii termenului doar cu 5 zile, în unele cazuri bine argumentate, cum ar fi concediul anual sau medical al persoanei responsabile, sau insuficiența de cadre umane în subdiviziunea vizată de solicitarea de informații, ar putea constitui un termen insuficient.
Comisia Electorală Centrală	191.	La art. 3 lit. i), textul „și organizațiile social-politice” urmează a fi exclus, dat fiind faptul că Legea nr. 294/2007 privind partidele politice nu mai prevede o asemenea entitate. Recomandare valabil și pentru art. 27 alin. (2) lit. d).	Precizare În contextul propunerii de la pct. 381 din prezentul tabel, partidele politice vor fi excluse integral din lista subiecților care constituie furnizori de informații.
	192.	Articolul 6 alin. (1) din proiect determină exhaustiv scopurile legitime pentru care furnizorii de informații pot limita accesul la informații de interes public. Totodată, atragem atenția că anumite scopuri legitime formulate au un caracter general, fapt ce va permite interpretări excesive în procesul de calificare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public. În acest sens, considerăm interpretativ temeiul privind protejarea vieții private, stabilit la art. 6 alin. (1) lit. f), deoarece viața privată este o noțiune largă și nu poate fi definită exhaustiv. Având în vedere multitudinea de aspecte pe care le include viața privată (integritatea fizică, psihologică sau morală a persoanei, identitatea sa etc.), reținem că furnizorii de informații le va reveni sarcina excesivă de a determina preemptions dreptului de acces la informație în raport cu protejarea dreptului la viața privată. În aceeași ordine de idei, notăm că sensibilitatea aspectului abordat rezidă în stabilirea mecanismului la etapa de procesare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public care vizează datele cu caracter personal. Astfel, majoritatea furnizorilor de	Se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 154 din prezentul tabel. În cazul în care există o interdicție legală expresă în privința divulgării unor informații, atunci comunicarea informațiilor este refuzată în temeiul art. 7 alin. (3) din prezenta lege. În cazul în care nu există o interdicție legală expresă în privința divulgării unor informații, atunci refuzul în comunicarea informației urmează a fi realizat prin prisma art. 7 alin. (1) și (2). În acest caz, dacă informațiile solicitate vizează date cu caracter personal, atunci testul proporționalității limitării va fi apreciat prin prisma criteriilor expuse de Curtea Constituțională în <i>Hotărârea nr. 29/2019</i>, paragrafele 52-58.

	informații prelucrează date cu caracter personal, respectiv, urmează să determine în ce măsură acestea pot fi comunicate la solicitare sau accesul la ele să fie limitat în sensul protejării scopurilor legitime (viața privată). Comparativ, Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație reglementează accesul la informația cu caracter personal (art. 8). Proiectul de lege prezentat spre avizare nu conține prevederi similare, urmînd a fi interpretate prin prisma scopurilor legitime identificate. La același subiect, relevăm că obiect al solicitărilor de acces la informație sunt și procedurile electorale, în particular accesul la datele din listele electorale, inclusiv faptul participării/neparticipării la alegeri, datele din listele de subscripție, datele despre candidați etc. Aceste categorii de informații conțin date cu caracter personal, accesul la care, potrivit legislației în vigoare, este protejat prin limitarea accesului la acestea. În condițiile în care proiectul de lege nu conține reglementări exprese privind protecția datelor cu caracter personal în raport cu cererile de comunicare a informațiilor de interes public este imperios necesar de a clarifica dacă accesul la această categorie de date poate fi limitat prin scopul legitim stabilit la art. 6 alin. (1) lit. f) din proiect.	
193.	La litera e) a aceluiași alineat (1), este necesar de precizat intenția autorului privind identificarea temeiului de limitare a accesului la informațiile de interes public în partea ce vizează desfășurarea procedurii judiciare sau administrative, nefiind însă inclusă și procedura contenciosului administrativ, care reprezintă o etapă succesivă a procedurii administrative.	Precizare Procedura contenciosului administrativ reprezintă o procedură judiciară civilă, care își regăsește temeiul în Titlul II, compartimentul B din <i>Codul de procedură civilă</i>. Noțiunea de procedură administrativă este distinctă de cea de contencios administrativ, fiind reglementată la art. 6 din <i>Codul administrativ</i>.
194.	Adițional, remarcăm că alin. (3) al art. 6 stabilește categoria datelor cu caracter personal (care derivă din activitatea profesională a agenților publici) în privința	Se acceptă Pentru a asigura claritatea și coerența cadrului normativ în materia protecției datelor cu caracter

	cătoro nu se aplică restricțiile de limitare a accesului. În aceste condiții, necesită a fi precizat dacă această normă reprezintă o derogare, urmînd ca în celelalte cazuri de solicitare a informațiilor ce conțin date cu caracter personal să fie aplicate rigorile Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal.	personal, norma respectivă va fi integrată în <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.
195.	Totodată, la art. 6 alin. (3), textul „e) evaluarea performanțelor profesionale” propunem să fie substituit prin textul „e) rezultatele evaluării performanțelor profesionale”.	Precizare A se vedea comentariile expuse <i>supra</i>.
196.	Norma de la art. 7 alin. (1) lit. c) are un caracter vag. Nu este clar modul în care va fi apreciat prejudiciul cauzat prin furnizarea informațiilor, sau care ar fi valorile de referință ale prejudiciului pentru autoritatea publică. De asemenea, nu este clară competența instituțiilor de a evalua și formula nivelul prejudiciului.	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit. Valorile de referință sunt scopurile legitime enumerate la art. 7 alin. (1) din proiectul de lege, care urmează a fi percepute prin prisma legislației care le reglementează (e.g. <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>), precum și în raport cu consecințele divulgării informației, apreciate în fiecare caz particular. Abordarea respectivă derivă din art. 3 § 2 din <i>Convenția de la Tromsø</i> și este prezentă în majoritatea jurisdicțiilor care sunt părți la această convenție. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 152 din prezentul tabel.
197.	La art. 8 alin. (2), în partea ce ține de faptul că paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități, atragem atenția că în momentul de față este în vigoare Hotărîrea Guvernului nr. 188/2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet. Astfel, conform pct. 7 al regulamentului menționat, paginile-web oficiale trebuie să fie adaptate pentru	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 8 din prezentul tabel.

	accesarea de pe echipamente mobile (telefon mobil, smartphone), precum și accesarea de către persoanele cu dizabilități prin asigurarea unui sistem de sonorizare a conținutului informațional. În această ordine de idei, propunem excluderea alineatului (2), deoarece o astfel de sarcină este impusă deja prin hotărârea de guvern.	
198.	La art. 9 alin. (l), propunem să fie precizat termenul pentru publicarea și actualizarea informațiilor de interes public, și anume sintagma „7 zile” să fie substituită prin sintagma „7 zile lucrătoare”. Acest termen este justificat de faptul că instituțiile statului au un volum de munca sporit și în cazul unor sărbători sau zile de odihnă declarate de Guvern, plasarea acestor informații în termenul de 7 zile calendaristice devine irealizabilă.	Se acceptă Termenul a fost modificat.
199.	Totodată, având în vedere activitatea specifică a autorităților publice, precum și complexitatea și diversitatea informațiilor de interes public pe care acestea le procesează, propunem completarea alineatului (l) cu textul „, dacă actele normative în domeniu nu prevăd un alt termen”.	Se acceptă Va fi completat cu sintagma „, cu excepțiile prevăzute de actele normative”.
200.	Concomitent, reiterăm aceeași recomandare și pentru textul normei de la alineatul (2). Respectiv, instituirea termenului exhaustiv de „o zi lucrătoare” ar putea fi unul prea restrictiv sau, din contra, extensiv în raport cu specificul de organizare a evenimentelor oficiale de către autoritățile publice, inclusiv modalitatea de plasare și informare despre deciziile luate.	Se acceptă Va fi inclusă sintagma „de regulă”.
201.	La același capitol, ținem să evidențiem aspectul privind modul de furnizare, la cererea solicitanților, a informațiilor de interes public care din oficiu urmează a fi sau deja sunt publicate pe pagina web oficială a autorităților publice. Astfel, în condițiile promovării conceptului de transparență proactivă a autorităților publice, modalitatea de comunicare a acestor informații	Se acceptă Articolul privind modalitatea de comunicare a informațiilor publice a fost revizuit.

	poate fi rezumată la indicarea rubricilor care conțin datele solicitate, nefiind necesară extragerea și procesarea repetată a acestor informații către solicitanți.	
202.	La art. 11 alin. (3), atragem atenția că prevederile Codului administrativ stabilesc condițiile specifice pentru procedură administrativă, care include și accesul la informație. Astfel, Codul administrativ nu poate fi neglijat, urmînd a fi armonizate ambele acte sub aspectul întregii proceduri administrative aferente accesului la informație.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 61 din prezentul tabel.
203.	La art. 12 alin. (1) lit. a) și alin. (2), reținem următoarele. Exceptarea de a întruni cerințele legale stabilite pentru documentele electronice este contrară reglementărilor aferente semnăturii electronice și conceptului unui document electronic. Astfel, nu pot fi reținute prevederile corespunzătoare din articolul menționat. În cazul acceptării unei asemenea redacții ne putem afla în situația în care în mod premeditat, prin scrisori de fapt anonime, va fi perturbată activitatea instituțiilor statului, acestea fiind obligate prin prezentul act de a analiza și furniza informații fără impunerea unor limite juste. Menționăm că și Codul administrativ conține conceptul semnării electronice a documentelor, acesta fiind aplicabil tuturor proceselor administrative. Mai mult, atragem atenția că, potrivit Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic reprezintă un conținut în formă electronică, în special sub formă de text ori de înregistrare sonoră, vizuală sau audiovizuală, căruia i-a fost aplicată semnătura electronică sau sigiliul electronic. Sigiliul electronic fiind constituit din date în formă electronică atașate la alte date în formă electronică sau asociate logic cu alte date în formă	Nu se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Referitor la prevederile Legii nr. 124/2022 privind <i>identificarea electronică și serviciile de încredere</i>, se va reține faptul că acestea nu sunt relevante. Or, prezentul proiect de lege nu impune condiția ca cererea de comunicare a informațiilor publice să fie înaintată în forma unui „document electronic”, ci în „formă electronică”, <i>i.e.</i> care poate fi exprimată și printr-un mesaj de poștă electronică (cu condiția întrunirii elementelor obligatorii prevăzute la art. 15).

	electronică pentru asigurarea originii și integrității acestora din urmă. Astfel, în sensul celor relevante supra, la art. 12 alin. (1) lit. a), după textul „a furnizorului de informații” urmează a fi introdus textul „, fiind respectate prevederile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere”. Având în vedere aspectele enunțate, prevederile art. 12 alin. (2) și art. 14 alin. (4) urmează a fi excluse. În consecință, art. 14 alin. (1) necesită a fi completat cu litera e) cu următorul conținut: „e) semnătura solicitantului, iar în cazul cererii transmise în formă electronică – semnătura electronică”. Totodată, la art. 15 alin. (1), sintagma „art. 14 alin. (1) lit. a)-c)” urmează a fi substituită prin sintagma „art. 14 alin. (1) lit. a)-c) și e)”.	
204.	Concomitent, atragem atenția asupra modalității de înaintare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, stabilite la art. 12 alin. (1) lit. c) din proiect. Potrivit modalității stabilite, cererile vor putea fi depuse inclusiv verbal, fiind consemnate într-un proces-verbal. Totuși, comparativ cu aceeași modalitate stabilită în Codul administrativ nr. 116/2018, proiectul de lege nu detaliază procedura aplicabilă în cazul depunerii cererilor în formă verbală. Astfel, necesită a fi precizat dacă în aceste cazuri se vor aplica, și în ce măsură, reglementările prevăzute la art. 73 alin. (6) din Codul administrativ nr. 116/2018.	Se acceptă Prevederea a fost concretizată cu referința la art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i>.
205.	La art. 13 alin. (1) în partea ce se referă la crearea unui Registru nou: „Registru cererilor de comunicare a informațiilor de interes public”, este necesar de precizat că, potrivit regulilor de finere a lucrărilor de secretariat, corespondență (cererile, sesizările etc.) se înregistrează de funcționarul responsabil din cadrul subdiviziunii specializate. Totuși, sub aspect practic, în funcție de complexitatea și volumul cererilor depuse, este mai	Nu se acceptă Crearea unui registru separat de evidență a cererilor de acces la informații constituie o practică prezentă în majoritatea statelor. Chiar și în jurisdicțiile care nu sunt parte la <i>Convenția de Tromso</i> (e.g. România). O astfel de abordare este imperioasă, pentru a asigura o evidență mai strictă a acestor cereri, pornind

	notificare anterior răspunsului scris sau telefonic), în special când lipsește adresa poștală a solicitanților. În aceste circumstanțe, necesită a fi reglementată soluția juridică în cazul situațiilor descrise.	
207.	Cu referire la aplicabilitatea prevederilor art. 14 alin. (3), reiterăm că instituțiile statului dispun de diferite tipuri de informații, o bună parte din acestea conținând și date cu caracter personal. Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal, la art.4 alin (1) lit. b), prevede că datele cu caracter personal care fac obiectul prelucrării trebuie să fie colectate în scopuri determinate, explicite și legitime, iar ulterior să nu fie prelucrate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri. Prelucrarea ulterioară a datelor cu caracter personal în scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică nu este considerată incompatibilă cu scopul colectării dacă se efectuează cu respectarea prevederilor prezentei legi, inclusiv privind notificarea către Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, și cu respectarea garanțiilor privind prelucrarea datelor cu caracter personal, prevăzute de normele ce reglementează activitatea statistică, cercetarea istorică și cea științifică. Totodată, pe de o parte, conform art. 5 alin. (1) din Legea nr.133/2011, prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează cu consimțământul subiectului datelor cu caracter personal. Pe de altă parte, în temeiul art. 5 alin. (5) lit. b) și f) din Legea nr. 133/2011, consimțământul subiectului datelor cu caracter personal nu este cerut în cazurile în care prelucrarea este necesară pentru îndeplinirea unei obligații care îi revine operatorului conform legii sau pentru scopuri statistice, de cercetare istorică sau științifică, cu condiția ca datele cu caracter personal să rămână anonime pe toată durata prelucrării.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 128 din prezentul tabel.

	În acest sens, considerăm nepotrivită prevederea propusă la art. 14 alin. (3). Or, în funcție de scopul invocat al cererilor de informații, accesul și prelucrarea datelor solicitate poate fi supusă unor proceduri separate.	La art. 17 alin. (1), după textul „15 zile” urmează a fi introdus cuvântul „lucrătoare”. Iar la alin. (2) al aceluiași articol, textul „5 zile” urmează a fi substituit prin textul „15 zile lucrătoare”. Termenul impus inițial de autor nu este suficient pentru darea unui răspuns exhaustiv, mai ales sub presiunea unei sancțiuni impuse de către autori în proiect. Având în vedere volumul și natura informației solicitate, ne putem confrunta cu situația în care unele date nu va fi posibil de a fi furnizate, dat fiind faptul că acestea nu sunt generate statistic și/sau în formatul solicitat. Or, ținând cont de obiectul cererilor de acces la informație, de cele mai multe ori datele ce urmează a fi furnizate necesită procesare și distribuire după diferite criterii, iar prelucrarea în acest sens consumă timp semnificativ. Respectiv, furnizorii de informații nu dispun de datele procesate în formatul solicitat, urmând să fie asigurată prelucrarea acestora, inclusiv prin garantarea respectării datelor cu caracter personal.	Se acceptă parțial Termenul inițial de examinare va fi păstrat la 15 zile calendaristice, în conformitate cu standardele internaționale. Însă, termenul de prelungire va fi extins la 10 zile calendaristice.
208.			
209.	La art. 18 alin. (1), lit. d) urmează a fi completată la final cu textul „cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal”. În contextul informațiilor de interes public, în particular în partea ce ține de documentele electorale, menționăm că, în conformitate cu anexa nr. 1 la Regulamentul privind întocmirea, administrarea, difuzarea și actualizarea listelor electorale, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2674 din 25 septembrie 2014, lista electorală cuprinde următoarele rubrici:	Precizare Reiterăm că prezenta lege instituie doar cadrul normativ general în accesul la informațiile publice și nu aduce atingeri restricțiilor prevăzute în alte acte normative. Astfel, dacă alte acte normative instituie interdicția divulgării anumitor informații, atunci aceste informații nu vor putea fi comunicate (fără aplicarea criteriului proporționalității limitării). Pentru a concretiza acest aspect, art. 7 a fost completat cu alin. (3).	

	- numărul de ordine; - numele și prenumele alegătorului; - anul nașterii; - domiciliul / reședința și termenul ei de valabilitate; - IDNP; - seria și numărul actului de identitate; - semnătura membrului biroului care a eliberat buletinul de vot: - notă; - semnătura alegătorului care a primit buletinul de vot. Deci, toate rubricile, în afară de numărul de ordine, conțin sau date cu caracter personal prin care alegătorul poate fi identificat, sau reflectă faptul participării sau neparticipării lui la votare. Prin urmare, accesul la listele electorale utilizate în cadrul scrutinului, pentru terți, în limitele cadrului legal conex, poate fi acordat numai cu privire la numărul de ordine al alegătorilor, la numărul total al acestora, ultimul fiind indicat în procesul-verbal de totalizare a alegerilor. Este de remarcat faptul că la documentele electorale, după cum sunt listele electorale, au acces numai persoanele autorizate în acest sens, în conformitate cu prevederile Codului electoral.	Adițional, precizăm că articolul privind modalitatea comunicării informațiilor publice a fost revizuit.
210.	Suplimentar, notăm că, potrivit alin. (2) al art. 18, autorul proiectului de lege propune expedierea prin poștă, pe suport de hârtie, a informațiilor în cazul în care cererea nu conține adresa poștei electronice. Totuși, această prevedere nu a fost corelată cu norma propusă pentru art. 19 în partea ce ține de perceperea plăților pentru expedierea informațiilor prin poștă, pe suport de hârtie, al căror volum depășește 20 de pagini. Astfel, pentru aplicarea uniformă, se propune completarea enunțului al doilea de la art. 18 alin. (2) cu următorul text: „, în condițiile art. 19”.	Precizare Articolul privind conținutul cererii a fost revizuit, încât solicitantul va fi obligat să indice, atât adresa poștală, cât și adresa poștei electronice în cazul în care solicită comunicarea informațiilor pe această cale. Adițional, a fost revizuit articolul privind modalitatea de comunicare a informațiilor publice (art. 19). Articolul privind plățile este incident tuturor modalităților de comunicare a informațiilor, fără o specificare expresă în acest sens.

	La art. 19 alin. (1), atragem atenția asupra necesității revizuirii textului „prevăzute de lege sau hotărâre de Guvern”, deoarece referirea la actul normativ trebuie să fie exactă, adică să fie indicat expres articolul din lege sau punctul hotărâre la care se face trimitere.	Nu se acceptă În materia plăților pentru comunicarea informațiilor sunt incidente mai multe acte normative. Prin urmare, referința trebuie să fie de ordin general, încât să racordeze cadrul normativ în vigoare la prevederile prezentei legi.
211.	La art. 22 alin. (2) lit. f), propunem substituirea textului „denumirea și adresa instanței de judecată, precum și termenul de contestare)” prin textul „în condițiile art. 23”.	Nu se acceptă Aspectul respectiv urmează a fi specificat expres, în vederea asigurării clarității normei.
212.	Alin. (3) și (4) din art. 22 urmează a fi comasate într-un singur alineat, întrucât stabilesc aceleași obligații pentru furnizorul de informații. În acest sens, alineatul (3) va avea următorul cuprins: „(3) În cazul când numai o parte din informațiile solicitate sunt cu accesibilitate limitată sau dacă anumite părți dintr-un document oficial conțin informații cu accesibilitate limitată, conform art.6 și 7, furnizorul de informații emite un refuz parțial conform alin. (1) și (2) și este obligat să comunice părțile documentului la care accesul nu poate fi limitat”.	Se acceptă Prevederile au fost revizuite.
213.	Potrivit art. 24 alin. (4) și art. 26 alin. (1) și (4), instanța de judecată aplică persoanei responsabile o sancțiune pecuniară sub formă de amendă în cazul constatării încălcărilor prevăzute la art. 25. În același timp, art. 27 stabilește în mod imperativ că în calitate de persoană responsabilă poate fi doar conducătorul furnizorului de informații sau persoana împuternicită expres de lege să comunice informațiile de interes public solicitate. Astfel, reținem că, pe de o parte, examinarea și soluționarea cauzelor prin care se revendică încălcarea dreptului de acces la informațiile de interes public a fost atribuită exclusiv instanței de judecată, inclusiv competența de sancționare pentru săvârșirea acestor fapte.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.

	Pe de altă parte, subiecții pasibili de sancționare sunt indicați în mod exhaustiv prin lege, astfel că rolul instanțelor de judecată în stabilirea gradului de vinovăție și individualizarea sancțiunii aplicabile se limitează. Această abordare legislativă nu corelează cu principiile dreptății, caracterului personal al răspunderii juridice, individualizării răspunderii și sancțiunii aplicabile, respectiv, nu poate fi susținută. Mai mult, în condițiile în care instanțele de judecată vor examina faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, acestea urmează să stabilească în cadrul procedurii judiciare și persoana responsabilă de admiterea încălcărilor invocate. În cazul promovării aplicării sancțiunii pecuniare, în lipsa principiului de individualizare a răspunderii, urmează ca în calitate de subiect pasibil al răspunderii să fie identificat furnizorul de informație prin prisma statutului său de persoană juridică, și nu în persoana conducătorului acesteia.	
214.	La art.25 lit. h), nu este clar cum va fi catalogat refuzul necorespunzător și care ar fi esența acestuia.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
215.	Articolele 30 și 31 stabilesc atribuțiile autorităților publice în partea ce ține de elaborarea și publicarea anuală pe pagina web oficială a raportului privind cererile de comunicare a informațiilor de interes public. În același timp, notăm că raportul menționat nu se regăsește în lista informațiilor necesare care se publică din oficiu de către autoritățile publice în temeiul art. 8 alin. (1). Totuși, considerăm inoportună și excesivă, în comparație cu scopul urmărit, necesitatea elaborării unui raport anual separat privind datele statistice generalizate privind cererile de comunicare a informațiilor de interes public, fiind suficientă includerea obligației privind inserarea unei rubrici	Se acceptă Raportarea privind datele relevante ce țin de cererile de comunicare a informațiilor publice va fi realizată prin intermediul rapoartelor anuale.

		speciale în raportul anual de activitate al autorităților publice. Astfel că, prin prisma art. 8 alin. (1) lit. e), se va asigura informarea proactivă despre modul de examinare și soluționare a cererilor de comunicare a informațiilor de interes public. Mai mult, atragem atenția asupra revizuirii posibilității reale a autorităților publice locale de a asigura publicarea anuală a raportului menționat pe pagina lor web oficială.	
Curtea de Conturi	216.	Art.1 urmează a fi completat cu două alineate, care să prevadă cum se realizează accesul la informațiile de interes public atribuite la secretul bancar și secretul comercial.	Se acceptă Art. 2 a fost revizuit și precizează că prezenta lege nu aduce atingere altor acte normative care conțin prevederi speciale sau derogatorii în materia accesului la informațiile publice. Adițional, la art. 7 alin. (3) se concretizează faptul că în cazul unor restricții exprese prevăzute în lege (<i>i.e.</i> secretul comercial sau bancar) comunicarea urmează a fi refuzată, fără aplicarea criteriului proporționalității limitării.
	217.	Potrivit redacției art.13 alin.(3), este prevăzut că „<i>În cazul cererii depuse în scris sau verbal la sediul furnizorului de informații ori a cererii expediate prin poștă sau fax, furnizorul este obligat să elibereze și să transmită în ziua recepționării dovida înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării</i>”. Menționăm că, în cazurile când cererea este depusă verbal la sediul furnizorului de informații, ori este expediată prin fax, dovida de recepționare și numărul de înregistrare pot fi eliberate sau transmise imediat, dar dacă cererea a fost expediată prin poștă, remiterea dovezii de recepționare prin poștă va dura câteva zile și nu se va încadra în termenul prevăzut de lege. Din considerentele expuse, se propune de a înlocui cuvântul „poștă” cu cuvintele „poșta electronică”.	Se acceptă Normele respective au fost sincronizate cu art. 73 din <i>Codul administrativ</i>.

218.	Art. 20 se va completa cu un alineat nou (3), cu următorul conținut: „(3) Readresarea cererii se va efectua și în cazul când furnizorul de la care se solicită informația de interes public nu este autorul acestei informații, aceasta fiind obținută în legătură cu executarea atribuțiilor legale”. Propunerea respectivă ar fi o soluție legală pentru cazurile când solicitantul dorește să primească informații, inclusiv care conțin date cu caracter personal, pe care furnizorul le-a primit de la alte autorități (entități) în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale legale (de exemplu, în cadrul efectuării misiunilor de audit public extern și pentru care auditorii publici au semnat un angajament de confidențialitate).	Nu se acceptă Pct. 47 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> prevede următoarele: „47. [Art. 5] <i>paragraful 2 [din Convenție] prevede că cererea de acces la un document oficial trebuie să fie soluționată de orice autoritate publică care deține documentul. Aceasta înseamnă, inter alia, că un document care a fost reprodus în câteva exemplare care sunt deținute de mai multe autorități, poate fi solicitat de la oricare din aceste autorități. Dacă autoritatea publică nu deține documentul sau nu este autorizată să proceseze cererea, paragraful 2 impune, în cazul în care este posibil, transmiterea cererii sau a solicitantului către autoritatea publică competentă.</i>”
219.	Art.22 se va completa cu alin.(5), cu următorul cuprins: „(5) Furnizorii de informații nu pot fi obligați să prezinte probe ale inexistenței informațiilor nedocumentate”. Această prevedere, prezentă în Legea nr. 988 din 11.05.2000 privind accesul la informație, urmează a fi inclusă în textul noii legi, pentru a exclude pe viitor litigii judiciare inutile, inițiate de către solicitanții de informații împotriva autorităților publice/instituțiilor de stat și altor furnizori de informații de interes public.	Precizare Noțiunea de informație publică nu este incidentă informațiilor care nu sunt înregistrate pe un suport material. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 2 din prezentul tabel.
220.	La art.27 alin. (1) se menționează: „<i>În sensul prezentei legi, persoana responsabilă este, după caz:</i> a) <i>conducătorul furnizorului de informații; sau</i> b) <i>persoana împuternicită expres de lege să comunice informațiile de interes public solicitate</i>”. Dacă alin. (2) al articolului explică cine este „conducătorul furnizorului de informații”, referitor la „persoana împuternicită expres prin lege” nu se face nicio referință și nu este clar „când persoana se împuternicește expres prin lege”.	Precizare Normele respective au fost revizuite, încât subiectul răspunderii pecuniare va fi însăși furnizorul de informații, în calitate de persoană juridică.

		Pentru a exclude o interpretare abuzivă a normei vizate, se propune expunerea mai clară a acesteia, precum și completarea Notei informative cu argumentările necesare în acest sens.	
221.		În textul legii, la art. 9 alin.(1), art.15 alin.(2), art.17 alin.(1) și alin.(2), art. 19 alin.(3), art.20 sunt stabilite termenele de executare în „zile” și „zile lucrătoare”. Astfel, având în vedere programul săptămânal de activitate a autorităților publice/instituțiilor de stat și a altor furnizori de informații, termenul de executare se va stabili în „zile lucrătoare”.	Nu se acceptă Pornind de la standardele internaționale, precum și practica altor state, termenele de examinare a cererilor urmează a fi mai restrânse în comparație cu petițiile obișnuite.
222.		Art. 32 alin.(3) lit. c) va avea următorul cuprins: „c) va adopta actul normativ care va stabili procedurile de punere în aplicare a prevederilor prezentei legi, instrucțiunile cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, modelul Registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, precum și Regulamentul privind accesul publicului la informația de mediu”. Elaborarea și aprobarea de către Guvern a unui act normativ prin care să fie expusă metodologia de executare a legii adoptate devin necesare pentru a asigura implementarea și aplicarea uniformă a normelor legale. Acest document urmează să reglementeze și aspectele privind: a) măsurile care vor fi întreprinse de către autoritățile publice pentru implementarea legii; b) procedura de înregistrare în Registrul respectiv a cererilor privind solicitarea informațiilor de interes public; c) recomandările Guvernului referitor la adaptarea paginilor web oficiale ale autorităților publice pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități;	Nu se acceptă Procedurile relevante sunt descrise explicit și detaliat în proiectul de lege, precum și în nota informativă. Astfel, nu sunt necesare careva acte subsidiare în privința interpretării normelor juridice.

		d) acțiunile furnizorului când informația solicitată la momentul solicitării nu va fi disponibilă imediat, nefiind la moment documentată; e) modalitatea de plată și contul la care trebuie efectuată plata pentru informația furnizată, etc.	
Autoritatea Națională de Integritate	223.	Lipsă de obiecții, propuneri sau recomandări.	
Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor	224.	Contrar prevederilor art. 43 și art. 45, alin. (1) din Legea nr. 100/2007 cu privire la actele normative, Proiectul de lege privind accesul la informațiile de interes public, înaintat spre examinare, nu conține elementele obligatorii privind scopul actului legislativ, care de fapt, fundamentează, trasează liniile directorii, stabilește vectorul juridic al reglementărilor, cât și anticipează efectele juridice și impactul prognozat, în cazul realizării depline și conforme a prevederilor legale, asigurând coerența între caracterul și conținutul prevederilor legale, stînd la baza asigurării interpretării corecte a prevederilor legale. La fel, lipsește elementul noțiunilor juridice utilizate de către legiuitor în cadrul actului legislativ în vederea asigurării caracterului comprehensiv, explicit, previzibil și cert al prevederilor legale, al expresiilor, sintagmelor și categoriilor cu care operează legiuitorul, în vederea asigurării aplicării coerente, eficiente a legii, cât și facilitarea ordonării conduitei subiecților vizati de actul legislativ, în vederea minimizării eventualelor litigii, care își au originea în caracterul ambiguu, neclar și contradictoriu al normelor. Sub acest aspect, Nota informativă a Proiectului, nu conține explicații sau argumentări la acest capitol, iar referința privind lipsa necesității indicării în mod expres sau separat al scopului legii, urmează a fi apreciată critic, reieșind din complexitatea actului legislativ, domeniul de reglementare, modul de	Se acceptă parțial Referitor la modalitatea expunerii noțiunilor și a definițiilor în textul legii, a se vedea comentariile de la pct. 161 din prezentul tabel. Referitor la scopul legii, precizăm că acest element nu este unul obligatoriu. Or, din punct de vedere structural, elementele constitutive (<i>i.e.</i> obligatorii) ale actelor normative sunt expuse la art. 41 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. Art. 45, la rîndul său, expune în mod descriptiv care sunt particularitățile dispozițiilor generale, fără a impune elemente imperative de ordin structural (<i>e.g.</i> scopul sau domeniul de aplicare). Or, aceste aspecte pot să reiese nemijlocit din alte reglementări ale dispozițiilor generale (<i>e.g.</i> obiectul, noțiunile și conceptele utilizate). Cu titlu de exemplu, însăși <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> nu stabilește scopul acestei legi. Or, acesta reiese logic din formularea obiectului de reglementare prevăzut la art. 1. În acest sens, reiterăm abordarea expusă în <i>Manualul de tehnică legislativă</i>, elaborat de Ministerul Federal al Justiției al Republicii Federale Germania (<i>Bundesministerium der Justiz</i>): „362 În legea nouă, scopul acesteia nu este menționat înaintea textului legii, deoarece se regăsește în denumire și trebuie, în orice caz, să reiasă din dispozițiile legii. Spre deosebire de scop, dispozițiile

	afectare a relațiilor sociale vizate, cât și gradul de transformare a acestor relații și interacțiuni.	referitoare la sfera de aplicare și valabilitate al legii trebuie să se regăsească la începutul legii.” ⁷
225.	La Articolul 2, apreciem că se impune reanalizare și reformularea definiției date „Informațiilor de interes public”, reieșind din următoarele considerente. Potrivit Notei informative la Proiectul nominalizat (în continuare – Proiect), are drept temei faptic implementarea în legislația națională și alinierea la standardele instituite de instrumentul internațional – Convenția Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale, adoptată la Tromsø la 18 iunie 2009 (în continuare – Convenția de la Tromsø), ratificată de Republica Moldova prin Legea nr. 217/2013, intrată în vigoare la 01 decembrie 2020. Se impune a se reține faptul că, la art. 1, lit. b), Convenția de la Tromsø operează cu categoria juridică de „document oficial”, pe care îl definește ca fiind, „toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, recepționate sau deținute de către autoritățile publice”. Astfel, se atestă că noțiunea de „interes public”, nu este parte componentă a noțiunii de „document oficial” și este utilizat de către Convenție, la art. 3, paragr. (2), denumit generic – limitările la documentele oficiale, ca și element de comparație în cazul efectuării „harm test-ului”, urmînd a fi priorizat la oferirea accesului la documentul oficial, în cazul prevalării acestuia (a interesului public) asupra obiectivelor și intereselor protejate, menționate în mod enumerativ la paragr. 1.	Totuși, în contextul obiectivelor expuse de alți subiecți avizatori în prezentul tabel, pornind de la caracterul general al legii în materia accesului la informații, la art. 1 va fi descris în mod laconic scopul prezentei legi. Se acceptă parțial Deși <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu noțiunea de „documente oficiale”, acest termen este definit la art. 1 § 2 (b) drept orice „informație înregistrată”, fapt ce reprezintă o abordare conceptuală mai largă. Or, din punct de vedere semantic, noțiunea de „document” semnifică un suport material pe care este înregistrată o informație, pe cînd noțiunea de „informație” se referă nemijlocit la conținutul putătorilor de informații. Astfel, definiția reglementată de <i>Convenția de la Tromsø</i> instituie standarde și garanții mai înalte pentru solicitanți. Or, dreptul de acces nu se limitează la un suport fizic (i.e. un document), ci la însăși conținutul acestora, fapt ce implică, după caz, obligația autorităților publice de a extrage și compila informațiile într-un răspuns expedit solicitantului. Din acest considerent, din punct de vedere al dreptului comparat, aît în statele părți la <i>Convenția de la Tromsø</i>, cât și în majoritatea jurisdicțiilor din lume, se operează preponderent cu noțiunea de „informație”. Cu toate acestea, din punct de vedere lingvistic, abordările statelor cu privire la acest termen sunt foarte diferite (inclusiv în statele părți la <i>Convenția de la Tromsø</i>), fiind reglementate diferite varietăți ale acestei noțiuni, precum: – „Informație” (e.g. Croația, Muntenegru, Armenia);

⁷ Manual de tehnică legislativă, Ministerul Federal al Justiției al Republicii Federale Germania (Bundesministerium der Justiz), p. 89, pct. 362 – <https://bit.ly/3HxCMOg>

	Interpretînd gramatical, sistemic și teleologic conținutul Convenției, inclusiv prin prisma Preambulului, lipsesc indici care ar permite asimilarea celor două noțiuni de „document oficial”, pe de o parte și „interes public”, pe de altă parte, la fel cum lipsesc teameiuri de a sinonimiza aceste două instituții distincte. Or, „prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației” conform definiției date de Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, adoptată de Parlamentul României, ceea ce nu se înțelege din noțiunea definită la art. 2 din Proiect, prin urmare propunem expunerea acesteia în conformitate cu standardele impuse. Reieșind din faptul că, Constituția Republicii Moldova la art. 34, alin. (1) prevede că „Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngreunat”, nu semnifică că noțiunea de informații de interes public urmează a fi expusă în sensul interpretativ convenabil autorilor proiectului. În aceeași ordine de idei, întru susținerea celor expuse urmează a fi reținute inclusiv și prevederile Recomandării Rec (2002)2 a Comitetului Miniștrilor către statele membre privind accesul la documente publice, adoptată de Comitetul Miniștrilor a Consiliului Europei la 21 februarie 2002, care la fel, operează cu noțiunea de „documente publice”, care semnifică: „toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate, primite sau deținute de autoritățile publice și care au legătură cu funcția administrativă, excepție făcînd documentele care sunt în curs de pregătire”. La fel, ca și în cazul Convenției de la Tromsø, lipsește în noțiunea utilizată în Proiect, elementul sintactic de „interes public”, or această noțiune este	- „Informație publică” (e.g. Albania, Slovenia, Estonia, Polonia, Ucraina); - „Informație de interes public” (e.g. România); - „Date de interes public” (e.g. Ungaria); - „Informație de importanță publică” (e.g. Serbia); Atragem atenția că în România definiția noțiunii de „informație de interes public”, prevăzută în <i>Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public</i>, este similară cu cea prevăzută în <i>Covenția de la Tromsø</i>, precum și cu cea utilizată în prezentul proiect de lege (în pofida faptului că România nu este parte la acest tratat internațional). Or, în mod necesar, toate informațiile deținute de autoritățile publice „privesc activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice”. Astfel, nu putem reține o diferență conceptuală între definiția din România și cea din prezentul proiect (care transpune <i>ad litteram</i> definiția din <i>Convenția de la Tromsø</i>). Cu toate acestea, este pertinentă observația autorului obiecției referitor la existența unei confuzii lingvistice între noțiunea de „informație de interes public”, pe de o parte, și „testul interesului public” prevăzut la art. 8, pe de altă parte. Într-adevăr, o astfel de reglementare normativă poate crea dificultăți de interpretare la aplicarea legii. Din acest considerent, noțiunea de „informații de interes public” va fi substituită cu noțiunea „informații publice”, precum este abordarea în majoritatea jurisdicțiilor.

determinantă pentru realizarea dreptului consfințit de acces al persoanei la documente publice, fiind în esență un element de apreciere privind oferirea nelimitată a accesului la documentul oficial sau limitarea dreptului de acces la documente oficiale, prin refuzul absolut, fie parțial, asupra unei părți din conținutul acestui document, în cazul existenței unui alt interes particular care prevalează și care este pasibil de a fi prejudiciat într-un mod disproporționat, în cazul accesului publicului.

Suplimentar, examinând argumentarea din Nota informativă a Proiectului privind utilizarea în conținutul proiectului de act legislativ a noțiunii de „informație de interes public”, reiterăm că în detrimentul noțiunii utilizate în Convenția de la Tromsø de „document oficial”, făcându-se referire la prevederile art. 34, alin. (1) din Constituție, denumit generic „Dreptul la informație”, care consfințește dreptul persoanei de a avea acces neîngrădit la informația de interes public, avînd în vedere inclusiv prevederile alin. (2) a art. 34 din Constituție, care instituie obligația autorităților publice, potrivit competențelor ce le revin, de a asigura informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și a problemelor de interes personal, considerăm că se atestă o lipsă absolută de fundamentare juridico-lingvistică din partea autorilor, sub acest aspect.

Mai mult decît atît, contrar prevederilor art. 3, lit. c) și d) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, care instituie principii fundamentale, esențiale activității de legiferare, ce urmează a fi respectate în mod imperativ la elaborarea actului normativ și prevede inclusiv, legalitatea și echilibrul între reglementările concurente, cît și oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice, la art. 7, alin. (1), lit.

c) din Proiect, este utilizată noțiunea de „interes public”, ca și element al testului de proporționalitate în cazul limitării dreptului de acces la informație.

Astfel, apar dificultăți obiective, la interpretarea și aplicarea corectă a prevederilor de la art. 2, art. 6 și art. 7, or pe de o parte, Proiectul prevede că, orice informație deținută de furnizorii de informații indiferent de suportul de stocare, este calificată și atribuită ca fiind o informație de interes public, care prin prisma art. 34 din Constituție, obligă autoritatea publică să asigure accesul persoanei la această informație, iar pe de altă parte, la art. 7, alin. (1), lit. c), admite că, în anumite situații, interesul public ar putea să nu prevaleze asupra prejudiciului potențial cauzat unui sau mai multor dintre interese protejate de art. 6, alin. (1) din Proiect, în cazul oferii accesului la informația dată. La art. 9, alin. (2) din Proiect, la fel este utilizată noțiunea „de interes public”, unde autorii utilizează sintagma dată pentru a distinge dintre toate informațiile prevăzute la art. 8, alin. (1), lit. g), acele subiecte, în legătură cu care, informațiile urmează a fi publicate pe pagina web oficială a autorității publice, atribuind sintagmei de „interes public” un sens distinct și selectiv, de diferențiere, admițând indirect ipoteza că, nu toate evenimentele și întrunirile oficiale organizate de autoritatea publică, sunt/pot fi de interes public.

La fel, într-un mod confuz și distinct de expunerea de la art. 2, la art. 8, alin. (4) din Proiect, autorii utilizează sintagma de „alte informații de interes public”, atunci când instituie în mod dispozitiv dreptul furnizorului de informații de a publica informații pe pagina web oficială a sa, or noțiunea indicată la art. 2 din Proiect, de „informație de interes public”, după cum este expusă, cuprinde toate informațiile deținute de furnizorii de informații indiferent de suportul de stocare, (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt

	format). Prin urmare, considerăm că este ambiguu și imprevizibil sau apare întrebarea care alte informații de interes public, ar putea exista.	
226.	La Articolul 6, alin. (2) și (3) excedează cadrul reglementat de Convenția de la Tromsø, ce instituie standardele asigurării accesului la documentele oficiale și impune statele-părți să asigure conformarea deplină cu reglementările imperative din aceasta, or aceasta nu prevede interzicerea limitării accesului la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici în ceea ce ține de studii, experiența profesională, evaluarea performanțelor etc., așa cum este propus spre aprobare, or datele respective fac parte din datele cu caracter personal ce urmează a fi protejate și care nu fac parte din documentele oficiale așa cum prevede Convenția de la Tromsø. Totodată, reieșind din Nota informativă a Proiectului, autorii la art. 6, alin. (3), stabilesc că este prevăzută o enumerare neexhaustivă a tipurilor de date cu caracter personal care sunt exceptate de la prevederile art. 6, alin. (1) și art. 7 din Proiect, în legătură cu care furnizorii de informații nu pot limita accesul la informație. În acest sens, nu este prezentată nici o argumentare juridică, factologică sau de oportunitate, care au fost criteriile care au stat la baza indicării exprese a categoriilor de date, precum studiile, experiența profesională, evaluarea performanțelor, sancțiunile disciplinare, măsurile procesuale de constrângere, în detrimentul altor categorii de date cu caracter personal care vizează persoana fizică/agentul public, la fel precum, sintagma de „activități ce derivă din activitatea profesională a agenților publici”, este o categorie generică, care nu are o fundamentare juridică proprie în	Nu se acceptă În preliminar, a se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel. Astfel, norma respectivă va fi încorporată în <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>, precum în Albania. În partea ce ține de pretinsa excedare a cadrului reglementat de <i>Convenția de la Tromsø</i>, atragem atenția că pct. 38 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „38. „Testul prejudiciului” și „balansarea intereselor” pot fi efectuate în fiecare caz individual sau de către legislator în modul în care sunt formulate limitările. Legislația ar putea, de exemplu, să stabilească diferite cerințe pentru efectuarea testelor de prejudiciu. Aceste cerințe pot lua forma unor prezumții în favoarea sau împotriva eliberării documentului solicitat sau o scutire necondiționată pentru informații extrem de sensibile.”. Astfel, în privința datelor enumerate va fi instituită prezumția în favoarea accesului la informații. Or, acestea sunt strâns legate de calitatea publică a funcționarilor și, prin urmare, reclamă un grad înalt de transparență și responsabilizare. O astfel de abordare este perfect compatibilă cu <i>Convenția nr. 108</i>, cu <i>Regulamentul general privind protecția datelor</i>, precum și cu <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>. Or, conform acestor acte, unul din principalele temeiuri de prelucrare legală a datelor cu caracter personal se referă la cazul când prelucrarea este necesară în vederea

	Proiect, afectând în mod substanțial, accesibilitatea și previzibilitatea Legii. Suplimentar, apreciem în mod critic, referința, din Nota informativă la Proiect, la jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului și la Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE), prin expunerea și susținerea ca fiind compatibile cu prevederile din art. 6, alin. (3) din Proiect, cu rigorile instituite de aceste instrumente internaționale, cât și cu art. 28 din Constituție, care garantează inclusiv dreptul la respectul vieții private. Or, potrivit Preambulului Convenției de la Tromsø, care presupune chintesența, scopul și rațiunea adoptării Convenției, este recunoscută importanța transparenței autorităților publice într-o societate pluralistă, democratică, este recunoscut că exercitarea dreptului de acces la documentele oficiale: oferă o sursă de informație pentru public, ajută publicul să-și formeze o opinie despre starea societății și despre autoritățile publice, asigură integritatea, eficiența, eficacitatea și răspunderea autorității publice, astfel contribuind la afirmarea legitimității acestora, fiind considerat că, toate documentele oficiale, sunt în principiu, publice și pot fi refuzate doar pentru protejarea altor drepturi și interese legitime. În contextul dat, potrivit expunerii de motive privind Recomandarea Rec (2002)2 a Comitetului Miniștrilor către statele membre, referitoare la accesul la documentele publice, este indicat la pct. 14 faptul că, „documentele care conțin date personale sunt, de asemenea, acoperite de câmpul de aplicare al	îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului (<i>i.e.</i> furnizorului de informații). Astfel, odată ce o astfel de obligație este expusă expres în lege, divulgarea datelor este legală și compatibilă cu principiile prelucrării datelor cu caracter personal.

recomandării. Trebuie notat că, în acest context, Convenția privind protecția persoanelor în ce privește procesarea automată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 nu împiedică oferirea către terți a accesului la documentele publice care conțin date personale. Totuși, când este oferit accesul la astfel de documente, acesta trebuie făcut în concordanță cu regulile ce figurează în Convenția nr. 108”.

Astfel, potrivit art. 5 din Convenția pentru protecția persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, semnată la 28.01.1981 la Strasbourg (cunoscută sub denumirea de Convenția nr. 108), în vigoare pentru Republica Moldova din 01.06.2008, datele cu caracter personal care constituie obiectul prelucrării, sunt: a) obținute și prelucrate în mod corect și legal; b) înregistrate pentru scopuri determinate și legitime și nu pot fi utilizate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; c) adecvate, pertinente, și nonexcesive scopurilor pentru care au fost înregistrate; d) exacte și dacă este necesar, actualizate; e) păstrate sub o formă ce permite identificarea persoanelor respective pentru un termen nu mai mare decât cel necesar scopurilor pentru care au fost înregistrate datele.

Or, având în vedere mecanismul instituit la Articolul 5, lit. b), Articolul 11, alin. (1), Articolul 12, alin. (2) și Articolul 14 din Proiect, care prevede înaintarea cererii de comunicare a informației „de interes public” (criticile asupra inoportunității utilizării sintagmei date fiind expuse mai sus), care nu atribuie caracter obligatoriu semnării cererii (fapt care contravine reglementărilor de principiu privind condițiile de valabilitate a actelor juridice, manifestarea consimțământului fiind unul dintre aceste elemente, conform art. 312 Cod civil), cât și nu instituie obligația solicitantului de a motiva sau justifica cererea înaintată,

fiind reglementat dreptul de a solicita oricare din totalitatea informațiilor deținute de furnizorii de informații indiferent de suportul de stocare, (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), nu este asigurat echilibrul și concordanța între drepturile și interesele concurente, implicit dreptul de acces la informație, care este congruent dreptului la libertatea exprimării garantat de art. 10 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, cât și dreptul de respectul vieții private garantat de art. 8 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Se atestă că, în cazul cererii anonime, în lipsa exprimării consimțământului prin aplicarea semnăturii, lipsa altor indicatori care ar permite identificarea solicitantului de informații, în lipsa scopului și a motivelor care stau la baza solicitării de informații după cum este definit la art. 2 din Proiect, este lipsită de conținut și efecte Convenția pentru protecția persoanelor referitor prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal, semnată la 28.01.1981 la Strasbourg, care obligă statul să prelucreze datele cu caracter personal, inclusiv prin diseminare sau divulgare, în mod legal, să asigure înregistrarea și utilizarea datelor cu caracter personal în scopuri determinate și legitime, să asigure caracterul adecvat și proporțional al naturii și volumului datelor cu caracter personal înregistrate, cât și asigurarea termenului adecvat de păstrare a datelor, necesar scopului pentru care au fost înregistrate.

Considerăm că, în lipsa identificării solicitantului, cât și a scopului și motivelor cererii de solicitare a informației, este imposibilă determinarea dacă solicitantul este sau nu un operator înregistrat de date cu caracter personal, dacă informațiile sunt solicitate în

	scop personal sau alte scopuri, dacă natura și volumul informațiilor solicitate sunt proporționale intereselor ocrotite de lege privind libertatea de exprimare, cât și exclud în mod categoric, controlul furnizorului de informații, asupra modului de utilizare a datelor cu caracter personal de către solicitant, sub aspectul, stocării, modificării, divulgării, diseminării, combinării, organizării, structurării, creării profilurilor de date, inclusiv în sens transfrontalier. Constatăm cu încredere că, art. 6, alin. (3) din Proiect, în eventuala aplicare coroborată cu prevederile de art. 5, lit. b), art. 11, alin. (1), art. 12, alin. (2), art. 14 din Proiect, reglementând solicitarea și obținerea de către elemente neidentificate /neidentificabile, a informațiilor privind entitatea publică și agentul/agenții publici (în mod special, privind studiile, experiența profesională, evaluarea performanțelor profesionale), creează riscuri nejustificate și disproporționate, în ceea ce privește securitatea națională per ansamblu, or nu exclude acțiunea concertată, organizată pe o perioadă de timp mai îndelungată, cât și în particular, admite riscuri privind capacitatea și potența profesională a entității (furnizorul de informații) de a-și onora obligațiile instituite de lege și de a asigura coerența și stabilitatea domeniului de activitate, capacitatea entității de a acționa și reacționa la factori din exterior cu conotație negativă, cât și creează premise pentru crearea migrației forțate/organizate a profesioniștilor din cadrul entității, în scopul afectării funcționalității și eficienței entității.	
227.	Totodată, este de subliniat faptul că Instrucțiunea cu privire la gestionarea dosarului personal al funcționarului public, de la Anexa nr. 11, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la	Nu se acceptă Expunerea autorului obiecției este tendențioasă. Or, pct. 35 din instrucțiunea nominalizată prevede expres că copii, extrase și adevăruri din dosarul personal, pot fi obținute, în condițiile legii, și de către alte persoane sau instituții.

		funcția publică și statutul funcționarului public, prevede expres la pct. 32, 33 și 36 următoarele: Pct. 32. Funcționarul public are dreptul, ca urmare a unei solicitări verbale adresate conducătorului subdiviziunii resurse umane, de acces la dosarul său personal. Fiecare acces la dosarul personal se consențează în fișa de evidență a persoanelor care au avut acces la dosarul personal, cu excepția persoanei cu atribuții în domeniul gestionării dosarelor personale. Pct. 33. Dreptul de acces la dosarul personal îl au și conducătorii autorității publice sau ai subdiviziunii în care își desfășoară activitatea funcționarul public. Dispozițiile pct. 32 al prezentei Instrucțiuni se aplică în mod corespunzător. Pct. 36. Persoanele care au acces la datele cuprinse în dosarul personal au obligația de a păstra confidențialitatea datelor cu care au făcut cunoștință, în condițiile legii. Încălcarea normelor de confidențialitate atrage, după caz, răspunderea civilă, contravențională sau penală. Astfel, se atestă că informația din dosarul personal este informație confidențială în orice situație, fără excepții, la care au acces doar funcționarul nemijlocit și conducătorul subdiviziunii resurse umane, precum și conducătorii autorității publice sau ai subdiviziunii în care își desfășoară activitatea funcționarul public. Prin Proiect, se urmărește acordarea accesului publicului larg la date din dosarul personal, fapt inadmisibil, inclusiv din considerentul că accesul la dosarul personal nu se acordă nici instituțiilor de control asupra modului de formare, administrare și întreținere a resurselor financiare publice, deoarece dosarul personal nu conține nici un document în original, toate sunt copii, iar acest fapt face ca numărul persoanelor care pot solicita acces la dosarul personal al unui funcționar să fie limitat la maximum.	Iar pct. 36 prevede că persoanele care au acces la datele cuprinse în dosarul personal au obligația de a păstra confidențialitatea datelor cu care au făcut cunoștință, în condițiile legii. Această prevedere nu instituie o confidențialitate „absolută” a datelor, ci una conform prevederilor legale, care conțin diferite regimuri de acces.

228.	Conform considerentelor Hotărîri Curții Constituționale din 12 decembrie 2019, ce sa expus prin sublinierea faptului că interesul public este legat de obicei, de chestiuni care afectează publicul într-o asemenea măsură încît ar putea fi interesat în mod legitim de acestea, care îi atrag atenția sau care îl vizează într-un grad semnificativ, în special dacă afectează bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Este, de asemenea, cazul chestiunilor apte să dea naștere unor controverse considerabile, care vizează o problemă socială importantă sau care implică o problemă cu privire la care publicul va avea un interes de a fi informat. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că dreptul de acces la informații este un instrument important pentru cuantificarea abuzurilor, greșelilor de administrare, corupției și pentru punerea în aplicare a drepturilor fundamentale ale omului. Curtea a atribuit dreptului la informație un caracter de resursă națională. Informațiile deținute de către autoritățile și instituțiile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul acestor entități, ci pentru beneficiul public (a se vedea HCC nr. 19 din 22 iunie 2015, HCC nr. 16 din 18 mai 2016). Or, în sensul art. 5 din Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE) datele cu caracter personal sunt: (a) prelucrate în mod legal, echitabil și transparent față de persoana vizată (legalitate, echitate și transparență); (b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime și nu sunt prelucrate ulterior într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; prelucrarea ulterioară în scopuri de arhivare în interes public, în scopuri de	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 226 din prezentul tabel. Reiterăm că o astfel de abordare este perfect compatibilă cu <i>Convenția nr. 108</i>, cu <i>Regulamentul general privind protecția datelor</i>, precum și cu <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>. Or, conform acestor acte, unul din principalele temeiuri de prelucrare legală a datelor cu caracter personal se referă la cazul cînd prelucrarea este necesară în vederea îndeplinirii unei obligații legale care îi revine operatorului (<i>i.e.</i> furnizorului de informații). Astfel, odată ce o astfel de obligație este expusă expres în lege, divulgarea datelor este legală și compatibilă cu principiile prelucrării datelor cu caracter personal.

cercetare și sau istorică ori în scopuri statistice nu este considerată incompatibilă cu scopurile inițiale, în conformitate cu articolul 89 alineatul (1) limitări legate de scop); (c) adecvate, relevante și limitate la ceea ce este necesar în raport cu scopurile în care sunt prelucrate (reducerea la minimum a datelor); (d) exacte și, în cazul în care este necesar, să fie actualizate; trebuie să se ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că datele cu caracter personal care sunt inexacte, având în vedere scopurile pentru care sunt prelucrate, sunt șterse sau rectificate fără întârziere (exactitate); (f) prelucrate într-un mod care asigură securitatea adecvată a datelor cu caracter personal, inclusiv protecția împotriva prelucrării neautorizate sau ilegale și împotriva pierderii, a distrugerii sau a deteriorării accidentale, prin luarea de măsuri tehnice sau organizatorice corespunzătoare (integritate și confidențialitate). Operatorul este responsabil de respectarea alineatului (1) și poate demonstra această respectare.

La fel, potrivit art. 13 din Regulamentul general privind protecția datelor nr. 2016/679 din 27 aprilie 2016, operatorul de date cu caracter personal, în cazul obținerii informației de la persoana vizată, este obligat să furnizeze toate informațiile privind scopul prelucrării datelor cu caracter personal, temeiul juridic al prelucrării, în cazul art. 6 alin. (1) lit. f) – interesele legitime urmărite de operator sau persoana terță, destinatarii sau categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal, iar în scopul prelucrării transparente și echitabile, operatorul este obligat să furnizeze persoanei vizate informații privind perioada pentru care vor fi stocate datele sau eventual criteriile de determinate a perioadei de stocare.

Prevederi similare sunt prevăzute și la art. 14 din RGPD, care reglementează informațiile puse la

	dispoziția persoanei vizate de către operator în cazul în care datele personale nu au fost obținute de la ultima, sub aspectul furnizării informațiilor privind destinatarul sau categoriile de destinatari ai datelor cu caracter personal. Astfel, prevederile art. 6, alin. (3) din Proiect, nu oferă garanții adecvate de protecție a datelor cu caracter personal, la fel cum nu asigură realizarea efectivă și eficientă a drepturilor prevăzute de art. 15-18, art. 21-22, implicit a dreptului de acces, a dreptului de rectificare, a dreptului la restricționarea prelucrării, a dreptului la opoziție, dreptul de a nu face obiectul prelucrării automate de date.	
229.	Cu referire la invocarea în Nota informativă la Proiect, a prevederilor art. 85 din RGPD, se atestă că, norma în cauză admite stabilirea de către stat a unor exonerări sau derogări de la prevederile generale de la Capitolele II-VII și IX, indicînd în mod expres și enumerativ, scopurile prelucrării datelor cu caracter personal, fiind cel jurnalistic, al exprimării artistice, academice sau literare, or, avînd în vedere expunerea articolelor 6, alineat (3), 11 alineat (2) și 14 alineat (3) și (4) din Proiect, cererea de solicitare a informației nu include drept un element obligatoriu scopul sau motivul solicitării informației, fapt care creează ambiguități la interpretarea și aplicarea prevederii, cît și creează premise pentru abuz de drept și prelucrare neconformă, abuzivă a datelor cu caracter personal. Or, derogarea sau exonerarea, avînd în vedere definiția lingvistică a acestor termeni, nu presupune și nu permite interpretarea în sensul excluderii asigurării principiilor generale sau ale drepturilor persoanei vizate într-un volum minim și proporțional celorlalte drepturi protejate de lege. Mai mult decît atât, conform celei mai recente Hotărîri a Curții de Justiție a Uniunii Europene, în	Precizare Exonerările și derogările prevăzute la art. 85 din RGPD, care urmează a fi transpuse în art. 10 din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>, nu sunt aplicabile în cazul înaintării unor cereri de acces la informații publice. Or, în cazul dat, toate prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal sunt aplicabile deplin. „Excepțiile jurnalistice” sunt aplicabile în cazul „deținerii” și „prelucrării” datelor cu caracter personal de către însași jurnaliști. Acestea deloc nu se referă la ipoteza „obținerii” unor date cu caracter personal de la autoritățile publice în afara cadrului legal stabilit de <i>Legea nr. 133/2011</i>. Cu titlu de exemplu, în cazul în care în posesia jurnaliștilor se află anumite date cu caracter personal (indiferent de sursă), precum și în cazul publicării acestor date în scopul exercitării funcției jurnalistice, majoritatea prevederilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal nu se aplică. Cu alte cuvinte, aceste exonerări sunt legate de exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, nu și la

	Cauza Österreichische Post, nr. C-154/21 din 12 ianuarie 2023, a evocat că, „atunci când aceste date au fost sau urmează să le fie divulgate unor destinatari, operatorul are obligația de a-i furniza persoanei vizate, la cerere, identitatea însăși a acestor destinatari. Numai în cazul în care nu este (încă) posibil să se identifice acești destinatari, operatorul se poate limita să indice numai categoriile de destinatari în cauză. Situația este aceeași atunci când operatorul demonstrează că cererea este în mod vădit nefondată sau excesivă. Curtea subliniază că acest drept de acces al persoanei vizate este necesar pentru a-i permite să își exercite alte drepturi care îi sunt recunoscute de RGPD, și anume dreptul la rectificare, dreptul la ștergerea datelor, dreptul de a fi uitat), dreptul la restricționarea prelucrării, dreptul de opoziție la prelucrare sau dreptul la o cale de atac în cazul în care suferă un prejudiciu”. În continuare, cu referire la definirea improprie și confuză a noțiunii de „informație de interes public”, contrar celui de „document oficial”/„document public”, noțiune utilizată de către Consiliul Europei și de organele Uniunii Europene, la adoptarea actelor cu titlu normativ sau de recomandare, care exclude exercițiul aprecierii gradului de interes al publicului în raport cu informațiile solicitate, având în vedere contextul social, politic, economic, furnizorul de informație, activitatea acestuia, ponderea în societate, publicitatea eventuală a persoanei vizate, cât și indicarea nejustificată și lipsită de orice rațiune logico-juridică, de a obliga furnizorul de informații de a oferi la solicitare toate informațiile care derivă din activitatea agentului public, în sensul prevederilor Legii integrității nr. 82/2017, se impune reiterarea jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului. Curtea a recunoscut dreptul fiecărei	dreptul de a avea acces nelimitat sau necondiționat la orice date cu caracter personal. A se vedea în acest și monografia <i>Journalistic exemption under the European data protection law</i>.⁸

⁸ Journalistic exemption under the European data protection law, Natalija Bitukova, Vilnius, 2020 – <https://bit.ly/3iNSNoL>

persoane la imaginea sa, subliniind că imaginea unui individ este unul dintre atributele principale ale personalității sale, deoarece îi exprimă originalitatea și îi permite să se diferențieze de semenii săi. Dreptul persoanei la protecția imaginii sale presupune, în principal, controlul persoanei asupra imaginii sale, ceea ce include, printre altele, posibilitatea de a refuza distribuirea acesteia [Cauza Von Hannover împotriva Germaniei (nr. 2)(MC), pct. 96].

Astfel, pe cale logico-juridică se impune deducția că, asigurarea interesului public are loc prin publicarea efectivă a informațiilor și a documentelor, or solicitarea acestor informații, de către alte persoane decât jurnaliști sau entități competente cu activitate în domenii specifice care prezintă interes public, în alt scop decât publicarea acestora în scop de informare a opiniei publice, afectează într-un mod inadmisibil balanța între drepturile reglementate de art. 8 și art. 10 CEDO, exclude posibilitatea aplicării criteriilor de apreciere a ingerinței în drepturile menționate și creează premise pentru ingerințe excesive în alte scopuri, contrare prevederilor art. 8, alin. (2) din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

În această privință, Curtea a statuat în mod constant că art. 10 § 2 din Convenție lasă prea puțin loc pentru restrângeri ale libertății de exprimare în domeniul discursului politic sau al chestiunilor de interes general (Cauza Castells împotriva Spaniei, pct. 43; Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, pct. 58). În opinia Curții, se referă la un interes general chestiunile care afectează publicul într-o asemenea măsură încât acesta poate să se intereseze în mod legitim de așa ceva, care îi stârnesc atenția sau îl preocupă în mod semnificativ, în special pentru că acestea privesc bunăstarea cetățenilor sau viața comunității. Acest lucru este

		valabil și pentru chestiuni care pot să genereze o mare controversă, care privesc o temă socială importantă sau care se referă la o problemă despre care publicul ar avea un interes să fie informat [Cauza Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei (MC), pct. 171. La Articolul 6, reieșind din cele enunțate supra, propunem excluderea integrală a prevederilor alin. (3). La Articolul 7, menționăm că prevederea corespondentă din Convenția de la Tromsø, se regăsește la art. 3, alin. (2), care prevede că „Accesul la informația ce se conține într-un document oficial poate fi refuzat, dacă divulgarea informației ar putea aduce daune oricăror dintre interesele menționate în paragraful 1, însă nu și dacă există un interes public prioritar în cazul dat”. Astfel, reieșind din faptul că, Proiectul, în mod eronat operează cu categoria de „informație de interes public”, în detrimentul noțiunii utilizate de instrumentul internațional care urmează a fi transpus în legislația națională, afectează per ansamblu calitatea actului legislativ, cât și distorsionează sensul cuvintelor, afectează comprehensibilitatea sintagmelor, avînd drept efect rezultat, o construcție juridică și lingvistică rigidă și incoerentă, avînd în vedere utilizarea sintagmei de „interes public”, în mod concomitent, în vederea determinării a două fenomene distincte. Sub acest aspect, este contradictorie și motivarea din Nota informativă, referitor la prevederile art. 7, alin. (1), lit. c), unde autorii Proiectului, deși expun în conținut, noțiunea de la art. 2, unde definesc în mod categoric, instituția juridică nouă de „informații de interes public”, indicînd în mod expres că, acestea reprezintă toate informațiile deținute de furnizorii de informații indiferent de suportul de stocare, (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), ulterior la
230.		Precizare Articolul respectiv a fost revizuit.

elaborarea „testului proporționalității”, identifică un criteriu unde utilizează noțiunea de „interes public”, cu alt sens, un aspect supus aprecierii, în mod nejustificat, indicând că, furnizorul urmează să demonstreze nivelul interesului public în informația solicitată, or în lipsa motivării și a scopului solicitării de informații, este dificil, sau imposibil de a anticipa eventualele argumente ale solicitantului privind interesul public avut în vedere.

Această confuzie și interpretare defectuoasă, contradictorie, se datorează inclusiv prevederilor art. 2 din Proiect, unde autorii au optat să nu utilizeze noțiunea de document oficial sau document public, înființând o categorie juridică, atribuind echivalente juridice unor noțiuni și cuvinte, neechivalent și incomparabil, or noțiunea de „informație de interes public”, reprezintă în esență o categorie îngustă, în raport cu explicația oferită acestei noțiuni, care este una generică, și anume include toate informațiile, fără careva excepții.

Astfel, autorii au pus semnul egalității juridice între două concepte care nu sunt echivalente, între un tot întreg și o parte componentă, fapt care a afectat în mod evident calitatea proiectului de act legislativ.

La fel, Nota informativă a Proiectului, la argumentarea prevederii de la art. 7, alin. (1), lit. c), cu referire la jurisprudența instanței de jurisdicție constituțională, include de fapt motive care desființează prevederile art. 2 din Proiect, or mențiunea privind incidența Hotărârii Curții Constituționale nr. 29/2019, unde Curtea a tălmăcit, categoria de „interes public”, indică în mod direct că, este un fenomen abstract, iar pentru a fi determinat, există mai multe criterii de apreciere și rezultatul deducției poate fi diferit de la un caz la altul, în dependență de circumstanțele concrete ale cazului, fapt care indică direct asupra faptului că, nu

toate informațiile deținute de furnizorii de informații indiferent de suportul de stocare, (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), sunt a priori de interes public.

Totodată, modul de formulare a sintagmei de la litera c), care este o propoziție negatorie, interpretată prin prisma prevederilor de la alineatul (1) a art. 7, induce concluzia că, furnizorul de informații trebuie să demonstreze, motivat și concludent că, interesul public nu prevalează, or ca entitate distinctă, în virtutea prevederilor legale, a atribuțiilor funcționale și a caracterului informațiilor deținute, ultima trebuie să demonstreze de fapt, existența unui alt interes ocrotit de lege, unul din cele menționate expres la alineatul (1) a alineatului 6, cât și să demonstreze faptul că, acest interes special este prioritar și net superior dreptului la informare și a dreptului de acces la documente publice/oficiale (purătorii informațiilor deținute de furnizori).

La Articolul 7, alin. (1) propunem expunerea lit. c), după cum urmează: „scopul legitim, protejat de lege de la art. 6, alin. (1), prevalează asupra interesului public de acces la informații”.

În continuare, utilizarea sintagmei „să demonstreze” de la alineatul (1), art. 7 din Proiect, fiind însoțit de două noțiuni cu sens similar („motivată” și „concludent”), reprezintă o construcție sintactică dificilă și excesiv de complexă, or enumerarea noțiunilor date, nu creează o percepție clară despre modul în care furnizorul de informații trebuie să realizeze aceste 3 acțiuni, cât și etapa administrativă la care urmează să o facă, la etapa de oferire a răspunsului scris către solicitant, sau în instanța de judecată, în cazul contestării în ordinea contenciosului administrativ a actului administrativ individual cu caracter defavorabil. Or, conform Dicționarului Explicativ al Limbii române, „a

		demonstra”, semnifică a arăta în mod convingător, prin argumente, prin raționamente logice sau prin exemple concrete, adevărul sau neadevărul unei afirmații, al unui fapt, sinonimele noțiunii „să demonstreze” sunt: a dovedi, a indica, a proba, iar pe de altă parte, noțiunea de „motivată” – care se justifică printr-un motiv, iar noțiunea de „concludent” – pe baza căruia se poate trage o concluzie.	
231.	La Articolul 12, se propune excluderea alin. (2) „Pentru cererea transmisă în formă electronică nu este necesară întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice, fiind suficiente elementele obligatorii prevăzute la art. 14, alin. (1)”, deoarece autenticitatea documentului electronic este calitatea documentului electronic care constă în faptul că acesta este semnat de persoana care deține o semnătură electronică autentică și este abilitată cu drept de semnătură. Totodată, conform art. 43, alin. (1) din Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere, documentul electronic este considerat autentic dacă întrunește cumulativ următoarele condiții: a) semnătura electronică sau sigiliul electronic este aplicat de persoana abilitată, în modul stabilit, să semneze cu semnătură olografă documentul echivalent pe suport de hârtie; b) pe documentul electronic este aplicată semnătura electronică autentică sau sigiliul electronic autentic al semnatarului sau al creatorului sigiliului electronic indicat în document. Considerăm că, îndemnarea solicitanților să înainteze cererile lor în formă electronică, prin intermediul poștei electronice, prin transmiterea cererilor fără întrunirea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice și încurajarea înaintării acestora fără aplicarea semnăturii electronice datorită caracterului flexibil, operativ și necostisitor, este o	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 203 din prezentul tabel.	

	propunere inacceptabilă. Cererea transmisă în formă electronică este obligatoriu să cuprindă numele, prenumele sau denumirea și semnătura solicitantului. Prin urmare art. 12 și art. 14, urmează a fi reanalizate și expuse în modul în care să cuprindă elementele definitorii pentru înaintarea unei cereri transmise în formă electronică și care să nu contravină prevederilor cadrului legal reglementat.	
232.	La Articolul 14 privind modul de expunere a alin. (3)-(4) din Proiect, reieșind din conținutul Notei informative la acesta, se atestă lipsa oricăror argumente raționale și suficiente, în privința caracterului facultativ al semnării cererii, avînd în vedere inclusiv prevederile de la art. 6, alin. (3), unde este lipsit furnizorul de informații, de a refuza furnizarea informațiilor privind date cu caracter personal în privința agentului public, lista nefiind una exhaustivă, fiind imposibilă asigurarea garanțiilor minime privind prelucrarea datelor ca caracter personal. Or, Convenția de la Tromsø expune la art. 4 că: „(1) Solicitantul unui document oficial nu va fi obligat să-și expună motivele pentru a obține acces la documentul oficial. (2) Părțile pot permite solicitanților să rămîna anonimi, cu excepția cazurilor cînd divulgarea identității este esențială pentru a procesa solicitarea. (3) Formalitățile legate de solicitare nu vor depăși cadrul care este esențial pentru procesarea solicitării.” Astfel, nu se regăsesc motivele pe care autorii s-au bazat cînd au considerat că, semnarea cererii nu este esențială pentru procesarea cererii, cînd au lăsat la discreția solicitantului semnarea olografă sau cu aplicarea semnăturii electronice calificate a cererii, lipsind efectiv furnizorul de informații de posibilitatea de a putea identifica solicitantul, cît și de a determina dacă furnizarea informației și accesul la aceasta se efectuează de către solicitantul inițial sau și de alte	Nu se acceptă Referitor la semnătură – a se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Referitor la motivarea cererii – art. 4 § 1 din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede expres că solicitantul nu poate fi obligat să-și expună motivele pentru a obține acces la un document oficial.

persoane, reieșind din posibilitatea depunerii cererii în format electronic, care expune furnizorul la abuzuri și divulgarea ilegală, neconformă a datelor cu caracter personal, or „document oficial” pe de o parte, așa cum este definit de Convenția de la Tromsø și „informații de interes public”, așa cum este definit la art. 2 din Proiect, comportă sensuri absolut distincte, fiind valabile argumentele expuse anterior.

La fel, deși indică la art. 14, alin. (3) că, solicitantul nu este obligat să își motiveze cererea de solicitare a informației, în comentariile din Nota informativă, indică în mod expres că, afit Curtea Europeană pentru Drepturile Omului și Curtea de Justiție a Uniunii Europene, în jurisprudența sa au statuat că, orice solicitare de acces la documentele din autoritățile publice care conțin date cu caracter personal, trebuie să cuprindă o motivație bine întemeiată din partea solicitantului.

La fel, în mod neclar și nejustificat, autorii indică în Nota informativă că, în vederea satisfacerii cererilor prin care se solicită comunicarea unei informații de interes public ce constituie date cu caracter personal, este imperativă respectarea Legii nr. 133/2011, fiind necesară indicarea temeiului, scopului accesării, precum și a altor elemente prevăzute de lege, cu excepția cazului când se solicită comunicarea datelor cu caracter personal prevăzute la art. 6, alin. (1). Fără a indica în conținutul Proiectului careva condiționări sau excepții la art. 14, alin. (3), privind motivul și scopul cererii de solicitare, cât și indicarea la art. 6, alin. (3), a unei liste neexhaustive, nedeterminate, a informațiilor care pot face obiectul solicitării și implică incidența garanțiilor privind protecția datelor cu caracter personal, se atestă o discrepanță esențială între textul proiectului de act legislativ și nota informativă, cât și existența unor impedimente serioase la interpretarea și

	aplicarea corectă a normelor de drept, inclusiv a altor norme concurente și complementare în vigoare.	
233.	La Articolul 23, alin. (4) din Proiect, autorii au prevăzut că, acțiunea contencioasă înaintată conform regulilor generale ale procedurii civile și acțiunea în contencios administrativ, care au ca obiect comiterea încălcărilor prevăzute de Capitolul II, care prevăd transparența proactivă și categoriile de informații care se publică din oficiu de către furnizorii de informații pe pagina web oficială, sunt imprescriptibile. În acest sens, lipsește argumentarea necesității adoptării unei astfel de prevederi, care ar răspunde la întrebarea care este rațiunea logică, juridică și factologică ce justifică o asemenea abordare juridică, care sunt acele criterii care diferențiază în mod esențial încălcarea prevederilor Capitolului II din Proiect sau care justifică, excluderea unui termen de depunere a unei acțiuni în instanța de judecată. Reieșind din raționamentele expuse, propunem excluderea ultimei propoziții de la art. 23, alin. (4) „Pentru încălcările capitolului II nu există termen pentru înaintarea acțiunii în contencios administrativ sau a cererii de chemare în judecată”.	Se acceptă Propoziția este exclusă.
234.	La Articolul 24, propunem excluderea articolului respectiv, din următoarele considerente: instituirea termenului de 2 luni pentru soluționarea cauzelor civile și de contencios administrativ, avînd ca obiect apărarea dreptului la informație în sensul art. 34 din Constituție, nu a fost justificat nici într-un mod de către autori, în Nota de argumentare lipsește vreo analiză privind numărul cauzelor civile și de contencios administrativ soluționate efectiv în termenul dat, raportat ca numărul total de cauze, cît și complexitatea categoriei date de cauze, reieșind din faptul că, procedura scrisă reglementată de Codul de procedură civilă, la art. 276⁴,	Se acceptă parțial Termenul de 2 luni este prevăzut pentru mai multe categorii de proceduri judiciare în care este necesară asigurarea examinării și soluționării cu celeritate a cauzelor. Cu titlu de exemplu, art. 454 alin. (1) din <i>Codul contravențional</i> prevede că cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Conform alin. (2) al aceluiași articol, judecătorul poate prelungi termenul de judecare a cauzei doar cu o lună, dacă există temeiuri rezonabile.

	prevede un termen de 6 luni, care din punct de vedere practic se dovedește a fi unul insuficient. La fel, termenul de 2 luni este un termen care nu permite la modul practic realizarea efectivă a drepturilor procedurale de către părțile litigante, cât și impune eventual instanța să stabilească termene excesiv de restrânse pentru realizarea obligațiilor procedurale, afectând în esență, dreptul la un proces echitabil, afectând principiile de desfășurare a procesului judiciar și de realizare a principiului egalității armelor, principiului contradictorialității și principiului disponibilității în drepturi procedurale. Urmare a modalității de comunicare a actelor și termenelor procedurale în procedura scrisă, termenul de 2 luni este unul insuficient, pentru realizarea de către pârît a dreptului de a prezenta referință și probe pe care își întemeiază obiecțiile, pentru comunicarea acestora către reclamant, pentru acordarea termenului în vederea prezentării obiecțiilor la referință și/sau a contraprobelor, pentru comunicarea acestora către partea pârîtă, pentru realizarea prerogativelor de către instanța de judecată în sensul art. 118, alin. (3) și (5) Cod de procedură civilă, cât și pentru deliberarea efectivă asupra cauzei, cu adoptarea unei hotărâri în sensul dat. La fel, Proiectul, deși admite posibilitatea judecării cauzei în ședință publică, nu prevede excepții în sensul dat, sub aspectul termenului de soluționare a cauzei, or nu este exclusă ipoteza constatării necesității prezenței participanților la proces în ședință de judecată, după realizarea procedurii scrise de depunere a acțiunii, a referinței, a probelor suplimentare, fapt care impune în mod obiectiv depășirea termenului de 2 luni, raportat inclusiv la sarcina instanțelor de drept comun și a celor de contencios administrativ.
Similar, art. 8 alin. (6) din <i>Legea insolvențității nr. 149/2012</i> prevede că cererile de apel împotriva oricăror hotărâri ale instanței de insolvențitate se examinează în procedură scrisă, în termen de până la 60 de zile de data intentării procedurii de apel (fără posibilitatea prelungirii termenului). Necesitatea examinării cu celeritate a contestațiilor privind încalcarea dreptului de acces la informațiile publice este imperioasă, pornind de la importanța acestui drept pentru societate. Or, Curtea Constituțională a statuat la nivel de principiu că dreptul la informație este o precondiție pentru exercitarea altor drepturi, și anume a drepturilor politice, economice și sociale; a dreptului la protecția vieții private, a dreptului de a lua parte la treburile publice, a dreptului la un proces echitabil, etc. (a se vedea <i>HCC nr. 19/2015</i>, §§ 32, 33 și 37). Tocmai din acest considerent, pentru a asigura celeritatea și flexibilitatea proceselor judiciare a și fost introdus termenul de 2 luni. Totuși, pentru a oferi timp suficient judecătorilor în vederea examinării detaliate și cuprinzătoare a cauzelor judiciare, termenul inițial de judecare se extinde la 3 luni. Adițional, pornind de la complexitatea înaltă a cauzelor în care va fi necesară balansarea drepturilor concurente conform criteriului proporționalității limitării, precum și luând în considerație existența unor incidente procedurale, se introduce dreptul judecătorului de a prelungi termenul de judecare cu încă 3 luni (<i>i.e.</i> termen maxim de 6 luni pentru examinarea și soluționarea cererilor).	

	Termenul de 2 luni nu ia în calcul alte incidente procedurale, care ar putea afecta termenul de judecare a cauzei, ca de exemplu, ridicarea excepției de neconstituționalitate, atragerea în proces a coparticipanților, intervenienților în procedura civilă și a persoanelor terțe în procedura contenciosului administrativ, care implică acțiuni de comunicare a actelor procedurale și obligă instanța de a crea premise în vederea realizării drepturilor procedurale ale acestor noi participanți, iar instituirea unui termen nejustificat de redus, impune formalizarea procesului judiciar, predisune spre adoptarea unor hotărâri neîntemeiate, iar reieșind din prevederile art. 24, alin. (5) din Proiect, creează riscul de cauzare a daunelor ireparabile interesului public, prin divulgarea unor informații care cad sub incidența domeniilor ocrotite de lege.	
235.	Se atestă cu stupoare că, la alineatul (5) a articolului 24, autorii Proiectului au indicat că, hotărârile și încheierile „judecătorilor” sunt definitive și executorii din momentul pronunțării, iar Nota informativă nu conține careva analize sau argumente, care ar justifica instituirea normei date, care derogă de la prevederile generale ale art. 254-255 Cod de procedură civilă, art. 229, art. 231 Cod administrativ. Astfel, cadrul legal național nu prevede identificarea momentului dobândirii caracterului definitiv al actului de dispoziție judecătorească, cu etapa și momentul procesual de adoptare a acestuia, ca urmare a examinării fondului cauzei civile sau de contencios administrativ, iar careva rațiuni care ar justifica introducerea unor asemenea novații nu au fost expuse în nici un fel în Nota informativă. În aceeași ordine de idei, art. 256 din Codul de procedură civilă prevede, executarea imediată a hotărârii judecătorești în cazul pensiei de întreținere; salariului și a altor drepturi ce decurg din raporturi de	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit, însă nu din cauza argumentelor expuse în prezenta obiecție. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel. Atragem atenția asupra faptului că cadrul legal național prevede mai multe cazuri când hotărârile și încheierile instanțelor de judecată sunt definitive și executorii din momentul pronunțării, prin derogare de la prevederile <i>Codului de procedură civilă</i>. Acest fapt fiind necesar pentru asigurarea soluționării cu celeritate a unor categorii specifice de proceduri judiciare. Cel mai pertinent exemplu în acest sens este art. 5 alin. (8) din <i>Legea insolabilității nr. 149/2012</i>, care prevede că hotărârile și încheierile instanței de insolabilitate sînt definitive și executorii din momentul pronunțării.

	muncă, precum și a indemnizațiilor prevăzute de statutul șomerilor, în mărimea unui salariu mediu; reparatiei prejudiciilor cauzate prin vătămare a integrității corporale sau prin o altă vătămare a sănătății ori prin deces, dacă reparația sa efectuat sub formă de prestații bănești periodice; unui salariu mediu pentru absență forțată de la lucru, în cazul reintegrării în serviciu, cât și hotărârea judecătorească privind reintegrarea în serviciu a salariatului concediat sau transferat nelegitim. Astfel, instituirea caracterului definitiv și executoriu al hotărârilor judecătorești, din momentul pronunțării acestora, reieșind din instituirea mecanismului de aplicare a „răspunderii juridice” atipică și neidentificată, sub forma aplicării sancțiunii sub formă de amendă, în urma constatării încălcării de către persoana responsabilă din cadrul furnizorului de informații, a prevederilor art. 25 din Proiect, este incompatibilă cu principiile generale a unui proces echitabil, reieșind din răspunderea personală a persoanei responsabile. În consecință, modul de reglementare al mecanismului de aplicare a răspunderii juridice hibride reprezintă un dezechilibru esențial, în detrimentul persoanei responsabile, care lezează drepturile procedurale ale acesteia, creînd premise pentru eventuale abuzuri de drept din partea solicitanților de informații.	
236.	În continuare, cu referire la prevederile art. 24, alin. (4) din Proiect, unde autorii au prevăzut dreptul instanței de judecată de a aplica o sancțiune sub formă de amendă persoanei responsabile, vinovate de încălcarea prevederilor art. 25 din Proiect, nu subzistă nici unei critici obiective. Prevederea respectivă, deși instituie un mecanism de sancționare, de aplicare a forței coercitive a statului	Nu se acceptă Concluzia la care se ajunge este un <i>non sequitur</i>. În pofida faptului că sunt citate cu fidelitate prevederile din <i>Constituție</i>, <i>Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorelui</i>, <i>Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească</i>, <i>Codul de procedură penală</i>, <i>Codul de procedură civilă</i> și <i>Codul administrativ</i>, nu este clar cu ce norme Capitolului V

	pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a unei obligații prevăzute de lege, exclude procedura prejudiciară în mod nejustificat (de ex: în cazul răspunderii disciplinare, a răspunderii contravenționale în anumite cazuri), cât și atribuie în mod indirect, instanței de judecată, rolul de „parte acuzării” sau „parte în opoziție cu partea acuzată/pîrîtă”, or instanța de judecată prin definiție deține un alt rol în sistemul justiției, în realizarea actului de înfăptuire a justiției. Potrivit prevederilor exhaustive ale art. 116, alin. (1) din Constituție, judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili. Precum și art. 1, alin. (2)-(3) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorul este persoana investită constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției, pe care le execută în baza legii. Judecătorii instanțelor judecătorești sunt independenți, imparțiali și inamovibili și se supun numai legii. În corespundere cu art. 4 din Legea nr. 514/1995 privind organizarea judecătorească, instanțele judecătorești înfăptuiesc justiția în scopul apărării și realizării drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor și ale asociațiilor acestora, ale întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor. Instanțele judecătorești judecă toate cauzele privind raporturile juridice civile, de contencios administrativ, contravenționale și penale, precum și orice alte cauze pentru care legea nu stabilește o altă competență. Conform art. 10, alin. (3) din Legea nr. 514/1995, judecarea cauzelor se efectuează pe principiul contradictorialității. Prevederile art. 4 din Codul de procedură civilă statuează expres, sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a	din prezentul proiect ar fi incompatibile cu textele citate. Or, atragem atenția asupra faptului că forma răspunderii juridice reglementată la Capitolul V nu are caracter penal sau contravențional, ci administrativ. Această răspundere fiind incidentă odată ce instanța de judecată constată, în cadrul procedurii judiciare, încălcarea dreptului de acces la informațiile publice (constatări care, de altfel, instanța de judecată le efectuează și în prezent). A se vedea, adițional, comentariile de la pct. 289 din prezentul tabel.

libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sunt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Conform art. 9 din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi. Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

Potrivit art. 26 din Codul de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale. Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei

probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei. Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

În corespundere cu art. 24 din Codul de procedură penală, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind investite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor. Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.

În conformitate cu art. 189 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a

soluționat în termen legal o cerere, iar potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Argumentarea autorilor din Nota informativă, cu privire la justificarea instituirii aplicării din oficiu a instituției răspunderii neidentificate, este lipsită de raționament, or argumentele nu sunt pertinente, nu confirmă fundamentul juridic, legalitatea și coerența reglementării, iar motivele cu privire la gradul de complexitate a cauzelor cu caracter civil privind apărarea dreptului de acces la informație, pe de o parte și lipsa competențelor profesionale a agentului constatat de a aplica răspunderea contravențională, pe de altă parte, nu justifică combinarea inadmisibilă a rolului instanței de judecată în înfăptuirea justiției, cu rolul de constatare/parte a acuzării.

La fel, mecanismul instituit de art. 25-27 din Proiect, este impropriu procedurii civile reglementată de Codul de procedură civilă, cât și procedurii de contencios administrativ reglementată de Codul administrativ, care prevăd posibilitatea aplicării sancțiunilor sub formă de amendă judiciară, pentru încălcări/abateri de ordin procedural, pentru neonorarea obligațiilor procesuale, sau pentru abuzul de drepturi procesuale, prin urmare propunem reanalizarea articolelor date, prin excludere.

Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor mizează pe faptul că propunerile aduse la proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public (număr unic 1003/MJ/2022), vor fi luate în considerare și acest Proiect va fi adus în concordanță cu standardele naționale și internaționale.

Avocatul Poporului	237.	art.1 – conține obiectul de reglementare al legii. Din considerentul cuprinsului capitolului VI din proiect „Monitorizare și control”, propunem completarea art. 1 alin. (1) cu litera d) monitorizarea și controlul implementării legii.	Se acceptă Obiectul de reglementare a fost completat.
	238.	art. 2 – definește noțiunea de informații de interes public drept toate informațiile deținute de furnizorii de informații, indiferent de suportul de stocare pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format). Sugerăm completarea definiției în final cu mențiunea „cu excepțiile prevăzute de prezenta lege”, făcându-se referire la art. 6-7, ce prevăd situațiile de limitare a accesului la informațiile de interes public și criteriul proporționalității limitării. Din moment ce în lege se conțin astfel de limitări, nu pare a fi corect de a include toate informațiile deținute de furnizori în categoria de informații de interes public.	Precizare Pentru a elimina potențialele confuzii cu privire la noțiunile utilizate, termenul de „ <i>informație de interes public</i> ” a fost substituit cu noțiunea „ <i>informație publică</i> ”. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 225 din prezentul tabel. Din punct de vedere conceptual ele rămân a fi informații publice, însă cu accesibilitate limitată.
	239.	art.15 – vizează sancțiunile pentru lipsa elementelor obligatorii ale cererii. Este importantă mențiunea conform căreia furnizorul de informații este obligat să acorde asistență și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației. Adicional recomandăm un suport special persoanelor cu dizabilități (cu deficiențe de vedere, vorbire, auz etc.), celor defavorizate, care, în virtutea unor factori, ar putea fi lipsiți de abilități de scriere, expunere clară, coerentă a gândurilor.	Precizare Acest fapt reiese nemijlocit și din prevederea actuală. Or, suportul acordat urmează a fi proporțional în raport cu particularitățile fiecărui solicitant concret.
	240.	art. 20 – indică faptul că, în cazul în care informațiile solicitate nu sunt deținute de furnizorul de informații în adresa căruia a fost înaintată cererea, dar se află în posesia unui alt furnizor, cererea este readresată furnizorului respectiv. În același timp art. 21 dispune că, cererea se respinge total sau parțial în cazul în care furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate. De aici rezultă că aceeași situație de fapt – lipsa informației la furnizor – este reglementată de două norme juridice cu finalități diferite – readresare și	Se acceptă Articolele respective au fost comasate sub o singură instituție juridică – respingerea cererii.

	respingere. Aici insistăm asupra revizuirii celor două articole, pentru a corespunde principiilor coerenței și predictibilității normelor juridice. De asemenea, se impune și clarificarea situațiilor de respingere totală sau parțială a cererii. Conținutul actual al art. 21 nu este suficient de explicit.	
241.	art. 23 – prevede modalitatea de contestare în instanța de judecată a oricărei acțiuni sau inacțiuni a furnizorilor de informații prin care s-au încălcat prevederile Legii privind accesul la informațiile de interes public. Oficiul Avocatului Poporului este un mecanism extrajudiciar de protecție a drepturilor omului și este important de a menționa în alin. (5) că adresarea către Ombudsman nu suspendă curgerea termenului de prescripție pentru înaintarea acțiunii în contencios administrativ sau a cererii de chemare în judecată. În așa mod vor fi evitate situațiile de expirare a termenului pentru revendicarea dreptului încălcat în cadrul unui organism judiciar;	Se acceptă Pornind de la aceste argumente, precum și luând în considerație că deciziile Avocatului Poporului poartă caracter de recomandare, prevederea respectivă va fi exclusă din articolul privind contestările. Astfel, pentru claritate, prevederea respectivă se va regăsi nemijlocit în articolul privind atribuțiile Avocatului Poporului.
242.	art. 25 lit. h) – una din faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară, este refuzul necorespunzător sau neîntemeiat (total sau parțial) de a comunica informațiile de interes public. Esența refuzului necorespunzător de a comunica informațiile de interes public este explicată în nota informativă la proiect, însă textul legii nu oferă suficientă claritate privind elementele pe care trebuie să le întrunească refuzul pentru a fi calificat drept necorespunzător. Propunem includerea în cuprinsul legii a unui articol cu definirea termenilor utilizați în text.	Se acceptă Pornind de la caracterul interpretabil al termenului „necorespunzător”, acesta a fost exclus. A se vedea, în acest sens, și comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
243.	art. 29 – enumeră atribuțiile Avocatului Poporului, prevede includerea, în Raportul anual, a unui subcapitol consacrat situației privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public, precum și	Se acceptă parțial Alin. (2) și (3) au fost excluse. Considerăm că este necesară enumerarea atribuțiilor Avocatului Poporului în privința dreptului de acces la

	prezentarea publică a rapoartelor tematice privind respectarea dreptului de acces la informațiile de interes public. Oficiul Avocatului Poporului, în calitate de instituție națională pentru drepturile omului, își desfășoară activitatea în corespundere cu Principiile de la Paris, având competența de a promova și proteja drepturile omului. Activitatea instituției, dar și a Avocatului Poporului este reglementată de Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman) nr. 52/2014, care stabilește atribuțiile Ombudsmanului, modul de exercitare al acestora și nu este necesară repetarea lor în Legea cu privire la accesul la informațiile de interes public. Legea nr. 52/2014 abilitează Avocatul Poporului să recepționeze și să examineze cererile cu privire la încălcarea drepturilor și libertăților omului. Actul normativ nu vine cu o listă exhaustivă de drepturi a căror încălcare poate constitui obiect de examinare de către Ombudsman. Astfel, violarea dreptului de acces la informație de interes public, de rînd cu oricare din drepturile și libertățile fundamentale consacrate în actele internaționale, regionale, naționale poate fi evocată Avocatului Poporului. Prin urmare, propunem de menționat în conținutul art. 29 din proiect că asigurarea respectării dreptului de acces la informațiile de interes public se va realiza conform Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman) nr. 52/2014. De asemenea, nu susținem prevederile din alin. (2) și (3) din art. 29, întrucît dispoziții privind conținutul raportului anual și prezentarea publică a lui se găsesc în Legea nr. 52/2014. Or, în conformitate cu statutul Ombudsmanului la nivelul standardelor internaționale, în calitate de instituție independentă, acesta singur decide conținutul Raportului Anual;	informațiile publice, pentru a asigura claritatea pentru persoane despre posibilitatea de a apela la Avocatul Poporului în cazul încălcării dreptului la informație garantat de <i>Constituție</i>.

244.	Capitolul V – este destinat răspunderii juridice. Totuși, Codul contravențional este legea care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale. În consecință, suntem de părere că art. 25, care enumeră faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară și art. 26, ce reglementează amenda, ar trebui să se regăsească în legea contravențională.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
245.	Cu referire la art. 27, care definește persoana responsabilă și conducătorul furnizorului de informații în sensul Legii privind accesul la informațiile de interes public, sugerăm includerea unui articol separat cu principalele noțiuni utilizate în lege.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
246.	Dreptul de acces la informațiile de interes public și-a demonstrat constant importanța, în special în perioada stării de urgență și, fiind un drept multiaspectual, ce servește o precondiție pentru exercitarea altor drepturi fundamentale, ar trebui exercitat fără nici un fel de suspendări. Din acest motiv, venim cu sugestia de a preciza în lege faptul că declararea stării de urgență, de asediu sau de război pe întreg teritoriul țării sau în unele localități nu suspendă acțiunea Legii privind accesul la informațiile de interes public, iar excepțiile trebuie să corespundă proporționalității scopului invocat.	Nu se acceptă Actele normative nu pot introduce derogări de la <i>Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război</i>, precum nici nu pot fi introduse prevederi care ar submina atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale. Or, o astfel de abordare este în măsură să pună în pericol esențial securitatea națională și funcționalitatea autorităților publice.
247.	Art. 10 alin. (1) din Convenția – cadru pentru protecția minorităților naționale nr. 94/1995 prescrie că, părțile se angajează să recunoască oricărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris. Art. 7 din Legea cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al	Nu se acceptă Se va reține faptul că în materia accesului la informațiile publice sunt aplicabile standardele prescise de <i>Convenția de la Tromsø</i>, care reprezintă o <i>lex specialis</i> în raport cu alte tratate internaționale. Astfel, pct. 56 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> prevede următoarele:

	organizațiilor lor nr. 382/2001 stabilește că, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul la libera folosire a limbii materne, atât în scris, cât și oral, să aibă acces la informații în această limbă, să o difuzeze și să facă schimb de informații. Protecția minorităților naționale și a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestora, astfel cum este stabilită în Convenția-cadru, face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului. Așadar, dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități naționale de a folosi liber și fără ingerință limba sa minoritară, în privat și în public, oral și în scris, astfel cum este consacrat în articolul 10 alineatul (1) din Convenția-cadru, face parte, de asemenea, din standardele internaționale privind drepturile omului.⁴ Transpus în legislația națională standardul internațional impune furnizarea informației de interes public inclusiv în limba solicitată de către persoană. Angajamentul statului este de a satisface această cerință, chiar dacă implică costuri suplimentare de traducere. În sfera accesului la informație, o preocupare sporită trebuie acordată și persoanelor cu deficiențe de văz (orbi, slab văzători). Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012 stabilește că, statul recunoaște și promovează limbajul mimico-gestual și alte moduri alternative de comunicare în calitate de mijloace de comunicare între persoane. Sistemul Braille de redare a informației, în calitate de mod alternativ de comunicare, urmează a fi implementat la nivelul furnizorilor de informații de interes public, pentru a facilita informarea corectă și la timp a solicitanților, integrarea lor socială și posibilitatea de a participa activ la administrarea treburilor publice.
„56. Ca și o bună practică în multe state, dacă solicitantul care a obținut documentul nu poate avea o înțelegere de bază a conținutului acestuia, autoritățile publice sunt invitate să-l ajute în măsura în care este posibil și rezonabil. Acest lucru este în vederea asigurării concordanței cu cele expuse de Comitetul de Miniștri în Recomandarea nr. R (93) 1 cu privire la accesul efectiv la drept și la justiție pentru persoanele aflate în situație de sărăcie. Cu toate acestea, ajutorul cu înțelegerea nu implică obligația de a traduce documente sau de a furniza explicații tehnice sau juridice de înaltă specializare.”.	

	În concluzie, atragem atenția asupra necesității dezvoltării unui capitol destinat reglementării aspectelor legate de accesul egal și pe înțelesul tuturor la informațiile de interes public, cu axare pe minorități lingvistice și persoane cu deficiențe de vâz. Convenția de la Tromsø nu interzice statelor părți să instituie taxe pentru eliberarea copiilor documentelor oficiale. Rămâne la discreția statului de a decide în privința subiecților cărora pot fi impuse taxe, precum și celor care ar putea fi eliberați de plata ei. Observăm că proiectul legii impune o anumită plată dacă volumul informației solicitate pe suport de hârtie depășește 20 de pagini. Caracterul oneros al informației, în asemenea caz, ar putea lipsi unele categorii de solicitanți de obținerea acesteia – persoane cu incapacitate de plată (defavorizate) indiferent de motiv (dizabilitate, vârstă etc.). Totodată, trebuie atrasă atenția asupra costurilor care se impun pentru prezentarea informației într-un format adaptat pentru persoanele cu dizabilități (de vedere sau de auz). Spre exemplu, cum ar fi transcrierea informației în alfabetul Braille.	
248.	Precizare Menționăm că consfințirea la nivelul unei legi organice a caracterului gratuit a informațiilor ce nu depășesc 20 de pagini, a fost conceput tocmai în vederea asigurării accesibilității informațiilor publice pentru persoanele defavorizate. În acest sens, s-a ținut cont de cele mai bune practici din alte state în această materie, în special Albania, care este un stat cu unul din cel mai înalt indice în materia accesului la informații. Mai mult decât atât, în Albania caracterul gratuit pentru primele 20 de pagini este recunoscut, în exclusivitate, pentru persoanele defavorizate (care sunt încadrate în programe de asistență socială sau pot beneficia de asistență juridică garantată de stat). A se vedea, în acest sens, <i>Instrucțiunea comună nr. 12/2020 a ministrului justiției și a ministrului finanțelor și economiei</i>.⁹ Spre deosebire de Albania, prezentul proiect instituie garanții mai înalte în această materie, or, consfințește, la nivelul unei legi organice, caracterul gratuit a 20 de pagini pentru orice persoane, cu excepțiile stabilite doar conform actelor normative.	
249.	Un alt aspect ține de scutirea mijloacelor de informare în masă de plata taxelor pentru obținerea informațiilor de interes public, mai ales în cazul investigațiilor jurnalistice, ce impun un volum semnificativ de documente procesate și xerocopiate. Potrivit Curții Europene a Drepturilor Omului, este	Nu se acceptă O astfel de abordare este contrară prevederilor <i>Convenției de la Tromsø</i>, contrară standardelor internaționale, precum și contrară practicii altor state în materia accesului la informațiile publice. Reiterăm mai jos cele expuse și în nota informativă.

⁹ *Instrucțiunea comună nr. 12/2020 a ministrului justiției și a ministrului finanțelor și economiei* (în limba albaneză) – <https://bit.ly/3XlXu6P>

	consacrat faptul că strângerea de informații este o etapă pregătitoare esențială în activitatea de jurnalism și că este inerentă libertății presei și, ca atare, protejată⁵. Curtea a subliniat întotdeauna rolul esențial al presei de „cîine de pază” într-o societate democratică și a stabilit o corelație între funcția jurnaliștilor de a difuza informații și idei despre toate chestiunile de interes general și dreptului publicului de a le primi. La un nivel mai de bază, este alogic să fie percepute în general taxe pentru informațiile publice, din simplul fapt că aceste informații sunt publice și au fost deja plătite prin diferite alte taxe și impozite. Finanțate din banii contribuabilului, aceste informații sunt un activ public aparținând tuturor, iar disponibilitatea acestora ar trebui, prin natura sa, să fie necondiționată și fără restricții. Stabilirea unei taxe pentru informațiile de interes public (inclusiv întreținerea bazei de date) nu este, prin urmare, decât limitarea sau restricționarea intenționată a accesului la informații. Proiectul legii nu conține dispoziții care să reglementeze obținerea informației de interes public de către mass-media sau organizațiile societății civile specializate, ele urmînd să respecte procedura standard prevăzută de lege, fără scutiri sau excepții. Suntem de părere că legea ar trebui să instituie și norme de excepție în cazul percepției plăților pentru eliberarea informației pe suport de hîrtie anumitor solicitanți. În concluzie, pentru asigurarea dreptului fundamental la libertatea de exprimare a cărei parte componentă este accesul la informație, insistăm asupra revizuirii aspectelor descrise în opinie.	Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: <i>„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „cîine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”</i> Mai mult decît aîut, art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: <i>„48. Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.”</i>

Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității		Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor. Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale – prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].
Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurării Egalității	250.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 247 din prezentul tabel.

naționale în cadrul interacțiunii cu instituțiile publice, într-un număr total de 11 cauze.

În toate cauzele examinate pe acest segment de referință: nr. 226/2019, nr. 232/2019, nr. 13/2020 ș.a., Consiliul a stabilit că dreptul recunoscut persoanelor aparținând minorităților naționale de a primi răspuns în limba adresării nu este asigurat de titularii de obligații. Consiliul a notat că acest fapt duce la imposibilitatea minorităților de a cunoaște esența informațiilor solicitate/procedurilor în care sunt implicate sau de care sunt interesate. Respectiv, în deciziile emise Consiliul a recomandat autorităților vizate să identifice soluții de ordin administrativ pentru a garanta persoanelor aparținând minorităților naționale exercitarea efectivă a dreptului de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.

În particular, Consiliul atrage atenția că, potrivit art. 12 alin. (1) din Legea nr. 382/2001 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și statutul juridic al organizațiilor lor, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice oral și în scris, în limba moldovenească sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.

Astfel, prin aceste reglementări, statul a acordat minorităților naționale dreptul de a folosi limba rusă în relațiile cu instituțiile publice. Acest lucru presupune că toate instituțiile publice au obligația legală de a răspunde petiționarilor în limba adresării, fie aceasta limba de stat, fie limba rusă, astfel precum este reglementat. Consiliul reiterează că dreptul de a primi răspuns în limba adresării este un drept prevăzut de lege, exercitarea căruia trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare, inclusiv pe criteriul lingvistic.

Consiliul, de asemenea, reamintește și despre existența unui șir de standarde internaționale cu referire

la drepturile persoanelor aparținând minorităților lingvistice, inclusiv Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, semnată de către Republica Moldova la 11.07.2002, care la art. 10 prevede că Părțile se angajează să ia măsuri pentru ca limbile minoritare să poată fi folosite în procesele de interacțiune a persoanelor ce aparțin minorităților lingvistice cu autoritățile administrației publice. Mai mult, Republica Moldova a ratificat Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, care prevede, la articolul 10, obligația statelor de a asigura condiții care să permită folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane și autoritățile administrative. Consiliul, de asemenea, menționează și Recomandările de la Oslo privind drepturile lingvistice ale minorităților naționale, potrivit cărora Statele trebuie să asigure persoanelor aparținând minorităților naționale posibilități adecvate de a-și utiliza limba pentru a comunica cu autoritățile administrative, mai ales în regiunile și localitățile unde și-au exprimat această dorință și unde se găsesc într-un număr semnificativ.

Având în vedere cele menționate, Consiliul recomandă:

a) completarea proiectului cu prevederi care să garanteze expres dreptul persoanelor aparținând minorităților naționale de a se adresa în instituțiile publice verbal și în scris, în limba română sau rusă, și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea;

b) completarea proiectului cu prevederi care să asigure necesitățile specifice ale persoanelor cu deficiențe de văz, de auz sau altele, care să stabilească modalități alternative de furnizare a informației, inclusiv prezentarea informației solicitate cu o dimensiune a textului mai mare sau comunicarea

Curtea Supremă de Justiție		informației în modul solicitat (limbajul mimico-gestual, etc).	
	251.	Formularea noțiunii „informații de interes public” inserată la art. 2 din proiect este prea generală, incluzând toate informațiile deținute de furnizor. Relevăm faptul că Convenția de la Tromsø, operează cu noțiunea de „documente oficiale” (informații deținute doar de autoritățile publice), care nu este identică cu noțiunea „informații de interes public”. Propunem următoarea redacție a art.2 din proiect: Articolul 2. Informațiile de interes public Informațiile de interes public sunt informațiile, care reies din exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege a furnizorului de informații, indiferent de suportul de stocare (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format).	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 225 din prezentul tabel.
	252.	La art. 3 din proiectul propus (Furnizorii de informații) nu este clar de ce nu sunt incluse toate profesiile conexe sectorului justiției, care, de asemenea, îndeplinesc o activitate de interes public (spre exemplu, avocații).	Precizare Pornind de la faptul că absoluta majoritate a informațiilor deținute de profesile din sectorul justiției sunt protejate de secretul profesional, aceștia vor fi excluși din lista furnizorilor de informații (inclusiv executorii judecătorești și notarii).
	253.	Sunt binevenite stipulările art. 6 alin. (2) din proiect, ce se referă la aplicarea criteriului proporționalității în limitarea accesului la informații, precum și art. 7 din proiect, care îl descifrează.	Precizare Articolele respective au fost puțin revizuite pentru a reda caracterul general al acestora.
	254.	Art. 8 alin. (2) din proiect prevede că paginile Web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități. Probabil autoritățile urmează să procure pachete tehnologice de oferte a soluțiilor de adaptare a site-urilor la nevoile persoanelor cu dizabilități, să încheie contracte de implementare și acordare a asistenței tehnice.	Precizare Prevederea respectivă reprezintă o normă de trimitere la cadrul normativ relevant ce urmează a fi instituit în contextul transunerii <i>Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public</i>. Or, tocmai această directivă este destinată, în special, asigurării accesibilității pentru persoanele cu dizabilitate.

	În acest sens ar trebui să fie prevăzuți bani suplimentari în bugetul anual al autorităților și prevăzute norme în legislația respectivă. Totodată, în Capitolul VII – Dispoziții finale și tranziții ar trebui inclusă o perioadă de tranziție pentru implementarea pe pagina web a autorităților publice a modului pentru persoane cu dizabilități (timp necesar pentru organizarea licitațiilor pentru elaborarea pachetului tehnologic și implementarea acestuia). Astfel, mențiunea din Nota informativă la proiect, ce vizează fundamentarea economică-financiară, ce prevede că implementarea proiectului de lege nu necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat nu corespunde adevărului.	
255.	Urmează de menționat că, proiectul propus spre avizare nu prevede nicio perioadă de prescripție, adică nu specifică pentru care perioadă de timp se poate solicita informația (spre exemplu, pentru cel mult 3-5 ani și nu pentru 30 de ani). Pentru perioade mai vechi furnizorii s-ar putea să nu dețină toată informația sau aceasta să fie pierdută, iar legea tace pentru această situație.	Precizare Conform art. 3 din proiect, informațiile publice sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hârtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de autoritățile publice. Astfel, dacă autoritatea nu deține informațiile solicitate pe un suport material, atunci aceasta va respinge cererea conform prevederilor proiectului.
256.	La art. 17 din proiect. Se propune după sintagmele „15 zile” și „5 zile” de introdus cuvântul „lucrătoare”, pentru a evita încălcarea termenelor de oferire a informațiilor în cazul în care informațiile sunt solicitate la sfârșitul zilei de vineri, iar la sâmbătă și duminică se adaugă și alte zile de odihnă (sărbători). Or, în unele state, aceste termene sunt mai generoase, cum ar fi spre exemplu, Slovenia unde se acordă 20 de zile lucrătoare, iar în Macedonia de Nord – 30 de zile calendaristice pentru oferirea informațiilor de interes public.	Se acceptă parțial Termenul inițial de examinare va fi menținut la 15 zile calendaristice. Însă, termenul de prelungire va fi extins la 10 zile calendaristice.

257.	Totodată, acest articol urmează a fi armonizat cu prevederile art. 13 alin. (2) din Legea privind protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011, care prevede: „(2) În cazul în care datele cu caracter personal privind starea de sănătate sînt prelucrate în scop de cercetare științifică, dacă nu există riscul de a se aduce atingere drepturilor subiectului datelor cu caracter personal și dacă datele nu sînt utilizate pentru a lua decizii sau măsuri față de o anumită persoană, comunicarea informațiilor prevăzute la alin. (1) se poate face într-un termen mai mare decît cel stabilit de Legea privind accesul la informație, în măsura în care aceasta ar putea afecta cercetarea sau rezultatul acesteia, dar nu mai tîrziu de momentul în care cercetarea este încheiată. Subiectul datelor cu caracter personal trebuie să își dea consimțămîntul ca datele privind starea de sănătate să fie prelucrate în scop de cercetare științifică, precum și asupra posibilei amînări din acest motiv a comunicării informațiilor prevăzute la alin. (1).”	Precizare Prezenta lege nu aduce atingere normelor juridice speciale sau derogatorii din alte acte normative, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. Astfel, normele juridice speciale sau derogatorii urmează a fi aplicate cu prioritate față de prevederile generale ale prezentului proiect. Pentru a concretiza acest aspect, a fost introdusă și o prevedere la art. 2 alin. (2) din proiect.
258.	La art. 19 alin. (2) din proiect, deoarece textul nu este explicit, după prima propoziție, pentru a realiza intenția legiuitorului, propunem de adăugat: „În acest caz plata se stabilește inclusiv și pentru primele 20 de pagini”. La acest articol se propune și introducerea unui alineat care ar prevedea încasarea plății pentru furnizarea aceleiași informații, în mod repetat aceluiași solicitant, în scopul evitării depunerii cererilor abuzive din partea unor solicitanți cronici, pentru a evita perturbarea activității și a prerogativelor de bază ale furnizorului de informații. Pentru furnizorii de informații, care lucrează pe cont propriu (în special, birouri cu un singur lucrător), furnizarea continuă a informațiilor ar putea deveni o povară excesivă aît din punct de vedere al timpului	Precizare În contextul obiecțiilor expuse de alți participanți la avizare, norma s-a revizuit încît plata să fie percepută pentru fiecare pagină adițională. În cazul cererilor prin care se solicită informații care deja au fost comunicate solicitantului, precizăm că acestea urmează să fi respinse în temeiul prevederilor proiectului.

Curtea de Apel Bălți		pierdut, precum și din punct de vedere al costurilor (eliberarea gratuită, până la 20 de pagini pe suport de hârtie pentru fiecare solicitare).	
	259.	Judecătorii Curții de Apel Bălți, la ședința operativă studiind proiectul de Lege sus indicat și nota informativă, au ajuns la concluzia că, aceasta este oportună și binevenită. Suntem de acord cu argumentele descrise în nota informativă, prin care se denotă că, Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație este conceptual depășită și nu corespunde reglementărilor și standardelor internaționale în materia accesului la documentele oficiale. Totodată, Legea nr. 982/2000 conține viduri și lacune normative care nu asigură respectarea efectivă a dreptului constituțional de acces la informațiile de interes public. Considerăm că Noua Lege privind accesul la informațiile de interes public, va contribui, în special, la excluderea lacunelor din cadrul legislativ contemporan, înălțurând conceptele și formulările neuniforme în raport cu Codul administrativ, stabilind expres relația dintre Noua Lege privind accesul la informațiile de interes public și Codul administrativ. De asemenea, pentru maxima claritate a conținutului legii, venim cu propunerea de a implementa următoarele modificări și completări la proiectul de lege înaintat: La alin. (3), art. 15, propunem adăugarea sintagmei „fapt adus la cunoștința solicitantului”, pentru a asigura informarea solicitantului de informații cu referire la soarta cererilor sale;	Se acceptă Articolul respectiv a fost revizuit, încât solicitantul să fie informat despre neexaminarea cererii.
	260.	La art. 18 în coroborare cu art. 8 din Lege, propunem ca informațiile de interes public care sunt publicate pe pagina web să nu fie expediate repetat solicitantului în, ci doar să fie informat cu privire la data, șocul și forma publicării;	Se acceptă Articolul a fost revizuit corespunzător.

	261.	La art. 24, propunem reglementarea examinării acţiunilor ce vizează accesul la informaţii în cadrul procedurii în apel. Astfel la alin. (1) de adăugat sintagma: „Aceiaşi procedură urmează a fi respectată în instanţa de apel”, pentru a nu crea dubii şi neclarităţi cu privire la modul, termenul şi procedura examinării cauzei în apel;	Se acceptă Articolul în cauză va conţine următorul alineat: <i>„Hotărârea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului articol. Deciziile instanţei de apel nu se supun recursului, fiind definitive şi irevocabile de la pronunţare.”.</i>
	262.	La art. 25-26, urmează de reglementat în cadrul căror proceduri şi la cererea cărei părţi urmează a se aplica amenzi: în procedura civilă de examinare a unei cereri de chemare în judecată sau distinct de aceasta la sesizarea solicitantului. Mai mult, este necesar de evitat sancţiunile duble pentru una şi aceeaşi faptă, or, pentru aceleaşi acţiuni sunt prevăzute şi sancţiuni contravenţionale, şi cele pecuniare, fapt ce va crea confuzii şi neclarităţi de aplicare a legii. Mai mult, Legea procesual civilă presupune apărarea drepturilor şi intereselor părţii lezate în drepturi, sarcina probaţiunii (conform art. 117-118 CPC) aparţinând ambelor părţi, pe când proiectul de lege prevede sancţiuni în favoarea statului, care nu este parte procesuală, aplicate din oficiul instanţei care examinează o cauză civilă, pe când în favoarea părţii lezate nu stabileşte nici o despăgubire de ordin material. Considerăm că acest fapt poate aduce atingere dreptului pârţii la apărare, iar reclamantului la satisfacţie echitabilă. Prin urmare propunem fie excluderea acestor prevederi, urmînd ca sancţiuni pecuniare în favoarea statului să fie posibil de aplicat doar în cadrul cauzelor contravenţionale, fie reformularea art. 25-26 din prezentul proiect de lege în aşa mod ca aceste sancţiuni să fie stabilite în favoarea persoanelor lezate în drepturi dar nu favoarea statului.	Se acceptă Amenda urmează a fi aplicată în cadrul aceeaşi proceduri judiciare, prin hotărîrea care va fi pronunţată asupra fondului cauzei, indiferent dacă a fost solicitată sau nu. Astfel, alineatul relevant va avea următorul cuprins: <i>„Dacă instanţa de judecată constată o încălcare a prevederilor prezentei legi, aceasta aplică furnizorului de informaţii o amendă în modul prevăzut de capitolul V, prin hotărîrea în fond, indiferent dacă reclamantul a solicitat sau nu aplicarea acesteia.”.</i> Referitor la necesitatea evitării sancţionării duble pentru aceeaşi faptă, a se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel. Adiţional, a fost concretizat faptul că reclamaţii pot solicita şi repararea prejudiciului material şi/sau moral.
Curtea de Apel Comrat	263.	Cu privire la art. 13. înregistrarea cererii, menţionăm că, suntem de acord cu conţinutul alin. (1).	Se acceptă Articolul respectiv a fost revizuit şi sincronizat cu prevederile de la art. 73 din <i>Codul administrativ</i>.

	„(1) Furnizorul de informații este obligat să primească și să înregistreze cererea, în ziua recepționării, în Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, în conformitate cu instrucțiunile cu privire la ținerea lucrărilor de secretariat în privința cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, aprobate de Guvern. Primirea sau înregistrarea cererii nu poate fi refuzată.” Totodată, executarea cerințelor din art. 13 alin. (2) și (3) nu este posibilă în sensul solicitat. Propunem conținutul alin. (2) art. 13 în următoare redacție: „(2) În cazul cererii transmise în formă electronică, furnizorul de informații este obligat să comunice în cel mult 2 zile lucrătoare, prin aceleași mijloace, numărul și data de înregistrare a cererii.” <u>Motivare.</u> Cererile cu privire la eliberarea informației de interes public, expediate prin poșta electronică și fax parvin adesea și după orele de lucru. Poșta electronică și telefonul fix funcționează 24/7. Orarul de muncă la fiecare din furnizorii de informații, indicați în art. 3. Furnizorii de informații, este diferit. Orice scrisoare parvenită prin poșta electronică sau fax, după orele de lucru și în zile de odihnă, transmisă prin mijloace electronice de comunicație se acceptă și se înregistrează începând cu următoarea zi lucrătoare de la data trimiterii (art. 129 alin. (1) Cod administrativ). Astfel redacția nouă la alin. (2) este o singură soluție, pentru a nu ajunge la amendă, indicată la art. 26. Amendă, din prezentul proiect. Termenul „în cel mult 2 zile” este prevăzut în Codul administrativ la art. 73. înregistrarea petiției, și anume „comunicarea în cel mult 2 zile, prin aceleași mijloace, numărul de înregistrare al petiției”.	În partea ce ține de termenul pentru confirmarea înregistrării va fi utilizată sintagma „<i>cel târziu în următoarea zi lucrătoare</i>”.
264.	Cu privire la alin. (3) în redacția propusă:	Se acceptă

	„În cazul cererii depuse verbal la sediul furnizorului de informații ori a cererii expediate prin poștă sau fax, furnizorul este obligat să elibereze și să transmită în ziua recepționării dovada înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării.” Aici apare întrebarea, cum urmează a fi înregistrată cererea depusă verbal, deoarece la Curtea de Apel Comrat evidența corespondenței parvenite pe suport de hârtie se efectuează în conformitate cu Instrucțiunea referitor la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel, aprobată de Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142 din 04.02.2014 – Registrul unic de intrare a corespondenței și Registrul unic de intrare a corespondenței parvenită prin fax și poșta electronică a Curții de Apel Comrat. Registrul pentru cererile depuse în mod verbal la Curtea de Apel nu este prevăzut de instrucțiunea susmenționată.	Prevederea respectivă a fost concretizată prin referința expresă la art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i> .
265.	Propunem conținutul art. 13 alin. (3) în următoarea redacție: „(3) În cazul cererii depuse în scris la sediul furnizorului de informații ori a cererii expediate prin poștă sau fax, furnizorul este obligat să elibereze și să transmită în cel mult 2 zile lucrătoare dovada înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării. Mijloacele de comunicare, să fie alese de furnizorul informației publice, conducându-se de datele de contact indicate de solicitant.” <u>Motivare.</u> „2 zile lucrătoare” – este un termen justificat și rezonabil, cu privire la comunicarea solicitantului numărului și data înregistrării. Atenționăm, că procesul de înregistrare și comunicare solicitantului numărului și data înregistrării durează timp. Astfel, mijlocul de comunicare a numărului și data înregistrării urmează a fi ales de persoana responsabilă, din punct de vedere de	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit și sincronizat cu prevederile de la art. 73 din <i>Codul administrativ</i>.

	volumul de muncă, încărcătura zilnică și economicitatea bugetului instanței de judecată.		
266.	Cu privire la art. 14 – Conținutul cererii, alin. (4) în redacția propusă: (4) Semnarea cererii nu este obligatorie. Aici apar același întrebări. Care va fi dovada că, anume această persoană a solicitat informația solicitată, persoana are capacitate de exercițiu pentru a solicita această informație (art. 58 CPC). Totodată, conținutul art. 14 alin. (4) este contradictoriu prevederilor cadrului normativ în vigoare. Spre exemplu, în art. 76 Cod administrativ – Sancțiuni pentru lipsa elementelor petiției – este prevăzută următoarea sancțiune: „(1) Petițiile anonime sau cele depuse fără indicare adresei poștale sau electronice a petiționarului nu se examinează”. Cererile care parvin în instanța de judecată fără a fi semnate de solicitant, fie semnate olograf, fie prin semnătură electronică, se consideră anonime și nu se examinează. Or, informațiile solicitate în sensul cererii, nu pot fi eliberate ori cui, spre exemplu persoanelor fără capacitate de exercițiu. Propunem conținutul art. 14 alin. (4) în următoarea redacție: „(4) Semnarea cererii este obligatorie.” Atragem atenție că instanțele de judecată gestionează și actualizează permanent informațiile de interes public pe pagina web – Portalul Național al Instanțelor de Judecată.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel. Menționăm că capacitatea de exercițiu a persoanei nu comportă relevanță.	
Curtea de Apel Cahul	267.	Lipsă de obiecții, propuneri sau recomandări.	–
Judecătoria Cahul	268.	Lipsă de obiecții, propuneri sau recomandări.	–

Procuratura Generală	269.	Cu referire la proiectul de Hotărâre pentru aprobarea proiectului de Lege privind accesul la informațiile de interes public: În vederea respectării recomandărilor Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare al Academiei de Științe a Moldovei, stabilite în Hotărârea nr. 205 din 25 iulie 2016 cu privire la aprobarea recomandărilor de aplicare a normelor ortografice de scriere a lui „â” și „sunt” în limba română, în denumirea actului cuvântul „HOTĂRÎRE” urmează a fi scris corect din punct de vedere ortografic – „HOTĂRÂRE”.	Nu se acceptă Majoritatea lingviștilor consideră că utilizarea literei „î” este mai corectă și consistentă cu principiul fonetic al ortografiei limbii române.¹⁰ În ceea ce ține de hotărârea invocată, aceasta are caracter de recomandare.
	270.	Cu referire la proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public (în continuare-proiectul de Lege): La art.3 lit. h), în scopul respectării principiului clarității și predictibilității actului normativ, opinăm pentru completarea după sintagma „prevăzute de lege” cu denumirea actelor normative la care se face trimitere în text și anume: Legea nr. 113/2010 privind executorii judiciari și Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor. Astfel, conform prevederilor art.55 alin.(5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative – „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat”. Or, din prevederile art.3 lit. h) din proiectul de Lege supus avizării rezultă că, furnizorii de informații sunt executorii judecătorești și notarii, în privința informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de proiectul de Lege supus avizării;	Precizare Subiecții respectivi au fost excluși din lista furnizorilor de informații.

¹⁰ Alf Lombard, *Despre folosirea literelor î și â, Limba română*, nr. 10, p. 531 – https://dexonline.ro/articol/Alf_Lombard_-_Despre_folosirea_literelor_%C3%AE_%C8%99%_%C3%A2_Mioara_Avram,_XII._%C3%A2%3F

271.	Autorul proiectului de Lege supus avizării, în nota informativă menţionează că, adoptarea unei noi legi privind accesul la informaţiile de interes public se impune, în special, în contextul în care la 1 decembrie 2020 a intrat în vigoare Convenţia Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale (Convenţia de la Tromsø) ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Lege nr. 217/2013. Astfel, considerăm judicios de menţionat că, conform prevederilor art.3 lit.k) din Convenţia de la Tromsø, una din limitările accesului la informaţie este „asigurarea confidenţialităţii deliberărilor în cadrul autorităţilor publice sau între autorităţile publice privind examinarea unei chestiuni.” În acelaşi registru remarcăm că, Consiliul Europei în Raportul explicativ referitor la art.3 lit. k) din Convenţia privind accesul la documentele oficiale (CETS-205) a statuat că, "[...] se prevede posibilitatea de a limita accesul la documentele oficiale cu scopul protejării confidenţialităţii procedurilor din interiorul sau între autorităţile publice în ceea ce priveşte examinarea unei chestiuni. Cuvântul „chestiune” este suficient de larg pentru a acoperi toate tipurile de lucruri în ceea ce priveşte aspectele abordate de autorităţile publice, şi anume, cazurile individuale, precum şi procedurile pentru luarea deciziilor politice. Trebuie remarcat acest lucru, chiar dacă scopul Convenţiei este de a încuraja participarea publică la luarea deciziilor, scopul acestei limitări este de a păstra calitatea procesului de luare a deciziilor prin permiterea unui anumit „spaţiu liber de gândire”. În această ordine de idei, considerăm necesară coroborarea prevederilor proiectului de Lege supus avizării cu prevederile Convenţiei de la Tromsø şi propunem completarea art.6 alin. (1) cu următoarea sintagmă: „k) asigurarea confidenţialităţii deliberărilor
Precizare Acest temei de limitare este parţial acoperit de scopul legitim prevăzut la lit. e) – „<i>desfăşurarea procedurii administrative</i>”. Or, conform art. 6 din <i>Codul administrativ</i>, procedura administrativă este activitatea autorităţilor publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condiţiilor, pregătirea şi încheierea unui contract administrativ sau examinarea condiţiilor, pregătirea şi întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică.	

	în cadrul autorităților publice sau între autoritățile publice privind examinarea unui caz.”;	
272.	De menționat faptul că, prevederile la art.6 lit. c) impun o limitare a accesului la informația de interes public, când organele de urmărire penală sau de constatare desfășoară o activitate de cercetare a unui caz în cadrul procesului penal pornit, și susținem limitările propuse în textul prezentei dispoziții. Constatăm totuși o neconcordanță cu voința legiuitorului la acest subiect, exprimată în nota informativă a prezentului proiect de lege, prin care a fost interpretată dispoziția legală propusă a fi instituită. Astfel, considerăm că interpretarea prin textul notei informative „<i>Acest scop legitim se referă, în special, la măsurile și acțiunile efectuate în afara unui proces penal</i>” cu trimitere la alte acte normative, care instituie reguli de combatere a anumitor categorii de fapte, toate aceste activități în ansamblu, se realizează doar în cadrul unui proces penal, începând cu etapa de sesizare a organului competent (pornirea procesului penal) și până la adoptarea unei soluții în ordinea art.291 din Codul de procedură penală. În aceste condiții, în vederea păstrării raționamentului juridic instituit la articolul 6 lit. c) al proiectului de Lege, neadmiterii interpretărilor contradictorii, precum și neprejudicierii activității procesual-penale realizate în condițiile Codului de procedură penală, propunem ajustarea textului din nota informativă aferent prevederilor lit. c) art. 6 pentru corespundere cu reglementările din art. 6 lit. c) al proiectului Legii supus avizării.	Precizare Pentru aspectele care se referă la efectuarea urmăririi penale, menționăm că art. 4 alin. (1) prevede un scop legitim exprès în acest sens, la lit. d) – „<i>efectuarea urmăririi penale</i>”. Noțiunea de „<i>prevenire a infracțiunilor</i>” este mai largă. Or, include în sine un set de măsuri care se efectuează în afara unor procese penale, după cum sunt reglementările dintr-un șir de legi speciale (enumerate în nota informativă).
273.	Conform prevederilor art.13 alin. (1) din proiectul de Lege, furnizorul de informații este obligat să primească și să înregistreze cererea în ziua recepționării. Considerăm că, prevederea dată poate genera unele situații de inaplicabilitate. Astfel, autorul proiectului de	Se acceptă Prevederea a fost revizuită conform propunerii.

	Lege nu a prevăzut modalitatea de primire în format electronic a cererii depuse de către solicitant în afară orelor de muncă ale furnizorului de informații, cât și pe parcursul zilelor de repaos. În această ordine de idei, propunem completarea textului din prevederile art.13 alin.(1) după sintagma „în ziua recepționării” cu sintagma „sau, în caz de imposibilitate, în următoarea zi lucrătoare”;	
274.	Art. 25 lit. e) prevede „comunicarea necorespunzătoare a informațiilor de interes public” ca una din faptele ce constituie încălcări ale legislației privind accesul la informațiile de interes public, pasibile de sancțiune pecuniară. Considerăm că, sintagma „necorespunzătoare” utilizată în textul normei citate, este una cu o marjă de interpretare extrem de largă. Astfel de formulări generează dubii rezonabile cu privire la claritatea și previzibilitatea legii, în situația în care prin prezenta dispoziție se instituie un temei ce urmează să atragă răspunderea judiciară a furnizorului de informații. Avînd în vedere că, modalitatea de comunicare a informației de interes public este descrisă la articolul 18 al proiectului de Lege supus avizării, se propune substituirea sintagmei „necorespunzătoare” cu textul „contrar art. 18”.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
275.	Critica indicată supra, se referă și la dispoziția normativă din articolul 25 lit. h) al proiectului de Lege, în partea ce ține de formularea „refuzul necorespunzător”.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
276.	Art.24 din proiectul de Lege supus avizării, instituie prevederi speciale cu privire la examinarea și soluționarea cauzelor civile sau de contencios administrativ. Considerăm necesar de a remarca că, prevederile art.24 alin.(4) din proiectul de Lege are un caracter imperativ și încalcă dreptul discreționar al instanței de judecată de a decide asupra	Nu se acceptă În preliminar, precizăm că mecanismul de sancționare a fost puțin revizuit. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel. Însă, aplicarea sancțiunilor nu trebuie să fie lăsată la discreția judecătorilor.

		necesității/opunității aplicării persoanei responsabile de furnizare a informației a unei sancțiuni sub formă de amendă. Astfel, considerăm judicios, la art.24 alin.(4) după sintagma „aceasta aplică” de substituit cu sintagma „poate aplica”.	
277.		Conform prevederilor art.24 alin.(5), hotărârile și încheierile judecătorilor adoptate în cadrul examinării și soluționării cauzelor civile sau de contencios administrativ sunt definitive și executorii din momentul pronunțării dispozitivului și pot fi atacate conform legii. Constatăm o neconcordanță între prevederile proiectului de Lege supus avizării și prevederile Codului administrativ. Astfel, conform art. 229 alin. (1) din Cod administrativ „Hotărârile judecătorești definitive sînt obligatorii pentru participanții la proces și succesorii de drept ai acestora”. Tot aici, este necesar de remarcat că, art. 251 din Cod administrativ prevede că, hotărârile judecătorilor sunt executorii după expirarea termenului de apel. În această ordine de idei, în vederea asigurării unui mecanism juridic echitabil, cu respectarea drepturilor participanților la proces, propunem de a reda art. 24 alin. (5) în următoarea formulă: „(5) Hotărârile și încheierile judecătorilor pot fi atacate conform legii”. Subsecvent, luînd în considerare că, obiectul de reglementare a proiectului de Lege este accesul la informațiile de interes public, este necesar de remarcat că, posibilitatea executării hotărîrilor definitive și executorii, din momentul pronunțării dispozitivului conform prevederilor art. 24 alin. (5) din proiectul de Lege, va condiționa lipsa necesității contestării acestora de către furnizorul de informații, or, informațiile fiind deja comunicate solicitantului.	Se acceptă parțial A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
Procuratura Anticorupție	278.	Textul propus în dispoziția de la lit. c) articolul 6 corespunde cu prevederile din partea generală a Codului de procedură penală din articolul 1,	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 272 din prezentul tabel.

	impunându-se o limitare a accesului la informația de interes public când organele de urmărire penală sau de constatare desfășoară o activitate de cercetare a unui caz în cadrul procesului penal pornit, și susținem limitările propuse în textul prezentei dispoziții. Constatăm totuși o neconcordanță cu voința legiuitorului la acest subiect, exprimată în nota informativă a prezentului proiect de lege, prin care a fost interpretată dispoziția legală propusă a fi instituită. Astfel, considerăm că interpretarea prin textul notei informative „<i>Acest scop legitim se referă, în special, la măsurile și acțiunile efectuate în afara unui proces penal</i>” cu trimitere la alte acte normative, care instituie reguli de combatere a anumitor categorii de fapte, toate aceste activități în ansamblu, se realizează doar în cadrul unui proces penal, începând cu etapa de sesizare a organului competent (pornirea procesului penal) și până la adoptarea unei soluții în ordinea art.291 din Codul de procedură penală. În aceste condiții, în vederea păstrării raționamentului juridic instituit la articolul 6 lit. c) al proiectului de Lege, neadmiteri interpretărilor contradictorii, precum și neprejudicierii activității procesual-penale realizate în condițiile Codului de procedură penală, propunem ajustarea textului din nota informativă aferent prevederilor lit. c) art. 6 pentru corespundere cu reglementările din art. 6 lit. c) al proiectului Legii supus avizării.	
279.	La articolul 25 lit. e), considerăm a opina că, sintagma „necorespunzătoare” folosită în textul normei citate, nu corespunde cerințelor de claritate a legii, în situația în care prin prezenta dispoziție se instituie un temei ce urmează să atragă răspunderea judiciară a furnizorului de informații. Având în vedere că modalitate de comunicare a informației de interes public este descrisă la articolul 18 al Legii, se propune	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.

Consiliul Superior al Procurorilor		înlocuirea sintagmei „necorespunzătoare” cu textul „contrar articolului 18”.	
	280.	Critica indicată supra, se referă și la dispoziția normativă de la lit. h) articolul 25 al Legii, în partea ce ține de formularea „refuzul necorespunzător”.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 15 din prezentul tabel.
	281.	În opinia noastră este necesară revizuirea cadrului normativ, care reglementează accesul la informațiile deținute de către autoritățile publice, însă modificările propuse în proiectele nr. 1003/MJ/2022 și nr. 3/MJ/2023 sunt, per ansamblu, excesive, nefiind analizate prin prisma testului proporționalității, pentru a exclude riscurile ingerințelor sau, eventual, a abuzurilor pe care le-ar putea genera. Anvergura modificărilor de referință exprimă un impact major asupra paradigmei de acțiune a principiului accesului la informații, ceea ce determină o strictețe expresă în procesul de elaborare, care trebuie să pornească de la actualitatea problemelor abordate, să rezulte din realitățile juridice, regulile care guvernează activitatea organelor de drept și să țină cont de incidența și rezultatele normelor stabilite, asigurând convergența cu alte acte normative de aceeași valoare. Fiind garantat de art. 34 din Constituție dreptul la informație este un drept fundamental, care obligă autoritățile publice să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal. Dreptul la informație nu poate fi asigurat decât printr-un nivel adecvat al transparenței autorităților publice. În același timp, orice autoritate și/sau instituție publică este obligată să ofere informațiile solicitate, atât timp cât nu există un motiv legitim de a refuza aceste solicitări (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 19/2015). Adicional, este un imperativ să se țină cont de faptul că art. 34 alin. (3) din Constituție stabilește regula potrivit	Nu se acceptă Referitor la aspectul legat de protecția datelor cu caracter personal, a se vedea comentariile de la pct. 33, 34, 124, 152-154 și 226 din prezentul tabel.

căreia dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor.

Totodată, exercitarea dreptului la informație poate fi supusă unor excepții, care să permită abținerea de la prezentarea anumitor categorii de informații. Aceste excepții includ protecția securității naționale, a relațiilor internaționale, a vieții private a persoanelor, a confidențialității comerciale, a ordinii publice și a punerii în aplicare a legii, precum și refuzul de a prezenta informațiile primite în condiții de confidențialitate sau cele care rezultă din discuțiile interne. Pentru a putea fi invocate, excepțiile trebuie să justifice existența unui prejudiciu pentru interesul public, în cazul în care informațiile ar fi comunicate (paragraful 36 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 19/2015).

De asemenea, CtEDO a subliniat în jurisprudența sa că autoritățile statului, pe lângă obligația de a nu interveni arbitrar în viața privată a unei persoane, urmează să întreprindă acțiuni, care implică adoptarea unor măsuri, menite să asigure respectarea vieții private chiar și în sfera relațiilor între persoane (Armoniene c. Lituaniei, nr. 36919/02, paragraful 36, 25 noiembrie 2008; Soderman c. Suediei [MC], nr. 5786/08, paragraful 78, 12 noiembrie 2013).

Potrivit constatărilor instanței europene, conceptul de „viață privată” este un termen larg, care nu poate fi definit exhaustiv și care include integritatea fizică și psihică a unei persoane și, prin urmare, poate cuprinde mai multe aspecte ale identității persoanei, cum ar fi, de exemplu, identificarea de gen, orientarea sexuală, precum și elemente ce privesc dreptul la reputație (S. și Marper c. Regatul Unit [MC], nr. 30562/04 și nr. 30566/04, paragraful 66, 4 decembrie 2008). Termenul respectiv include informațiile cu caracter personal, în privința cărora există o speranță legitimă că nu vor fi

publicate fără consimțământul celor la care acestea se referă (Flinkkila și alții c. Finlandei, nr. 25576/04, paragraful 75, 6 aprilie 2020, și Saaristo și alții c. Finlandei, nr. 184/06, paragraful 61, 12 octombrie 2010).

Mai mult, în hotărârile CtEDO se menționează că, deși limitele criticii acceptabile în adresa persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare, în privința judecătorilor gradul de toleranță este mai redus (Nikula c. Finlandei, nr. 31611/96, [MC], 21 martie 2002). Or, critica fără temeuri plauzibile ar știrbi imaginea justiției în societate și încrederea de care aceasta urmează să beneficieze în vederea îndeplinirii actului de justiție.

Considerăm că pentru un act normativ ce răsfeacă semnificativ nu doar asupra dreptului la libera exprimare și interesului public, dar și asupra activității instituțiilor de drept, este nevoie de o abordare multiaspectuală, care va reprezenta expresia unei viziuni de reconciliere a protecției datelor cu caracter personal și accesului la informațiile oficiale.

Evaluând condițiile elaborării proiectelor, considerăm că grupul de lucru constituit a promovat o abordare îngustă, cu expunere viziunii doar din perspectiva solicitanților de informații, fără a lua în considerare necesitatea respectării echilibrului dintre interesul individual și cel al exigențelor impuse de confidențialitatea anumitor informații. Mai mult, observăm lipsa reprezentanților Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal în componența grupului de lucru pentru proiectele în speță (nu doar la etapa avizării), având în vedere obiectele de reglementare ale acestor proiecte de acte normative.

Propunem extinderea lucrărilor de elaborare/adoptare a acestor proiecte de acte normative, ce conțin riscul excederii limitelor impuse de principiile

		constituționale și găsim oportună atât constituirea mai multor grupuri de lucru reprezentative (de ex. un grup de lucru ar putea fi format din reprezentanți ai autorităților publice locale și un alt grup – din reprezentanții autorităților de drept), cât și consultarea opiniilor tuturor subiecților a căror activitate este vizată de prevederile proiectelor de lege în speță.	
Consiliul Superior al Magistraturii	282.	Examinând proiectul remis spre avizare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, consideră necesară avizarea negativă a acestuia din următoarele considerente. Urmare a unei analize ample a prevederilor proiectului de Hotărâre pentru accesul la informațiile de interes public, se atestă că în majoritatea sa acestea contravin legilor în vigoare și anume: Legea nr. 133 privind protecția datelor cu caracter personal, din 08-07-2011; Lege nr. 91 privind semnătura electronică și documentul electronic, din 27-06-2014; Codul administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19-07-2018. Astfel, potrivit art. 6 al proiectului remis spre avizare accesul la informațiile de interes public poate fi limitat doar în cazul în care este necesar de a proteja unul din următoarele scopuri legitime reglementate de lege: a) apărarea sau securitatea națională; b) siguranța sau ordinea publică; c) prevenirea sau descoperirea infracțiunilor ori contravențiilor; d) efectuarea urmăririi penale; e) desfășurarea procedurii judiciare sau administrative; f) viața privată; g) secretul comercial sau bancar; h) proprietatea intelectuală (cu excepția informației produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice).	Nu se acceptă Referitor la aspectul legat de protecția datelor cu caracter personal, a se vedea comentariile de la pct. 33, 34, 124, 152-154 și 226 din prezentul tabel.

		(2) Accesul la informațiile de interes public poate fi limitat doar prin aplicarea și satisfacerea criteriului proporționalității limitării, în conformitate cu art. 7. (3) Este interzisă limitarea accesului la informațiile de interes public ce constituie date cu caracter personal care derivă din activitatea profesională a agenților publici, în sensul Legii integrității nr. 82/2017, în special: a) numele și prenumele; b) funcția; c) studiile; d) experiența profesională; e) evaluarea performanțelor profesionale; f) sancțiunile disciplinare; g) salariul; h) conflictele de interese; i) condamnări Examinând aceste prevederi în coroborare cu prevederile art. 3 al Legii nr. 133 din 08-07-2011 privind protecția datelor cu caracter personal observăm că autorii proiectului nu au făcut referire la categoriile speciale de date cu caracter personal, care sunt protejate de a fi date publicității prin prisma articolul 28 din Constituție care garantează un drept la autodeterminare informațională, care le permite persoanelor să se bazeze pe dreptul lor la viața privată cu privire la informații care, deși neutre, sunt colectate, procesate și diseminate în mod colectiv și de o manieră în care face incident acest articol (a se vedea Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda [MC], 27 iunie 2017, § 137). La acest capitol urmează a fi reținute și constatările Curții Europene care a menționat, în jurisprudența ei, că numele, identificarea de gen, apartenența etnică, viziunea religioasă, informația privind starea sănătății, dreptul la reputație, orientarea sexuală ș. a. constituie

	elemente importante ale sferei personale protejate de articolul 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Acest articol, care stă, împreună cu jurisprudența care-l dezvoltă, la baza interpretării articolului 28 din Constituție, poate include și activitățile cu caracter profesional sau de afaceri (a se vedea Niemietz v. Germania, 16 decembrie 1992, § 29). Prin urmare, există o zonă de interacțiune a unei persoane cu altele, chiar și într-un context public, care se poate încadra în câmpul de aplicare a vieții private (a se vedea Peck v. Regatul Unit, 28 ianuarie 2003, § 57).	
283.	O altă neconcordanță semnificativă evidențiată în proiectul de lege remis, vizează articolul 12 – înaintarea cererii, potrivit căruia cererea de comunicare a informațiilor de interes public transmisă în formă electronică nu trebuie să întrunească cerințele legale stabilite pentru documentele electronice. Astfel, aceste cereri pot fi înaintate fără aplicarea semnăturii electronice. CSM reține, că prevederile respective contravin art. 13 alin. (4) Legea nr. 91 privind semnătura electronică și documentul electronic, potrivit căreia în cazul în care, conform legislației, se cere ca documentul să fie perfectat sau prezentat pe suport de hârtie și semnat cu semnătură olografă, documentul electronic se consideră a fi corespunzător acestei cerințe.	Nu se acceptă În primul rând, atragem atenția că <i>Legea nr. 91/2014 privind semnătura electronică și documentul electronic</i> a fost abrogată, fiind adoptat un nou act normativ – <i>Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere</i>. În rest, a se vedea comentariile de la pct. 11 și 203 din prezentul tabel.
284.	Subsidiar, Plenul CSM constată că potrivit proiectului vizat se propune ca în cazul revendicării încălcării dreptului de acces la informațiile de interes public în instanța de judecată, nu va fi percepută taxa de stat. La caz, CSM evidențiază neconcordanța acestuia cu proiectului Legii taxei de stat nr. 484, adoptat în I lectură de Parlamentul Republicii Moldova la 29 decembrie 2022, care a fost justificat prin faptul că punerea în aplicare de noilor prevederi legale sunt necesare pentru acoperirea costurilor de asigurare a	Precizare Scutirea se referă la procedurile civile. Însă, în contextul în care proiectul a fost revizuit și se propune ca acțiunile sau inacțiunile tuturor furnizorilor să fie contestate în procedura contenciosului administrativ (indiferent dacă este autoritate publică sau nu), careva prevederi privind scutirea de la taxa de stat nu vor fi operate.

	logisticii necesare, precum și pentru necesitatea asigurării unui echilibru bugetar de asigurare a unui serviciu public calitativ și obligația cetățeanului care folosește acest serviciu, precum și excluderea adresărilor arbitrare.	
285.	Concomitent, Consiliul remarcă adoptarea alin. (3) art. 14. al proiectului privind căruia, solicitantul nu este obligat să motiveze sau să justifice cererea sa privind accesul la informații, ar putea aduce prejudicii iremediabile atât la nivel individual, cât și la nivel de securitate națională. Or, importanța sau valoarea informației este legată de atingerea unui scop, așa scop care poate avea la bază anumite necesități sau interese periculoase. Prin urmare, nimeni nu caută informații fără un scop predeterminat, valoarea informației ar consta în „câștigul de certitudine”, adică informația reprezintă o garanție că scopul/obiectivul va fi atins prin luarea unei decizii fundamentate pe conținutul ei. CSM, consideră că drepturile legale necesită a fi tratate în mod echidistant, fără a manifesta îngăduință față de unele, ci în spiritul protecției dreptului fundamental al cetățeanului.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 73 din prezentul tabel.
286.	În cadrul examinării proiectului, CSM a constatat unele neconcordanțe și la alin (3) al art. 17. potrivit căruia în cazul conexării cererilor conform art. 16, termenul de examinare și soluționare curge de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant. La caz, CSM reține că modalitatea de examinare a acestui tip de solicitări, în special în partea ce ține de termenii de examinare a cererilor conexate, nu poate fi acceptată, or, conexarea cererilor poate avea loc și în ultima zi de examinare a primei cereri, prin urmare termenul pentru examinare și studierea a solicitării va fi restrâns, ceea ce ar putea genera oferirea unor informații incomplete sau superficiale ce atrag răspundere juridică, potrivit art. 25 lit. e) comunicarea	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 171 din prezentul tabel.

	necorespunzătoare a informațiilor de interes public, al prezentului proiect.	
287.	Adițional, CSM constată și neconcordanțe ale prezentului proiect cu Codul administrativ al Republicii Moldova, care exclude procedura prealabilă, prevăzută de Codul Administrativ ca regulă generală pentru procedurile administrative. CSM consideră că această prevedere va crește considerabil volumul de muncă al instanțelor, or, procedura prealabilă este o modalitate amiabilă de soluționare a cauzei. În această ordine de idei se rețin Recomandările Comitetului de miniștri al CoE recomandă procedura prealabilă: Recomandarea CE nr.(81)7 privind mijloacele de facilitare a accesului la justiție, stipulează că urmează a fi luate măsuri pentru facilitarea sau, după caz, încurajarea concilierii părților sau a soluționării conflictelor pe cale amiabilă înainte de demararea procedurii judiciare sau pe parcursul unei proceduri deja inițiate. De asemenea, Recomandarea CE nr. (2001)9 din 5 septembrie 2001 privind căile alternative de soluționare a litigiilor dintre autoritățile administrative și persoanele private, recomandă statelor să promoveze utilizarea căilor alternative de soluționare a litigiilor, iar anumite căi alternative, cum ar fi recursul administrativ intern, concilierea, medierea și tranzacția, pot fi folosite înainte de a se recurge la instanța judecătorească. În nenumărate rânduri CtEDO și Curtea Constituțională a Republicii Moldova au menționat că accesul la justiție nu este absolut, iar procedura prealabilă în esență nu reprezintă o încălcare a acestui principiu.	Nu se acceptă În prezent, conform art. 21 alin. (1), 22 și 23 din <i>Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație</i>, persoanele au dreptul să se adreseze direct în instanța de judecată, fără parcurgerea procedurii prealabile.
288.	La fel CSM evidențiază neconcordanța prevederilor proiectului remis spre avizare se referă la instituirea răspunderii pecuniare, care reprezintă aplicarea unei amenzi conducătorului furnizorului de informații, de	Nu se acceptă Prevederile de la art. 224 din <i>Codul administrativ</i> sunt perfect compatibile cu mecanismul de sancționare prevăzut în Capitolul V din prezentul tabel.

		către instanța de judecată, în cazul în care, la examinarea unei contestații împotriva acțiunilor sau inacțiunilor furnizorului, instanța a constatat o încălcare a prevederilor prezentei legi, pasibilă de sancționare pecuniară, cu prevederile art. 224 ale Codului administrativ. Astfel, conform art. 24 alin. (4) din proiectul de lege, dacă la examinarea unei cauze judiciare instanța de judecată va constata o încălcare a prevederilor prezentei legi, aceasta va aplica persoanei responsabilă o amendă în modul prevăzut de capitolul V, indiferent de faptul dacă reclamantul a solicitat sau nu aplicarea acesteia. Deci, amenda va fi aplicată prin hotărârea emisă de către judecător la pronunțarea asupra fondului unei cauze judiciare. Conform art. 26, amenda reprezintă o sancțiune pecuniară care se aplică de către instanța de judecată pentru încălcările prevăzute la art. 25. Astfel, atragem atenția că nu orice încălcări a prevederilor prezentei legi sunt pasibile de sancțiune pecuniară, ci numai cele enumerate exhaustiv la art. 25: a) nepublicarea informațiilor de interes public în modul prevăzut de art. 8; b) refuzul în primirea cererii sau neînregistrarea acesteia; c) necomunicarea numărului și a datei de înregistrare a cererii; d) încălcarea termenului de examinare și soluționare a cererii; e) comunicarea necorespunzătoare a informațiilor de interes public; f) solicitarea unor plăți ilegale pentru comunicarea informațiilor; g) readresarea sau respingerea neîntemeiată (totală sau parțială) a cererii; h) refuzul necorespunzător sau neîntemeiat (total sau parțial) de a comunica informațiile de interes public. În contextul normelor pre-citate, CSM consideră imperios a evidenția prevederile art. 224. Cod administrativ, ce indică expres care pot fi hotărârile instanței de judecată.	Or, aplicarea amenzii nu se va realiza prin emiterea unei hotărâri separate, ci prin intermediul hotărârii prin care judecătorul se pronunță asupra fondului cauzei (fiind un punct suplimentar în dispozitivul hotărârii în fond).

		(1) Examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: a) în baza unei acțiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum și o eventuală decizie de soluționare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale; b) în baza unei acțiuni în obligare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emitere a actului este întemeiată; c) în baza unei acțiuni în realizare, obligă la acțiune, tolerare sau inacțiune, dacă o astfel de pretenție a reclamantului este întemeiată; d) în baza unei acțiuni în constatare, constată existența sau inexistența unui raport juridic ori nulitatea unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ, dacă raportul juridic există sau, respectiv, nu există ori actul administrativ individual sau contractul administrativ este nul; e) în baza unei acțiuni de control normativ, anulează în tot sau în parte actul administrativ normativ, dacă acesta este ilegal, sau constată nulitatea acestuia, dacă acesta este nul; f) respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sînt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e). (2) Dacă la momentul anulării actului administrativ individual de către instanță acesta este deja executat, instanța dispune, la cerere, întoarcerea executării, în măsura în care ea este real posibilă.	
Uniunea Avocaților din Republica Moldova	289.	Precizare	

	la informațiile de interes public, proiectul propune stabilirea unei sancțiuni administrative sub forma unei amenzi, aplicate de către instanța de contencios administrativ sau de către instanța de judecată în cadrul unei proceduri civile speciale. De principiu, în raporturile de drept public încălcarea prevederilor legale, în dependență de pericolul social al faptei, reprezintă delictul sau infracțiuni. Delictul este o faptă ilegală cu un pericol social mai mic decât infracțiunile, a căror sancționare se asigură prin aplicarea sancțiunilor corespunzătoare. Statele, în dependență de anumite circumstanțe specifice de natură istorică, culturală și a tradițiilor juridice, au ales să codifice sau nu delictul, fie să îmbine cele două soluții, precum este și cazul Republicii Moldova. Astfel, la nivel național delictul este prevăzut atât de Codul contravențional, fiind denumite contravenții, cât și în alte legi, precum ar fi, de exemplu, Legea nr. 75/2020 privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor, Codul fiscal, Legea concurenței nr. 183/2012, Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018. În cel din urmă caz, aceste delictul reprezintă încălcări de ordin administrativ pentru care este prevăzută o sancțiune administrativă, de cele mai multe ori fiind vorba despre amenda administrativă. Prin urmare, conceptual nu trebuie făcută o distincție cu privire la natura juridică a delictelor, în dependență de modul în care legiuitorul național a decis să le codifice parțial în cadrul Codului contravențional, sau le-a prevăzut distinct în calitate de alte încălcări de ordin administrativ în cadrul unor legi separate, pentru
	În preliminar, menționăm că subiectul pasibil de răspundere pecuniară a fost substituit, deoarece în contextul în care la art. 71 din <i>Codul contravențional</i> va fi menținută componenta privind încălcarea legislației cu privire la petiționare (a se vedea modificările operate prin intermediul proiectului de lege cu nr. unic 3/MJ/2023), oricum va exista riscul sancționării duble pentru aceeași faptă a conducătorilor autorităților publice (<i>i.e.</i> fiind aplicată atât o sancțiune contravențională conform <i>Codului contravențional</i>, cât și o sancțiune pecuniară conform prevederilor prezentei legi). Or, în sensul art. 52 alin. (1) din <i>Constituție</i> și art. 9 din <i>Codul administrativ</i>, cererile de comunicare a informațiilor publice sunt veritabile petiții. Acest fapt va constitui o încălcare a principiului <i>non bis in idem</i>, care interzice sancționarea dublă a persoanei pentru aceeași faptă și care este consfințit la art. 21 din <i>Constituție</i>. Prin urmare, mecanismul de sancționare prevăzut în Capitolul V va fi menținut, însă cu substituirea subiectului răspunderii pecuniare – în loc de conducătorul furnizorului de informații va fi însăși furnizorul de informații în calitate de persoană juridică. Referitor la însăși conceptul răspunderii administrative/pecuniare abordat în Capitolul V al prezentului proiect de lege, opinăm următoarele. Considerăm că competența, rolul și funcțiile instanțelor de judecată în privința examinării cauzelor contravenționale denotă un șir de deficiențe normative, care îngreunează esențial tragerea la răspundere contravențională pentru anumite încălcări ce pot fi constatate în cadrul unor proceduri judiciare separate. Într-adevăr, conform art. 395 din <i>Codul contravențional</i>, instanțele de judecată sunt abilitate cu competența de judecare a mai multor cauze

	care se prevăd sancțiuni administrative, precum amenda. Astfel, pornind de la natura juridică a delictelor, reglementarea contravențiilor și a altor încălcări de ordin administrativ, reprezintă un instrument al răspunderii juridice în materie de drept public, care are drept scop de a apăra în ambele cazuri valorile sociale ocrotite de lege, precum și să prevină săvârșirea de noi contravenții/delicate. De regulă, constatarea delictelor în materie administrativă, examinarea cauzei și aplicarea sancțiunilor administrative țin de competența autorităților publice, iar instanțelor de judecată le este rezervat rolul de a examina contestațiile în această materie. Totuși, în dependență de tipul faptei comise, valoarea socială protejată, sancțiunile aplicate și alte circumstanțe, constatarea abaterii, examinarea cauzei și aplicarea sancțiunii este stabilită (integral sau parțial) în competența instanței de judecată. A se vedea în acest sens art. 65 Cod contravențional, potrivit căruia instanța de judecată examinează cauzele cu privire la neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare de către persoanele abilitate a atribuțiilor de autoritate tutelară locală sau autoritate tutelară teritorială privind: - identificarea, evidența și asistența copiilor aflați în situație de risc; - protecția copiilor separați de părinți; - determinarea statutului copilului; - cooperarea dintre autoritățile tutelare; - nerespectarea condițiilor legale de recepționare și înregistrare a sesizărilor privind copiii aflați în situație de risc; (2) Neasigurarea respectării de către angajații autorităților administrației publice centrale și locale, ai structurilor, instituțiilor și serviciilor din cadrul sau	contravenționale, <i>inter alia</i>, cele prevăzute la art. 61, 63-66, 316-318¹, 320, 336. Cu toate acestea, atragem atenția că, în cazurile respective, instanțele de judecată nu sunt abilitate cu competența de a „constata” aceste contravenții – funcția respectivă revenind, în exclusivitate, agenților constataatori, care remit procesele-verbale de constatare instanței de judecată spre examinare în fond. Astfel, conform prevederilor <i>Codului contravențional</i>: - contravenția prevăzută la art. 61 poate fi constatată doar de către Inspectoratul de Stat al Muncii (art. 409 alin. (1)); - contravențiile prevăzute la art. 63-65, 316, 317, 318¹, 320 și 336 pot fi constatate doar de către angajații subdiviziunilor subordonate Ministerului Afacerilor Interne care exercită atribuțiile poliției (art. 400 alin. (4)); - contravenția prevăzută la art. 66 poate fi constatată doar de către autoritatea tutelară (art. 423¹¹); - contravenția prevăzută la art. 318 poate fi constatată doar de către executorul judecătoresc sau Inspectoratul Național de Probațiune (art. 421 și 421¹). Astfel, chiar dacă competența de judecare (<i>i.e.</i> examinare) a cauzei contravenționale este atribuită instanței de judecată, ea oricum nu poate constata aceste contravenții de sine stătător, fiind necesar concursul agenților constataatori (de regulă poliția). În cazul încălcărilor ce vizează accesul la informații (potențial și în alte cauze), o astfel de abordare precum expusă <i>supra</i> va crea următoarea situație. Deși instanța de judecată va constata în cadrul unor proceduri de contencios administrativ încălcări ale

	subordonate acestora, care activează în domeniile asistenței sociale, educației, ocrotirii sănătății, organelor de drept, a termenelor și procedurilor prevăzute de mecanismul intersectorial de cooperare privind: a) transmiterea autorității tutelare competente a sesizărilor privind copii aflați în situație de risc, precum și a celor privind cazurile de violență, neglijare sau exploatare a copiilor în cadrul serviciilor sociale, al instituțiilor medicale, educaționale, culturale; b) participarea în procesul de evaluare inițială și complexă a situației copilului la solicitarea autorității tutelare locale, precum și la elaborarea și implementarea planului individualizat de asistență. (3) Necomunicarea autorității tutelare de către persoana cu funcție de răspundere despre existența unui pericol pentru viața ori sănătatea copilului sau despre încălcarea drepturilor și intereselor lui legitime. Or, a se vedea drept exemplu al examinării de către instanța de judecată a altor abateri de natură administrativă admise inclusiv de autoritățile publice, dispozițiile art. 65/2, 65/3 și 66 al Codului contravențional, care stabilesc răspunderea juridică pentru neeliberarea certificatului medical de constatare a nașterii, a duplicatului în cazurile prevăzute de legislație de către instituția medico-sanitară, precum și neconstatarea sau neeliberarea certificatului medical de constatare a nașterii de către medicul care a asistat la naștere sau la care s-a adresat mama după naștere, dacă nașterea s-a produs în afara instituției medico-sanitare; (1) Încălcarea de către persoanele cu funcție de răspundere din instituțiile curative, de instruire, de asistență socială și din alte instituții similare a termenului de 3 zile pentru comunicare autorității tutelare despre copii rămași fără îngrijire părintească care pot fi transmiși ulterior spre adopție sau sub tutelă
	legislației privind accesul la informații, aceasta nu va putea aplica careva sancțiuni – fiind necesară demararea unor proceduri separate (<i>i.e.</i> adresarea persoanei la organele poliției, care în mod repetat să constate încălcarea legislației privind accesul la informație, după care să remită procesele-verbale instanței de judecată pentru examinarea repetată în fond). O astfel de abordare este absurdă și creează dificultăți procedurale esențiale în vederea tragerii la răspundere contravențională a anumitor subiecți. Din acest considerent, mecanismul propus în prezentul proiect va ușura semnificativ procedurile. Or, automat ce instanța de judecată constată, în cadrul unui proces de contencios administrativ, anumite încălcări, aceasta automat va putea aplica furnizorului de informații o sancțiune pecuniară, prin intermediul hotărârii în fond.

(curatelă) pentru îngrijire și educare; (2) Prezentarea de date false despre copilul rămas fără îngrijire părintească de către persoana cu funcție de răspundere de la casa (secția) de naștere, de la instituția curativă, de profilaxie sau de alt gen.

De asemenea, similar se examinează de instanța de judecată delictele privind nerespectarea termenelor de prezentare a informației solicitate de deputatul în Parlament (art. 316 alin. (2) Cod contravențional), ignorarea intenționată de către persoana cu funcție de răspundere a sesizării și neîndeplinirea recomandărilor date de Avocatul Poporului și Avocatul Poporului pentru drepturile copilului (art. 320 Cod contravențional).

Având în vedere exemplele de mai sus și natura juridică a faptelor pentru care se propune aplicarea amenzi, considerăm că aceasta nu constituie o parte componentă a răspunderii civile și nu poate fi aplicată de către instanța de judecată în cadrul examinării unei acțiuni în procedură civilă, ci reprezintă un element al răspunderii administrative. Totodată, din conceptul procedurii de contencios administrativ, reglementate în Codul administrativ, instanța de contencios administrativ are menirea de a apăra dreptul vătămat al persoanei, în sensul art. 17 din cod, astfel încât dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept să poată fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care să decidă instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform Codului administrativ (art. 20). Potrivit Codului administrativ, revendicarea dreptului vătămat se realizează prin intermediul acțiunilor în contencios administrativ prevăzute la art. 206 din cod, iar instanța de contencios administrativ adoptă hotărârile prevăzute la art. 224 din

cod. Procedura de contencios administrativ dată nu are drept obiect de examinare decât apărarea dreptului vătămat prin activitatea administrativă, și nu presupune un regim sancționator de prevenire a unor viitoare încălcări. Acestui scop servește Codul contravențional.

În consecință, considerăm judicioasă reglementarea răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind accesul la informația de interes public în conținutul Codului contravențional, pornind de la dispozițiile art. 71 și 92 ale codului dat, cu transmiterea către instanțele de judecată a competenței de examinare a cauzelor date. În acest fel se vor depăși deficiențele menționate în nota informativă cu privire la lipsa de capacitate a poliției „de a identifica și sancționa efectiv încălcările legislației privind accesul la informațiile de interes public”.

În mod corespunzător, pentru încorporarea corectă și sistemică a noilor dispoziții în cod, se vor modifica și alte prevederi ale Codului contravențional.

Totodată, evidențiem că, în conformitate cu pct. 2.1.33. al Nomenclatorului gradelor de complexitate, din Regulamentul privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare penale, contravenționale și civile, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 165/6 din 18 februarie 2014, examinarea cauzelor cu privire la încălcarea legislației privind accesul la informație și cu privire la petiționare este evaluată cu gradul 2 de complexitate, din maxim 10. Pornind de la considerente privind complexitatea cauzelor ce țin de accesul la informație, care presupune punerea în balanță a mai multor interese legitime concurente, prin aplicarea „testului de proporționalitate”, și aplicarea jurisprudenței bogate a CEDO și Curții Constituționale în materia accesului la informațiile de interes public, după cum a fost expus în nota informativă la proiect,

	propunem revizuirea în sensul creșterii a gradului de complexitate a cauzelor contravenționale în această materie, or și în acest caz instanța de judecată este obligată să recurgă la acest exercițiu pentru examinarea faptei, constatarea comiterii contravenției și aplicarea sancțiunii contravenționale. Atragem atenția că, constatarea contravenției și aplicarea sancțiunii contravenționale pentru încălcarea dreptului de acces la informația de interes public, nu exclude examinarea cererii în contencios administrativ sau în procedură civilă generală (în dependență de statutul juridic al furnizorului de informații) prin care să fie solicitată obligarea autorității publice sau altui furnizor de informații să comunice informația solicitată, în modul cerut, precum și să solicite încasarea unor eventuale prejudicii în legătură cu acest fapt. În concluzie, propunem excluderea din proiect a dispozițiilor lit. c) alin. (1) art. 1, alin. (4) art. 24 și a capitolului V (art. 25 – 27), precum și reglementarea răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind accesul la informația de interes public în conținutul Codului contravențional, pornind de la dispozițiile art. 71 și 92 ale codului dat, cu transmiterea către instanțele de judecată a competenței de examinare a contravențiilor cu privire la accesul la informațiile de interes public.	
290.	Prezentul proiect propune reglementarea unei proceduri distincte pentru examinarea și contestarea cererilor de acces la informație. Considerăm judicioasă reglementarea distinctă în partea ce vizează instituirea unor termene de examinare mai scurte, determinarea exactă a furnizorilor de informații și temeiurilor de refuz și de respingere a cererii, precum și în privința cererilor adresate furnizorilor de informații care nu pot fi considerate autorități publice conform Codului administrativ. Totuși, în privința activităților	Precizare Norma, conform căreia prevederile <i>Codului administrativ</i> se aplică numai în măsura în care nu contravin prezentei legi, are drept scop doar concretizarea faptului că prezenta lege este o <i>lex specialis</i> în raport cu <i>Codul administrativ</i>. De altfel, acest fapt reiese nemijlocit și fără o stipulare expresă, în virtutea prevederilor de la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>.

	administrative în raport cu autoritățile publice, altele decât cele menționate anterior, considerăm necesar aplicarea dispozițiilor Codului administrativ, inclusiv în privința notificărilor, contestarea actelor reale și alte activități administrative. Astfel, potrivit art. 14 al Codului administrativ: „(1) Actul real este activitatea administrativă de drept public care nu are drept scop o reglementare concretă sau abstractă, ci un rezultat real. (2) Sînt acte reale, în special, <i>informațiile</i>, avertizările sau recomandările autorităților publice și acțiunile întreprinse de acestea. (3) În măsura în care prevederile prezentului cod nu conțin reglementări imperative, în privința actelor reale <i>se aplică corespunzător dispozițiile referitoare la actele administrative individuale</i>, dacă acest lucru nu este exclus în baza diferențelor dintre actul administrativ individual și actul real.” (evidențierea textului ne aparține). Astfel, solicitarea informațiilor de interes public de la autoritățile publice (în sensul Codului administrativ), trebuie să fie guvernată, cu unele excepții expres reglementate în lege, de principiile dreptului administrativ, deoarece solicitarea și oferirea informațiilor de către autoritățile publice reprezintă o activitate administrativă (acte reale). Conform alin. (2) art. 2 al Codului administrativ: „(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.”.	Însă, pentru a evita interpretări divergente și eronate în acest sens, este imperativă o stipulare expresă. În partea ce ține de art. 2 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>, atragem atenția că această prevedere este adresată legiuitorului, nu și autorităților publice sau instanțelor de judecată. Acest fapt a fost statuat expres și la § 33 din <i>Decizia Curții Constituționale nr. 145/2020 de inadmisibilitate a sesizărilor nr. 117g/2020 și nr. 128/2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 2 alin. (2) din Codul administrativ (reglementarea unor raporturi administrative prin norme speciale derogatorii)</i>. În acest sens, menționăm că prevederile prezentei legi sunt în strictă conformitate cu principiul stipulat la art. 2 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i>. Or, instituirea unor prevederi speciale/derogatorii de la <i>Codul administrativ</i> este absolut necesară pentru asigurarea efectivă a dreptului de acces la informațiile publice, în conformitate cu <i>Convenția de la Tromsø</i>, precum și este în strictă conformitate cu principiile <i>Codului administrativ</i>, prevăzute în Cartea Întîi, Capitolul III.
291.	Proiectul la art. 3 lit. d) cuprinde în noțiunea furnizorilor de informații pe fondatori și cofondatorii, prevăzuți la lit. a)-c) sau e) art. 3, a persoanelor juridice	Se acceptă Acești subiecți sunt excluși din lista furnizorilor de informații.

	de drept privat. La acest aspect, atragem atenția că fondatorii persoanelor juridice private nu au nici un rol în acestea după fondare. În anumite cazuri, fondatorii după fondarea și înregistrarea persoanei juridice private, nu devin și membri asociați/acționari.	
292.	Proiectul propune la art. 3 lit. h) stabilirea calității de furnizori de informații pentru notari și executorii judecătorești „(în privința informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege)”. Considerăm că, determinarea tipului de informații care poate face obiectul dreptului constituțional de acces la informații de interesul public, nu satisface criteriul clarității și previzibilității normei juridice. Nici nota informativă nu face mai mare claritate la acest aspect. În categoria informațiilor care se referă la exercitarea de către notari și executorii judecătorești a atribuțiilor prevăzute de lege pot fi incluse și informații care fac obiectul secretului profesional (a se vedea în acest sens art. 7 al Legii nr. 69/2016 și art. 8 lit. e) al Legii nr. 113/2010). Informații cu titlu general despre activitatea sistemului de executare silită și alte informații statistice despre activitatea anumitor executorii judecătorești sunt deținute/raportate Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești, Camerei Notariale și Ministerului Justiției, care sunt deja incluși în lista furnizorilor de informații (lit. a) și g) art. 3 din proiect). Totodată, din punct de vedere al tehnicii legislative, considerăm că, determinarea tipului de informații care poate face obiectul legii trebuie să fie reglementat prin intermediul dispozițiilor art. 2 și 6, interpretate în mod coroborat, or obiectul de reglementare al art. 3 din proiect se referă la subiecții legii (furnizorii de informații).	Se acceptă Pornind de la faptul că majoritatea absolută a informațiilor deținute de executorii judecătorești și notari constituie secret profesional, aceștia sunt excluși din lista furnizorilor de informații.
293.	Articolul 6 alin. (1), care prevede scopurile legitime care permit limitarea accesului la informații, omite să prevadă protejarea informațiilor care țin de secretul	Precizare Prezenta lege nu aduce atingere altor acte normative care prevăd restricții specifice în privința accesibilității

	profesional al avocatului sau a altor profesii, prevăzute de lege. Prin urmare, solicitarea informațiilor despre circumstanțele concrete ale procedurii disciplinare intentate împotriva unui avocat, accesul la dosarul disciplinar examinat de Comisia pentru etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, poate aduce atingere secretului profesional de care este ținut avocatul pentru un termen nelimitat.	unor categorii de informații (cum ar fi secretul profesional, comercial, bancar, secretul corespondenței persoanelor sau alte secrete protejate de lege). Or, în cazul dat este deplin aplicabil principiul <i>lex specialis derogat legi generali</i>, prevăzut la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. Odată ce astfel de restricții sunt reglementate prin norme speciale, acestea au prioritate față de prevederile prezentei legi. Totuși, pentru claritate în privința acestui subiect, prezentul proiect a fost completat cu norme exprese în acest sens (la art. 2 alin. (2) și art. 7 alin. (3)).
294.	O altă categorie de informații protejate ar trebui să constituie informațiile despre conținutul răspunsurilor la examenele de calificare în profesia de avocat și examenele de admitere, calificatele acordate de fiecare membru al Comisiei de licențiere a profesiei de avocat și a Comisiei de soluționare a contestațiilor, care sunt puse la dispoziția titularilor acestora (candidaților), comisiei de soluționare a contestațiilor și instanțelor de judecată în cazul în care contestării rezultatului. Dacă răspunsurile corecte la teste și la examenele de calificare nu sunt făcute publice, acestea la fel trebuie să fie protejate și limitat accesul la astfel de informații.	Se acceptă La art. 7 este introdus următorul scop legitim – „<i>activitatea de evaluare, control sau supraveghere</i>”, prevăzut la art. 3 § 1 (e) din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Pct. 27 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele în privința acestui scop legitim: „47. Sub-paragraful e prevede posibilitatea limitării accesului la unele documente cu scopul de a proteja buna desfășurare și realizarea activităților autorităților publice în privința supravegherii, investigării și controlului [...]. Inspecțiile fiscale în curs de desfășurare pot fi date drept exemplu, precum și examenele din școli și universități [...]”. În mod similar, acest scop legitim va putea fi aplicat și în cazul examenelor de admitere în profesii juridice (în cazul în care nu există o restricție legală expresă în acest sens).
295.	La art. 6 alin. (1) lit. h), oferirea accesului, fără rezerve, la informația care face obiectul dreptului de proprietate intelectuală, dacă aceasta a fost produsă în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice, nu ține cont de dreptul părților contractante de a stabili că, autorul își păstrează dreptul asupra	Se acceptă Textul „(cu excepția informației produse în baza unui contract încheiat cu autoritățile sau instituțiile publice)” este exclus de la acest scop legitim.

obiectului de proprietate intelectuală, sau asupra unor părți ale acestuia (precum ar fi secretul comercial, dar fără a se limita la acest exemplu), rezultat din contractul încheiat cu autoritatea sau instituția publică. De asemenea, autoritatea/instituția publică poate fi titulara doar a unui drept de utilizare sau a unui drept de licență.

De asemenea, proiectul nu ține cont de operele de serviciu, care la fel reprezintă rezultatul unui contract dintre autorul lor și angajator (autoritatea/instituția publică). În acest caz, legislația permite existența unor clauze contractuale care ar putea îngreuna dreptul angajatorului să autorizeze utilizarea operei de către terți. A se vedea în acest sens alin. (1) art. 33 al Legii nr. 230/2022 privind dreptul de autor și drepturile conexe: „(1) În lipsa unei prevederi contractuale contrare, . Se va ține cont și de sensul ultimului enunț al normei juridice menționate, potrivit căreia: „Utilizarea operei de către angajator în cadrul obiectului de activitate nu necesită autorizarea salariatului autor.”. Per a contrario, utilizarea operei înafara obiectului de activitate este condiționată de autorizarea salariatului autor. Cu atât mai mult, utilizarea operei de către alte persoane decât angajatorul sau angajat (titularul operei), presupune existența atât a acordului angajatorului, cât și a angajatului titularul operei).

Pe de altă parte, dacă luăm drept exemplu sursa cod a unui program de calculator, transmisă cu drept de proprietate autorității/instituției publice de către autor, atunci proiectul propune oferirea dreptului de acces la această informație, ceea ce credem că reprezintă o consecință nedorită de orice autoritate/instituție publică. La această etapă nu vom desfășura exemplificarea altor situații, însă credem că acestea oferă autorului proiectului suficiente motive pentru a

	revizui dispozițiile proiectului pentru a elimina deficiențele enunțate.	
296.	La art. 6 alin. (3) propunem reformularea textului normei juridice astfel încât să se specifice fără echivoc că acesta se referă la datele cu caracter personal al agentului public și nu la datele cu caracter personal obținute de agentul public în rezultatul activității sale profesionale.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 34 din prezentul tabel.
297.	La art. 6 alin. (3) lit. i), în privința informațiilor privind condamnările penale și sancțiunile contravenționale considerăm că, cel puțin în nota informativă a proiectului se va specifica că informația despre acestea se referă doar la condamnările și sancțiunile definitive și efectul cărora nu a fost stins.	Precizare În contextul comentariilor de la pct. 34 din prezentul tabel, lista datelor accesibile va fi reexaminată.
298.	Totodată, în privința măsurilor procesuale de constrângere, informația despre acestea încalcă prezumpția de nevinovăție și nu reprezintă o măsură necesară într-un stat democratic. Nota informativă nu conține nici un argument în favoarea accesului publicului la informațiile despre măsurile procesuale de constrângere aplicate față de agentul public. În lipsa acestora, nu este clar nici scopul urmărit de autor, nici măsura în care au fost puse în balanță interesul public privind accesul la informație și garanțiilor și drepturile individuale ale agentului public, precum dreptul la viață privată și la prezumpția de nevinovăție. Drept exemplu, remarcăm că, reținerea pentru 72 de ore, în calitate de măsură procesuală de constrângere, este aplicată față de bănuți.	Precizare În contextul comentariilor de la pct. 34 din prezentul tabel, lista datelor accesibile va fi reexaminată.
299.	Art. 6 alin. (3) instituie o interdicția absolută în privința limitării accesului la informație, ceea ce constituie o abatere de la conceptul proiectului privind existența celor două principii fundamentale care vizează aprecierea posibilității limitării accesului la informații, conform art. 3 § 2 din Convenția de la Tromsø: a) principiul „testului prejudiciului” (art. 6 din	Nu se acceptă Referitor la „testul prejudiciului” și „balansarea intereselor”, pct. 38 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> precizează următoarele: „38. „Testul prejudiciului” și „balansarea intereselor” pot fi efectuate în fiecare caz individual sau de către legislator în modul în care sunt formulate

	proiect) și b) principiul „balansării intereselor” (art. 7 din proiect). În acest context, considerăm că dispozițiile art. 6 alin. (3) nu trebuie exceptate de la aplicarea criteriilor de proporționalitate prevăzute la art. 7 și alin. (2) art. 6.	<i>limitările. Legislația ar putea, de exemplu, să stabilească diferite cerințe pentru efectuarea testelor de prejudiciu. Aceste cerințe pot lua forma unor prezumții în favoarea sau împotriva eliberării documentului solicitat sau o scutire necondiționată pentru informații extrem de sensibile.”.</i> Astfel, în privința datelor enumerate va fi instituită prezumția în favoarea accesului la informații. Or, acestea sunt strâns legate de calitatea publică a funcționarilor și, prin urmare, reclamă un grad înalt de transparență și responsabilizare.
300.	Cu referire la art. 7 alin. (2), menționăm că acesta dublează dispozițiile alin. (1) art. 7. Astfel, ultimul instituie condiții cumulative pentru aprecierea proporționalității limitării accesului la informație („existența următoarelor condiții cumulative:”) și pentru a putea, în consecință, limita accesul la informație, iar alin. (2) art. 7 dublează norma dată prin reglementarea aceluiași efect, doar că prin expunerea unei interdicții negative – se interzice limitarea dacă nu este întrunită cel puțin o condiție din cele enumerate la alin. (1). Astfel de practici de a dubla prevederile normelor juridice în același act normativ sau în mai multe nu contribuie la coerența actului normativ, ci dimpotrivă, creează premise pentru interpretare echivocă. În context, remarcăm că, Manualul de tehnică legislativă, elaborat, publicat și actualizat de Ministerul Federal al Justiției al Republicii Federale Germania (Bundesministerium der Justiz), la care autorul proiectului, în mod inspirat, face trimitere pentru ași argumenta anumite soluții în materie, la pag. 3, pct. 9 recomandă, concomitent, evitarea reglementărilor duble.	Se acceptă Criteriul proporționalității limitării a fost revizuit.
301.	La art. 8 alin. (1) lit. n) se face referire la sisteme informaționale de uz public. Utilizarea unor noțiuni	Se acceptă Prevederea a fost revizuită.

	incerte, a căror sens nu poate fi dedus în mod direct cu ușurință din însăși conținutul literar al acestora, care nu nedefinite de legislația națională și distincte de noțiunile utilizate în același sens în legislație nu satisfac cerința certitudinii juridice și a unificării terminologice în procesul de elaborare a actelor normative. Pentru uniformizarea noțiunii date propunem să se țină cont de noțiunile utilizate în Legea cu privire la informatică nr. 1069/2000 – „serviciu informatic public”, Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat – „resursă informațională automatizată de stat”, „sistem informațional de stat”, Codul civil „registre de publicitate” sau ale noțiuni utilizate de legislație, în dependență de sensul pe care autorul proiectului îl are în vedere. Din conținutul actual al textului proiectului nu poate fi identificat cu certitudine sensul pe care autorul dorește să-l imprime textului „sisteme informaționale de uz public”.	
302.	La art. 10 alin. (1) și art. 5 lit. a) propunem substituirea cuvintelor „Furnizorii de informații” și „furnizorilor de informații” cu cuvintele „autoritățile publice”, la cazul și genul corespunzător, or art. 8 și 9 din proiect se referă anume la autoritățile publice și nu la furnizorii de informații. Aceste articole se referă în mod exclusiv la obligațiile de transparență proactivă ale autorităților publice și nu ale tuturor furnizorilor de informații, astfel după cum au fost definiți la 3 din proiect. Totodată, art. 8 și 9 din proiect sunt contrare art. 5 lit. a) din proiect, or ultimele se referă la „diseminarea din oficiu a informațiilor de interes public, în special prin publicarea acestora pe pagina web oficială a furnizorilor de informații, în modul prevăzut de capitolul II;” (sublinierea ne aparține). Astfel, prezența inadvertențelor în conceptul cu privire la <u>modalitatea</u> proactivă de acces la informație	Precizare Articolele respective sunt opozabile diferitor subiecți: a) art. 9 alin. (1) și (2) și art. 10 sunt destinate autorităților publice; b) Art. 9 alin. (3) este destinat întreprinderilor de stat sau municipale; c) art. 9 alin. (4) și art. 11 sunt destinate tuturor furnizorilor de informații.

		și lipsa de uniformitate al noțiunilor utilizate la acest capitol, și anume în partea identificării subiecților, propunem revizuirea acestuia prin substituirea la art. 5 lit. a), art. 8 alin. (4) și art. 10 alin. (1) și a cuvintelor „furnizorii de informații”, „furnizor de informații” și „furnizorii de informații” cu cuvintele „autoritățile publice”, la cazul, genul și numărul corespunzător. În cazul în care propunerea anterioară nu se acceptă, atragem atenția la faptul că termenul limită, indicat la art. 9, rezervat pentru publicarea și actualizarea informațiilor pe pagina-web oficială a Uniunii Avocaților din Republica Moldova, generează riscul nerespectării obligației date, or organul profesional al avocaților dispune de resurse administrative limitate și nu este finanțată din bugetul de stat. Prin urmare, impunerea unor obligații în sarcina organelor profesionale, fără a ține cont de resursele limitate de care dispun acestea, riscă să atenteze la autonomia financiară a acestora. Asigurarea publicării informației „nu mai târziu de o zi lucrătoare de la încheierea evenimentului” reprezintă o sarcină disproporționată și propunem revizuirea acestui termen, or în caz contrar organele profesionale riscă amendă pentru încălcarea legislației cu privire la accesul la informație.
303.	La art. 11 alin. (1) și (2) propunem substituirea cuvintelor „cu excepțiile prevăzute de prezenta lege” și „în condițiile prevăzute de prezenta lege” cu cuvintele „în condițiile legii”, or excepțiile care permit restricționarea accesului la informație și condițiile de comunicare a informațiilor nu sunt cuprinse doar de prezenta lege. Reglementări privind accesul la informație se conțin și în alte legi, care în anumite condiții pot deveni aplicabile. Pe de altă parte, se va ține cont că proiectul legii în cauză nu prevede doar „excepții” care pot fi opuse în raport cu o cerere de acces la informații, ci și condiții în care acest drept	Se acceptă Este utilizată sintagma „în condițiile legii”. În acest sens, au fost operate modificări și la art. 6.

		poate fi exercitat. Prin urmare, utilizarea noțiunii „excepții” la alin. (1) art. 11 nu este recomandată, or solicitantul are dreptul să solicite și să obțină orice informații de interes public în condițiile prevăzute de lege, indiferent dacă acestea reprezintă anumite excepții, stipulate de legiuitor, sau alte condiții prevăzute de lege.	
304.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 290 din prezentul tabel.	Art. 11 alin. (3), care stabilește că, „(3) Prevederile Codului administrativ nr. 116/2018 se aplică numai în măsura în care nu contravin prevederilor prezentei legi.”, se abate de la principiul instituit anterior de legiuitor în alin. (2) art. 2 Cod administrativ: „(2) Anumite aspecte ce țin de activitatea administrativă privind domenii specifice de activitate pot fi reglementate prin norme legislative speciale derogatorii de la prevederile prezentului cod numai dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod.” Astfel, potrivit principiul existent în materie de drept administrativ, procedura administrativă și de contencios administrativ este codificată în cadrul Codului administrativ și anumite reguli speciale în această materie pot fi instituite doar dacă această reglementare este absolut necesară și nu contravine principiilor prezentului cod. Prin urmare, regula este inversă celei enunțate la alin. (3) art. 11, adică normele speciale din alte legi, care sunt absolut necesare, nu trebuie să contravină principiilor Codului administrativ, și nu invers. În aceste condiții, propunem excluderea alin. (3) art. 11 din proiect. Totodată, instituirea la alin. (3) art. 11 din proiect a unei norme juridice care determină din start aplicarea priorității a dispozițiilor acelei legi față de altă lege (Cod administrativ), nu ține cont de regula de interpretare logică a normelor juridice, conform căreia	

		o normă specială mai veche derogă de la o normă juridică generală mai nouă (a se vedea în acest sens și alin. (3) art. 5 al Legii nr. 100/2017). În același sens se va vedea și pag. 9, pct. 743 al Manualul de tehnică legislativă, elaborat, publicat și actualizat de Ministerul Federal al Justiției al Republicii Federale Germania (Bundesministerium der Justiz): „[...] Nu trebuie să se creadă că reglementările noi le vor înlocui pe cele mai vechi. Frecvent, reglementările vechi și noi se intersectează numai parțial. Se adaugă faptul că dispozițiile noi, cu caracter general, nu înlocuiesc reglementările mai vechi, cu caracter special, și că există dificultăți frecvente în calificarea caracterului general sau special al unei reglementări în raport cu alta.[...]”. Astfel, regula dată de interpretare se va aplica în detrimentul unei norme juridice care proclamă o altă ierarhie a normelor juridice decât cea prevăzută deja în Constituția Republicii Moldova (a se vedea art. 7-11 al legii nr. 100/2017 și art. 72 din Constituția Republicii Moldova). Concomitent, legiuitorul nu poate desemna o lege în întregime ca fiind specială în raport cu o altă lege, acest lucru fiind apreciat în raport cu circumstanțele concrete ale speței și conținutul normelor juridice aplicabile, urmare a unui exercițiu de interpretare juridică. În rezultat, chiar dacă o normă juridică din Codul administrativ va contraveni unei norme juridice din prezentul proiect de lege, în eventualitatea în care acesta va deveni lege, se va aplica norma juridică care este specială în raport cu cealaltă, în măsura în care acest lucru nu contravine principiilor Codului administrativ.	Precizare Regimul juridic al secretelor (profesional, comercial, bancar, al corespondenței, etc.) sunt guvernate de
	305.	Excluderea cerințelor legale stabilite pentru documentele electronice, în cazul cererii transmise în formă electronică, nu este judicioasă, or furnizarea	

	anumitor informații este permisă doar la cererea titularului, cum ar fi informațiile care fac obiectul secretului fiscal, secretului profesional, etc care nu sunt menționate printre limitările la accesul la informații din lista prevăzută la art. 6 din proiect. În acest context, identificarea solicitantului este necesară pentru a proteja secretul fiscal, de exemplu. Pe de altă parte, nu s-a ținut cont de faptul că Legea nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere permit utilizarea unor semnături electronice avansate necalificate, care permit identificarea solicitantului. Conform art. 23 al legii nominalizate, semnătura avansată necalificată face trimitere exclusiv la titular și permite identificarea acestuia, or lit. a) alin. (1) art. 14 din proiect indică „a) numele și prenumele sau denumirea solicitantului,” drept element obligatoriu al cererii de acces la informație. În cazul reprezentanților persoanelor juridice identificarea solicitantului se impune în vederea stabilirii cu certitudine a solicitantului persoană juridică în numele căreia acționează reprezentantul.	normele juridice speciale și derogatorii în raport cu prezenta lege. Pentru a concretiza acest aspect, în proiect au fost introduse prevederi exprese în acest sens la art. 2 alin. (2) și art. 7 alin. (3). Referitor la semnătura, precum și la subiectul legat de documentele electronice, a se vedea pct. 11 și 203 din prezentul tabel.
306.	În privința înregistrării cererilor de acces la informații (art. 13 din proiect), considerăm că trebuie aplicate dispozițiile art. 73 Cod administrativ, care reglementează complet și fără echivoc procedura de înregistrare a petițiilor. Prin urmare, propunem că în această parte să se facă trimitere la normele Codului administrativ.	Se acceptă Articolul respectiv a fost sincronizat cu prevederile de la art. 73 din <i>Codul administrativ</i>. Pornind de la faptul că această normă este opozabilă inclusiv unor subiecți care nu sunt autorități publice, referința la <i>Codul administrativ</i> ar fi improprie (spre deosebire de art. 13 alin. (1) lit. c), care este opozabil strict autorităților publice).
307.	Concomitent, obligarea furnizorului privind înregistrarea cererii în ziua recepționării nu elucidează ce se consideră zi a recepționării și nu ia în calcul zilele de odihnă nelucrătoare în cazul cererilor semnate olograf și expediate prin poștă/fax, fie cele expediate prin poștă electronică. În acest context, remarcăm că nu va fi întotdeauna posibilă comunicarea „în aceeași zi” a	Se acceptă Articolul respectiv a fost sincronizat cu prevederile de la art. 73 din <i>Codul administrativ</i>.

	numărului și datei înregistrării cererii. Pentru cazul în care solicitantul nu a indicat în cererea sa adresa de poștă electronică, transmiterea prin poștă în ziua recepționării, conform alin. (3) art. 13, a dovezii înregistrării acesteia, care va conține inclusiv numărul și data înregistrării, constituie o obligație excesivă impusă furnizorului de informații și în anumite cazuri imposibilă. Considerăm că în cazul cererilor transmise prin poștă tradițională însuși solicitantul trebuie să fie interesat să aleagă metoda de expediere cu aviz de recepție care permite confirmarea notificării cererii. Nu este rezonabil să se oblige furnizorii de informații în „ziua recepționării” cererii să notifice solicitantul prin aceeași modalitate despre „dovada înregistrării acesteia”, inclusiv numărul și data înregistrării cererii solicitantului. În cazul Uniunii Avocaților din Republica Moldova și altor organe profesionale conexe sistemului justiției, o asemenea sarcină disproporționată ar putea atenta la autonomia financiară și, implicit, afectarea capacităților de autoadministrare a profesiei.	
308.	La fel, instituirea unor noi registre de evidență a corespondenței, distincte de cele existente (alin. (1) art. 13), nu contribuie la eficiența activității organului profesional și implică resurse umane și, implicit, resurse financiare suplimentare. Atragem atenția că, impunerea în sarcina organelor profesionale a unor noi cerințe și obligații este asociată întotdeauna cu sporirea nivelului de cheltuieli, iar bugetul Uniunii Avocaților din Republica Moldova este format din contribuțiile avocaților și taxele aprobate de organele competente ale Uniunii Avocaților din Republica Moldova.	Se acceptă În contextul raționamentelor expuse la pct. 310 din prezentul tabel, instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice va fi opozabilă numai autorităților publice.
309.	În aceste condiții, proiectul la alin. (1) art. 19 trebuie să nu excludă dreptul Uniunii Avocaților din Republica Moldova de a încasa plăți pentru examinarea cererilor de acces la informații, motiv pentru care se propune	Se acceptă Este introdusă sintagma „cu excepțiile stabilite conform actelor normative”.

		substituirea la alin. (1) art. 19 a cuvintelor „cu excepțiile prevăzute de lege sau hotărâre a Guvernului” cu cuvintele „dacă altceva nu derivă din lege sau hotărâre a Guvernului” sau cu cuvintele „dacă în temeiul legii sau hotărârii Guvernului nu rezultă altceva”. Remarcăm că Legea cu privire la avocatură prevede dreptul de a încasa taxe, oferind dreptul Consiliului Ununii avocaților să aprobe taxele și mărimea acestora, fără a le prevedea nemijlocit în conținutul legii. Din acest motiv, avînd în vedere că excepțiile sunt de strictă interpretare, textul propus de autorul proiectului „(1) Este gratuită, cu excepțiile prevăzute de lege sau hotărâre a Guvernului.” este în măsură să îngreuească dreptul Uniunii Avocaților de a aproba taxe în această materie.	Se acceptă Instituirea Registrului cererilor de comunicare a informațiilor publice va fi opozabilă numai autorităților publice.
	310.	Scopul urmărit de autor prin intermediul instituirii unui registru distinct pentru înregistrarea cererilor de acces la informații rezidă, conform notei informative, în „asigurarea evidenței, a generalizării și a analizei datelor statistice relevante, în scopul monitorizării și supravegherii efective a implementării legii (conform mecanismelor prevăzute la Capitolul VI din prezenta lege)”. În acest context, remarcăm că, potrivit alin. (2) art. 30 din proiect, analiza datelor statistice generalizate din registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public nu este aplicabilă Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Conform alin. (3) art. 30 și art. 31 din proiect, (3) autoritățile publice prevăzute la alin. (2), printre care nu se regăsește și Uniunea Avocaților din Republica Moldova, sunt obligate să prezinte Cancelariei de Stat, la cerere, toate informațiile cuprinse în registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public și să publice anual pe pagina web oficială, pînă la sfîrșitul lunii martie, raportul privind cererile de comunicare a informațiilor de interes public, care cuprinde datele statistice din	

	registrele cererilor de comunicare a informațiilor de interes public. Astfel, instituirea în cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova a unui registru distinct pentru evidența cererilor de acces la informații nu servește scopului urmărit de autorul proiectului. Pe de altă parte, evidența cererilor de acces la informații, a termenilor de examinare a acestora și monitorizarea modului de respectare a legislației cu privire la accesul la informații poate fi realizată prin intermediul sistemului existent de evidență a corespondenței, care permite efectuarea mențiunilor privind tipul cererii și a termenului limită de examinare. Mai mult decât atât, la momentul actual Uniunea Avocaților din Republica Moldova implementează sistemul de evidență și gestionare electronică internă a documentelor „E-management”, care permite o evidență separată a categoriilor diferite de documente, generarea rapoartelor statistice necesare și evidența etapelor de examinare în timp a documentelor, inclusiv modificarea, în caz de necesitate, a tipului documentului, a termenului de executare și a persoanei responsabile. Aceste funcții ale sistemului informațional sunt mai mult decât suficiente pentru realizarea scopului urmărit, ceea ce face inutilă crearea distinctă a altui registru separat în acest sens. Din considerentele de mai sus, propunem revizuirea alin. (1) art. 13, astfel încât acesta să nu se aplice decât entităților prevăzute la alin. (2) art. 30 din proiectul legii.	
311.	La art. 17, alin. (1) și (4) obligă la comunicarea imediată a informațiilor disponibile, însă nu se ține cont de faptul că o informație disponibilă nu poate fi comunicată imediat decât în situația în care aceasta este disponibilă pentru comunicare, adică informația a fost prelucrată în modul corespunzător condițiilor legislației	Se acceptă Este introdusă sintagma „<i>de a fi comunicate</i>”.

	și în forma solicitată pentru comunicare și a fost inclusă în documentul/răspunsul la cererea solicitantului. Prin urmare, propunem completarea alin. (1) și (4) după cuvântul „disponibile” cu cuvintele „pentru comunicare”.	
312.	Alin. (2) art. 17 propunem a fi modificat, astfel încât prelungirea termenului de examinare a cererii să producă efect dacă a fost notificarea despre prelungire a fost expediată în termenul inițial. Se va ține cont că, de cele mai multe ori, comunicarea prin poștă tradițională poate fi întârziată din motive independente de furnizorul de informații, caz în care prelungirea termenului ar putea să nu producă efect, chiar dacă a fost expediată în termenul inițial pentru examinare. Suplimentar, prelungirea termenului examinării cererii cu maxim 5 zile poate fi insuficientă pentru examinarea cererilor care vizează informații complexe și a căror prelucrare necesită un termen mai mare. Propunem, pentru prelungirea termenului de examinare a cererii, stabilirea unui termen maxim de 15 zile.	Precizare Art. 60 alin. (4) din <i>Codul administrativ</i> de asemenea operează cu noțiunea de „comunicare”. Prin urmare, pentru a asigura sincronizarea cu prevederile <i>Codului administrativ</i>, urmează a fi menținută această noțiune. Referitor la termenul de prelungire – acesta este extins la 10 zile calendaristice.
313.	În privința art. 18 menționăm că acesta este inutil, în măsura în care procedura de comunicare/notificare este reglementată la art. 96-114 Cod administrativ. Codul administrativ reglementează mult mai consistent în această materie și răspunde necesităților acestui proiect. Dublarea reglementărilor nu face decât să deruteze solicitanții și nu contribuie la previzibilitatea și stabilitatea normelor juridice. Suplimentar, din coroborarea celui de-al doilea enunț al alin. (1) art. 96 și al doilea enunț din alin. (1) art. 110¹ al Codului administrativ, rezultă că notificarea prin poștă electronică are prioritate în cazul în care petiționarul/solicitantul a indicat adresa de poștă electronică și nu a indicat în mod expres o altă modalitate principală de comunicare. Pornind de la această regulă, art. 18 din proiect nu este conceptual	Nu se acceptă Precizăm că prevederile <i>Codului administrativ</i> sunt opozabile numai autorităților publice, nu și altor furnizori de informații. Adițional, precizăm că prevederile respective concretizează forma comunicării informațiilor și reprezintă unul din principalele elemente ale oricărei legi de acces la informație. Prevederile <i>Codului administrativ</i> sunt insuficiente în acest sens.

	diferit de modalitatea de comunicare reglementată de Codul administrativ.	
314.	Totodată, în același context, pentru a elimina reglementările echivoce din proiect cu privire la modalitatea principală de comunicare, propunem la art. 14 alin. (1) lit. b) din proiect substituirea cuvintelor „pe această cale” cu cuvintele „prin intermediul uneia din aceste căi”. Conținutul actual permite interpretarea conform căreia indicarea adresei poștale presupune că solicitantul a ales drept modalitate principală de comunicare a răspunsului prin poștă tradițională pe suport de hârtie.	Precizare Articolul respectiv a fost revizuit.
315.	Cu referire la art. 19 alin. (1) menționăm că, în toate cazurile, cu extrem de rare excepții, informațiile solicitate se rezumă la 5 de pagini și niciodată nu au depășit volumul de 20 de pagini. În aceste condiții, în situația în care de dreptul la acces la informații se poate abuza fără nici o limitare, considerăm oportun diminuarea numărului de pagini care permite perceperea plății, și anume dacă volumul de informații depășește 5 pagini.	Precizare Luînd în considerație că Consiliul Unirii Avocaților din Republica Moldova este împuternicit prin lege să perceapă taxe, pot fi instituite anumite tarife speciale în acest sens, în temeiul la art. 39 lit. b ⁴) din <i>Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură</i> .
316.	În contextul alin. (3) art. 19 care prevede că, în cazul în care solicitantul este „informat” despre obligația de achitare a plății pentru furnizarea informației în termenul de 15 zile prevăzut de art. 17 și ulterior, după data achitării plății (moment care nu ține cont de termenul prevăzut la art. 17 și independent de furnizorul informației), furnizorul de informații are la dispoziție încă 5 zile pentru comunicarea informației, proiectul legii permite încălcarea termenului de examinare a cererii, prevăzut la art. 17. Pentru a exclude această inadverență din lege care reglementează proceduri care duc la încălcarea termenelor de examinare a cererii prevăzute în proiect, propunem completarea art. 14 alin. (1) cu lit. e) și art. 15 alin. (2), astfel încît un element al cererii de acces la informații să reprezinte, după caz,	Se acceptă Pentru a clarifica acest aspect, 18 alin. (1) va avea următorul cuprins: <i>„Informațiile publice sunt comunicate solicitantului din momentul în care sunt disponibile de a fi comunicate, dar nu mai tîrziu de 15 zile de la data înregistrării cererii, cu excepția cazului prevăzut la art. 21 alin. (4).”</i>

		dovada plății pentru furnizarea informației, dacă furnizarea informației presupune achitarea unei plăți, iar dacă cererea nu întrunește această condiție, furnizorul de informații, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii, comunică solicitantului asupra neajunsului și îi oferă un termen rezonabil pentru înlăturarea acestuia. Art. 20 din proiect dublează dispozițiile art. 74 din Codul administrativ, care conține prevederi privind readresarea petiției, care pot fi aplicate mutatis mutandis și în privința cererilor de acces la informații. Conform alin. (3) art. 14 al Codului administrativ, „(3) în măsura în care prevederile prezentului cod nu conțin reglementări imperative, în privința actelor reale se aplică corespunzător dispozițiile referitoare la actele administrative individuale, dacă acest lucru nu este exclus în baza diferențelor dintre actul administrativ individual și actul real.” Totodată, art. 20 din proiect nu reglementează soluția pentru situația în care cererea nu este readresată în termen de 5 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii. Considerăm că încălcarea acestui termen nu trebuie să limiteze dreptul furnizorului de informații de a readresa cererea. Prin urmare, nici nu poate fi considerată drept readresare neîntemeiată a cererii conform art. 25 lit. g) din proiect. Adițional, alin. (1) art. 20 impune furnizorul de informații readreseze cererea doar în situația în care stabilește că informația solicitată „se află în posesia unui alt furnizor”, ceea ce poate fi interpretat drept o obligație a furnizorului de informații să se încredințeze că furnizorul de informații la care se readresează cererea deține/posedă informația solicitată, ceea ce reprezintă o sarcină excesivă pentru furnizorul de informații. Propunem reformularea textului în modul în care să se specifice că furnizorul de informații a stabilit
317.		Se acceptă Prevederile respective au fost revizuite, încât să fie clar faptul că readresarea cererii nu constituie o obligație pentru furnizorul de informații.

	competența furnizorului de informații la care se readresează cererea în domeniul/domeniile care prezumă că cel din urmă ar trebui să dețină informația solicitată. De asemenea, în cazul unui conflict de competență cu privire la furnizarea unei anumite informații dintre Comisia de etică și disciplină a Uniunii Avocaților din Republica Moldova și Camera Notarială, Codul administrativ la art. 58 alin. (3) lit. c) stabilește competența Secretarului general al Guvernului de a soluționa conflictul de competență dat, ceea ce atentează la independența și autonomia organelor profesionale.	
318.	Din coroborarea dispozițiilor art. 21 alin. (1) lit. a) și art. 20 din proiect rezultă că, dacă furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate, este obligat să readreseze cererea către furnizorul de informații care deține informațiile solicitate, și nu este în drept să respingă cererea. Prin urmare, la art. 21 alin. (1), propunem completarea lit. a) cu cuvintele „și nu dispune de date despre furnizorul de informații care le deține”.	Se acceptă A se vedea comentariile expuse <i>supra</i> .
319.	La art. 23 și titlul capitolului IV, în considerarea actelor de respingere sau refuz ale furnizorului de informații, prevăzute la art. 21 și 22 din proiect, propunem reformularea textului cu referire la posibilitatea contestării acțiunilor, inacțiunilor și actelor furnizorilor de informații.	Nu se acceptă Noțiunea de „act” se încadrează în conceptul de „acțiune”.
320.	La art. 23 alin. (4) se prevede un termen de 30 de zile de contestare calculat de la data comunicării răspunsului de către furnizorul de informații, în timp ce Codul administrativ la alin. (3) art. 209 prevede pentru acțiunile în realizare nu există termen de înaintare a acțiunii în contencios administrativ. Prin urmare, în detrimentul acestei garanții, proiectul printr-o normă care are un caracter special în raport cu alin. (3) art. 209 Cod administrativ (se referă exclusiv la acțiunile	Nu se acceptă În sensul <i>Codului administrativ</i> , furnizarea informațiilor publice constituie un act real, după cum autorul obiecției remarcă și la pct. 290 din prezentul tabel. Conform art. 14 alin. (3) din <i>Codul administrativ</i> , în măsura în care prevederile prezentului cod nu conțin reglementări imperative, în privința actelor reale se aplică corresponszător dispozițiile referitoare la actele

	privind refuzul/respingerea accesului la informație) stabilește un termen limită pentru depunerea unei acțiuni în realizare în contencios administrativ ce privește accesul la informație.	administrative individuale, dacă acest lucru nu este exclus în baza diferențelor dintre actul administrativ individual și actul real. Astfel, contestarea încălcărilor în materia accesului la informațiile publice urmează a fi realizată prin intermediul unei acțiuni în obligare, prevăzută la art. 206 alin. (1) lit. b) (<i>i.e.</i> obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual). Iar conform art. 209 alin. (1), acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile.
321.	La art. 24 alin. (1) considerăm că stabilirea unui termen limită de examinare a cauzelor civile sau de contencios administrativ nu reprezintă o soluție bună și inefficientă. Exemple ale unor termene similare sunt deja stabilite în legislația actuală, fără ca acestea să fie respectate sau ca să existe posibilitatea reală de respectarea a unor astfel de termene în condițiile actuale.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 234 din prezentul tabel.
322.	Stabilirea caracterului definitiv și executoriu al hotărârilor și încheierilor judecătorești emise în prima instanță în cauzele privind accesul la informații este nejustificată, or legea admite limitarea accesului la informație dacă astfel este protejat interesul public și siguranța publică, pentru protejarea drepturilor altor persoane, inclusiv dreptul la viață privată. În condițiile în care hotărârea judecătorească și încheierile instanței devin definitive și executorii din momentul pronunțării, furnizarea unor informații contrar limitelor stabilite de lege în temeiul unor astfel de acte judecătorești, fără a oferi posibilitatea verificării acestora în cadrul instanțelor judecătorești ierarhic superioare, riscă să prejudicieze drepturile altor persoane și interesul și siguranța publică în mod iremediabil, chiar dacă ulterior actul judecătoresc a fost anulat în rezultatul contestării acestora.	Se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
323.	La art. 23 alin. (3) propunem excluderea cuvântului „generale”, or nu legea trebuie să stabilească care	Precizare

	prevederi legale sunt generale și care nu, acest fapt fiind rezultatul raportării în fiecare caz în parte a normelor juridice concrete aplicabile speței. Nu este exclus că, pentru anumite circumstanțe, dispozițiile Codului de procedură civilă să aibă un caracter special în raport cu dispozițiile altei legi, în dependență de domeniul și obiectul juridic de reglementare al normelor raportate. În acest context, propunem revizuirea titlului articolului 24 în privința reglementării din oficiu a caracterului special al dispozițiilor art. 24.	Articolul respectiv a fost revizuit, încât acțiunile sau inacțiunile oricăror furnizori de informații să fie contestate în cadrul procedurii de contencios administrativ.
324.	La art. 24 alin. (5) remarcăm că, constatarea încălcării dispozițiilor legale privind accesul la informație constituie temei pentru atragerea la răspundere contravențională. Din acest motiv, propunem excluderea din proiect a dispozițiilor art. 24 alin. (5).	Precizare Mecanismul de sancționare a fost revizuit, încât subiectul răspunderii nu este conducătorul furnizorului de informații, dar însăși furnizorul de informații în calitate de persoană juridică. A se vedea suplimentar comentariile de la pct. 289 din prezentul tabel.
325.	În raport cu dispozițiile art. 26 proiectul nu elucidează cine este autoritatea publică care pune în executare și asigură executarea silită a sancțiunii amenzii în beneficiul statului, aplicată în procedura civilă.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 323 din prezentul tabel.
326.	La art. 27 alin. (2) lit. c), nu ține cont de faptul că președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova nu poate fi persoană responsabilă, subiect al amenzii, în toate cazurile, or, de exemplu, în cadrul Uniunii Avocaților din Republica Moldova sunt constituite și funcționează Comisia de Licențiere a profesiei de avocat, Comisia pentru etică și disciplină, Comisia de cenzori, care dispun de autonomie funcțională în limita competențelor stabilite de lege, au calitate de autoritate publică, în sensul art. 7 al Codului administrativ, și nu sunt subordonate Președintelui Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Prin urmare fiecare încălcare a legislației cu privire la accesul la informație trebuie examinată separat și aplicată amenda persoanei	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 324 și 289 din prezentul tabel.

		vinovate de comiterea acestei încălcări. Reținem, de asemenea, în acest context că, activitatea organizatorico-administrativă a Uniunii Avocaților din Republica Moldova este asigurată de Secretarul general al Uniunii Avocaților din Republica Moldova, care în conformitate cu art. 41 alin. (5) al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură, conduce activitatea secretariatului Uniunii Avocaților din Republica Moldova. Astfel, deși Președintele Uniunii Avocaților din Republica Moldova reprezintă Uniunea Avocaților în relațiile cu persoanele fizice și juridice din țară și din străinătate (art. 40 alin. (2) lit. a) al Legii nr. 1260/2002 cu privire la avocatură), conducerea secretariatului care efectiv examinează majoritatea cererilor privind accesul la informații și asigurarea organizatorico-administrativă a acestei activități ține de competența Secretarului general și nu al Președintelui Uniunii Avocaților din Republica Moldova.	
327.		Suplimentar, menționăm că atragerea la răspundere pentru încălcarea legislației privind accesul la informație poate avea loc doar în privința persoanei vinovate de săvârșirea faptei ilicite prejudiciabile, stabilirea vinovăției persoanei conform regulilor prevăzute de Codul contravențional și răspunderii personale a membrilor organelor colegiale conform dispozițiilor art. 16 Cod contravențional. Prin urmare, determinarea prin lege a persoanei responsabile nu ține cont de principiul răspunderii personale pentru fapta ilicită.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 324 și 289 din prezentul tabel.
328.		La art. 27 alin. (1) lit. b) propunem completarea după cuvintele „persona împuternicită expres de lege” cu cuvintele „sau de conducătorul furnizorului de informații”, or legislația și art. 22 alin. (2) lit. g) din proiect permite semnarea actelor, inclusiv a actelor de respingere și a refuzurilor în accesul la informații, să fie	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 324 și 289 din prezentul tabel.

	semnate de persoana împuternicită de conducătorul furnizorului de informații.	
329.	La art. 33 alin. (2) și (3) propunem substituirea cuvintelor „prevederilor legale valabile pînă la data intrării în vigoare a prezentei legi” cu cuvintele „legislația în vigoare la data depunerii cererii”. Remarcăm că noțiunea de „valabilitate” nu reprezintă o noțiune care poate fi utilizată în privința normelor juridice, or acestea intră în vigoare și produc efecte juridice pînă în momentul abrogării acestora, dacă acestea nu ultraactivează sau nu sunt aplicabile unor anumite raporturi juridice după abrogarea lor în virtutea altor circumstanțe.	Se acceptă Sintagma respectivă a fost preluată de la art. 258 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> . Cu toate acestea, formularea propusă de autorul obiecției este mai reușită și va fi introdusă în dispozițiile tranzitorii ale legii.
330.	Adițional, propunem stabilirea limbii române drept limbă de procedură în privința cererilor privind accesul la informație, dacă legea nu prevede altceva.	Precizare Va fi incident art. 26 din <i>Codul administrativ</i> .
331.	Pe segmentul raporturilor juridice supuse reglementării Uniunea atenționează, că reglementările propuse la art. 12 alin. (1) lit. c) și alin. (2), art. 14 alin. (4) nu satisfac exigențele consacrate în principiul coerenței din Legea privind actele normative. Ne referim la faptul, că o cerere ne semnată nu întrunește elementele constitutive a actului juridic și, în consecință, nu produce efecte juridice. Instituirea unei astfel de practici va încuraja înaintarea cererilor anonime sau înaintarea unor cereri de către unele persoane din numele altor persoane, fără ca ultimele să fie în cunoștință de cauză.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 și 203 din prezentul tabel.
332.	Pe de altă parte, exprimăm opțiunea, că pretinderea informației de interes public urmează, cîtuși de puțin, să fie justificată și argumentată, și acest fapt nu trebuie privit ca un impediment birocratic, ci ca o modalitate de stabilire a cercului de informație necesar, care, în ultimă instanță, va contribui la soluționarea eficientă a cererii. Într-o altă ordine de idei se conturează concluzia, că autorii proiectului de Lege la elaborarea textului au	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 73 din prezentul tabel.

	reieșit din buna credință a solicitanților de informație de interes public. Totodată, a fost situația din țară cât și situația internațională ne demonstrează, că nu de fiecare dată solicitanții de informație de interes public au intenții de bună credință. Considerăm, că urmează să luăm în calcul și situația când o persoană, utilizând calculatorul, va avea posibilitatea din numele său sau din numele terțelor persoane să bombardeze o instituție cu solicitări, la care, instituția va fi obligată să mobilizeze personal pentru a face copii sau să scaneze acte pentru a oferi informația solicitată. Și această posibilitate va fi oferită prin dispoziție legală. În oglinda celor expuse Uniunea consideră rezonabil de a propune revenirea la analiza efectelor pasibile de a fi produse de reglementările propuse la art. 12 alin. (1) lit. c) și alin. (2), art. 14 alin. (4) din Proiectul de Lege privind accesul la informațiile de interes public. În viziunea noastră obligarea solicitanților de a semna cererile și de a motiva necesitatea prezentării informației va oferi un accent de seriozitate procesului de interacțiune între solicitanți și instituțiile publice.	
333.	Important este de menționat, că conform acordului de asociere încheiat între Republica Moldova și Uniunea Europeană, R. Moldova și-a asumat o serie de angajamente privind armonizarea legislației sale cu cea europeană. Pentru rigoare, trebuie remarcat că conform dreptului comunitar al Uniunii Europene, accesul liber și neîngrădit al persoanei la orice informații de interes public, constituie unul dintre principiile fundamentale ale relațiilor dintre persoane și autoritățile publice. Astfel, făcând referire la legislația statelor limitrofe membre a comunității europene, cum ar fi România, putem constata că prin autoritate sau instituție publică se înțelege orice autoritate ori instituție publică ce utilizează sau administrează resurse financiare publice,	Nu se acceptă În obiecție se expune faptul că includerea Uniunii Administratorilor Autorizați din Moldova în calitate de furnizor de informații ar fi o măsură care contravine <i>acquis</i>-ului Uniunii Europene și, mai grav, ar fi neconstituțională. Cu toate acestea, nu se fac referiri la prevederile concrete din legislația Uniunii Europene sau <i>Constituția Republicii Moldova</i>, care ar permite reținerea acestor argumente. Reiterăm că toate organele de autoadministrare a profesivilor din sectorul justiției realizează o veritabilă activitate de interes public și urmează fi catalogați drept furnizori de informații.

orice regie autonomă, societate aflată sub autoritatea sau, după caz, în coordonarea ori în subordinea unei autorități publice centrale sau locale și la care statul român sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acționar unic ori majoritar, precum și orice operator sau operator regional, astfel cum aceștia sunt definiți în Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Prin urmare, deși toate organizațiile profesionale ale profesioniștilor liberali sunt organizații neguvernamentale, acestea, în general, nu beneficiază de finanțare din bani publici ci au un regim de autofinanțare, colectând cotizații de la membrii proprii, și prin urmare nu intra sub incidența Legii privind liberul acces la informațiile de interes public. Aceasta nu înseamnă însă ca acestea nu trebuie să furnizeze informații, ci doar ca aceasta transparentizare a activității acestora este impusă de legile proprii de organizare și funcționare, cum ar fi Codul procedurii civile, Codul de executare, Legea insolvenței etc.

De lege ferenda, se impune intervenția legiuitorului pentru excluderea proiectului legii a dispozițiilor prevăzute la lit. g) și h) din art.3, ca fiind norme anticonstituționale, care vin în contradicție cu principiile dreptului comunitar al Uniunii Europene, unde profesiile liberare și asociațiile acestora nu sunt și nici nu pot fi incluse a priori în categoria furnizorilor de informație de interes public, activitatea cărora nu este finanțată cu bani publici și este reglementată prin legi speciale, respectiv aceste norme nu se corelează cu procesul de armonizare a legislației R. Moldova cu cea europeană, fapt care constituie un impediment în realizarea obligațiilor asumate în vederea integrării europene.

Camera Notarială	334.	Se acceptă Pormind de la raționamentele expuse, notarii sunt excluși din lista furnizorilor de informații.
	Proiectul de lege atribuie calitatea de furnizori de informații atât organelor profesionale ale profesiei conexe justiției, cât și executorilor judecătorești și notarilor. Dacă calificarea organelor profesionale în calitate de furnizori de informații este parțial justificată, atunci atribuirea acestui statut notarilor este absolut neinspirată și nejustificată. Sub acest aspect, se atestă contradicții dintre proiectul Legii privind accesul la informațiile publice și Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea activității notarilor și Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială. Observăm că proiectul de lege nu conține o definiție legală a „furnizorului de informații”, ci conține o listă exhaustivă a autorităților și persoanelor care, în virtutea legii, vor fi obligați să furnizeze informații de interes public. Conceptul de ”informație de interes public” este unul ambiguu și superficial, iar mecanismul de calificare a tuturor informațiilor deținute de o autoritate publică ca fiind de interes public este defectuos în sine și nici nu corespunde conceptului din reglementările internaționale. Se impune o delimitare clară dintre informațiile deținute de autoritățile publice care sunt de ”interes public” și cele care sunt de ”interes particular” (ex. informații privind starea de sănătate a angajaților, situația familială), care nu pot fi apreciate că servesc interesului general al societății. În consecință, se atestă o abordare greșită în calificarea notarilor drept furnizori de informații, în legătură cu care se impun următoarele precizări. I. Proiectul de lege conține o abordare greșită în calificarea notarilor în calitate de furnizori de informații și nu corespunde statutului juridic al notarului. În temeiul art. 3 lit. h) din proiect, notarii sunt furnizori de informații în privința informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege. Nota	

informativă explică acest fapt prin prevederile art. 8 alin. (1) din Legea nr. 69/2016, conform căruia notarul este exponentul puterii de stat, împuternicit în modul stabilit de lege în baza licenței și a ordinului de investire cu împuterniciri. Modul de expunere a art. 8 alin. (1) din Legea nr. 69/2016, și anume sintagma "exponent al puterii de stat", nu poate fi reținut drept unic criteriu de calificare a notarilor drept furnizori de informații sau de autoritate publică în sensul Convenției de la Tromsø.

Prin adoptarea Legii nr. 69/2016, Republica Moldova a implementat un sistem notarial de tip latin, un principiu fundamental al căruia este independența notarilor în raport cu statul. În lumina actualei reglementări integrată în tradiția notariatului latin, notarul este persoana investită de către stat cu competențe de întocmire a actelor notariale, activitate care este una autonomă și independentă. Legea prevede expres că, notarul este independent în exercitarea atribuțiilor sale, acesta supunându-se doar legii, iar orice imixtiune în activitatea notarului este interzisă (art. 4 alin. (1) Legea nr. 69/2016). Notarul nu este funcționar public și nu se subordonează unui organ ierarhic superior, la îndeplinirea actelor și acțiunilor notariale. Notarul este un profesionist independent care exercită activitatea notarială, și care asigură legalitatea actului notarial, exercită funcția de justiție preventivă și oferă actului notarial o forță probantă și un caracter obligatoriu.

Nota informativă la proiectul Legii cu privire la organizarea activității notarilor explică statutul notarului după cum urmează: "În virtutea dozei de autoritate publică delegată notarului în exercițiul activității sale, acesta este un generator incontestabil de siguranță juridică. Incontestabil este faptul că notarii sunt persoanele care îndeplinesc o activitate de interes public, fiind investiți de către stat cu competențe de

întocmire a actelor notariale. Activitatea de interes public se acordă în virtutea dozei de autoritate publică delegată notarului în exercițiul activității sale, care este un garant al securității raporturilor juridice și al prevenirii litigiilor. Notarul fiind acel profesionist împuternicit de către stat să ofere servicii notariale din numele statului, care conferă actului notarial un grad înalt de veridicitate, legalitate, caracter executoriu și forță probantă în instanța de judecată.” Doza de autoritate publică conferită notarului vizează actele notariale îndeplinite și forța juridică a acestora.

În temeiul art. 3 alin. (3) și (4) din Legea nr. 69/2016, orice act notarial prezentat autorităților publice, inclusiv instituțiilor de arbitraj, instanțelor de judecată sau unui alt organ jurisdicțional, în calitate de probă confirmă faptele expuse în acesta și constatate de notar până la proba contrarie. Faptele autentificate, certificate sau constatate în alt mod de notar în actul sau acțiunea notarială nu necesită a fi probate ulterior în fața autorităților publice, inclusiv în fața instituțiilor de arbitraj, a instanțelor de judecată sau a unui alt organ jurisdicțional, cu excepția cazului în care actul notarial a fost anulat printr-o hotărâre a instanței de judecată. În aceeași ordine de idei, art. 5 alin. (8) din Legea nr. 246/2018 privind procedura notarială, prevede că, actul notarial purtând ștampila și semnătura notarului este de autoritate publică, se prezumă legal, veridic și are forță probantă și, după caz, forță executorie prevăzută de lege.

Faptul că activitatea notarială presupune prestarea unui serviciu de interes public, nu înseamnă că actele notariale pot fi calificate ca informații de interes public.

Precizarea faptului că, doar informațiile care se referă la prestarea serviciilor publice (din exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege) vor fi considerate informații de interes public este ambiguă. În exercitarea

atribuțiilor prevăzute de lege, activitatea notarială se realizează prin întocmirea de către notar a actelor notariale, prin îndeplinirea acțiunilor și procedurilor notariale (art. 4 din Legea nr. 246/2018), care formează arhiva activității notariale. Rămâne neclar, care categorie de informații dintre cele deținute de către notar în legătură cu exercitarea atribuțiilor sale legale nu s-ar include în informații de interes general.

II. Actele notariale nu pot fi considerate documente oficiale deținute de autoritățile publice în sensul Convenției de la Tromsø, și nu justifică calificarea acestora drept informații de interes general.

Actul notarial conține în mod principal conținutul actului juridic, manifestarea de voință a solicitanților actului notarial (persoane fizice sau juridice) îndreptate spre nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice civile, și în mod secundar, girul notarial. Actul notarial nu este un act care aparține notarului, este un act care aparține și vizează solicițanții actului notarial (părțile actului juridic), motiv pentru care a considera că acesta conține informații de interes public este una absolut greșită.

Argumentul din nota informativă precum că, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte, nu poate fi reținut și aplicat în privința actelor notariale. În această ordine de idei, se vor reține constatările Curții Europene a Drepturilor Omului, care a indicat că datele cu caracter personal care fac parte din domeniul public nu le exclude în mod necesar din sfera protecției conferite de art. 8 al Convenției – dreptul la viață privată (cauza Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei).

Actele notariale nu pot fi considerate informații de interes public și nici documente oficiale, în virtutea căruia orice persoană ar putea solicita accesul la acestea. Actele notariale sunt acte juridice civile (contracte, declarații, acorduri) particulare, care vizează exercitarea drepturilor și intereselor particulare ale persoanelor fizice și juridice.

III. Proiectul de lege contravine obligației notarului de a păstra secretul profesional.

Legea nr. 69/2016 reglementează la nivel de principiu obligația notarului de a păstra secretul profesional cu privire la actele îndeplinite și faptele ce i-au devenit cunoscute în cadrul activității sale (art. 2 lit. d) și art. 7 alin. (1) Legea nr. 69/2016) și a stabilit un regim juridic special în eliberarea informațiilor despre actele notariale îndeplinite.

Conform art. 7 alin. (2), (3), informații cu privire la actele notariale îndeplinite se pun la dispoziția:

a) persoanei în numele căreia aceste acte au fost îndeplinite sau reprezentantului acesteia. Informația cu privire la testament se eliberează doar la cererea personală a testatorului, iar terților – numai după decesul testatorului, în modul stabilit de legislație, dacă testatorul nu a degrevat notarul de obligația de a păstra secretul profesional;

b) instanței de judecată, la prezentarea încheierii judecătorești, procuraturii și organelor de urmărire penală, în baza ordonanței acestor organe și cu autorizarea judecătorești de instrucție, în legătură cu cauzele penale, civile sau contravenționale aflate în curs de examinare;

c) organelor de control asupra activității notariale, în limita controlului efectuat;

d) executorului judecătoresc, în legătură cu procedura de executare ce ține de dosarele succesorale instrumentate de notari;

e) Serviciului Fiscal de Stat, conform normelor stabilite de lege.

Până la intentarea cauzei penale sau contravenționale, notarul va prezenta informația privind înregistrarea sau neînregistrarea actului ori a acțiunii notariale în registrul actelor notariale, la cererea procuraturii sau a organului de urmărire penală, cu prezentarea obligatorie de către acesta a informației privind numărul de înregistrare, data înregistrării, solicitantul actului notarial și tipul actului notarial.

Suplimentar, art. 36 alin. (9) din Legea nr. 69/2016 indică că, informații cu privire la actul notarial, copia de pe actul notarial, copiile de pe documentele în baza cărora a fost îndeplinit actul notarial se eliberează din arhivă la solicitarea instanței de judecată, a procuraturii sau a organului de urmărire penală în legătură cu cauzele penale, civile sau contravenționale aflate în curs de examinare.

Obligația păstrării secretului informațiilor cunoscute în legătură cu întocmirea actului notarial se referă nu doar la notar, dar și la persoanele cărora le-au devenit cunoscute informații deținute de notar în legătură cu îndeplinirea obligațiilor lor de serviciu sau de muncă (angajații biroului notarului), iar nerespectarea obligației date atrage răspundere disciplinară și civilă.

Reieșind din normele legale enunțate, intenția legiuitorului este de a proteja interesele cetățenilor și conținutul actelor notariale, fapt pentru care a limitat cercul persoanelor îndreptățite de a solicita informații de la notari privind actul notarial îndeplinit. Cercul persoanelor în drept de a solicita și primi informații despre actul notarial îndeplinit este unul foarte limitat (persoana în numele căreia a fost îndeplinit sau

reprezentantul acestuia). Limitarea dată se referă și la autoritățile publice în drept de a solicita astfel de informații (instanța de judecată, organul de urmărire penală, procuratură, organ de control a activității notariale, Serviciul Fiscal de Stat), organe prin intermediul cărora statul își exercită atribuțiile de menținere a ordinii publice și înfăptuire a justiției, menite să apere interesului general al societății. Solicitarea subiecților de drept a informațiilor despre actul notarial este supusă unor condiții suplimentare privind scopul și temeiul solicitării (în legătură cu cauzele penale, civile sau contravenționale aflate în curs de examinare, pentru efectuarea unei expertize), în temeiul actelor procesuale corespunzătoare.

Ca urmare, consfințirea dreptului oricărei persoane fizice sau juridice de a avea acces la informațiile de interes public, în formele și condițiile prevăzute de lege (art. 4 alin. (1) din proiectul) contravine normelor legale sus indicate. Or, notarul nu este în drept de a elibera copii ale actului notarial sau informații despre actul notarial oricărei persoane fizice sau juridice, la simpla ei solicitare.

Se constată că, secretul profesional nu se regăsește printre scopurile legitime de limitare a accesului la informațiile de interes public (art. 6 din proiect), deși este prevăzut secretul comercial sau bancar. Urmînd logica argumentării secretului comercial și bancar din Nota informativă – ”informații referitoare la persoana, bunurilor, activitatea, afacerea, tranzacțiile încheiate, precum și alte informații despre clienți”, ridică mari semne de întrebare de ce nu se regăsește prin acestea și secretul profesional (al notarului, la caz). Actul notarial întocmit conține informații privind persoana (domiciliu, date de identificare), statutul de stare civilă (căsătorit, divorțat, văduv), informații despre membrii familiei, date privind bunurile sale (obiectul unui

contract de vânzare-cumpărare, donație), similar informațiilor care se consideră secret bancar. Prin urmare, informațiile protejate prin secretul profesional urmează a beneficia de o protecție juridică similară secretului comercial și bancar. Este inadmisibil ca băncile să dispună de pîrghii pentru a nu elibera informații despre clienții săi, în condițiile în care o mare parte a raporturilor dintre client și bancă apar anume în baza contractelor autentificate notarial (ex. contract de ipotecă).

În acest sens se va reține, că la îndeplinirea actului notarial, notarul prelucrează datele cu caracter personal ale solicitantului / solicitanților actului notarial, care urmează a fi efectuată în strictă conformitate cu legea. Art. 10 alin. (2) și (3) din Legea nr. 69/2016 prevede că, solicitarea îndeplinirii actului notarial sau a acțiunii notariale în lipsa unei rezerve făcute în scris de solicitant reprezintă concomitent și o exprimare a consimțământului solicitantului privind prelucrarea datelor cu caracter personal și a celor necesare pentru îndeplinirea actului sau a acțiunii notariale solicitate. Notarul folosește date cu caracter personal strict în scopul pentru care acestea au fost colectate. În temeiul acesteia, notarul nu este în drept de a furniza informații care conțin date cu caracter personal, pe care le deține doar pentru scopul de întocmire a actului notarial.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, s-a conturat că protecția datelor cu caracter personal are o importanță fundamentală pentru exercitarea dreptului la respectarea vieții private și de familie, astfel cum este garantat de art. 8 din Convenție, iar dreptul intern trebuie să ofere garanții adecvate pentru a împiedica orice utilizare a datelor cu caracter personal care ar putea fi incompatibilă cu garanțiile prevăzute de acest articol, iar dreptul național ar trebui, de asemenea, să conțină garanții de natură să protejeze

astfel de date relevante în mod eficient împotriva utilizării necorespunzătoare și abuzurilor. Furnizarea informațiilor ce conțin date cu caracter personal se consideră încălcare a art. 8 din Convenția Europeană, dacă acestea au fost prelucrate într-o manieră sau într-o măsură care depășește așteptările rezonabile ale persoanelor în cauză. Solicitând întocmirea unui act notarial, așteptarea rezonabilă a persoanei cu siguranță nu se referă și la furnizarea de către notar a acestor informații terțelor persoane care manifestă un simplu interes.

Se va reține că, art. 7 alin. (5) și (6) din Legea nr. 69/2016 prevede cazurile în care notarul este exonerat de obligația de a păstra secretul profesional și obține dreptul de a oferi informațiile deținute în următoarele cazuri: a) existența consimțământului scris al solicitantului actului notarial, expus în documentul notarial sau într-un alt document; b) în cadrul unui proces intentat de către solicitantul actului notarial împotriva notarului, în temeiul încheierii instanței de judecată. Eliberarea de obligația de a păstra secretul profesional se aplică în cazul în care comunicarea informațiilor respective nu lezează drepturile și interesele legitime ale altor persoane. Se constată că, temeiurile date nu se corelează și nici nu se încadrează scopurilor legitime prevăzute de art. 6 din proiectul de lege, ceea ce va pune la îndoială posibilitatea invocării acestora.

În consecință, prin reglementările propuse notarii vor fi puși în situația de a încălca obligațiile sale profesionale – de păstrare a secretului profesional, pentru care Legea nr. 69/2016 prevede expres, în art. 64 lit. k), drept temei de tragere a notarului la răspundere disciplinară. Totodată, se creează premise pentru depunerea acțiunilor în instanța de judecată împotriva notarilor pe motiv de nerespectare a obligațiilor sale

profesionale și eliberare a informațiilor ce conțin date cu caracter personal și care vizează viața privată a acestora, în vederea reparării prejudiciului astfel cauzat.

IV. Proiectul de lege stabilește o procedură simplă și superficială în eliberarea informațiilor de interes public, și care nu poate fi aplicată în activitatea notarială.

Prin prisma procedurii de eliberare de către notar a informațiilor despre actele notariale prezintă contradicții prevederile art.12 alin. (2) și art. 14 din proiectul de lege, care exclude cerința privind semnarea, motivarea și justificarea cererii de comunicare a informațiilor de interes public. Obligarea notarului de a furniza informații în baza unei cereri nesemnate și nemotivate este inadmisibilă, deoarece notarul verifică identitatea solicitantului, existența dreptului de a se elibera informația solicitată, temeiul solicitării, volumul de informații solicitate și posibil a fi eliberate (informații despre înregistrarea sau neînregistrarea actului, copia actului).

La fel, este abuzivă și obligația furnizorului de a elibera toate informațiile de interes public solicitate, deoarece acestea ar putea să se refere nu doar la informații privind actul notarial îndeplinit, dar și la documentele justificative care au servit temei pentru autentificarea actului de dispoziție. Eliberarea informațiilor despre actul notarial îndeplinit, și despre actele justificative care au stat la baza acestora unei persoane terțe, neidentificate și care nu își justifică solicitarea este inadmisibilă prin prisma procedurii notariale. Cadrul normativ conține suficiente pîrghii legale pentru a asigura accesul persoanelor îndreptățite la actele notariale îndeplinite, inclusiv în cadrul procedurii succesoriale (ex. art. 74 Legea nr. 246/2018: dreptul de a primi informații despre persoanele care au

acceptat sau renunțat la moștenire, acțiunile în cadrul procedurii succesorale).

V. Implementarea legii de către subiecții vizati prezintă riscuri nejustificate.

Pornind de la intenția asigurării accesului cetățenilor la documentele oficiale, de fapt se creează un teren favorabil pentru satisfacerea unor curiozități personale și abuzuri din partea persoanelor care cu rea-credință ar putea valorifica acest drept și răspîndi datele obținute. În consecință, notarii și solicitanții actelor notariale se expun unei vulnerabilități nejustificate și exagerate.

În aceeași ordine de idei, nu se justifică impunerea furnizării informațiilor de interes public cu titlu gratuit. Reglementarea dată este îndreptățită în cazul autorităților publice, care sunt finanțate din bugetul de stat. Raportat la notari și executori judecătorești, situația este inechitabilă, deoarece activitatea acestora nu este susținută din surse publice și presupune impunerea unor sarcini suplimentare de servire interesului public pe lângă cele existente (încasarea de către notari a taxei de stat, păstrarea arhivei notariale care face parte din Fondul arhivistic de stat).

VI. Proiectul de lege nu corespunde principiului coerenței și previzibilității legii.

Recunoscînd necesitatea implementării reglementărilor internaționale, la caz, Convenția de la Tromsø, la nivel intern, se impune neapărat respectarea principiilor activității de legiferare, dintre care se reține coerența, consecutivitatea și predictibilitatea normelor juridice. Conform art. 3 alin. (4) lit. a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel

superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. Prin reglementările noi urmează să se asigure coerența și echilibrul între reglementările concurente și integrarea noilor prevederi în cadrul normativ existent, formularea clară și accesibilă a acestora astfel încât să permită subiectelor de drept să-și gândească conduita conform reglementărilor sale.

Proiectul de lege generează un conflict evident dintre reglementările sale și o lege deja existentă (Legea nr. 69/2016 și Legea nr. 246/2018), motiv pentru care nu se poate afirma că proiectul de lege ar corespunde principiului coerenței și previzibilității legii. Raportat notarilor, se va impune clarificarea normei legale aplicabile la examinarea unei cereri de furnizare a informațiilor: Legea privind accesul la informații sau Legea nr. 69/2016, care prevederi se vor considera la caz speciale și cum urmează a fi soluționat conflictul dat de lege. Legiuitorul a admis anterior o eroare de acest gen prin adoptarea Legii nr. 48/2017 privind Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale și a Legea integrității nr. 82/2017, prin care autorităților date le-au fost atribuite competențe de solicitare a informațiilor despre actele notariale, în mod contradictoriu prevederilor din Legea nr. 69/2016. Acest fapt generează neclarități în modul de aplicare a legii atât pentru autorități, cât și pentru notari.

În jurisprudența Curții Constituționale s-a statuat constant că, dreptul de acces la informații de interes public nu este absolut și acesta poate fi supus restricțiilor, în temeiul art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, printre care în vederea protecției drepturilor altor persoane. Art. 3 paragraf 1 din Convenția de la Tramsø, consfințește dreptul oricărei părți de a limita dreptul de acces la documentele oficiale. Din aceste motive, legiuitorul urmează să elaboreze reglementări care ar asigura un echilibru între

		dreptul oricărei persoane de a avea acces la informații de interes public și protecția drepturilor și obligațiilor altor persoane. Din considerentul că nu susținem regăsirea notariilor printre furnizorii de informații de interes public, obiecțiile asupra proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informații de interes public) rezidă din cele expuse mai sus. În concluzie, Camera Notarială solicită luarea în considerare a obiecțiilor formulate cu revizuirea prevederilor privind calificarea notariilor în calitate de furnizori de informații de interes public, pentru a asigura confidențialitatea actului notarial, ce constituie o obligație profesională.	
Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești	335.	Definiția oferită la art. 2 este diferită de cea oferită de Principiile globale cu privire la securitatea națională și dreptul la informație (Principiile Tshwane) – or, potrivit acestora „Informație de interes public” se referă la informația care este de interes sau beneficiu public și nu doar de interes individual, a cărei divulgare este „în interesul public”. Definiția din proiect elimină criteriul „este de interes public și nu doar de interes individual”, creînd în acest fel o groază de posibilități de satisfacere a unor curiozități sau ranchiune personale, și nicidecum de interes public (pe de o parte), dar și expunînd unor vulnerabilități nejustificate autoritățile publice și angajații acestora. E defectuos în sine mecanismul logic prin care orice informație deținută de o autoritate publică este egală cu informație de interes public. Pentru claritate aducem un exemplu – reieșind din definiția art. 2 al proiectului, orice informație de care dispune un furnizor de informații este publică. Astfel, dacă angajatorul dispune de informația că angajatul său este bolnav (cancer, varicela etc.) această informație este publică, la fel ca și informația despre starea civilă	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 153 din prezentul tabel.

		sau adresa de domiciliu a oricărui angajat (or, angajatorul dispune de această informație, deci, în condițiile proiectului, nu ar putea refuza să o comunice oricărei persoane curioase, care nici măcar nu are angajamentul de a uza cu bună-credință această informație și o poate ulterior folosi la discreția sa.	
336.	Prevederile art. 6 și 7 din proiect care prevăd anumite mecanisme pentru refuzarea unei informații sunt atât de vagi și ambigue, dar și pun multă presiune pe furnizorii informației pentru a demonstra cele 3 criterii cumulative, încât există o bănuială rezonabilă că o treime din timpul de muncă a furnizorilor de informații va fi dedicată acestei activități, iar ulterior – reprezentării în instanța de judecată pe cauzele de contestare a refuzului. Cu titlu exemplificativ, enumerăm încă câteva tipuri de informații care apriori ar trebui excluse de sub incidența acestei legi – informația despre adopție, despre starea civilă etc. Ar fi mai util un efort făcut la faza elaborării proiectului de lege pentru a contura mai clar situațiile care exclud fără echivoc oferirea informației și nu trebuie justificate suplimentar, decât ulterior sute de entități să își consume resursele în mod autonom una de alta (și deci multiplicat) pentru a contura – peste ani – o practică.	Precizare Prezentă lege nu aduce atingere prevederilor din alte normative care restricționează accesul la anumite informații. Or, acest lucru este valabil în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>. Totuși pentru a concretiza acest aspect, au fost introduse prevederi explicate în acest sens la art. 2 alin. (2) și art. 7 alin. (3).	
337.	Apreciem drept extrem de extensivă și chiar periculoasă definiția propusă de proiect în art. 2 – or, scopul reglementărilor internaționale este de a asigura un cadru propice pentru acces nestingherit la informații de interes public – deci trebuie să existe o demarcație pentru cele de interes public în contrast cu cele ce nu țin de interesul public. Acest aspect este definitoriu și esențial în această lege – altfel, ea va atrage multiple probleme în aplicare. Proiectul unei legi, spre deosebire de Principiile, care îl întemeiază, nu își poate permite	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 153 din prezentul tabel.	

	luxul de a opera cu generalități foarte sumar conturate – or, principiile nu sunt acte cu consecințe juridice și nu sunt de aplicabilitate directă, iar legea – da. În momentul în care legea eșuează să ofere claritate și previzibilitate, ea devine nocivă, contrar intențiilor bune ale autorilor săi. De menționat că art. 2 al Legii nr. 544/2021 privind liberul acces la informațiile de interes public din România conține o definiție foarte clară a entităților care cad sub incidența acelei legi – iar criteriul definitoriu este utilizarea sau administrarea resurselor financiare din bugetul public. În mod surprinzător unele entități din Republica Moldova ce gestionează bani publici nu cad sub incidența prevederilor respectivei legi – cum ar fi organizațiile neguvernamentale de utilitate publică; sau operatori de utilități publice (apa, termoficare etc.) – deși ar fi fost rezonabil să se regăsească printre furnizori, iar activitatea lor nu e doar de interes, ci și de utilitate publică.	
338.	Proiectul atribuie calitatea de furnizori de informații atât organelor profesionale ale profesiei conexe justiției, cât și executorilor judecătorești și notarilor. În acest sens, venim cu următoarele precizări: (1) referitor la atribuirea statutului de furnizor de informații pentru organele de autoadministrare a profesiei conexe justiției – parțial aceasta ar putea fi îndreptățită – în partea activității acestor organizații ce țin de interacțiunea cu membrii săi – efectuarea de proceduri administrative, de control în privința lor, activitatea organelor colegiale (disciplinare, de acedere în profesie) – nu însă și în partea care ține de atribuții ce nu sunt de interes public (organizarea activităților interne ale acestor asociații, activităților angajaților săi etc.) și nici nu sunt finanțate din bani publici. Reținem în acest sens, că potrivit celorlalte definiții ce se conțin în Principiile Tshwane – noțiunea de „autorități	Se acceptă parțial Pornind de la raționamentele expuse, precum și luând în considerație faptul că absoluta majoritate a informațiilor deținute de executorii judecătorești reprezintă secret profesional, aceștia sunt excluși din lista furnizorilor de informații.

publice” include, de asemenea, entități private sau alte entități care îndeplinesc funcții sau servicii publice sau operează cu fonduri publice substanțiale sau beneficii, dar numai în ceea ce privește îndeplinirea acestor funcții, prestarea de servicii sau utilizarea de fonduri publice sau beneficii”. Astfel, în proiect, iarăși se omite această specificare și limitare, iar astfel se extinde în mod nejustificat cercul de informații – la orice informații deținute – pe când unele activități ale organului profesional, nu sunt de interes public – nefiind finanțate din bani publici și nici făcute în numele unei autorități statale. Astfel, credem că lit. g) a art. 3 trebuie completată cu sintagma „în partea ce ține de exercitarea activităților administrative în raport cu profesia respectivă”.

(2) cât privește executorii judecătorești ca și subiecți de furnizare a informațiilor care se referă la exercitarea atribuțiilor prevăzute de lege – avem o serie de neclarități – urmează executorul judecătoresc să furnizeze oricărei persoane informația despre faptul dacă o persoană X are statut de debitor/creditor? Sau să furnizeze informația despre soldul contului bancar al unei părți a procedurii de executare? Sau despre constatarea conținutului unor mail-uri private? Sau despre starea locuinței unei persoane, în care executorul judecătoresc a efectuat acte de executare? Or, toate aceste informații executorul judecătoresc le deține și, pornind de la definiția art. 3 din proiect ar trebui să le ofere oricărui solicitant. Considerăm că în acest sens s-a făcut un exces de zel – dacă procedura de executare vizează un demnitar public, o persoană politică – atunci ar putea exista un interes public în derularea procedurii de executare ce vizează obligațiile lui (pentru a exclude că este tratat diferențiat etc.) – nu însă și detalii ce depășesc interesul public și se deplasează spre curiozitate bolnăvicioasă... Nu considerăm justificată

	includerea executorului judecătoresc în categoria de furnizori ai informației, or, executarea siliată este faza finală a actului de justiție – și informațiile aferente procedurilor judiciare conform prevederilor art. 6 al proiectului sunt exceptate de la furnizare. Mai mult, această disonează cu obligația impusă executorului judecătoresc de lege și statutul profesional de a păstra confidențialitatea datelor ce îi sunt cunoscute în virtutea activității profesionale. Astfel, legiuitorul urmează să decidă – fie înlătură această obligație, acordând prioritate inițiativei din acest proiect, fie ajustează proiectul la normele legale existente. Considerăm mai rațională, prudentă și justificată opțiunea a doua. În același sens menționăm că obținerea informațiilor aferente dosarelor de executare este oferită ca și prerogativă doar: părților dosarului, instanței de judecată, Ministerului Justiției, UNEJ și Colegiului disciplinar al executorilor judecătorești – chiar și organul de urmărire penală pentru a obține dosarul de executare în original are nevoie de autorizația judecătorului de instrucție. Toate aceste entități trebuie să dețină un temei legal (sesizare, cerere, cauză penală etc.) pentru a avea acces la materialele dosarului. În contrast, actualul proiect de lege deschide accesul oricui la aceste informații, exclude necesitatea oricărei justificări a interesului și a semnăturii pe cerere de acces, în schimb pune pe executorul judecătoresc necesitatea justificării refuzului, iar apoi – susținerea acestuia în ședințe de judecată în 3 nivele de jurisdicție. Apreciem ca disproporționată, neinspirată, ilegală și periculoasă această abordare.	
339.	Norma de la art. 14 al proiectului care indică că semnarea cererii nu este obligatorie la fel poate duce la situații problematice – ce se întâmplă dacă informațiile oferite vor fi utilizate ulterior cu rea-credință, fiind distorsionate, rupte din context, denaturate etc. Cui va	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.

		public de încasare a banilor la bugetul de stat; interesului public de protejare a creditorilor vulnerabili; interesului public de protejare a creditorilor vulnerabili; interesului public de protejare a debitorilor vulnerabili etc. Și – să nu uităm – pentru părțile procedurii de executare – executorul judecătoresc în virtutea Codului de executare are obligația de a asigura accesul la informații. Același lucru este valabil și pentru UNEJ – or, ținerea lucrărilor de secretariat, păstrarea arhivei, procesarea și expedierea corespondenței etc. nu este sub nicio formă finanțată de la bugetul de stat. Ținem să menționăm că, spre exemplu, legea similară din România, Quebec – chiar dacă se referă la entități finanțate de stat – nu prevăd oferirea gratuită a informațiilor. Or, într-o țară, ca Republica Moldova, unde numeroase instituții publice se confruntă cu insuficiență de consumabile și birotică, se mai dorește instituirea unei obligații pe care tot aceste instituții nu vor ști cum să o realizeze și care va atrage și aplicare de amenzi după. Proiectul este cumva distant de realitățile sociale și economice ale Republicii Moldova.	
	342.	Legea nu prevede nicio soluție pentru situațiile în care informațiile solicitate vizează terțe persoane – care nu sunt subiecte ale legii sau care sunt sub jurisdicții străine sau pentru situații când există o clauză contractuală de confidențialitate.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 336 din prezentul tabel.
	343.	La fel, am considera oportun să se includă o reglementare ca informațiile făcute publice prin pagina web a furnizorului să nu fie necesar a fi comunicate în mod individual solicitanților – or, aceasta ar crește inutil cheltuielile furnizorilor (norme similare se pot regăsi în legislația altor state și sunt de apreciat căci denotă o atitudine grijulie față de modul cum se cheltuie resursele statului).	Se acceptă Art. 19 a fost revizuit.
Laboratorul de Cercetări Științifice „Drept Public și E-	344.	Chiar dacă în nota de argumentare, se indică că scopul Legii nu este necesar a fi prezentat, autorii fiind	Se acceptă parțial

Guvernare” din cadrul Facultății de Drept a Universității de Stat din Moldova	de părerea că acesta poate fi dedus din conținutul articolului 1, noi însă vom fi de părerea că o astfel de formulare este improprie cadrului de reglementare național, iar Articolul 1 prin conținutul de moment nu satisface întru totul rigorile naționale de tehnică legislativă. Astfel, propunem a se separa conținutul Articolului 1 în două articole, unul urmînd să definească scopul legii, iar altul să stabilească domeniul de aplicabilitate a legii. Reglementarea scopului, chiar dacă la prima vedere se prezintă drept o sarcină superficială, în practică aceste reglementări sunt de orientare mai ales în cazuri de deficiențe sau apariția unor noi relații. Astfel, trebuie să ținem cont de faptul că dreptul de acces la informație este un drept profund dependent de tehnologii, acestea fiind în permanență dezvoltare, fapt care poate determina și apariția unor segmente neacoperite prin lege. Comportamentul necesar a fi asumat însă poate fi dedus din scopul, domeniul de reglementare și principiile instituționalizate printr-un anumit act normativ. Astfel scopul legii poate fi formulat în următoarea redacție „Scopul prezentei legi este asigurarea cadrului de realizare, exercitare și protecție a dreptului de acces la informațiile de interes public”.	Referitor la rigorile de tehnică legislativă în privința indicării scopului legii, a se vedea comentariile de la pct. 224 din prezentul tabel. Cu toate acestea, pornind de la importanța prezentei legi în consfințirea dreptului de acces la informațiile publice, la art. 1 este introdus și scopul legii.
345.	În ceea ce privește domeniul de aplicare a legii acesta le fel se impune drept necesar a fi concretizat, ori în această formulare nu este clar care sunt acele relații juridice care cad sub incidența legii. La fel se recomandă a se institui un aliniat separat care reglementează excepțiile. Notăm că în argumentarea Legii se indică că prevederile art. 4-32 din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat nu se aplică informațiilor atribuite la secret de stat, această afirmație însă nu reiese clar din textul legii, ori legea trebuie să prezinte un conținut clar și cît posibil de simplu de interpretat.	Se acceptă Art. 2 a fost revizuit.

346.	În ceea ce privește utilizarea termenilor în textul legii, iarăși propunem a se respecta tradiția de tehnică legislativă autohtonă de definire a noțiunilor cheie, ori o astfel de abordare ajută audiența să aplice și să interpreteze cadrul legislativ propus. În aceeași ordine de idei, propunem abordarea completării definiției informației de interes public, ori aceasta este destul de confuză în contextul prezentat și prin conținutul oferit nu acoperă cadrul situațional diferit de documente, dacă aceasta se vrea prin spiritul urmărit de proiectul legii. Astfel, pentru a prezenta o acoperire mai largă propunem împrumutul definiției date în legislația României „prin informație de interes public se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezulta din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau de modul de exprimare a informației”.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 161 din prezentul proiect.
347.	Textul de la lit. g) articolul 3 propunem a fi separate prin atribuirea de litere diferite asociațiilor profesionale și organele de autoadministrare ale profesiei conexe sectorului justiției, ori sunt și alte asociații profesionale decât cele din domeniul conex sectorului justiției, și acestea la fel pot fi purtătoare de informații de interes public.	Nu se acceptă Necesitatea indicării doar a asociațiilor și organelor profesiei din sectorul justiției este determinată de particularitățile distincte ale acestor meserii. Or, notarii și executorii judecătorești sunt exponenți ai puterii de stat, iar avocații, administratorii autorizați, mediatorii realizează o veritabilă activitate de interes public.
348.	În ceea ce privește articolul 8 alin. 2) este salutară inițiativa de a asigura adaptarea paginilor web oficiale ale autorităților publice la necesitățile persoanelor cu dizabilități. Însă recomandăm a se evalua și a se înțelege că realizarea acestei sarcini implică cheltuieli bugetare și alocarea unor resurse umane suplimentare, capabile să asigure în permanență adaptarea tehnică a noilor conținuturi la condiția persoanelor cu dizabilități. Asumarea unei obligații care nu poate fi garantată poate genera apariția unor dosare suplimentare la CEDO, cu eventuale sancțiuni.	Precizare Prevederea respectivă reprezintă o normă de trimitere la cadrul normativ ce urmează a fi instituit în contextul transpunerii Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.

349.	Prevederile art. 9 impun obligația instituțiilor publice a de a avea în statele de personal responsabile de comunicare și persoane apte să exercite funcții de publicare pe site-urile web. În realitatea Republicii Moldova, această sarcină se impune drept una complicat de realizat mai ales de către autoritățile publice locale sau din mediile rurale, acolo unde bugetele autorităților sunt destul de limitate și deficitul de personal specializat în comunicare și/sau IT este în creștere. Prin urmare, propunem a se regîndi asupra oportunității imperativității acestei norme.	Se acceptă Pornind de la capacitățile reduse a mai multor autorități publice de a face față unor rigori foarte stricte, norma a fost revizuită prin extinderea termenului de actualizare.
350.	Cu referire la modalitatea de înaintare a cererii de solicitare de informații reglementate de art. 12, atragem atenția în special asupra prevederilor alin 1) a) care face referire la modalitatea de înaintare a cererii prin utilizarea poștei electronice, fără a se face referire la obligativitatea utilizării semnăturii electronice, ori, conform legislației naționale document electronic valabil este doar cel care este semnat olograf sau cu semnătură electronică. În acest sens înserarea prevederilor alin. 2 art. 12 pare a fi disproporționat în coraport cu alte domenii unde se impune obligativitatea semnăturii.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 și 203 din prezentul tabel.
351.	În ceea ce privește procedura de înregistrare a cererii de solicitare a informației, în special a celor primite prin poștă se impune necesară o completare aliniatului 2) a articolului 13, prin indicarea faptului că înregistrarea se face în aceeași zi, cu excepția situațiilor în care cererea a fost depusă în afara orelor de program.	Se acceptă A fost inclusă sintagma „<i>cel târziu în următoarea zi lucrătoare</i>”.
352.	Referința din art. 13 alin. 1) care face trimitere la Registrul cererilor de comunicare a informațiilor de interes public aprobat de Guvern se propune a fi exclusă, ori în cazul în care se va implementa un cadru de înregistrare electronică a cererilor acest Registru va deveni caduc și drept urmare vor fi necesare aprobarea unor modificări legislative. Realitatea registrelor	Precizare Registrul va fi integrat în SIA „E-Management”.

	electronice este actuală pentru mai multe instituții publice, iar înserarea acestei prevederi poate menține cadrul dublat de efort de secretariat de menținere a documentației în format electronic și de hîrtie.	
353.	În ceea ce privește abordarea de a exclude obligația de a semna cererile de acces la informație, nu vom încuraja această practică, ori în practica Republicii Moldova, există deja mai multe situații cînd sub pretense identități false sunt solicitate informații de la instituții publice cu scop de a discredita anumite persoane. Înserarea unei astfel de norme va spori cazurile de utilizare a identităților false, și prejudiciere a intereselor altor persoane. Drept urmare, considerăm oportună impunerea obligativității de confirmare a identității solicitantului de informație, chiar dacă practica internațională vine cu alte exemple.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
354.	Utilizarea termenului “sanctiune” în conținutul titlului articolului 15 se pare a fi nepotrivită, ori conținutul vizează mai mult temeiurile din decădere a dreptului de a primi acces la informația solicitată, ori altfel se creează impresia că solicitantul de informație va fi sancționat pentru depunerea cererii de acces la informație, fapt care poate să sperie cetățenii. De multe ori cererile nu sunt depuse în formatul necorespunzător din cauza necunoașterii sau alfabetizării juridice scăzute a populației, iar această realitate nu trebuie catalogată drept condiție de sancțiune.	Nu se acceptă Titlul articolului este sincronizat cu titlul de la art. 76 din <i>Codul administrativ</i> .
355.	Articolul 22 utilizează termenul de informație cu accesibilitate limitată urmînd practica legii vechi, în cadrul nou de reglementare această noțiune nu este definită, drept urmare propune înserarea inclusiv a acestei definiții în conținutul noțiunilor propus a fi introdus, după cum este expus mai sus.	Se acceptă parțial În mod similar cu <i>Legea nr. 982/2000</i> , art. 7 va avea denumirea „ <i>Informațiile publice cu accesibilitate limitată</i> ”.
356.	În ceea ce privește prevederile privind examinarea și soluționarea litigiilor legate de soluționarea cererilor de acces la informație, cadrul de reglementare propus se	Nu se acceptă Capitolul IV conține doar normele juridice speciale și derogatorii în materia examinării și soluționării

		prezintă drept lacunar, acesta concentrînd-se doar asupra aplicării amenziilor dar nu și asupra modalității de satisfacere a cererii de acces la informații, ori cetățeanul se adresează instanțelor/ autorităților de resort cu scopul de a-și realiza dreptul de acces la informație și nu urmărește sancționarea instituțiilor publice, drept cadru de solicitare prioritar. Drept urmare, se propune completarea Capitolului IV cu prevederi care stabilesc cadrul de competențe a instanței de judecată/ Ombudsmanului în a restabili dreptul de acces la informații și asigurarea realizării acestuia. În ceea ce privește personalele responsabile posibile a fi atrase la răspundere, nu vom fi de acord cu abordarea din art. 27 alin. 1) lit. b) care indică în calitate de persoană responsabilă „persona împuternicită expres de lege să comunice informațiile de interes public”, ori de multe ori persoanele realizează anumite activități nu doar în baza legii, dar și în baza actelor interne, drept urmare propunem excluderea sintagmei „expres de lege”.	cauzelor judiciare. În rest, vor fi aplicabile normele generale din <i>Codul administrativ și Codul de procedură civilă</i> .
			Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
Freedom House în Moldova	357.	Actualul proiect de lege elaborat de Ministerul Justiției vine să confirme adeziunea Republicii Moldova la standardele europene și internaționale privind accesul la informațiile de interes public. Apreciem înalt eforturile conjugate ale Grupului de lucru interinstituțional creat de Ministerul Justiției și format din reprezentanți ai Freedom House în Moldova, Asociației Presei Independente și Cămarilor de Stat, care și-au adus contribuția semnificativă la elaborarea unui proiect de lege atât de necesar și mult așteptat. În acest context, Freedom House în Moldova intervine cu următoarele recomandări:	Nu se acceptă Noțiunea de „date cu caracter personal de interes public”, propusă la pct. 7 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 din Parlamentul Republicii Moldova (devenit nul conform <i>Dispoziției nr. 6 din 10 august 2021</i>)¹¹, nu poate fi încorporată în prezentul proiect de lege. Or, proiectul de lege elaborat de Ministerul Justiției abordează conceptual diferit aspectul legat de accesul la datele cu caracter personal deținute de furnizorii de informații – în corespundere cu reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i> și constatările Curții Constituționale din <i>HCC nr. 29/2019</i> (§ 49 în

¹¹ Proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte legislative (Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație – art. 2, 4, 5 ș.a.; Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare – art. 2; ș.a.) – <https://www.parlament.md/ProcesullLegislativ/Protectedactelelegislative/tabl/d61/LegislativId/5354/language/ro-RO/Default.aspx>

	Pentru a reconcilia dreptul de acces la informație cu dreptul la protecția datelor cu caracter personal, precum și pentru a facilita accesul instituțiilor mass-media la datele cu caracter personal de interes public, Freedom House a propus insistent la fiecare ședință a grupului de lucru introducerea noțiunii de „date cu caracter personal de interes public” care se referă la informații privind: bunurile și interesele personale, conflictele de interese, pregătirea și cariera profesională, activitatea administrativă și modul de îndeplinire a sarcinilor și îndatoririlor, gestionarea proprietății și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile penale și/sau contravenționale coercitive care vizează persoana publică, persoanele care exercită funcții publice, beneficiarii efectivi sau fațetele de interes public în care a fost implicată persoana respectivă. Varianta de proiect de lege propusă pentru consultări publice nu conține o astfel de noțiune, fapt pentru care reiterăm propunerea noastră, inclusiv de a include și reglementări privind accesul la datele cu caracter personal de interes public pentru instituțiile mass-media (a se vedea pct. 7 din proiectul de lege aflat în Parlament).	coroborare cu §§ 52-58)¹², care au fost reiterate la nivel de jurisprudență constantă prin <i>HCC nr. 3/2020</i> (§§ 66 și 67)¹³, <i>HCC nr. 24/2021</i> (§§ 65-68)¹⁴, precum și <i>HCC nr. 33/2021</i> (§§ 66-69)¹⁵. Atragem atenția că, în corespundere cu prevederile <i>Convenției de la Tromsø</i> și jurisprudența Curții Constituționale expusă <i>supra</i>, prevederile proiectului de lege elaborat de Ministerul Justiției sunt, a priori, mai favorabile în vederea asigurării efective a dreptului de acces la informațiile de interes public ce ar constitui date cu caracter personal – fiind înstitute garanții și standarde mult mai înalte în acest sens. <i>Per a contrario</i>, prevederile propuse în proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 nu numai că sunt mai restrictive în acest sens, dar – mai important – nu corespund prevederilor imperative ale <i>Convenției de la Tromsø</i>. Mai grav, acestea sunt neconforme cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale. În continuare vom elucida detaliat deficiențele normelor propuse în proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, sub 3 aspecte de critică: IV. Neconformitatea normelor propuse cu art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i>; V. Neconformitatea normelor propuse cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale

¹² Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 16 alin. (9) din Legea nr. 180 din 26 iulie 2018 privind declararea voluntară și stimularea fiscală (accesul la informațiile privind declararea voluntară a bunurilor), § 49 în coroborare cu §§ 52-58: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_29_2019_106g_2019_rou.pdf

¹³ Hotărârea Curții Constituționale nr. 3/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 4 alin. (2), 7 alin. (2) lit. c), 8 alin. (1) și 11 alin. (1) pct. 3) din Legea nr. 982 din 11 mai 2000 privind accesul la informație (accesul la informațiile cu caracter personal), §§ 66 și 67: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_3_2021_118_2020_rou.pdf

¹⁴ Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”), §§ 65-68: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_24_2021_39a_2021_rou.pdf

¹⁵ Hotărârea Curții Constituționale nr. 33/2021 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 17 alineatele (1), (2) și (3) din Codul vamal (furnizarea informațiilor de organul vamal), §§ 66-69: https://www.constcourt.md/public/ccdoc/hotariri/h_33_2021_115g_2021_rou.pdf

din hotărârile nr. 29/2019, nr. 3/2020, nr. 24/2021 și nr. 33/2021.

VI. Neconformitatea normelor propuse cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø;

I. Neconformitatea normelor propuse cu art. 1 § 2 (b) din Convenția de la Tromsø

Pct. 5 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, propune următoarea definiție a noțiunii de „informație de interes public”:

„În sensul prezentei legi, prin informație de interes public se înțelege orice informație și/sau conținut, inclusiv datele cu caracter personal, care sunt de interes public, indiferent de suportul de stocare (pe hârtie, în format electronic sau în orice alt format), documentate și/sau nedocumentate, deținute de către furnizorii de informații. Orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de interes public a informației se interpretează în folosul acordării statutului de interes public, dacă furnizorul de informații nu dovedește altfel.”.

Din această definiție reiese că autorii proiectului limitează aplicabilitatea Legii privind accesul la informație doar în privința datelor cu caracter personal care ar fi de „interes public”.

În acest sens, la pct. 7 din proiectul nr. 497, autorii introduc nemijlocit definiția expresă a „datelor cu caracter personal de interes public”, în care enumeră în mod exhaustiv și limitativ categoriile datelor incidente:

„În sensul prezentei legi, precum și altor acte normative, prin date cu caracter personal de interes public se înțelege datele cu caracter personal care vizează averile și interesele personale, inclusiv conflictelor de interese, pregătirea și parcursul profesional, activitatea administrativă și modul de

exercitare a sarcinilor și atribuțiilor de serviciu, gestionare a proprietăților și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile de constrângere în ordine penală și/sau contravențională în care sunt vizati: persoana publică, persoana care exercită funcții publice, beneficiarii efectivi sau a faptelor de interes public în care a fost implicată persoana.”.

Deci, conform autorilor proiectului, conceptul de „informație de interes public” include, în exclusivitate, numai datele cu caracter personal enumerate exhaustiv *supra*.

O astfel de abordare este într-o vădită neconcordanță cu prevederile imperative ale Convenției de la Tromsø.

Or, art. 1 § 2 (b) din Convenție operează cu o definiție de generalitate absolută a documentelor oficiale¹⁶ în privința cărora orice persoană poate solicita accesul:

„documente oficiale” înseamnă toate informațiile înregistrate în orice formă, elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice”.

Referitor la această definiție, pct. 11 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø precizează următoarele:

„11. Paragraful 2, sub-paragraful b specifică domeniul de aplicare al Convenției prin definirea noțiunii „documentelor oficiale” în sensul prezentei Convenții. Aceasta este o definiție foarte largă: „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia (texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră

¹⁶ Referitor la noțiunea de „document oficial” prevăzută în Convenția de la Tromsø, precum și noțiunea de „informație publică” prevăzută în prezentul proiect de lege, a se vedea comentariile de la pct. 225 din prezentul tabel.

sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”.

Mai important, pct. 16 din *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* statuează fără echivoc următoarele:

„16. Documentele care conțin date personale cad sub incidența prezentei Convenții. Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal din 28 ianuarie 1981 (ETS nr. 108) nu interzice, în principiu, accesul persoanelor terțe la documentele oficiale care conțin date personale. Cu toate acestea, atunci când accesul la astfel de documente este oferit, utilizarea datelor personale conținute în acestea este reglementată de Convenția nr. 108.”.

Cu alte cuvinte, domeniul de aplicare al *Convenției de la Tromsø* se resfringe asupra tuturor datelor cu caracter personal deținute de autoritățile publice – chiar și cele mai sensibile.

Din acest considerent, enumerarea exhaustivă și limitativă a datelor personale care cad sub incidența noțiunii de „*informație publică*”, este conceptual inacceptabilă și contravine direct cu art. 1 § 2 (b) din *Convenția de la Tromsø*.

Atragem atenția că proiectul elaborat de Ministerul Justiției propune o definiție de maximă generalitate a informațiilor publice, care transpune, *ad litteram*, definiția din *Convenția de la Tromsø*:

„*Informațiile publice sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.*”.

Astfel, conform acestei definiții, prin „*informații publice*” urmează a fi înțelese toate datele cu caracter

		personal deținute de furnizorii de informații (chiar și cele mai sensibile). În același timp, se va reține faptul că în conformitate cu art. 3 § 1 (f), coroborat cu art. 3 § 2 din <i>Convenția de la Tromsø</i>, autoritățile urmează să limiteze accesul la datele cu caracter personal numai atunci când divulgarea acestora ar prejudicia viața privată a persoanelor, iar interesul public nu ar prevala prejudiciul cauzat prin această divulgare. Pct. 38 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> concretizează că, în acest sens, pot fi stabilite restricții exprese în legile speciale (<i>i.e.</i> scutiri necondiționate pentru informații extrem de sensibile), iar în alte cazuri – efectuarea „testului prejudiciului” și a „balansării intereselor” în fiecare caz particular. Astfel, în strictă corespundere cu prevederile <i>Convenției</i>, conform art. 7 din proiectul elaborat de Ministerul Justiției, limitarea accesului la datele cu caracter personal va putea fi realizată numai în două cazuri alternative: 1) dacă există o restricție reglementată expres de lege (<i>e.g.</i> actele de stare civilă, declarațiile vamale, secretul profesional, etc.); 2) în cazul în care nu există o restricție reglementată expres de lege – prin aplicarea și satisfacerea criteriului proporționalității limitării, prevăzut la art. 8, în strictă coroborare cu criteriile imperative statuate de Curtea Constituțională în <i>HCC nr. 29/2019</i>, paragrafele §§ 52-58: e) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public; f) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată; g) conținutul, forma și consecințele publicării informației;

		h) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează. Atragem atenția că tocmai o astfel de abordare este prezentă în statele cu cel mai înalt indice în materia accesului la informațiile publice: e) Albania – <i>Legea nr. 119/2014 privind dreptul la informație</i>¹⁷ f) Croația – <i>Legea privind dreptul de acces la informație</i>¹⁸ g) Muntenegru – <i>Legea privind accesul liber la informație</i>¹⁹ h) Slovenia – <i>Legea privind accesul la informația publică</i>²⁰ II. Neconformitatea normelor propuse cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale din hotărârile nr. 29/2019, nr. 3/2020, nr. 24/2021 și nr. 33/2021 În aceeași ordine de idei, urmează a fi reținut faptul că enumerarea expresă și limitativă a datelor cu caracter personal care ar cădea sub incidența prezentei legi, precum și, <i>per a contrario</i>, restricționarea absolută a accesului la alte date personale (<i>i.e.</i> care nu s-ar regăsi în enumerarea exhaustivă de la pct. 7 din proiectul nr. 479), este într-o vădită disonanță conceptuală cu constatățile Curții Constituționale, care a statuat la nivel de principiu jurisprudențial faptul că între dreptul la respectarea vieții private, pe de o parte, și dreptul de

¹⁷ A se vedea, în special, art. 17 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Albania.pdf>

¹⁸ A se vedea, în special, art. 16 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Croatia.pdf>

¹⁹ A se vedea, în special, art. 9 – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Montenegro.pdf>

²⁰ A se vedea, în special, art. 6 alin. (2) și (3) – <https://www.rti-rating.org/wp-content/uploads/Slovenia.pdf>

acces la informații, pe de altă parte, nu poate exista o ierarhie *a priori* – aceste drepturi merită un respect egal.

În special, Înalta Curte a statuat că nu poate exista o concluzie unică privind afectarea dreptului la respectarea vieții private prin dezvăluirea unor date cu caracter personal. Există, însă, concluzii care depind de circumstanțele fiecărui caz concret, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul autorităților publice, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați (a se vedea *HCC nr. 29/2019*, § 49; *HCC nr. 24/2021*, §§ 63 și 67).

În acest sens, *HCC nr. 29/2019* este de o importanță deosebită, deoarece, în aceasta, Curtea Constituțională a statuat criteriile care urmează a fi aplicate la punerea în balanță a drepturilor concurente:

- e) contribuția informației solicitate la o dezbatere de interes public;
- f) gradul de notorietate a persoanei/persoanelor afectate de informația solicitată;
- g) conținutul, forma și consecințele publicării informației;
- h) alte criterii relevante pentru cazul pe care îl examinează.

Prin urmare, definiția „informațiilor de interes public” și a „datelor cu caracter personal de interes public”, prevăzute la pct. 5 și 7 din proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020, sunt vădit neconforme cu jurisprudența Curții Constituționale și comportă riscul de a fi declarate neconstituționale.

Or, prin exceptarea de sub incidența legii a tuturor datelor cu caracter personal care nu se regăsesc în enumerarea oferită de autori la pct. 7, este instituită o

ierarhie *a priori* între drepturile concurente – i.e. prioritatea dreptului la respectarea vieții private în raport cu dreptul de acces la informațiile publice.

Prin urmare, este imposibilă, *ab initio*, balansarea drepturilor concurente conform criteriilor enunțate de Curtea Constituțională în *HCC nr. 29/2019*. Or, din start majoritatea datelor cu caracter personal deținute de autoritățile publice nu vor cădea sub incidența legii.

Atenționăm că în *HCC nr. 3/2021*, Curtea Constituțională, pronunțându-se asupra unor norme din *Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație* care se referă la prevederile privind limitarea accesului în vederea protecției datelor cu caracter personal, a statuat următoarele:

„63. Prin urmare, Curtea observă că nici prevederile articolului 8 alin. (1) din *Legea privind accesul la informație* nu prezintă vreo problemă de ordin constituțional, de vreme ce permit efectuarea testului de proporționalitate, potrivit articolului 54 din Constituție.

[...]

66. Așadar, autoritățile și instituțiile publice care furnizează informațiile atribuite datelor cu caracter personal sunt obligate să creeze condiții care ar asigura protecția acestor date, cu respectarea principiilor și a criteriilor de punere în balanță stabilite de Curte în *Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019*. Respingerea solicitării de a furniza datele cu caracter personal trebuie să fie proporțională și justificată prin scopurile legitime prevăzute de articolul 54 alin. (2) din Constituție.”

În fine, pentru întemeierea argumentelor expuse supra, reproducem mai jos și constatările esențiale din *HCC nr. 24/2021*, prin care Înalta Curte s-a pronunțat asupra noțiunii de „secret fiscal” din *Codul fiscal*:

„63. [...] pot exista informații care, deși nu pot fi dezvăluite pentru că s-ar realiza, astfel, un scop legitim, la o punere în balanță, ele trebuie să fie dezvăluite, pentru că confidențialitatea lor nu are o pondere mai mare decât necesitatea asigurării accesului la informații. Totuși, concluziile depind de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz, iar la aceste concluzii pot ajunge, pe de o parte, funcționarii responsabili din cadrul organelor fiscale, cărora li se solicită accesul la aceste informații, iar pe de altă parte, judecătorii de drept comun, în eventualitatea în care sunt sesizați în privința unui refuz al funcționarilor de a asigura accesul la informații.

[...]

67. În aceste condiții, Curtea menționează că organele fiscale și instanțele de judecată trebuie să evalueze cererile de furnizare a unor informații în funcție de circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz concret, verificând dacă aceste informații nu urmăresc niciun scop legitim și pot fi comunicate, dacă informațiile solicitate reprezintă un secret fiscal care nu poate fi divulgat, deoarece urmăresc realizarea scopurilor legitime prevăzute de articolul 54 din Constituție, și dacă nu există o ingerință disproporționată în dreptul de acces la informație. Această evaluare se face prin punerea în balanță a drepturilor și intereselor concurente și prin asigurarea unui echilibru corect între aceste principii, pornind de la criteriile și raționamentele menționate în Hotărârea nr. 29 din 12 decembrie 2019.

68. Rezumând cele enunțate supra, Curtea conchide că articolul 129 punctul 19) din Codul fiscal este constituțional, în măsura în care organele fiscale și instanțele de judecată pot verifica, la examinarea cazurilor privind accesul la informații, existența unui scop legitim pentru îngrădirea accesului la informațiile

care constituie secret fiscal și pot pune în balanță principiile concurente.”.

III. Neconformitatea normelor propuse cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø

O altă deficiență a proiectului de lege nr. 479 din 7 decembrie 2020 constă în faptul că acesta propune instituirea unui regim juridic preferențial în realizarea dreptului de acces la informații pentru reprezentanții mass-media.

O astfel de abordare este contrară cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø.

Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele:

„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”.

Referitor la acest paragraf, Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø statuează următoarele:

„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”.

		Art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>, la rîndul său, prevede următoarele: „3. <i>Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.</i>”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. <i>Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.</i>”. Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrînse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor. Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale -- prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].

358.	Avînd în vedere că întreprinderile de stat și municipale sunt furnizori de informații (art. 3 lit. c) din proiect), acestea urmează să publice proactiv informațiile de interes public conform capitolului II din proiect și nu potrivit Legii nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și municipală. Astfel, se impune necesar excluderea alin. (3) din art. 8 al proiectului supus examinării.	Nu se acceptă Art. 9 alin. (1) se referă numai la autoritățile publice. Or, aceștia dispun de un statut juridic specific, fiind structuri organizatorice sau organe instituite prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public. <i>Per a contrario</i>, întreprinderile de stat sau municipale sunt persoane juridice de drept privat care realizează activitate de întreprinzător și, <i>a priori</i>, nu dispun de majoritatea informațiilor prevăzute la art. 9 alin. (1). Mai mult decît atât, majoritatea întreprinderilor de stat sau municipale nu dispun de pagini web oficiale.
359.	Nu sunt prevăzute garanții corespunzătoare achiziției comunitar privind protecția datelor cu caracter personal pentru a exclude eventualele abuzuri în raport cu dreptul la viața privată a agenților publici în contextul excepțiilor largi determinate (art. 6 din proiect).	Nu se acceptă În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Constituționale a Republicii Moldova și a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, s-a reiterat că nu constituie viață privată modul în care persoana ce exercită funcții publice își îndeplinește atribuțiile de serviciu. Mai mult decît atât, persoanele publice trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură decît persoanele obișnuite, gradul accesibil de cercetare mai atentă urmînd să fie cu atât mai mare cu cît figura publică și informația dezvăluită sunt mai importante. Totuși – pentru a asigura claritatea și coerența cadrului normativ, precum și pentru a exclude potențialele confuzii cu privire la corelația acestei norme cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal – prevederea respectivă va fi inclusă la art. 2 alin. (4) din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>, precum este abordat acest aspect în Albania.²¹

²¹ A se vedea art. 4 § 4 (b) din *Legea nr. 9887/2008 privind protecția datelor personal* – https://www.idp.al/wp-content/uploads/2016/11/law_data_protection_new-2.pdf

		De altfel, menționăm că, în practică, în temeiul acestei norme, autoritățile albaneze oferă accesul la studiile, experiența profesională, sancțiunile disciplinare, etc., nu doar în privința funcționarilor publici, dar chiar și în privința personalului auxiliar al autorităților (e.g. șoferi, servitori, etc.).
360.	Recomandarea Freedom House de a exclude normele prin care dispozițiile Codului administrativ se aplică numai în măsura în care acestea nu contravin prevederilor prezentei legi, pentru a nu crea confuzie și a exclude posibilitatea de a trata cererile de informații ca petiții, a fost de asemenea ignorată. Insistăm, în continuare, pentru excluderea unei astfel de prevederi (art. 11 din proiect).	De altfel, menționăm că, în practică, în temeiul acestei norme, autoritățile albaneze oferă accesul la studiile, experiența profesională, sancțiunile disciplinare, etc., nu doar în privința funcționarilor publici, dar chiar și în privința personalului auxiliar al autorităților (e.g. șoferi, servitori, etc.). Nu se acceptă Precizăm că cererile de comunicare a informațiilor publice sunt veritabile petiții, însă cu un regim juridic special. Art. 52 alin. (1) din <i>Constituție</i> prevede că cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor. Astfel, în sensul prevederilor constituționale, orice adresări înaintate autorităților publice reprezintă petiții, fiind exprimate în forma oricăror cereri, propuneri, sesizări, reclamații, etc. În mod similar, art. 9 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> prevede expres că prin petiție se înțelege orice cerere, sesizare sau propunere adresată unei autorități publice de către o persoană fizică sau juridică. Astfel, cererile de comunicare a informațiilor publice sunt, <i>ipso facto</i>, veritabile petiții.
361.	Sugestia privind cererea de informații depusă verbal la telefon (nu doar la sediul furnizorilor de informații) nu a fost acceptată de autorii proiectului de lege. Această propunere este imperios necesară, mai ales pentru jurnaliști. Necesitatea introducerii unei astfel de norme decurge din instituirea unor practici abuzive de refuz în furnizarea de informații, în special către mass-media care au sarcina zilnică de a informa asupra chestiunilor de interes public (art. 12, 13 și 18 din proiect).	Nu se acceptă În cazul cererilor verbale, depuse prin telefon, nu există mecanisme care ar asigura înregistrarea, evidența și controlul intern managerial, real și efectiv, al procedurii de examinare și soluționare a cererilor. Or, în cazul acestui tip de cereri nu va fi posibilă probarea și evidența veridică a unor chestii elementare, precum: – însăși faptul depunerii cererii; – faptul înregistrării cererii; – cine este persoana responsabilă care a recepționat cererea; – ce informații concrete au fost solicitate;

		– în ce formă informațiile au fost solicitate să fie comunicate sau la ce adresă, etc. Pentru a asigura evidența și controlul real în privința procedurii de examinare și soluționare a cererilor de comunicare a informațiilor publice, este imperativ ca cererile verbale să fie înscrise într-un proces-verbal, care să fie verificat și semnat de solicitant în calitate de asigurare a faptului că datele introduse în acest proces-verbal sunt veridice și nu au fost denaturate de funcționarul responsabil de întocmirea documentului. Tocmai din acest considerent, majoritatea statelor părți la <i>Convenția de la Tromsø</i> în general nu prevăd dreptul persoanelor de a înainta cereri verbale, sub nicio formă (<i>i.e.</i> în exclusivitate cereri scrise). Or, cererile scrise reprezintă o garanție procedurală pentru solicitant, menite să asigure realizarea efectivă a dreptului de acces la informație și, prin urmare, nu trebuie interpretate ca o „piedică birocratică”. Totuși, luând în considerație că <i>Codul administrativ</i> permite depunerea petițiilor verbale conform art. 73 alin. (6), prezentul proiect va oferi o astfel de posibilitate și în privința cererilor de comunicare a informațiilor publice.
362.	De asemenea, nu a fost susținută propunerea Freedom House de a exclude condiția respingerii cererii de acces la informații atunci când a fost oferit un răspuns cu privire la toate informațiile. Motivul acestei sugestii a fost eventuala existență a situației în care solicitantul a primit un răspuns incomplet. Astfel, am propus ca solicitantul să aibă dreptul de a solicita informații suplimentare, explicații și completări cu privire la informațiile de interes public primite. Totodată, urmează a fi exclusă și condiția de respingere a cererii în cazul în care furnizorul de informații nu deține informațiile solicitate având în vedere că aceasta	Precizare Ipoteza normei se referă numai în cazul în care o anumită informație concretă a fost deja comunicată solicitantului. Astfel, odată ce furnizorul nu s-a pronunțat în privința tuturor informațiilor solicitate, acest fapt va reprezenta o încălcare vădită a legii. În acest sens, o altă formulare legală nici nu ar putea exista.

	constituie un motiv de readresare a cererii furnizorului de informații în posesia căruia aceasta se află (art. 20 – 21 din proiect).	
363.	Freedom House a sugerat includerea în viitoarea Lege privind accesul la informațiile de interes public a prevederii care ar interzice furnizorilor de informații să refuze comunicarea informațiilor de interes public pe motiv că aceasta nu este documentată și/sau sistematizată (completarea art. 22 din proiect).	Nu se acceptă Este imposibil ca un furnizor de informații să dețină „informații nedocumentate” (<i>i.e.</i> care să nu fie înregistrate pe un suport material). Or, în calitate de posesori a unor „informații nedocumentate” pot fi numai persoanele fizice, în calitatea lor individuală, prin intermediul capacităților sale intelective. Astfel, existența sau inexistența informațiilor nedocumentate nu poate fi probată. Iar, și mai important, persoanele nu pot fi obligate să furnizeze informații nedocumentate. Or, acest fapt va constitui o violare a libertății de exprimare consfințită la art. 10 § 1 din <i>Convenția Europeană a Drepturilor Omului</i>. Concretizăm că definiția „informațiilor publice” este expusă <i>ad litteram</i> precum la art. 1 § 2 (b) din <i>Convenția de la Tromsø</i>: „Informațiile publice sunt toate informațiile înregistrate în orice formă (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format), deținute de furnizorii de informații.” Astfel, sintagma „înregistrate în orice formă”, precum cea din <i>Convenție</i> (eng. „<i>recorded in any form</i>”; fr. „<i>enregistrées sous quelque forme que ce soit</i>”), denotă faptul că informațiile publice se referă la informații ce sunt înscrise pe un suport material și nu implică crearea/elaborarea unor informații noi. În acest sens, după cum este expus la pct. 11 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i>: „11. [...] „documente oficiale” sunt considerate a fi orice informații elaborate sau recepționate și deținute de autoritățile publice, care sunt înregistrate pe orice suport fizic, indiferent de forma sau formatul acestuia

			(texte scrise, informații înregistrate pe o bandă sonoră sau audiovizuală, fotografii, e-mailuri, informații stocate în format electronic, cum ar fi baze de date electronice, etc.).”. Iar pct. 14 din Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø, precizează că: „14. Dreptul de acces se limitează la documentele existente.”.
A.O. „Amnesty International Moldova”	364.	Libertatea de a primi informații constituie o componentă inerentă al dreptului persoanei la libera exprimare. În acest sens, Amnesty International Moldova salută elaborarea proiectului de lege privind accesul la informațiile de interes public, întrucât acesta vine să îmbunătățească substanțial cadrul normativ existent. În special, este binevenită introducerea forme de transparență proactivă, care ar urma să responsabilizeze furnizorii de informații în procesul de documentare și oferi a informațiilor. Per ansamblu, nu avem obiecții substanțiale la prevederile proiectului și susținem înaintarea acestuia în Parlament. În același timp, unele prevederi necesită anumite ajustări menite să contribuie la o claritate sporită și excludere a interpretărilor eronate. Amnesty International Moldova va prezenta recomandările de rigoare în etapa consultărilor publice din cadrul Parlamentului.	Precizare Atragem atenția că în conformitate cu prevederile din <i>Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional</i>, <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, precum și <i>Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă</i>, aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 967/2016</i>, consultarea publică se realizează de către autoritatea autor, responsabilă de elaborarea proiectului (i.e. Ministerul Justiției). Odată ce proiectul va fi definitivat și transmis Guvernului spre aprobare, procesul de consultare publică va fi finalizat.
A.O. „Promo-LEX”	365.	Asociația Promo-LEX susține și apreciază intenția de îmbunătățire a legislației pentru asigurarea accesului la informația de interes public. Totodată, considerăm că următoarele aspecte necesită a fi examinate în mod suplimentar: Prevederea de la art. 6, alin. (3), lit. g) – în formularea expusă nu este clar dacă prin termenul salariu se are în vedere și suplimentele, premiile,	Precizare Prevederea respectivă va fi încorporată în <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>, după modelul Albaniei. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 359 din prezentul tabel.

		ajutoarele materiale și alte plăți de stimulare și compensare. Dacă noțiunea de salariu nu include și sporurile și premiile sau ar putea exista interpretări din partea furnizorilor de informații, recomandăm ca și pentru aceste categorii de informații să fie interzisă limitarea accesului la informații.	
366.		Norma de la art. 8, alin. (1), lit. a) nu reglementează explicit și modalitatea de primire în audiență. Menționăm că în procesul monitorizării Parlamentului, Asociația Promo-LEX a constatat lipsa informațiilor și a anunțurilor privind audiența cetățenilor de către deputați (timpul, locul, modul exact de audiență), deși Regulamentul Parlamentului prevede la art. 102 că fiecare zi de luni este zi de lucru cu alegătorii (zi de audiență, deplasări în teritoriu). În aceste condiții, recomandăm completarea normei cu textul – „informația cu privire la programul de audiență a cetățenilor”.	Precizare Aceste informații se regăsesc la art. 9 alin. (1) lit. i).
367.		Norma de la art. 8, alin. (1), lit. b) nu prevede și necesitatea publicării pe paginile web ale instituțiilor și a declarațiilor de avere și interese personale. În opinia Promo-LEX, chiar dacă aceste declarații pot fi găsite pe portalul Autorității Naționale de Integritate, considerăm că declarațiile de avere și interese personale, cel puțin ale conducerii autorității, trebuie să fie publicate și pe pagina autorității, aceasta făcând parte din transparența proactivă. Respectiv, recomandăm completarea la final a normei vizate cu textul “după caz, declarația de avere și interese personale pentru subiecții declarării specificată la art. 3 din Legea nr. 133/2016.	Nu se acceptă O astfel de abordare va împovăra semnificativ autoritățile publice. Or, în contextul fluctuației înalte a personalului din autorități, precum și a depunerii unor declarații rectificate sau la reîncadrare în funcție, etc., va fi imposibilă asigurarea actualizării la zi a declarațiilor de avere pe pagina web oficială. Or, portalul declarațiilor de avere și interese personale tocmai a și fost conceput pentru a asigura accesibilitatea înaltă și publicitatea imediată a datelor din declarațiile de avere.
368.		Norma de la art. 8, alin. (1), lit. o), în opinia noastră nu conține informația proactivă completă cu privire la încadrarea persoanelor în serviciul public. Recomandăm ca lista informațiilor să fie completată la final cu textul: „datele de contact ale persoanei	Se acceptă Prevederea a fost ajustată corespunzător.

	responsabile de organizarea concursurilor pentru ocuparea funcțiilor vacante existente”.	
369.	Privind completarea art. 8 cu un nou alineat. Considerăm necesar de a sublinia importanța principiului „asigurării logicii percepției și căutării informației”, în contextul publicării informațiilor de interes public pe pagina web oficială a furnizorilor de informație, printr-o normă legală explicită. Evidențiem că asigurarea logicii percepției și căutării informației este prevăzută și de Regulamentul cu privire la paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 188 din 3 aprilie 2012. În concluzie, recomandăm ca după alin. (1) al art. 8 să fie inclus un nou alineat cu textul: “Informația conținută pe paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să reflecte în măsură suficientă informațiile de interes public și să fie intuitivă, asigurându-se logica percepției și căutării informației.”	Precizare Aceste aspecte excedă obiectul de reglementare al prezentei legi. Or, astfel de reglementări vor fi introduse în acte normative speciale, care vor transpune <i>Directiva (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.</i> De altfel, această directivă este destinată, în special, asigurării accesibilității paginilor web pentru persoanele cu dizabilitate.
370.	Privind completarea normelor din Capitolul II „Transparență proactivă” cu un nou articol. Asociația Promo-LEX consideră imperios necesar de a include la nivel de lege a prevederilor ce țin obligativitatea publicării informațiilor de interes public în format deschis și reutilizabil (open data). La momentul actual, metodologia publicării datelor deschise, inclusiv formatul documentelor, este prevăzută de Hotărârea Guvernului nr. 886/2013 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 305/2012 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public. Totuși, puține dintre autorități publice publică și/sau furnizează la cerere informații în format deschis și reutilizabil (de ex. votul deputaților în Parlament, sinteza obiectelor, recomandărilor și amendamentelor; procesele verbale a ședințelor CEC, Comisiilor permanente, Biroului	Precizare În Republica Moldova subiectul reutilizării datelor este abordat de un cadru normativ separat, pornind de la faptul că însăși <i>acquis-ul</i> Uniunii Europene abordează acest subiect prin intermediul unui cadru normativ distinct. Astfel, <i>Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public</i> a transpus în legislația națională <i>Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public.</i> Acest act a fost abrogat prin intermediul unei noi directive în domeniul reutilizării datelor – <i>Directiva (UE) 2019/1024 a parlamentului european și a consiliului privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare).</i>

	permanent, stenogramele ședințelor plenare, rapoartele financiare ale partidelor politice etc.). În context, menționăm în calitate de bună practică exemplul legislației din Ucraina și anume Legea privind accesul la informațiile publice, care la art. 10/1 stabilește lista seturilor de date care urmează să fie făcute publice sub formă de date deschise, precum și obligațiile administratorilor de informații, modul de utilizare a acestora, dar și condițiile în care informațiile publice sunt făcute publice și furnizate la cerere sub formă de date deschise. Respectiv, recomandăm includerea unui articol distinct în capitolul „Transparență proactivă”, care s-ar putea axa pe următoarele teze: 1) informațiile publice sub formă de date deschise sunt informații publice într-un format care permite prelucrarea lor automatizată prin mijloace electronice, accesul liber la acestea, precum și utilizarea ulterioară a acestora, conform normelor metodologice stabilite de legislație; 2) informațiile publice sub formă de date deschise sunt permise pentru utilizarea și distribuirea gratuită ulterioară; 3) orice persoană poate copia, publica, distribui, utiliza în mod liber, inclusiv în scopuri comerciale, în combinație cu alte informații sau prin includerea acestora în propriul produs, informații publice sub formă de date deschise, cu referire obligatorie la sursa de obținere a acestor informații; 4) informațiile publice care conțin date cu caracter personal ale unei persoane fizice sunt făcute publice și sunt furnizate la cerere sub formă de date deschise dacă este îndeplinită una dintre următoarele condiții: a) datele cu caracter personal sunt depersonalizate și protejate;	Asfel, aspectele legate de reutilizarea datelor în sectorul public urmează a fi abordate prin intermediul unor acte normative distincte, care urmează să transpună <i>Directiva (UE) 2019/1024</i>.

	b) persoanele fizice (persoanele vizate), ale căror date cu caracter personal sunt conținute în informații sub formă de date deschise, și-au dat consimțământul pentru distribuirea acestor date; c) furnizarea sau publicarea acestor informații este prevăzută de lege; d) restricționarea accesului la astfel de informații (clasificarea acestora ca informații cu acces limitat) este interzisă prin lege”.		b) persoanele fizice (persoanele vizate), ale căror date cu caracter personal sunt conținute în informații sub formă de date deschise, și-au dat consimțământul pentru distribuirea acestor date; c) furnizarea sau publicarea acestor informații este prevăzută de lege; d) restricționarea accesului la astfel de informații (clasificarea acestora ca informații cu acces limitat) este interzisă prin lege”.	
371.	Norma de la art. 14 alin. (4) a Legii stabilește că semnarea cererii de comunicare a informațiilor de interes public nu este obligatorie. Suntem de părere că acest fapt favorizează în special solicitanții care transmit cererile prin poșta electronică. Totuși, vom remarca faptul că nota informativă la acest aspect nu face nici o remarcă și nici nu justifică sub nici o formă omisiunea de a semna cererea de acces la informație. Nu excludem că ar exista circumstanțe care împiedică unele categorii de persoane să semneze o cerere de acces la informație. Cu toate acestea considerăm că ar urma să existe o balanță care să asigure pe de o parte accesul liber la informație și excluderea unor abuzuri sau unui val de cereri care nu aparțin unor persoane exacte. Spre exemplu în situația unui atac cibernetic și remiterea în adresa unor instituții a cererilor nesemnate cu nume ipotetice autoritățile ar trebui să le proceseze și să le dea un răspuns. La fel ar putea fi create precedente când numele unor persoane ar putea fi utilizate în depunerea masivă a cererilor. Astfel, recomandăm să fie identificate mecanisme / elemente care ar preveni sau exclude eventuale abuzuri, inclusiv din categoria celor semnalate mai sus.		Norma de la art. 15 alin. (1) stabilește că cererea care nu conține unul din elementele obligatorii prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. a)-c) nu se examinează. Fiind vorba de: numele și prenumele sau denumirea solicitantului;	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
372.			Precizare Prevederile respective sunt identice cu reglementările de la art. 76 din <i>Codul administrativ</i>.	

	adresa poștei electronice a solicitantului sau adresa poștală (în cazul în care se solicită răspuns pe această cale); denumirea furnizorului de informații; În același timp nu este reglementată informarea solicitantului cu privire la refuzul examinării. Din care cauză, recomandăm autorilor, în condițiile în care este posibilă identificarea solicitantului sau a adresei acestuia, să fie reglementată obligativitatea comunicării solicitantului despre refuzul examinării cererii.	Astfel, dacă cererea nu conține numele și prenumele persoanei sau adresa de contact a acesteia, atunci, din start, cererea nu este examinată, deoarece este anonimă sau persoana nu poate fi contactată.
373.	Norma de la art. 19 prevede ca regulă generală faptul că, comunicarea informațiilor de interes public este gratuită. În același timp, pentru anumite cazuri expres reglementate este prevăzută instituția aplicării taxării pentru informațiile furnizate. La fel prin lege se menționează că pentru unele tipuri de informații pot fi percepute taxe în conformitate cu Hotărârea de Guvern sau prin Lege. Vom sublinia că fiind un drept constituțional, legea privind accesul la informație ar trebui să fie cadrul general pentru modalitățile de acces la informație. Având în vedere că în temeiul art. 19 al. 3 a Legii se stabilesc anumite repere financiare ale accesului la informație, considerăm că prin lege trebuie să fie stabilite anumite limite ale cuantumului taxelor percepute. Prin urmare, odată ce se stabilește cuantumul de 0.02 unități convenționale, atunci recomandăm să fie luate măsuri asiguratorii ca prin alte legi sau hotărâri de guvern la fel să nu fie stabilite taxe mai mari decât acestea.	Se acceptă Articolul a fost ajustat în vederea specificării faptului că mărimea plăților stabilite pentru comunicarea informațiilor publice nu vor depăși mărimile cheltuielilor suportate de către furnizor pentru facerea copiilor, expedierea lor solicitantului și/sau pentru traducerea, la cererea solicitantului, a informației.
374.	Prevederile Capitolului IV privind contestarea acțiunilor sau inacțiunilor furnizorilor de informații constituie un capitol deosebit de important pentru valorificarea dreptului de a primi informații în situația în care acest drept a fost lezat. Norma de la art. 23 se referă la modalitățile de contestare, însă fără a stabili anumite categorii de încălcări. În acest sens, recomandăm luarea în	Precizare Articolul respectiv consacră faptul că pot fi contestate orice acțiuni sau inacțiuni ale furnizorilor de informații. O astfel de formulare oferă garanții mai mari în privința contestării actelor furnizorilor. Or, nu expune exhaustiv sau limitativ potențialele încălcări.

		considerare a expunerii art. 21 a Legii vechi care stabilește cu exactitate care ar fi modalitățile de încălcare cele mai frecvente care ar putea fi contestate, dar nu a se limita doar la acestea.	
	375.	În mod aparte, atragem atenția că prin noul proiect de lege este exclus dreptul de a pretinde recuperarea prejudiciilor morale și materiale pentru limitarea dreptului la acces la informație. Chiar dacă ipotetic în situația în care instanța va constata încălcarea dreptului de acces la informație solicitantul ar putea pretinde despăgubirea pentru prejudiciile morale și materiale, aceasta ar implica o nouă procedură fie în instanța de contencios fie în instanța de drept comun. Respectiv, recomandăm ca legea nouă să prevadă expres dreptul solicitantului ca în aceeași procedură să solicite posibilitatea recuperării prejudiciilor morale și materiale. Această normă ar permite evitarea unor procese judiciare ulterioare. În susținerea acestei poziții menționăm și dreptul instanței să aplice o amendă furnizorului de informații.	Se acceptă Se introduce o prevedere expresă în acest sens.
	376.	Norma de la art. 23 alin. (3) a proiectului de lege prevede două modalități distincte de contestare a refuzului de acces la informație atât în instanța de contencios administrativ, cât și în instanța de drept comun în situația în care furnizorul de informații nu este autoritate publică. Considerăm că această diferențiere poate crea confuzii și tergiversări nejustificate. Prin urmare în situații similare legea ar putea fi aplicată în mod diferit de instanțe diferite creîndu-se practici și abordări inconsistente cu scopul legii., Recomandăm autorilor să ia în considerație posibilitatea aplicării a acestorași proceduri pentru contestarea refuzului.	Se acceptă Pentru a asigura o jurisprudență judiciară consistentă, acțiunile și inacțiunile tuturor furnizorilor de informații vor fi contestate în procedura contenciosului administrativ.
A.O. „Centrul de Politici și Reforme”	377.	În nota informativă la proiectul de lege, autorii susțin că „din obiectul de reglementare al legii, precum și din prevederile subsecvente ale proiectului, reiese	Se acceptă Din punct de vedere al tehnicii legislative, referitor la obligativitatea stipulării scopului legii sunt valabile comentariile de la pct. 224 din prezentul tabel.

		nemijlocit și scopul legii. Astfel, nu este necesară indicarea expresă și/sau separată a scopului”. Considerăm că, reieșind din importanța legii date și practicile de tehnică legislativă, este necesar de adăugat o descriere a obiectivului/scopului legii. Astfel, Legea privind actele normative prevede printre elementele constitutive ale actului normativ și „dispozițiile generale” (art. 41), prevederile care a) determină obiectul, scopul și domeniul de aplicare; b) orientează întreaga reglementare; c) explică termeni (noțiuni) și definesc concepte. Aceeași lege stabilește că „elementele constitutive ale actului normativ trebuie să asigure expunerea consecutivă, ordonată și sistematizată a obiectului reglementării, precum și interpretarea și aplicarea corectă a actului normativ”. Expunerea scopului/obiectivelor Legii în cauză ar putea servi, pentru interpretarea diferitor prevederi ale legii, în caz de dubii, precum și ar declara politica de stat în domeniul accesului la informații. Obiectul de reglementare nu explică în vreun fel aceste aspecte. De altfel, indicarea scopului și principiilor în baza cărora este interpretată legea e prevăzută și de standardele internaționale. Indicatorul 3 al RTI Rating Methodology, folosit la evaluarea legilor din domeniul accesului la informație, sună așa: „Cadrul legal conține o declarație de principii, care încurajează o interpretare largă a legii accesului la informație. Cadrul legal accentuează beneficiile dreptului la informație.” Legea privind accesul la informație, în vigoare, conține la articolul 2, o explicație a obiectivelor legii cu următorul conținut: „Prezenta lege are drept scop: a) crearea cadrului normativ general al accesului la informațiile oficiale;	Cu toate acestea, pornind de la faptul că prezenta lege instituie cadrul normativ general în domeniul accesului la informațiile publice, la art. 1 va fi introdus un articol separat care va statua scopul legii.

	b) eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității autorităților publice și a instituțiilor publice; c) stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic.” Propunem introducerea unui nou articol, cu următorul conținut: „Scopul legii Prezenta lege are drept scop: a) respectarea, protecția și asigurarea dreptului la informație în Republica Moldova; b) asigurarea transparenței autorităților publice și a răspunderii acestora față de public, prevenirea corupției; c) stimularea formării opiniilor, dezbaterilor asupra principalelor probleme de interes public și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor în spirit democratic; d) creșterea încrederii societății în actul de guvernare și procesele democratice;	
378.	Considerăm importantă includerea în conținutul legii și a unui articol privind principiile accesului la informațiile de interes public. Legea privind actele normative prevede că „În cazul actelor normative de importanță majoră și al celor cu un conținut specific, dispozițiile generale se expun, de regulă, sub formă de principii”. Așa cum proiectul de lege își propune să reglementeze protecția unui drept constituțional, considerăm că e unul de importanță majoră. O expunere a principiilor ar contribui la interpretarea și aplicarea legii și mai buna înțelegere a acesteia de către subiecți.	Nu se acceptă Din art. 45 alin. (2) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, reiese că dispozițiile generale dintr-un act normativ pot fi redactate, în mod alternativ, sub formă de principii ori în forma unor dispoziții materiale (precum este abordarea prezentului proiect de lege). Includerea în cadrul dispozițiilor generale și a unor principii, va repeta, de fapt, prevederile materiale ale proiectului. Mai important, principiile propuse în obiecție pot crea și unele interpretări abuzive. Cum ar fi, de exemplu, principiul „<i>prezumției în favoarea oferirii informației de interes public</i>”.

	Reieșind din obiectivele legii, standardele internaționale și literatura de specialitate se propun următoarele principii: <i>Prezumția în favoarea accesului la informația de interes public</i> <i>Obligația de a publica</i> <i>Promovarea guvernării deschise</i> <i>Facilitarea accesului la informații</i> <i>Publicitatea ședințelor</i> Propunem introducerea unui nou articol, cu următorul conținut: „Principiile accesului la informațiile de interes public Asigurarea accesului la informațiile de interes public are ca bază următoarele principii: a) <i>Prezumția în favoarea oferirii informației de interes public</i> – toate informațiile deținute de autoritățile publice se prezumă a fi publice, dacă nu este dovedit contrariul. Furnizorul de informații urmează să dovedească existența temeiului pentru limitarea accesului la informațiile de interes public. b) <i>Obligația de a publica</i> – furnizorii de informații trebuie să publice într-o manieră proactivă și să disemineze toate informațiile de interes public sport. c) <i>Promovarea guvernării deschise</i> – statul va promova în rândul funcționarilor și agenților săi o cultură a transparenței și deschiderii și va promova în rândul populației dreptul la informație. d) <i>Facilitarea accesului la informațiile de interes public</i> – furnizorii vor oferi asistență solicitanților, în special celor cu necesități speciale, în depunerea cererilor, primirea și înțelegerea răspunsului.	Din punct de vedere juridic, una din particularitățile conceptului de „presumție” constă în faptul că aceasta poate fi răsturnată prin demonstrarea unor circumstanțe faptice contrarii. Din punct de vedere conceptual, noțiunea și definiția „informațiilor publice”, precum este oferită în prezentul proiect, nu operează cu conceptul de „presumție” a caracterului public al informațiilor. Or, <i>ab initio</i>, conform definiției de la art. 3, absolut toate informațiile deținute de furnizorii de informații sunt informații publice (chiar și cele mai sensibile informații, precum secretul comercial, profesional, al corespondenței, etc.). Iar acest fapt nu poate fi „răsturnat”. Cu toate acestea, autoritățile pot „limita accesul la informațiile publice”, în condițiile prevăzute la art. 7. Însă, această limitare nu aduce atingere faptului că aceste informații oricum rămân a fi publice și sunt sub incidența legii privind accesul la informații. Abordarea „informațiilor de interes public” sau a „informațiilor publice” prin prisma unor prezumții răsturnabile a existat în proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 din Parlament (pct. 5 din proiect).²² Accentuăm că o astfel de abordare reprezintă o deficiență esențială, deoarece oferă furnizorilor de informații pîrghii legale ca să poată pretindă faptul că anumite informații aflate în posesia sa din start nu ar cădea sub incidența legii privind accesul la informații. Referitor la alte aspecte problematice ale proiectului de lege nominalizat, a se vedea comentariile de la pct. 357 din prezentul tabel.

²² Proiectul de lege nr. 497 din 7 decembrie 2020 cu privire la modificarea unor acte legislative (Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație – art. 2, 4, 5 ș.a.; Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare – art. 2; ș.a.) – <https://www.parlament.md/ProcesullLegislativ/Protectedactelegislative/tabel/61/LegislativId/5354/language/ro-RO/Default.aspx>

	Solicitările de informații vor fi procesate într-o manieră rapidă și echitabilă. e) <i>Publicitatea ședințelor</i> – ședințele autorităților publice trebuie să fie deschise pentru public și să permită documentarea informației privind procesul de luare a deciziilor.	
379.	Articolul 2 În principiu, noțiunea de <i>deținute</i> este într-adevăr suficient de largă pentru a cuprinde celelalte descrieri din Convenție și precedenta lege. În ceea ce privește, suportul de stocare, Legea în vigoare prevede o listă mai extinsă de formate ale informațiilor. Cea nouă conține doar o descriere generală. Dispare noțiunea de „Informații oficiale nedocumentate”. Din nota informativă: „În altă ordine de idei, prezenta lege se aplică doar în privința informațiilor documentate, existente și disponibile. În acest sens, Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø prevede că dreptul de acces se limitează la documentele existente”. Totuși, Proiectul de lege utilizează noțiunea mai largă de „informație” și nu cea de „document”, iar convenția prevede că prevederile acesteia „urmează a fi percepute fără prejudicierea acelor legi și reglementări naționale sau tratate internaționale care recunosc un drept mai larg de acces la documentele oficiale.” De aceea propunem a revizui definiția pentru a putea include și informațiile nedocumentate. Metodologia RTI conține un indicator, privitor afi la informațiile documentate cît și la cele nedocumentate. Includerea unui nou alineat la articolul 2 cu următorul conținut: <i>Informațiile oficiale nedocumentate, care se află în posesia furnizorilor (persoanelor responsabile ale</i>	Precizare Cuvîntul „<i>documentate</i>” utilizat în nota informativă s-a referit doar la faptul că informațiile trebuie să fie înscrise pe un suport material/fizic (<i>i.e.</i> nu în sensul că accesul este oferit doar la suportul material al informației). Suntem absolut de acord că prezenta lege garantează accesul la „<i>informații</i>” (<i>i.e.</i> conținutul purtătorilor de informații), nu și la „<i>documente</i>” (<i>i.e.</i> însăși putătorii de informații). De altfel, deși <i>Convenția de la Tromsø</i> operează cu noțiunea de „<i>document oficial</i>”, aceasta este definită drept orice „<i>informație înregistrată</i>”. Prin urmare, însăși <i>Convenția</i> instituie garanții mai înalte în acest sens (a se vedea comentarii detaliate, în acest sens, la pct. 225 din prezentul tabel).

	acestora), vor fi puse la dispoziția solicitanților în ordine generală. Articolul 3 Litera g. prevede ca furnizor de informații „asociațiile profesionale și organele de autoadministrare ale profesilor conexe sectorului justiției”. Formularea actuală și cuvintele utilizate („conexe”) nu sunt suficient de precise pentru a determina care asociații și organe sunt subiecte ale legii. Nota informativă include o astfel de listă, însă aceasta e, la rândul său, neexhaustivă „Administrarea profesilor conexe sectorului justiției (avocații, executorii judecătorești, notarii, administratorii autorizați, etc.)” Se propune enumerarea exhaustivă a asociațiilor profesionale și autoadministrare ale profesilor conexe sectorului justiției în textul articolului 3, lit. g.	
380.	Precizare Noțiunea „profesie din sectorul justiției” transpune noțiunea de „activitate profesională în sectorul justiției”, care este definită la art. 5 pct. 36²) din <i>Codul fiscal</i> și care prevede că activitatea profesională în sectorul justiției reprezintă activitatea permanentă desfășurată în cadrul formelor de organizare a activității prevăzute de lege de către avocat, avocat-stagiar, notar public, executor judecătoresc, administrator autorizat, mediator, expert judiciar în cadrul biroului de expertiză judiciară. Subsecvent, noțiunile de „asociație profesională” și „organ de autoadministrare” sunt specificate expres în actele legislative care reglementează statutul organelor profesionale: a) art. 35 alin. (1) din <i>Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură</i>; b) art. 40 alin. (1) din <i>Legea nr. 113/2010 privind executorii judecătorești</i>; c) art. 43 alin. (1) din <i>Legea nr. 69/2016 cu privire la organizarea notarilor</i>; d) art. 10 alin. (1) din <i>Legea nr. 161/2014 cu privire la administratorii autorizați</i>. În privința altor profesii din sectorul justiției (mediatorii și experții judiciari), organele de administrare au statut de autoritate publică. Ar fi preferabil de evitat enumerarea exhaustivă a organelor incidente, deoarece există posibilitatea creării unor noi organe în acest sens.	
381.	Lit. i) a proiectului atribuie categoriei de furnizori de informație partidele politice și organizațiile social-politice. Nota informativă explică introducerea acestui subiect al legii prin faptul că partidele și organizațiile	Se acceptă Pornind de la raționamentele expuse, partidele politice sunt excluse din lista furnizorilor de informații.

socio-politice „realizează o veritabilă activitate de interes public, participând la constituirea autorităților publice și exercitarea în mod legal a puterii în stat” și că mai multe state (Spania, Polonia, România) includ partidele politice în categoria furnizorilor de informație. Totodată Nota Informativă citează Codul bunelor practici în domeniul partidelor politice (2008) adoptat de Comisia de la Veneția: „Partidele trebuie să ofere acces la documentele și discuțiile lor programatice și ideologice, la procedurile de luare a deciziilor și la contabilitatea partidului, în vederea fortificării transparenței și a concordanței cu principiile bunei guvernări”.

Totuși considerăm că formularea actuală, fără anumite calificări, comportă riscul de a afecta dreptul la libertatea asocierii în partide a cetățenilor și autonomia partidelor.

În primul rând, nu toate partidele politice participă la constituirea autorităților publice, la exercitarea puterii sau au acces la fondurile publice. Partidele participă în viața publică și dezbaterile publice de rând cu alte asociații (neguvernamentale) avînd o obligație de transparență față de proprii membri și una (mai limitată) față de public. Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (ODIHR) în unul din avizele sale la subiectul includerii partidelor politice ca subiecți ai Legii privind accesul la informații, menționează că „partidele politice nu sunt organe de stat și nu exercită funcții publice”. Acestea, potrivit ODIHR sunt asociații private care, de regulă, participă în alegeri pentru ca eventual să devină parte din guvern.

Acest lucru nu înseamnă că partidele politice nu trebuie să fie transparente în ceea ce privește finanțarea acestora. Din contra, partidele politice trebuie să se supună unor cerințe stricte de publicare a informațiilor. Acest lucru însă nu este din cauza că acestea ar fi

deținătoare de informații publice, ci din necesitatea de a nivela terenul de joc politic înainte, în timpul și după alegeri, și necesitatea de a evita influențarea necuvenită a sferei politice și potențiala capturare a statului de către grupurile de interese.” Din această cauză reglementările privind accesul la informațiile deținute de partide nu trebuie incluse într-o lege privind accesul la informații, ci în legea specială ce reglementează activitatea partidelor politice.

De altfel, regulile despre informațiile care trebuie făcute publice de partide, în special cele legate de finanțarea partidelor, deja se conțin în Legea privind partidele politice și Codul electoral.

Totodată, instituirea unei prezumții că orice informație deținută de un partid este de interes public ar putea afecta activitatea și interesele partidelor: de ex. informații sensibile, cum ar fi strategiile electorale, studiile de campanie, etc. ar putea fi accesate de concurenții electorali.

În Ghidul său privind reglementarea partidelor politice (revizuit), Comisia de la Veneția menționează, vizavi de principiul răspunderii (accountability) că „dat fiind faptul că dețin anumite privilegii de care nu dispun alte asociații, și dat fiind rolul pe care îl joacă în discursul public..., este firesc de a atribui partidelor politice anumite obligații speciale. Acestea pot lua forma cerințelor de raportare, transparenței în chestiunile financiare Totuși, în fiecare caz, obligațiile impuse adițional trebuie să fie în legătură cu și proporționale cu privilegiile speciale de care dispun partidele politice”.

Excluderea noțiunii de „partide politice și organizații social-politice” din textul articolului 3, cu posibilitatea modificării prevederilor Legii privind partidele politice

	pentru asigurarea transparenței activității acestor entități.	
382.	Articolul 4 La moment, nu este clar, dacă informația oferită de furnizor este și gratuită și deschisă pentru a fi (re)publicată, transmisă sau multiplicată de către solicitantul care a primit-o. Potrivit recomandărilor internaționale informațiile publice trebuie să fie oferite gratuit, dar și cu acces gratuit de utilizare, replicare sau publicare. Furnizorul nu poate interzice sau impune reguli solicitantului de utilizare a informației. Standardele internaționale prevăd nu doar obligația de a furniza informația de interes public dar și obligațiile conexe de a produce, înregistra și păstra informații. Completarea Art.4 (1) Orice persoană fizică sau juridică are dreptul de a avea acces, utiliza, reutiliza și publica informațiile de interes public, în formele și condițiile prevăzute de prezenta lege. Sugerăm reformularea alineatului (2) din articolul 4, după cum urmează: „(2) Furnizorii de informații sunt obligați să producă, înregistreze și păstreze și să asigure accesul la informațiile de interes public, în formele și condițiile prevăzute de prezenta lege.”	Precizare Aspectul vizat ține de domeniul reutilizării informațiilor din sectorul public, fiind reglementat de un cadru normativ special. În Republica Moldova, subiectul reutilizării informațiilor este abordat prin acte normative separate, pornind de la faptul că însăși <i>acquis-ul</i> Uniunii Europene abordează acest subiect prin intermediul unui cadru normativ distinct. Astfel, <i>Legea nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public</i> a transpus în legislația națională <i>Directiva 2003/98/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind reutilizarea informațiilor din sectorul public</i>. Acest act a fost abrogat prin intermediul unei noi directive în domeniul reutilizării datelor – <i>Directiva (UE) 2019/1024 a parlamentului european și a consiliului privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public (reformare)</i>. Astfel, aspectele legate de reutilizarea informațiilor în sectorul public urmează a fi abordate într-o lege separată – prin modificarea <i>Legii nr. 305/2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public</i> sau adoptarea unui act legislativ nou – care urmează să transpună noua directivă în domeniul (<i>Directiva (UE) 2019/1024</i>).
383.	Articolul 6 alineatul (1) lit. h): „h) proprietatea intelectuală.” Acest scop legitim nu este prevăzut în Convenția de la Tromsø și comportă riscuri de abuz din partea furnizorilor de informații. Sugerăm excluderea acestei litere sau înlocuirea cu: h) drepturile altor persoane	Nu se acceptă Art. 3 § 1 (f) din <i>Convenția de la Tromsø</i> prevede în calitate de scop legitim „<i>viața privată și alte interese private legitime</i>”. Astfel, dreptul de proprietate intelectuală se încadrează în noțiunea de „<i>interes privat legitim</i>”. Mai important, noțiunea propusă în obiecție „<i>h) drepturile altor persoane</i>” este, de fapt, mult mai

		generală și potențial abuzivă. Or, <i>ipso facto</i>, drepturile altor persoane includ în sine, atât drepturile de proprietate intelectuală, cât și alte drepturi neenumerate expres. Acest fapt va duce la o interpretare extensivă a normei juridice și, prin urmare, abuzuri la aplicarea legii.
384.	Sugerăm includerea în lista intereselor legitime protejate prin limitarea accesului la informații și a „secretului profesional al avocatului”.	Precizare Regimul juridic al secretului profesional, în general, precum și regimul secretului profesional al avocatului, în particular, sunt guvernate de norme juridice speciale și derogatorii, care, în virtutea principiului <i>lex specialis derogat legi generali</i>, consfințit la art. 5 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, se aplică cu prioritatea față de prevederile prezentei legi. Totuși, pentru a concretiza relația prezentei legi cu alte acte normative care conțin norme juridice speciale sau derogatorii în materia accesibilității anumitor informații (în special care sunt guvernate de regimul juridic al secretelor), prezentul proiect este completat cu prevederi explicate la art. 2 alin. (2), precum și art. 7 alin. (3).
385.	Criteriul proporționalității limitării Reglementările și standardele internaționale prevăd aplicarea unei excepții atunci când se dorește limitarea informațiilor ce țin de încălcarea drepturilor omului, sau crimelor împotriva umanității. De altfel și prevederile naționale susțin o astfel de abordare. Legea privind secretul de stat, prevede că nu se atribuie la secret de stat și nu pot fi secretizate informațiile privind faptele de încălcare a drepturilor și libertăților omului și ale cetățeanului. Sugerăm includerea în articolul 7 a unui nou alineat cu următorul cuprins: „(3) Accesul la informațiile privind încălcările în masă sau grave ale drepturilor și libertăților omului,	Nu se acceptă Aspectele respective urmează a fi abordate prin prisma „testului de proporționalitate” prevăzut la art. 8.

	precum și ale dreptului internațional umanitar nu pot fi limitate”. Standardele internaționale recomandă și includerea unui criteriu potrivit căruia cu trecerea timpului, limitarea accesului la informație trebuie să înceteze. Sugerăm includerea în articolul 7 a unui nou alineat cu următorul cuprins: (4) În cazul în care limitarea este justificată doar pentru o perioadă anumită de timp, informația va fi dezvăluită de îndată ce această perioadă încetează. Limitările justificate prin scopurile legitime prevăzute la lit. a)-e), și g) nu pot fi aplicate dacă informația/documentul este mai vechi de 15 ani. Limitarea justificată prin scopul legitim prevăzut la lit. f) nu poate fi aplicată dacă persoana în cauză a decedat de mai mult de 20 de ani.	Nu se acceptă Precum expus <i>supra</i>, aceste aspecte urmează a fi analizate de la caz la caz, prin prisma „testului de proporționalitate” reglementat la art. 8.
386.	Transparența proactivă <i>Ședințele publice</i> Ședințele publice și consultările organizate de autoritățile publice de asemenea fac parte din acțiunile de transparență proactivă. Mai multe ONG-uri și grupuri de inițiativă au semnalat nereguli și îngrădirea accesului în ședințe, dar și în realizarea transmisiunilor live și înregistrărilor de la ele. Considerăm că legea trebuie să conțină mecanisme de asigurarea a transparenței ședințelor dar și de realizare a comunicării proactive. Completarea capitolului doi cu un nou articol: <i>„Publicitatea ședințelor</i> (1) Ședințele autorităților publice trebuie să fie deschise pentru public și să permită documentarea informației privind procesul de luare a deciziilor. (2) instituțiile asigură accesul publicului la evenimente și ședințe și oferă posibilitatea de transmisiune live de către acesta, cu respectarea caracterului proporționalității limitării informației.	Precizare Atragem atenția că reglementări detaliate care se referă la publicitatea ședințelor autorităților publice se regăsesc în Cartea a doua, Capitolul IV din <i>Codul administrativ</i>. Includerea unor astfel de prevederi în prezenta lege va crea paralelisme legislative, fapt ce nu este permis conform art. 65 alin. (2) lit. d) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>.
387.		

	(3) Furnizorii pot asigura transmisuni live a ședințelor publice.”. <i>Adaptarea conținutului pentru persoane cu dizabilități</i> Deși Art.8 , litera p) (2) conține adaptarea informației la necesitățile persoanelor cu dizabilități, considerăm că este necesar de specificat aceste necesități, la fel cum este făcut în strategia „Moldova 2030” și în strategia de Transformare Digitală a Moldovei. Sugerăm de asemenea includerea nu doar a referințelor la standarde, dar și enumerarea și definitivarea acestora. Completarea Art.8 punctul p) (2) după cum urmează: „Paginile web oficiale ale autorităților publice trebuie să fie adaptate pentru accesarea acestora de către persoanele cu dizabilități. Drept reper, va fi luat Ghidul privind accesibilitatea informației de Consiliul pentru Egalitate.”	Precizare Această prevedere reprezintă strict o normă de trimitere la cadrul normativ distinct, care urmează a fi instituit în contextul transpunerii <i>Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.</i> Tocmai prin transpunerea în cadrul normativ național a acestei directive se vor asigura standardele tehnice care vor garanta accesibilitatea paginilor web, în special pentru persoanele cu dizabilități.
388.		
389.	<i>Panouri de informație</i> Pe lângă paginile web, panourile de informație de asemenea fac parte din procesul de transparență proactivă a instituției. Astfel, considerăm că fiecare instituție, mai ales în lipsa paginii web, trebuie să aibă un panou informativ unde plasează și actualizează informație de interes public: consultări, ședințe publice, evenimente, audieri. Completarea Art. 10 și anume introducerea unui punct după cum urmează: „Instituțiile, mai ales în lipsa paginilor web, trebuie să asigure beneficiarii cu un panou informativ fizic în cadrul instituției, unde sunt plasate și actualizate conform Art.9, informațiile din Art.8 punctele g), i) m) p) și alte informații de interes public.”	Precizare Acest aspect este vizat la art. 11 din proiectul de lege.
390.	<i>Identificarea informației pe paginile web</i> Informația trebuie să fie ușor identificabilă pe pagina web, conform standardelor internaționale – în 3 click-	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 388 din prezentul tabel.

	uri. De asemenea, pagina trebuie să ofere persoanelor și un mod de căutare a informației. Completarea Art. 10 cu un punct după cum urmează: „Informația trebuie să fie ușor disponibilă și identificabilă în 3 click-uri pe pagina web”.	Aspectele tehnice ce vizează paginile web oficiale urmează a fi reglementate de un cadru normativ distinct, care va transpune <i>Directiva (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public.</i>
391.	<i>Cum trebuie să fie oferită informația</i> Informația trebuie oferită solicitanților în formate deschise și non-proprietare. Solicitanții nu trebuie să plătească sau să cumpere programe, soft sau aplicații terțe pentru a avea acces sau a citi informația. Acest concept se aliniază și cu strategia de transformare digitală a Moldovei. Completarea Art. 10 cu un punct după cum urmează: „Informația pusă la dispoziția solicitanților trebuie să fie oferită în formate deschise, reutilizabile și non-proprietare. Solicitantul nu trebuie să dețină instrumente terțe cu plată pentru a putea accesa și analiza informația”.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 382 din prezentul tabel.
392.	<i>Rețelele de socializare</i> Dacă instituția deține în gestiune și profile pe rețelele de socializare, aceasta trebuie să comunice acolo despre activitățile sale. Rețelele de socializare trebuie percepute ca un instrument de comunicare cu publicul, și un mecanism de transparență proactivă. Astfel, instituția trebuie să comunice despre consultările publice, evenimente, audieri, activități, formarea bugetului și a achizițiilor pe paginile sale. De asemenea, prin intermediul mesageriei din rețele, furnizorul poate oferi suport beneficiarilor în procesul de acces la informație.	Se acceptă Art. 11 a fost completat cu mențiunea rețelelor de socializare.
393.	<i>Subiecte de rezonanță sporită</i> Articolul 9, punctul g) (2) stipulează că în cazul subiectelor de interes public și rezonanță sporită, sunt publicate anunțuri de anticipare a evenimentelor.	Nu se acceptă O formulare care să specifice concret subiectele de rezonanță sporită ar fi inoportună, deoarece ar oferi mai multe posibilități de abuzuri.

	Considerăm că definiția de „rezonanță sporită” este vagă și este nevoie de a specifica ce sunt subiectele de rezonanță sporită, la fel și cum sunt publicare anunțurile de anticipare a evenimentelor.	În <i>Holărea Curții Constituționale nr. 24/2021 privind controlul constituționalității articolului 129 punctul 19) din Codul fiscal (definiția „secretului fiscal”)</i>, Înalta Curte a statuat următoarele: 57. <i>Curtea notează că, în privința unor prevederi normative cu caracter general, Curtea Europeană a stabilit că acestea constituie o modalitate mai practică de a atinge un scop legitim decât prevederile care permit o examinare de la caz la caz. Acest ultim sistem poate genera un risc semnificativ de incertitudine, de litigii, de costuri și de întârzieri (a se vedea James și alții v. Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 21 februarie 1986, § 68) [HCC nr. 17 din 23 iunie 2020, § 83].”</i>
394.	Articolele 14 și 15 Sugerăm înlocuirea textului la lit. b) alin. (1), art. 14 după cu următorul text: „modalitatea preferată de comunicare a informației, conform art. 18 alin. (1), inclusiv, după caz, adresa poștală sau adresa poștei electronice.” Sugerăm excluderea alin. (2) din art. 14. Sugerăm redenumirea articolului 15 în „Cazurile în care nu se dă curs cererii” Completarea Art. 15 după cum urmează: (2) Dacă se constată că cererea a fost depusă fără respectarea condițiilor prevăzute de art.14 alin.(1) lit. a)-c), solicitantul este notificat, în cel mult 5 zile lucrătoare de la înregistrării cererii, asupra neajunsurilor și i se acordă un termen rezonabil pentru înlăturarea lor. (3) În cazul în care solicitantul înlătură neajunsurile enumerate în notificare, cererea se consideră depusă la data înregistrării. În caz contrar, cererea împreună cu actele anexate, se restituie solicitantului.	Precizare În urma avizării, articolele respective au fost revizuite și sincronizate cu prevederile de la art. 75 și 76 din <i>Codul administrativ</i> (cu excepția aspectelor legate de semnătura și motivarea cererilor, care, în virtutea prevederilor <i>Convenției de la Tromsø</i>, necesită o abordare specifică).

	(4) Restituirea cererii nu exclude posibilitatea adresării repetate a cererii în baza același obiect și aceleași temeiuri.	
395.	Considerăm că, în corespundere cu standardele internaționale, în special art. 5, alin. 1, Legea trebuie să conțină un articol care să stabilească modalitatea de facilitare a accesului la informație de către furnizorii de informații. Sugerăm includerea unui nou articol în capitolul III cu următorul cuprins: Facilitarea accesului la informație Furnizorul de informație va acorda solicitantului asistența necesară pentru identificarea informațiilor solicitate și, în măsura în care acest lucru e rezonabil.	Precizare Atragem atenția că proiectul conține o astfel de prevedere la art. 16 alin. (3), conform căreia furnizorul de informații este obligat să acorde asistența și sprijinul necesar solicitantului pentru identificarea informației.
396.	Articolul 17 Mecanismul în care informațiile sunt comunicate solicitantului imediat ce sunt disponibile nu este clar, iar prin urmare, deseori furnizorul comunică informațiile în termenul maxim de examinare, asta chiar dacă, informațiile solicitate sunt sau ar trebui să fie imediat disponibile. Astfel de informații, nu necesită mai mult timp pentru analiză sau prelucrare pentru a putea fi oferite imediat. Completarea Art.17 cu un alineat nou: „Se consideră a fi imediat disponibile informațiile enumerate în Art. 8 punctele a), b), d), e), f), i), k), m), o)”.	Nu se acceptă Întocmirea răspunsului pentru solicitant, avizarea acestuia de către supervisor, ulterior avizarea acestuia de către conducător, după care semnarea și transmiterea acestuia solicitantului – durează timp. Chiar dacă însăși proiectul răspunsului a fost întocmit în prima zi. Formularea propusă în obiecție ar sugera faptul că dacă în prima zi a depunerii cererii nu este comunicat solicitantului link-ul la informațiile de pe pagina web, atunci acesta ar fi posibil de răspundere pecuniară. O astfel de abordare nu ține cont de particularitățile organizatorice ale lucrului cu corespondența în cadrul autorităților publice, precum și nici de specificul fluxului documentelor oficiale.
397.	Articolul 19 Este impusă taxa pentru furnizarea informației pe suport de hârtie care depășește 20 de pagini. Acest lucru poate fi un impediment pentru ONG-uri și locuitorii care monitorizează APL-urile sau instituțiile. Un proces verbal de la o ședință care durează câteva luni, are în mare parte un volum de peste 20 de pagini. Totuși,	Se acceptă parțial La articolul cu plățile se va specifica expres că furnizorul de informații are dreptul (<i>i.e. nu și obligația</i>) de a solicita achitarea unei plăți de 1 leu pentru fiecare pagină adițională care depășește 20 de pagini. De asemenea articolul se completează cu alineatul ce vizează cazurile în care informația pusă la dispoziția solicitantului conține inexactități sau date incomplete.

	informația poate fi de un interes public (sau individual) sporit. Totodată, chiar dacă standardele internaționale admit perceperea de taxe (justificate de costul reproducerii informației), acestea recomandă și anumite excepții, mai ales în cazul cetățenilor cu o situație socio-economică precară. Legea privind accesul la informație (2000) specifică că informația este gratuită dacă aceasta este nemijlocit despre libertățile și drepturile solicitantului sau duce la transparența instituției sau corespunde intereselor societății. Considerăm oportună păstrarea acestor excepții și în noua lege. O altă prevedere care merită păstrată este cea privind gratuitatea rectificărilor în informația care conține inexactități sau omisiuni. Legea anterioară specifică că dacă solicitantul a plătit taxa, dar informația nu este completă sau conține inexactități – aceasta trebuie completată gratuit de către furnizor. Reformularea alineatului (2) după cum urmează: „(2) În cazul expedierii informației prin poștă sau eliberării acesteia la sediul furnizorului, pe format de hîrtie, dacă volumul informației depășește 20 de pagini, acestea pot fi expediate solicitantului contra o plată de 0,02 unități convenționale pentru fiecare pagină <i>aditională</i>.” Completarea articolului 19 cu un nou alineat cu următorul cuprins: „Prin derogare de la prevederile alineatului (2) vor fi puse, fără plată, la dispoziția solicitantului, informațiile oficiale care corespund cel puțin uneia din următoarele condiții: a) afectează nemijlocit drepturile și libertățile solicitantului;
Astfel, autoritatea sau instituția publică va fi obligată să efectueze rectificările și completările respective gratuit, cu excepția cazurilor în care completarea informației implică eforturi și cheltuieli considerabile care n-au fost prevăzute și taxate la eliberarea primară a informațiilor (art. 20 alin. (5) din <i>Legea nr. 982/2000 privind accesul la informație</i>). Referitor la propunerea care vizează gratuitatea informațiilor ce se referă la drepturile și libertățile solicitantului sau sporirea gradului de transparență a autorităților, propunerea nu poate fi acceptată. Din formularea acestei propuneri ar reieși că orice informații aflate în posesia autorităților trebuie să fie furnizate gratuit. Or, divulgarea oricăror informații contribuie la transparența autorităților și vizează exercițiul unor drepturi ale solicitanților (e.g. dreptul la informație statuat la art. 34 din <i>Constituție</i>). Astfel de prevederi instituie o sarcină vădit disproporțională în raport cu capacitățile funcționale și financiare ale autorităților publice.	

	b) nu sunt disponibile într-un alt format decât pe suport de hârtie și nu pot fi consultate la sediul instituției; c) fiind furnizate, contribuie la sporirea gradului de transparență a activității instituției publice, apărarea drepturilor și intereselor altor persoane.” Completarea articolului 19 cu un nou alineat: „(5) În cazurile în care informația pusă la dispoziția solicitantului conține erori, inexactități sau date incomplete, furnizorul va efectua rectificările și completările respective gratuit, și va furniza informația imediat dacă e disponibilă sau în termen de 5 zile.”	
398.	Legea specifică că este gratuită doar „comunicarea sau furnizarea informației”, nu și accesul la ea (baze de date, arhive, rapoarte). Astfel, unii furnizori percep taxe pentru acces la baze de date, chiar și dacă acestea sunt în format electronic, iar costul pentru acces nu este justificat. Completarea Art.19 p. a) cu „Accesarea și furnizarea informației în formă electronică.”	Precizare Accesul la registre, baze de date, arhive, se realizează în conformitate cu cadrul normativ special. A se vedea, în acest sens, obiecția și comentariile de la pct. 123 din prezentul tabel.
399.	Legea specifică doar comunicarea solicitantului prețului și a tarifelor pentru furnizarea informației. Este oportună o comunicare proactivă despre tarife. Art. 7 din Convenția Consiliului Europei privind accesul la documente oficiale prevede că „Grila de taxe urmează a fi publicată” iar „Taxa percepută nu trebuie să depășească costul actual al reproducerii documentului”. De asemenea, trebuie specificat nu doar prețul pentru printarea informației pe suport de hârtie sau alte formate, precum discuri, stick-uri. Completarea Art. 19 și introducerea p. d) „Furnizorul trebuie să publice pe pagina web și pe panourile informative tarifele, modalitățile de achitare	Se acceptă Articolul a fost revizuit. Aspectul legat de publicarea taxelor va fi introdus la art. 9.

	și condițiile pentru printarea și oferirea informației pe suport de hârtie sau alte formate (CD, DVS, stick-uri). Furnizorul trebuie să ofere solicitantului posibilitatea achitării tarifului în numerar. Taxa nu trebuie să depășească costul actual al reproducerii și livrării documentului”.	
400.	Articolul 20 Articolul 20, unde este specificat că dacă furnizorul nu deține informație, solicitarea este readresată la alt furnizor este în contradicție cu Articolul 21, unde este specificat că dacă furnizorul nu deține informația, solicitarea este respinsă.	Se acceptă Pentru a elimina deficiențele respective, articolele au fost revizuite (comasate).
401.	Deținerea parțială a informației Legea specifică că readresarea se face dacă furnizorul nu deține informația. Totuși, furnizorul poate să dețină o parte a informației, iar altă parte să fie la altă instituție. În această situație, instituțiile pot readresa cererile, iar timpul în care solicitantul primește răspuns poate crește, iar acesta să nu aibă claritate despre furnizorul de informație. Sugerăm completarea Art.20 cu un nou alineat după cum urmează „(3) În cazul în care examinarea cererii ține de competența altei autorități, decât cea căreia i-a fost adresată, iar furnizorul deține parțial informațiile solicitate, acesta trebuie să furnizeze solicitantului informațiile deținute în termenul stabilit, iar pentru restul informațiilor, cererea este readresată autorității competente, fapt despre care solicitantul este informat.”	Precizare Prevederea menționează că readresarea poate fi integrală sau parțială.
402.	Limba în care este comunicată informația Legea în vigoare, prin Art. 13 – Modalitățile accesului la informațiile oficiale, stipulează că solicitantul poate cere informația în altă limbă decât cea în care informația este deținută, iar furnizorul trebuie, contra cost, să asigure traducerea.	Nu se acceptă Se va reține faptul că în privința oferirii unor traduceri în altă limbă decât cea deținută, pct. 56 din <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „56. Ca și o bună practică în multe state, dacă solicitantul care a obținut documentul nu poate avea o

	În legea nouă, această prevedere nu se mai regăsește. Considerăm că pentru anumite grupuri țintă, imposibilitatea de asigurare a traducerii poate fi un impediment în accesul la informație, de exemplu, pentru persoanele aflate în penitenciare, care nu pot să își asigure de sine stătător traducerea. Astfel, trebuie de identificat un mecanism de oferire a informație pentru solicitant, iar aici, putem lua recomandarea din Convenția de la Tromsø, care stipulează că „În cazul în care solicitantul care a primit documentul nu poate obține o înțelegere de bază a conținutului acestuia, autoritățile publice sunt invitate să-l ajute în măsura în care este posibil și rezonabil.” Ajustarea Art.18 la Convenția de la Tromsø. Astfel încât să fie posibilă oferirea unui suport persoanelor care nu pot avea înțelegerea de bază a documentului, din cauza limbii.	<i>înțelegere de bază a conținutului acestuia, autoritățile publice sunt invitate să-l ajute în măsura în care este posibil și rezonabil. Acest lucru este în vederea asigurării concordanței cu cele expuse de Comitetul de Miniștri în Recomandarea nr. R (93) 1 cu privire la accesul efectiv la drept și la justiție pentru persoanele aflate în situație de sărăcie. Cu toate acestea, ajutorul cu înțelegerea nu implică obligația de a traduce documente sau de a furniza explicații tehnice sau juridice de înaltă specializare.”</i>
403.	Procedura de contestare Constatăm că proiectul de lege renunță la reglementarea expresă a posibilității de contestare extrajudiciară a acțiunilor furnizorilor de informații, la conducerea acestuia și/sau la organul ierarhic superior al furnizorului. Considerăm că existența unor proceduri alternative de contestare sunt un avantaj al legii în vigoare și ar putea fi utile pentru asigurarea dreptului la informație. Sugerăm păstrarea mecanismului de contestare (alternativă) a (in)acțiunilor furnizorilor la conducerea/organul ierarhic superior al furnizorului. Această modalitate de contestare (contestarea internă) este parte a legilor model privind accesul la informație și este recomandată ca metodă alternativă (complementară) de soluționare a contestațiilor.	Precizare În contextul în care prezenta lege oferă dreptul adresării directe în instanța de judecată, menținerea contestării extrajudiciare este inconsistentă cu prevederile <i>Codului administrativ</i>. Or, normele care reglementează contestarea extrajudiciară sunt parte a instituției juridice a procedurii prealabile (Cartea a doua, Titlul V din <i>Codul administrativ</i>). Iar conform art. 163 lit. c) din <i>Codul administrativ</i>, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă legea prevede expres adresarea nemijlocită în instanța de judecată.
404.	Modalitatea de contestare judiciară descrisă în proiect constituie o îmbunătățire a sistemului existent	Precizare

	(în special instituirea procedurii simplificate și a regulii de 2 luni pentru soluționarea contestației). Totuși, considerăm că principalele dezavantaje ale acestei modalități riscă să rămână: Atacarea în judecată a refuzurilor de furnizare a informației poate fi costisitoare, poate dura în timp (instanțele pot trece peste termenele legale, din cauza suprasolicității instanțelor și judecătorilor) și poate fi o modalitate intimidantă pentru reclamant. În ceea ce privește rolul Avocatului Poporului, acesta nu pare să se schimbe: nu există vreo procedură specială (plângere se face potrivit unei proceduri generale, în rînd cu celelalte încălcări ale drepturilor omului), iar deciziile sunt cu titlul de recomandare. Sugerăm să fie examinată posibilitatea instituirii unui nou mecanism de contestare – prin instituția unui Comisar (sau Comisii) pentru informație – care să aibă un mandat axat pe protecția accesului la informație. Un astfel de mecanism există în alte state și este considerat o practică progresivă în domeniu. O astfel instituție ar avea, printre altele, următoarele sarcini: (1) soluționarea plîngerilor individuale privind încălcarea dreptului la informație, inclusiv constatarea încălcărilor (contravențiilor), obligarea, după caz, furnizării informației. Deciziile instituției vor putea fi atacate în instanța de judecată. (2) monitorizarea respectării legii de către autorități, cu constatarea neregularităților și încălcărilor. (3) Promovarea prevederilor legii și îmbunătățirea politicilor statului în domeniu. Acest organ ar trebui să dispună de toate garanțiile necesare pentru independența funcției sale dar și de cunoștințele și abilitățile specifice domeniului, lucru care să fie reflectat și în procedura de selecție și încetare a mandatului.
Subiectul privind instituirea unei noi autorități, responsabile pentru protecția dreptului de acces la informațiile publice, a fost analizat împreună cu experții Proiectului Uniunii Europene „<i>Sprijin pentru dialogul politic structural, coordonarea implementării Acordului de asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală</i>”. Într-adevăr, se atestă un șir de jurisdicții în care instituirea unei autorități specializate în materia salvagărdării dreptului de acces la informație este considerată o practică progresivă, menită să asigure exercitarea efectivă a dreptului constituțional la informație. Totuși, în prezent, instituirea unei astfel de autorități va fi o măsură prematură. Or, sistemul actual al serviciului public din Republica Moldova nu este adaptat pentru o astfel de reformă instituțională. Domeniul accesului la informațiile publice este unul foarte complex, care reclamă o pregătire juridică foarte înaltă. Or, după cum reiese din jurisprudența Curții Constituționale, dreptul de acces la informațiile publice urmează a fi balansat cu alte drepturi concurente. Iar, acest exercițiu implică cunoștințe importante a legislației naționale, a jurisprudenței CtEDO și a Curții Constituționale, precum și experiență esențială în proceduri administrative și judiciare, etc. În contextul în care, în prezent, se atestă un exod masiv de cadre din serviciul public, o astfel de autoritate va fi, la modul sigur, nefuncțională. Or, <i>ab initio</i>, nu vor fi asigurate condițiile materiale și financiare pentru atragerea unor specialiști cu pregătire corespunzătoare. Mai important, este conceptual discutabilă demararea unei astfel de reforme instituționale, în contextul în care – pornind de la presiunile continue asupra bugetului de stat – deja al treilea an consecutiv	

		Există reglementări model al acestei modalități de contestare, care pot fi preluate și adaptate în acest scop, de exemplu articolele 47-51 și 55-64 din Legea inter-americană privind accesul la informații.	este stabilit moratoriu privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante (ultimul fiind instituit de Guvern la 28 decembrie 2022). După cum se remarcă în nota informativă la Hotărârea Guvernului nr. 962/2022 pentru stabilirea moratoriului temporar privind încadrarea personalului din sectorul bugetar în funcțiile vacante înregistrate: <i>„Acest proiect implică și necesitatea optimizării efectivului-limită, prin prisma funcțiilor exercitate, în contextul neadmiterii majorării ponderii cheltuielilor de personal în produsul intern brut, indicator ținută prestabilit.</i> <i>Astfel, în condițiile constrângerilor financiare, care au caracter persistent, pentru susținerea în continuare a reformelor sectoriale și administrative, este necesară raționalizarea cheltuielilor de personal în sectorul bugetar în întregime, pentru a direcționa resursele economisite în urma reorganizărilor structurale și optimizării numărului de personal din sectorul bugetar spre majorări salariale.</i> <i>În acest context, în scopul unei gestionări mai bune a resurselor financiare disponibile, și a direcționării lor spre domeniile prioritare, se propune prelungirea moratoriului privind încadrarea personalului în sectorul bugetar pe funcțiile vacante înregistrate și pentru anul 2023.”.</i> Demararea unor reforme instituționale și crearea unor autorități publice novatorii, nu poate fi privită izolat de întregul context al serviciului public al Republicii Moldova. Or, ignorarea acestor aspecte esențiale sunt, de fapt, precondiții pentru crearea unor autorități nefuncționale și reforme eşuate.
Sergiu BOZIANU,	405.	Analiza efectuată de CIJM a identificat mai multe riscuri în cazul prevederilor proiectului care:	Nu se acceptă

Şef Departamentul Juridic al A.O. „Centrul de Investigaţii Jurnalistice”	Deviază nejustificat şi excesiv de la cerinţele Convenţiei Consiliului Europei privind accesul la documentele oficiale şi de la Regulamentul Parlamentului European şi al Consiliului nr. 1049/2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului şi ale Comisiei, care reglementează accesul la - informaţiile oficiale – ”documente oficiale” înseamnă toate informaţiile înregistrate în orice formă, elaborate, recepţionate sau deţinute de autorităţile publice. - pe când proiectul reglementează la art. 2 informaţiile de interes public ca fiind orice informaţie deţinută de furnizorii de informaţii, indiferent de suportul de stocare (pe hîrtie, în formă electronică sau orice alt format). Prin definiţia inclusă, riscăm să transformăm acest instrument într-un mijloc prin care se poate solicita şi obţine abuziv informaţii deţinute de furnizorii de informaţie care se referă la viaţa privată: IDNP, adresa de domiciliu, număr de telefon, datele membrilor de familie, copii minori etc. sau la informaţii cu accesibilitate limitată precum: persoane în etate, beneficiarii serviciilor sociale, informaţii privind serviciile acordate de profesile liberare: avocaţi, executori judecătoreşti, administratori de insolabilitate etc.	Deşi <i>Convenţia de la Tromsø</i> operează cu noţiunea de „<i>documente oficiale</i>”, acest termen este definit la art. 1 § 2 (b) drept orice „<i>informaţie înregistrată</i>”, fapt ce reprezintă o abordare conceptuală mai largă. Or, din punct de vedere semantic, noţiunea de „<i>document</i>” semnifică un suport material pe care este înregistrată o informaţie, pe cînd noţiunea de „<i>informaţie</i>” se referă nemijlocit la conţinutul putătorilor de informaţii. Astfel, definiţia reglementată de <i>Convenţia de la Tromsø</i> instituie standarde şi garanţii mai înalte pentru solicitanţi. Or, dreptul de acces nu se limitează la un suport fizic (<i>i.e.</i> un document), ci la însăşi conţinutul acestora, fapt ce implică, după caz, obligaţia autorităţilor publice de a extrage şi compila informaţiile într-un răspuns expedit solicitantului. Din acest considerent, din punct de vedere al dreptului comparat, aflîm în statele părţi la <i>Convenţia de la Tromsø</i>, cît şi în majoritatea jurisdicţiilor din lume, se operează preponderent cu noţiunea de „<i>informaţie</i>”. Cu toate acestea, din punct de vedere lingvistic, abordările statelor cu privire la acest termen sunt foarte diferite (inclusiv în statele părţi la <i>Convenţia de la Tromsø</i>), fiind reglementate diferite varietăţi ale acestei noţiuni, precum: – „<i>Informaţie</i>” (<i>e.g.</i> Croaţia, Muntenegru, Armenia); – „<i>Informaţie publică</i>” (<i>e.g.</i> Albania, Slovenia, Estonia, Polonia, Ucraina); – „<i>Informaţie de interes public</i>” (<i>e.g.</i> România); – „<i>Date de interes public</i>” (<i>e.g.</i> Ungaria); – „<i>Informaţie de importanţă publică</i>” (<i>e.g.</i> Serbia); Referitor la aspectul legat de datele cu caracter personal, urmează a fi reţinute comentariile de la pct. 357 din prezentul tabel.

406.	Excluce persoanele fizice care îndeplinesc funcții publice de la calitatea de furnizor de informații (art. 3);	Nu se acceptă Persoanele fizice, privity în capacitatea lor individuală (i.e. izolat de autoritatea în care sunt încadrate), nu pot constitui furnizori de informații. Or, dreptul de acces la informație se răsfrînge în privința informațiilor deținute de însăși entitățile publice, nu și cele care sunt în posesia personală a funcționarilor publici.
407.	Limitează în detrimentul Legii nr. 64/2011 privind libertatea de exprimare și Legii presei nr. 243/199 și condiționează dreptul de acces la informații de interes public exclusiv cerințelor acestui proiect (art. 4).	Nu se acceptă Atragem atenția că art. 1 alin. (2) din <i>Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare</i> prevede expres că această lege nu reglementează raporturile juridice ce țin de accesul la informații. Prin urmare, nu este clar la care limitare se face referire în obiectie.
408.	Nu asigură aplicarea „excepțiilor jurnalistică” care conferă drepturi mai largi mass-media de a colecta și prelucra date de interes public inclusiv cu caracter personal, fiind puși toți într-o oală: atât meseriașii precum și persoanele care urmăresc scopuri jurnalistică cît și celelalte categorii de persoane;	Nu se acceptă Vom aborda obiecția expusă sub două aspecte: I. Referitor la conceptul „excepțiilor jurnalistică”; II. Referitor la accesul preferențial al jurnaliștilor la informațiile publice. I. Referitor la conceptul „excepțiilor jurnalistică” „Excepțiile jurnalistică” prevăzute la art. 85 din <i>Regulamentul General privind Protecția Datelor</i>, nu sunt aplicabile furnizorilor de informații în cazul procesării cererilor de acces. Or, în acest caz, toate prevederile legislației privind protecția datelor cu caracter personal sunt incidente deplin în raport cu jurnaliști, i.e. autoritățile fiind obligate să respecte totalitatea exigențelor legale prevăzute de <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i>. „Excepțiile jurnalistică” se referă la ipoteza „deținerii” și „publicării” datelor cu caracter personal de către însăși jurnaliști, în scopuri jurnalistică.

		Cu titlu de exemplu, în cazul în care în posesia jurnaliștilor se află anumite date cu caracter personal (indiferent de sursă), precum și în cazul publicării acestor date în scopul exercitării funcției jurnalistice, majoritatea prevederilor legislației privind protecția datelor cu caracter personal nu se aplică (fapt prescris de art. 85 RGPD). Cu alte cuvinte, aceste exonerări sunt legate de exercitarea dreptului la libertatea de exprimare, nu și la dreptul de a avea acces nelimitat sau necondiționat la orice date cu caracter personal. A se vedea în acest sens și monografia științifică <i>Journalistic exemption under the European data protection law</i>.²³ Atragem atenția că Ministerul Justiției a elaborat și a anunțat consultările publice în privința <i>proiectului de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public)</i> (nr. unic 3/MJ/2023), prin care se propune extinderea substanțială a „excepțiilor jurnalistice” din cadrul normativ național.²⁴ Or, în prezent, art. 10 din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i> este foarte limitativ, exonerând numai de obligația consimțământului a subiectului datelor cu caracter personal.²⁵ Precum și numai pentru 3 ipoteze exhaustive. După cum este descris în nota informativă a proiectului de lege nominalizat <i>supra</i>, legislația altor state din Uniunea Europeană instituie exonerări și

²³ *Journalistic exemption under the European data protection law*, Natalija Bitukova, Vilnius, 2020 – <https://bit.ly/3iNSNoL>

²⁴ Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (asigurarea accesului la informațiile de interes public) (nr. unic 3/MJ/2023): https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/document/attachments/3_mj_2023.pdf

²⁵ *Ibidem*, p. 16.

		garanții mult mai largi în acest sens. Cu titlu de exemplu fiind Danemarca, Austria și Suedia.²⁶ Astfel, prin acest proiect, Ministerul Justiției propune alienarea legislației naționale la standardele mai înalte din alte state, prin stipularea la art. 10 din <i>Legea nr. 133/2011</i> a faptului că capitolele II-VII din această lege nu se aplică în cazul prelucrării datelor cu caracter personal în scopuri jurnalistice. II. Referitor la accesul preferențial al jurnaliștilor la informațiile publice Reiterăm că instituirea unui regim juridic preferențial pentru jurnaliști în materia accesului la informațiile publice este neconformă cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: „1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin

²⁶ *Ibidem*, p. 17.

de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – *Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi*.”.

Art. 5 § 3 din *Convenția de la Tromsø*, la rândul său, prevede următoarele:

„3. *Solicitările accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal*.”.

Referitor la acest paragraf, *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* statuează următoarele:

„48. *Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului*.”.

Reglementările *Convenției de la Tromsø*, expuse *supra*, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. **Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrinse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte.**

Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la *Convenția de la Tromsø* nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor.

Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt

		defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale – prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].
409.	Limitează nejustificat activitatea jurnalistică prin includerea obligației de realizare a dreptului de acces la informație exclusiv prin: cereri fie scrise și transmise doar prin poșta electronică sau terestră sau fax, fie oral prin perfectarea într-un proces-verbal! Alte canale de comunicare precum: aplicațiile de comunicare electronică (viber, skype, telegram etc.) sau platformele sociale inclusiv interviul etc. fiind excluse!	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 361 din prezentul tabel.
410.	Nu stabilesc garanții adecvat aquis-ului european privind protecția datelor cu caracter personal pentru a exclude eventualele abuzuri în raport cu dreptul la viața privată a agenților public în contextul excepțiilor largi determinate (art. 6 și art. 14 alin. (4)).	Nu se acceptă În jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Constituționale a Republicii Moldova și a Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, s-a reiterat că nu constituie viață privată modul în care persoana ce exercită funcții publice își îndeplinește atribuțiile de serviciu. Mai mult decât atât, persoanele publice trebuie să accepte ingerințe în viața lor privată în mai mare măsură decât persoanele obișnuite, gradul accesibil de cercetare mai atenă urmînd să fie cu atât mai mare cu cît figura publică și informația dezvăluită sunt mai importante. Totuși – pentru a asigura claritatea și coerența cadrului normativ, precum și pentru a exclude potențialele confuzii cu privire la corelația acestei norme cu legislația privind protecția datelor cu caracter personal – prevederea respectivă va fi inclusă la art. 2 alin. (4) din <i>Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal</i> , precum este abordat acest aspect în Albania. ²⁷

²⁷ A se vedea art. 4 § 4 (b) din *Legea nr. 9887/2008 privind protecția datelor personal* – https://www.idp.al/wp-content/uploads/2016/11/law_data_protection_new-2.pdf

		De altfel, menționăm că, în practică, în temeiul acestei norme, autoritățile albaneze oferă accesul la studiile, experiența profesională, sancțiunile disciplinare, etc., nu doar în privința funcționarilor publici, dar chiar și în privința personalului auxiliar al autorităților (e.g. șoferi, servitori, etc.).
411.	Stabilește plata de 1 leu pentru fiecare filă care depășește volumul de 20 de pagini, indiferent că este pusă la dispoziție la sediu în original spre studiere sau făcute copii (art. 19 alin. (2));	Nu se acceptă Atragem atenția că pentru examinarea în original a informației, la sediul furnizorului de informații, nu poate fi percepută plata de 1 leu. Accasta se referă doar la cazul expedierii copiilor prin poștă (alin. (1) lit. b)) sau la cazul eliberării pentru solicitant a copiilor la sediul furnizorului de informații (alin. (1) lit. b)).
412.	Împovărează nejustificat atât solicitanții de informații cât și instanțele de judecată, de a deplînge refuzurile sau răspunsurile necorespunzătoare doar în instanța de judecată sau Avocatul Poporului – instituții arhîncărcate, ceea ce ar presupune că solicitantul va trebui să se deplaseze la fiecare ședință de judecată în circumscripția furnizorului de informație. Menționăm că depunerea plîngerilor la Poliție a fost exclusă.	Precizare Mecanismul de sancționare a fost revizuit. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 289 din prezentul tabel.
A.O. „Asociația Presei Independente”	413.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 357 din prezentul tabel.
		Pornind de la misiunea pe care o au jurnaliștii într-o societate democratică, și anume de a servi interesului public, API consideră necesară includerea în noua lege a unor prevederi care ar facilita accesul instituțiilor mass-media și al jurnaliștilor la informația de interes public, inclusiv a datelor cu caracter personal de interes public. În particular, solicităm introducerea în lege a noțiunii de „date cu caracter personal de interes public” cu formularea propusă anterior de organizațiile societății civile, inclusiv API, într-un proiect de lege elaborat și transmis Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media a Parlamentului Republicii Moldova („datele cu caracter personal care vizează averile și intereselor personale, inclusiv

		conflictele de interese, pregătirea și parcursul profesional, activitatea administrativă și modul de exercitare a sarcinilor și atribuțiilor de serviciu, gestionarea a proprietăților și/sau a banilor publici, finanțarea partidelor politice, măsurile de constrângere în ordine penală și/sau contravențională în care sunt vizati: persoana publică, persoana care exercită funcții publice, beneficiarii efectivi sau a faptelor de interes public în care a fost implicată persoana”). Suplimentar, solicităm includerea în proiectul de lege a unor reglementări privind accesul la datele cu caracter personal de interes public pentru instituțiile mass-media și jurnaliștii de investigație. Această propunere a fost făcută și în cadrul Grupului de Lucru interinstituțional, creat de Ministerul Justiției, însă de ea nu s-a ținut cont în versiunea proiectului de lege, supus consultărilor publice.	
414.		Totodată, API consideră necesare următoarele completări și modificări la proiectul de lege: - includerea unor garanții care ar exclude practicile des întâlnite, când cererile de acces la informații sunt tratate ca petiții (excluderea prevederilor, prin care dispozițiile Codului administrativ se aplică în măsura în care acestea nu contravin prevederilor legii – art. 11 din proiectul de lege); - includerea unor prevederi suplimentare care ar permite accesul la informația de interes public pentru jurnaliști și instituții mass-media la solicitare verbală și în termene restrânse, dacă acest lucru este posibil. Asemenea prevederi ar putea exclude situațiile care se întâlnesc deseori, când jurnaliștilor de televiziune, care realizează subiecte pe teme actuale și trebuie să prezinte informația operativ, li se propune să transmită cereri de acces la informație în scris, examinarea căreia durează 15 zile.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 360 din prezentul tabel.
415.		- includerea unor prevederi suplimentare care ar permite accesul la informația de interes public pentru jurnaliști și instituții mass-media la solicitare verbală și în termene restrânse, dacă acest lucru este posibil. Asemenea prevederi ar putea exclude situațiile care se întâlnesc deseori, când jurnaliștilor de televiziune, care realizează subiecte pe teme actuale și trebuie să prezinte informația operativ, li se propune să transmită cereri de acces la informație în scris, examinarea căreia durează 15 zile.	Nu se acceptă Reiterăm că instituirea unui regim juridic preferențial pentru jurnaliști în materia accesului la informațiile publice este neconformă cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a</i>

beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”.

Referitor la acest paragraf, *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* statuează următoarele:

„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”.

Art. 5 § 3 din Convenția de la Tromsø, la rîndul său, prevede următoarele:

„3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”.

Referitor la acest paragraf, *Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø* statuează următoarele:

„48. Paragraful 3 prevede că solicitările accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.”.

Reglementările Convenției de la Tromsø, expuse *supra*, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de

A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova”		totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor. Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale – prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].
416.	Articolul 1. Obiectul de reglementare Propunem ca alin. (4) al art. 19 din prezentul proiect de lege să fie inclus în art. 1. Acesta prezintă o dispoziție generală, iar art. 19 se referă doar la plăți.	Nu se acceptă Transpunerea acestei prevederi la art. 2 din prezenta lege implică faptul că furnizorii de informații ar putea deroga de la prevederile materiale în privința informațiilor publice cu accesibilitate limitată (art. 7). O astfel de abordare poate crea prejudicii esențiale regimului secret sau confidențial al informațiilor. Din acest considerent, norma propusă trebuie să se refere strict la regimul juridic al plăților, furnizorii având posibilitatea să nu perceapă anumite plăți sau să instituiască proceduri mai flexibile și operative de comunicare a informațiilor.
417.	Articolul 6. Limitarea accesului la informațiile de interes public Propunem reformularea alin. (1) prin excluderea următoarei specificații – „scopuri legitime reglementate de lege”. Acest aspect se subînțelege prin lista exhaustivă prezentată mai jos.	Precizare Necesitatea utilizării noțiunii de „<i>scop legitim</i>” este determinată de faptul că aceasta este folosită ulterior la art. 8.

418.	Propunem ajustarea alin. (2). Formularea propusă coroborează cu modificarea la art. 7. Aceasta are scopul de a ușura aplicarea testului de proporționalitate.	Precizare În urma avizării, redacția testului de proporționalitate a fost revizuită,
419.	Privind alin (3), propunem excluderea mențiunii – în special” și înlocuirea acesteia cu mențiunea – „următoarele informații”. Recomandăm totodată modificarea lit. e), astfel încât să fie asigurat respectul caracterului confidențial al informațiilor privind evaluarea performanțelor profesionale. Doar rezultatul evaluării va fi public. Adicional propunem includerea averii la lit. g), deoarece averea deja nu este publică, fiind publicată de ANI. Ar fi illogică această contradicție dintre legi.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 359 din prezentul tabel.
420.	Articolul 7. Criteriul proporționalității limitării Propunem reformularea alin. (1) lit. c) astfel încât să fie accentuată importanța accesului la informații de interes public. Formularea propusă este mai aproape de formulările folosite de CEDO și va ușura aplicarea în practică a normei.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 418 din prezentul tabel.
421.	Articolul 8. Publicarea informațiilor de interes public pe pagina web oficială Propunem excluderea din alin. (1) lit. c) a mențiunii privind faxul. Acesta este un mijloc de comunicare depășit. Legea este adoptată pentru a fi aplicată mulți ani înainte. Nu este cert dacă în viitor faxul va mai fi folosit ca mijloc de comunicare eficientă și dacă faxurile se vor mai produce în general. Având în vedere tendința de digitalizare, menținerea faxului ca mijloc obligatoriu de comunicare nu este justificată.	Nu se acceptă Mențiunea privind faxul este utilizată și în <i>Codul administrativ</i> . Or, mai multe autorități publice (în special la nivel local) utilizează, în prezent, acest mijloc de comunicare.
422.	Recomandăm la alin. (1) lit. f) includerea „achizițiilor” în lisa informațiilor de interes public, publicate pe pagina web oficială. Proiectul prevede publicarea doar a planului de achiziții. Propunerea noastră este logică și din considerentul în care conform art. 6 alin. 1, informațiile din contractele pe bani publici nu poate fi restricționată.	Precizare Achizițiile sunt publice prin intermediul Registrului de stat al achizițiilor publice.

423.	La lit. g), propunem înlocuirea termenului „oficiale” cu „publice” iar la lit. h) propunem înlocuirea termenului „deviz” cu termenul „cost”. Ultima modificare propusă are scopul de a publica cheltuielile reale, nu estimările de cheltuieți.	Se acceptă parțial Noțiunea „deviz” este utilizată în <i>Regulamentul cu privire la delegarea salariilor entităților din Republica Moldova</i> , aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 10/2012</i> .
424.	Privind alin. (3), propunem completarea acestuia cu o mențiune suplimentară – „în care aceasta nu contravine prezentei legi”. Această prevedere are scopul de a nu exclude întreprinderile de stat de sub aplicarea acestui capitol. Legea nr. 246/2017 în art. 18 prevede publicarea doar a unor date prevăzute în art. 8. Ca exemplu, Legea 246/2017 nu prevede publicarea informației despre achizițiile efectuate	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 358 din prezentul tabel.
425.	Articolul 12. Înaintarea cererii La alin. (1) lit. b) propunem excluderea faxului pentru că este un mijloc de comunicare depășit.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 421 din prezentul tabel.
426.	Conform art. 17 alin. (4) al prezentului proiect de lege, cererile depuse verbal se soluționează imediat. La lit. c) propunem astfel excluderea elaborării unui proces-verbal, acest aspect fiind dificil de realizat în practică. Propunem ca solicitarea informațiilor de interes public verbal să fie doar notată în registru.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 361 din prezentul tabel.
427.	Articolul 14. Conținutul cererii Propunem completarea alin. (4) cu specificarea faptului că doar în cazul cererii transmise în formă electronică, solicitantul este scutit de obligația de a semna cererea. În cazul cererilor depuse pe hârtie, semnarea lor nu ar fi o piedică pentru solicitantul de informații	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 11 din prezentul tabel.
428.	Articolul 15. Sancțiunile pentru lipsa elementelor obligatorii ale cererii Art. 15 alin (2) vizează noțiunea de „termen rezonabil”. Recomandăm evitarea generalizărilor și includerea unui termen concret. Propunem includerea unui termen de maxim 5 zile. De asemenea, propunem ca termenul să fie calculat de la ziua depunerii, nu de la	Nu se acceptă Noțiunea de „termen rezonabil” este utilizată și la art. 76 alin. (2) din <i>Codul administrativ</i> . Iar prevederile prezentei legi trebuie să fie uniformizate cu reglementările și procedurile generale din <i>Codul administrativ</i> (cu o serie de excepții).

	ziua înregistrării, pentru a evita înregistrarea cu întârziere a cererilor și tergiversarea termenului.	Adițional, termenul adecvat care va putea fi acordat va depinde de natura informațiilor solicitate și volumul acestora.
429.	Articolul 17. Termenul de examinare și soluționare a cererii Recomandăm, în cadrul alin. (1), micșorarea termenului de examinare și soluționare a cererii de la 15 zile la 5 zile din data depunerii cererii.	Nu se acceptă Un termen atât de restrâns pentru examinarea și soluționarea cererilor este disproporțional în raport cu capacitățile funcționale ale autorităților publice.
430.	Recomandăm ca cererile reprezentanților mass-media să fie examinate și soluționate și mai rapid – adică în aceeași zi, termenul putând fi prelungit la maxim 3 zile dacă este nevoie de timp suplimentar pentru prelucrarea informației.	Nu se acceptă Instituirea unui regim juridic preferențial pentru jurnaliști în materia accesului la informațiile publice este neconformă cu art. 2 § 1 și art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>. Art. 2 § 1 din Convenția de la Tromsø prevede următoarele: <i>„1. Orice parte va garanta dreptul oricărei persoane, fără a o discrimina sub vre-un motiv, de a beneficia de acces la documentele oficiale deținute de autoritățile publice, la solicitare.”</i> Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: <i>„17. Convenția oferă „oricărei persoane” dreptul de a avea acces la documentele oficiale, indiferent de motivele și intențiile lor. Deși prevederile Convenției sunt de o deosebită importanță pentru jurnaliști, deoarece le oferă instrumentele necesare pentru a-și exercita rolul de „câine de pază” în privința bunei funcționări a instituțiilor publice – un rol crucial într-o societate democratică, care a fost recunoscut deplin de către jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului – Convenția nu face nicio distincție între aceștia și alți indivizi.”</i>

		Art. 5 § 3 din <i>Convenția de la Tromsø</i>, la rândul său, prevede următoarele: „3. Solicitățile accesului la documente oficiale vor fi tratate în mod egal.”. Referitor la acest paragraf, <i>Raportul explicativ al Convenției de la Tromsø</i> statuează următoarele: „48. Paragraful 3 prevede că <i>solicitățile accesului la documente oficiale trebuie să fie tratate în mod egal. În calitate de regulă, solicitările trebuie soluționate în ordinea primirii. Nici o distincție în această privință nu trebuie făcută pe baza naturii solicitării sau a statutului solicitantului.</i>”. Reglementările <i>Convenției de la Tromsø</i>, expuse <i>supra</i>, instituie principiul egalității dreptului de acces la informații. Orice persoană, indiferent de motivul, intenția sau scopul solicitării sale, are dreptul de a avea acces la informațiile publice în mod egal, beneficiind de totalitatea garanțiilor legislative în acest sens. Or, informațiile deținute de către autoritățile publice nu sunt colectate sau create pentru beneficiul unor categorii restrânse de subiecți, ci pentru beneficiul întregului public și al fiecărui individ în parte. Acest principiu este reținut plenar și din perspectiva dreptului comparat. Or, nici un stat parte la <i>Convenția de la Tromsø</i> nu oferă un tratament preferențial jurnaliștilor. Astfel, în contextul reglementărilor și standardelor internaționale, precum și în contextul dreptului comparat în materie, instituirea unor regimuri preferențiale pentru categorii de persoane care nu sunt defavorizate material, fizic sau psihic, comportă riscul să fi declarate neconstituționale – prin prisma art. 16 din <i>Constituție</i> [Egalitatea] în coroborare cu art. 34 din <i>Constituție</i> [Dreptul la informație].

431.	La alin (3) recomandăm ca termenul de examinare și soluționare să curgă de la data înregistrării primei cereri înaintate de către solicitant și nu de la data înregistrării acesteia, din motivele menționate mai sus.	Nu se acceptă Din punct de vedere al procedurii administrative, curgerea termenelor pentru examinarea oricăror cereri, sesizări, propuneri, reclamații, etc., este din momentul înregistrării oficiale în cadrul autorității publice.
432.	Articolul 18. Modalitatea comunicării informațiilor de interes public Conform art. 12 alin. (1), lit c) cererea poate fi depusă verbal, iar art. 17 alin. (4) vizează soluționarea acestor categorii de cereri. În acest context, este oportună includerea unui subpunct suplimentar ce vizează comunicarea verbală a informațiilor de interes public de către furnizorul de informații, cu o specificare suplimentară privind acordul solicitantului cu această modalitate de comunicare.	Nu se acceptă Comunicarea verbală a informațiilor nu oferă garanții solicitantului împotriva potențialelor abuzuri din partea autorităților publice. Tocmai din acest considerent, în legislația altor state depunerea verbală a cererii din start nu este posibilă (în exclusivitate cereri scrise).
433.	Recomandăm excluderea din ultimul paragraf al alin. (3) a mențiunii privind platforma de interoperabilitate. Această modalitate de furnizare a datelor este prea complexă și ar retarda cu mult furnizarea informațiilor de interes public.	Se acceptă Propoziția a fost exclusă.
434.	Articolul 19. Plățile pentru comunicarea informațiilor de interes public La alin. (1) lit. b) și c) Propunem majorarea volumului de pagini expediate gratuit prin poștă – de la 20 la 30 de pagini.	Nu se acceptă Numărul de pagini exceptat de la plată este unul din cel mai înalt din punct de vedere al dreptului comparat. A se vedea, în acest sens, comentariile de la pct. 248 din prezentul tabel.
435.	La alin. (3), propunem specificarea termenilor aplicabili privind comunicarea informațiilor de interes public prin trimiterea la art. 17. Propunem totodată ca termenii vizați să fie aplicabili de la data depunerii cererii și nu de la data achitării plății.	Nu se acceptă Plata poate fi achitată de solicitant în afara termenului de examinare și soluționare a cererii. Astfel, punctul de pornire a termenului pentru comunicarea informațiilor trebuie să fie data prezentării dovezii privind achitarea plății.
436.	Alin. (4) prezintă o dispoziție generală, astfel propunem integrarea acesteia la art. 1 din Capitolulul I. Dispoziții generale.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 416 din prezentul tabel.
437.	Articolul 20. Readresarea cererii	Nu se acceptă

	La alin. (1) propunem micșorarea termenului aplicabil în cazul redresării cererii, de la 5 la 3 zile , aplicabil de la data depunerii cererii și nu de la data înregistrării acesteia. De asemenea, recomandăm ca termenii să fie uniformizați în tot proiectul. Deși mai sus proiectul operează cu zile calendaristice, aici se operează cu zile lucrătoare.	Termenul de readresare a cererii este uniformizat cu termenul de la art. 74 din <i>Codul administrativ</i>.
438.	Articolul 21. Respingerea cererii Propunem completarea alin. (1) lit. a) prin specificarea faptului că cererea poate fi respinsă total sau parțial în cazul în care furnizorul nu deține informațiile solicitate, dar și în cazul în care acesta nu cunoaște dacă informația se află în posesia unui alt furnizor și nu există circumstanțe pentru readresare. Prin această completare armonizăm dispozițiile art. 21 cu dispozițiile art. 20.	Se acceptă Articolele respective au fost revizuite.
439.	Articolul 23. Modalitatea de contestare La alin. (4) propunem ca acțiunea în contencios administrativ sau cererea de chemare în judecată să se înainteze în decurs de 30 de zile inclusiv de la expirarea termenului pentru necomunicarea răspunsului. În acest context, propunem excluderea frazei ce urmează, în special pentru că termenul de un an de la data expirării termenului este unul prea mare.	Nu se acceptă Conform art. 209 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i>, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la, <i>inter alia</i>: „b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunderilor.” Iar art. 165 alin. (1) din <i>Codul administrativ</i> prevede următoarele: „Cererea prealabilă se depune în termen de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual ori a respingerii petiției. Dacă autoritatea publică nu soluționează cererea în termenul prevăzut de prezentul cod, cererea prealabilă poate fi depusă în decursul unui an de la expirarea termenului.”

Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova	440.	Articolul 24. Prevederi speciale privind examinarea și soluționarea cauzelor civile sau de contencios administrativ La alin. (1) propunem ca termenul privind examinarea și soluționarea cauzelor civile sau de contencios să fie soluționate de la data depunerii cererii/acțiunii, nu din data acceptării acesteia pentru a evita înregistrarea cu întârziere a cererilor și tergiversarea termenului.	Nu se acceptă În acest caz, termenul va fi prea mic pentru o examinare cuprinzătoare a cauzei judiciare.
	441.	Propunem totodată reformularea alin. (5) conform versiunii de text propuse, pentru a asigura o mai bună claritate a textului. [Hotărârile judecătoreștilor sunt definitive și pot fi atacate conform legii].	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 24 din prezentul tabel.
	442.	Articolul 26. Amendă Propunem specificarea tipurilor de persoane vizate la articolul 26 alin. (1) și (5) [persoane fizice], conform completărilor incluse în text.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 17 din prezentul tabel.
	443.	Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova (OHCHR) își exprimă cea mai înaltă considerație cu privire la munca și interesul Ministerului Justiției al Republicii Moldova de a asigura un proces participativ, deschis și transparent în procesul decizional. Astfel, exprimăm aprecierea pentru consultarea publică a proiectului Legii privind accesul la informație de interes public. OHCHR a examinat cu interes proiectul legii și apreciază aspectele pozitive introduse în proiectul legii, precum: introducerea criteriului proporționalității limitării; asigurarea transparenței proactive, prin publicarea informațiilor pe paginile web oficiale ale instituțiilor, precum și prezentarea altor surse de diseminare a informațiilor de interes public; introducerea cerinței de asigurare a accesibilității paginilor web ale instituțiilor publice pentru persoanele cu dizabilități; instituirea registrului cererilor de comunicare a informațiilor de interes public, etc.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 247 din prezentul tabel.

	În același timp, sunt o serie de aspecte, care necesită consultări și adaptări. Astfel, OHCHR vine cu următoarele recomandări pentru dezvoltarea unui cadru legal conform prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor omului: 1. Asigurarea accesibilității lingvistice a informației pentru minoritățile etno-lingvistice. Este necesară reglementarea modului de asigurare a accesibilității lingvistice a informațiilor pentru minoritățile etno-lingvistice.	
444.	Asigurarea accesibilității informațiilor de interes public pentru persoanele cu dizabilități. Articolul 21 al Convenției ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD), ratificată de Republica Moldova în anul 2010, prevede obligația statelor parte de “a lua toate măsurile adecvate pentru a se asigura că persoanele cu dizabilități își pot exercita dreptul la libertatea de expresie și opinie, inclusiv libertatea de a căuta, primi și împărtăși informații și idei, în condiții de egalitate cu ceilalți, prin toate formele de comunicare alese de ele”. Astfel, considerăm important ca aspectul accesibilității informațiilor pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități să fie integrat în cadrul legii, și, în mod specific, să fie reflectat în următoarele articole: Articolul 8, alineatul 2 prevede obligația adaptării paginilor web oficiale ale instituțiilor publice pentru a fi accesate de către persoanele cu dizabilități. Considerăm importantă adaptarea și a conținuturilor paginilor web pentru persoane cu diferite tipuri de dizabilități. Astfel, recomandăm completarea articolului: “adaptarea paginilor web și a conținutului acestora la necesitățile informaționale a persoanelor cu diverse tipuri de dizabilități”. Articolul 9 și 10 este necesară introducerea clauzei de respectare a standardelor de accesibilitate a	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 388 din prezentul tabel.

	informațiilor pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități.	
445.	Articolul 12 este necesară completarea acestuia în baza prevederilor articolului 21 (b) al CDPD, care stipulează: “acceptarea și facilitarea, în relațiile oficiale, a utilizării limbajelor mimico-gestuale, scrierii Braille, comunicării augmentative și alternative și a tuturor celorlalte mijloace, moduri și formate de comunicare accesibile, în funcție de opțiunea proprie”. Astfel, recomandăm completarea articolului cu reglementarea posibilității pentru persoanele cu dizabilități ca să depună cererea privind accesul la informație de interes public utilizând forme alternative de comunicare și, beneficiind de suportul necesar în depunerea cererii.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 247 din prezentul tabel.
446.	Articolul 14 Dreptul de acces la informație de interes public: recomandăm completarea articolului cu integrarea prevederilor legate de accesibilitatea informațiilor pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități, inclusiv în formate alternative de comunicare: interpretare în limbajul semnelor, Braille, formate audio, dar și ușor de citit, ușor de înțeles.	Precizare A se vedea comentariile de la pct. 247 din prezentul tabel.
447.	Articolul 19 (2) prevede expedierea informațiilor solicitantului prin poștă contra unei plăți de 0,02 unități convenționale pentru fiecare pagină, dacă volumul informației depășește 20 de pagini. Aceasta vine în contradicție cu prevederile articolului 21 (a) al CDPD care prevede “furnizarea informațiilor destinate publicului larg către persoanele cu dizabilități, în formate accesibile și cu tehnologii adecvate diverselor tipuri de dizabilități, la timp și fără cost suplimentar”.	Nu se acceptă Menționăm că consfintirea la nivelul unei legi organice a caracterului gratuit a informațiilor ce nu depășesc 20 de pagini, a fost conceput tocmai în vederea asigurării accesibilității informațiilor publice pentru persoanele defavorizate. În acest sens, s-a ținut cont de cele mai bune practici din alte state în această materie, în special Albania, care este un stat cu unul din cel mai înalt indice în materia accesului la informații. Mai mult decât, în Albania caracterul gratuit pentru primele 20 de pagini este recunoscut, în exclusivitate, pentru persoanele defavorizate (care sunt încadrate în programe de asistență socială sau pot beneficia de asistență juridică garantată de stat). A se vedea, în acest

			sens, <i>Instrucțiunea comună nr. 12/2020 a ministrului justiției și a ministrului finanțelor și economiei</i>.²⁸ Astfel, spre deosebire de Albania, prezentul proiect instituie garanții mai înalte în această materie, or, consfințește, la nivelul unei legi organice, caracterul gratuit a 20 de pagini pentru orice persoane, cu excepțiile stabilite doar conform actelor normative.
448.		Necesitatea definirii/explicării mai detaliate a unor termeni și aspecte menționate în proiectul de lege, pentru a asigura o înțelegere și aplicare a acestor prevederi, dar și pentru a evita riscul interpretării eronate a acestora și anume: articolul 6 (a) apărarea sau securitatea națională și (b) siguranța sau ordinea publică; articolul 17 (2) un volum mare de informații.	Nu se acceptă A se vedea comentariile de la pct. 161 din prezentul tabel.
449.		Articolul 17 (4) prevede „cererile depuse verbal se soluționează imediat, în ziua depunerii, dacă informațiile solicitate sunt disponibile”. Recomandăm uniformizarea modului de soluționare a cererilor, astfel încât soluționarea în mod imediat să fie realizată în baza conținutului solicitării și nu modului de depunere a cererii.	Precizare Norma respectivă a fost concretizată prin referința la art. 73 alin. (6) din <i>Codul administrativ</i>.
450.		Includerea Oficiului Avocatului Poporului (OAP) în calitate de instituție pentru asigurarea monitorizării și controlului implementării Legii privind accesul la informații de interes public. În baza mandatului său, reglementat de Legea nr. 52 din 03-04-2014 cu privire la avocatul poporului, OAP este o instituție independentă, neutră și imparțială și, astfel, considerăm că acesta nu poate fi parte a mecanismului formal de monitorizare a implementării Legii privind accesul la informații de interes public. De asemenea, în baza prevederilor standardelor internaționale, statul are obligația respectării, protejării și asigurării drepturilor omului, iar OAP are mandatul	Se acceptă parțial Articolul privind atribuțiile Avocatului Poporului a fost revizuit în partea ce se referă la întocmirea rapoartelor.

²⁸ *Instrucțiunea comună nr. 12/2020 a ministrului justiției și a ministrului finanțelor și economiei* (în limba albaneză) – <https://bit.ly/3XJxu6P>

		de a monitoriza asigurarea drepturilor omului de către stat, respectiv nu-i poate fi atribuită obligația de a asigura respectarea dreptului de acces la informații (art. 29.1). Articolul 29, de asemenea, prevede includerea unui sub-capitol (aliniatul 2) și prezentarea rapoartelor tematice (aliniatul 3) referitoare la situația cu privire la respectarea dreptului de accesare a informației. Considerăm că aceasta ar contribui la subminarea independenței Instituției Avocatului Poporului în stabilirea priorităților de monitorizare și elaborare de rapoarte tematice cu privire la situația în domeniul drepturilor omului.	
A.O. „Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova	451.	Un număr semnificativ al persoanelor cu dizabilități intelectuale din Republica Moldova întâmpină dificultăți de înțelegere și de utilizare a informației necesare pentru a lua o decizie sau a participa la viața socială sau publică. Accesul limitat la informație și gradul scăzut de adaptarea a informației, menține inegalitățile existente, perpetuând obstacolele în realizarea efectivă a drepturilor omului. Pentru a spori gradul de acces la informație, aceasta trebuie adaptată și diseminată într-un format cât mai accesibil, astfel încât să fie înțeleasă și să ajungă la cât mai mulți cetățeni. Noțiunea „Design Universal” nu este specifică doar arhitecturii, dar și modului de redactare sau prezentare a informațiilor. În momentul de față accesibilizarea informațiilor reprezintă nu doar o obligație în materia respectării drepturilor omului, ci constituie, în același timp, o posibilitate reală de a reduce inegalitățile existente în societate, generate de barierele cu care se confruntă anumite grupuri în realizarea dreptului de acces neîngrădit la informație. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități prevede că proiectarea produselor, mediului,	Precizare Prevederea de la art. 9 alin. (3) reprezintă o normă de trimitere la cadrul normativ distinct, care urmează a fi instituit în contextul transpunerii Directivei (UE) 2016/2102 a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2016 privind accesibilitatea site-urilor web și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public. Tocmai prin transpunerea în cadrul normativ național a acestei directive vor fi asigurate standardele tehnice care vor garanta accesibilitatea paginilor web, în special pentru persoanele cu dizabilități.

programelor și serviciilor, trebuie făcută, astfel încât să poată fi utilizate de către toate persoanele, pe cât este posibil, fără să fie nevoie de o adaptare sau de o proiectare specializată.

Convenția ONU privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități articolul 9 Accesibilitatea, prevede:

1. Pentru a da persoanelor cu dizabilități posibilitatea să trăiască independent și să participe pe deplin la toate aspectele vieții, Statele Părți vor lua măsurile adecvate pentru a asigura acestor persoane accesul, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, informație și mijloace de comunicare, inclusiv la tehnologiile și sistemele informatice și de comunicații și la alte facilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în zonele urbane, cât și rurale. Aceste măsuri, care includ identificarea și eliminarea obstacolelor și barierele față de accesul deplin, trebuie aplicate, printre altele la:

(a) clădiri, drumuri, mijloace de transport și alte facilități interioare sau exterioare, inclusiv școli, locuințe, unități medicale și locuri de muncă;

(b) serviciile de informare, comunicații și de altă natură, inclusiv serviciile electronice și de urgență.

2. Statele Părți vor lua, de asemenea, măsuri potrivite pentru:

(a) a elabora, promulga și monitoriza implementarea standardelor minime și instrucțiunilor pentru accesibilizarea facilităților și serviciilor deschise publicului sau oferite acestuia;

(b) a se asigura că entitățile private care oferă facilități și servicii deschise publicului sau oferite acestuia țin cont de toate aspectele legate de accesibilitate, pentru persoanele cu dizabilități;

(c) a asigura părților implicate formare pe probleme de accesibilitate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități;

(d) a asigura, în clădiri și alte spații publice, semne în limbaj Braille și forme ușor de citit și de înțeles;

(e) a furniza forme de asistență vie și de intermediere, inclusiv ghizi, cititori și interpreți profesioniști de limbaj mimico-gestual, pentru a facilita accesul în clădiri și în alte spații publice;

(f) a promova alte forme adecvate de asistență și sprijin pentru persoanele cu dizabilități în vederea asigurării accesului acestora la informație;

(g) a promova accesul persoanelor cu dizabilități la noi tehnologii și sisteme informatice și de comunicații, inclusiv la Internet; Ghid privind accesibilizarea informației;

(h) a promova proiectarea, dezvoltarea, producerea și distribuirea de tehnologii și sisteme informatice și de comunicații accesibile, încă din fazele incipiente, astfel încât aceste tehnologii și sisteme să devină accesibile la costuri minime.

Observațiile Concludente ale Comitetului ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități pe marginea raportului inițial al Republicii Moldova din 18 mai 2017, specifică:

Comitetul s-a arătat preocupat de faptul că furnizarea tehnologiei și a formatelor de informare și comunicare accesibile, inclusiv citirea ușoară, este extrem de limitată, în special pentru persoanele cu deficiențe de vedere și persoanele cu dizabilități intelectuale.

Comitetul a recomandat Republicii Moldova utilizarea formatelor și tehnologiilor de informare și comunicare accesibile persoanelor cu dizabilități, cu o atenție deosebită pentru copii cu dizabilități în educația incluzivă, inclusiv accesibilitatea web, Braille, formate

		ușor de citit și simplu de înțeles pentru toate serviciile publice. Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60 din 30.03.2012 Articolul 17, prevede: (1) În scopul asigurării unei vieți independente persoanelor cu dizabilități, autoritățile publice centrale și locale, organizațiile nonguvernamentale, agenții economici, indiferent de forma de organizare juridică, în funcție de competențele lor funcționale, evaluează situația în domeniu și întreprind măsuri concrete pentru a facilita accesul persoanelor cu dizabilități, în condiții de egalitate cu ceilalți, la mediul fizic, la transport, la informație și la mijloacele de comunicare, inclusiv la tehnologia informației și la comunicațiile electronice, la alte utilități și servicii deschise sau furnizate publicului, atât în localitățile urbane, cât și în localitățile rurale, în conformitate cu normativele în vigoare. (2) Identificarea și eliminarea obstacolelor/barierelor față de accesul deplin al persoanelor cu dizabilități trebuie aplicate în special la clădiri, Ghid privind accesibilizarea informației 9 drumuri, mijloace de transport și alte utilități interioare și exterioare, inclusiv școli, case, instituții publice și locuri de muncă, la serviciile de informare și comunicare, inclusiv serviciile electronice și de urgență, de asemenea la alte utilități și servicii publice. (3) Proiectarea și dezvoltarea bunurilor, serviciilor, echipamentelor și utilităților se fac în baza designului universal, care presupune o adaptare minimă și la cel mai scăzut cost al acestora, astfel încât ele să răspundă nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități. Articolul 18 (1) Nu se admite proiectarea și construirea centrelor populate, formarea cartierelor de locuit, elaborarea soluțiilor de proiect, construcția și

reconstrucția clădirilor, instalațiilor, complexelor și comunicațiilor, de asemenea producerea sau achiziția mijloacelor de transport public urban, a mijloacelor de informare și de telecomunicații fără amenajarea acestor obiective și mijloace în așa mod încât persoanele cu dizabilități să aibă acces la ele și să le poată utiliza.

(2) Autoritățile responsabile au obligația să autorizeze funcționarea obiectelor de utilitate publică specificate la alin. (1) numai în condițiile respectării normativelor în domeniu, astfel încât persoanele cu dizabilități să aibă la ele un acces neîngrădit.

Articolul 25 (1) Statul recunoaște și promovează limbajul mimico-gestual și alte moduri alternative de comunicare în calitate de mijloace de comunicare între persoane.

(2) Statul, prin intermediul Ministerului Economiei și Infrastructurii și al altor autorități publice competente, promovează accesul persoanelor cu dizabilități la informație și la mijloacele de informare în masă, precum și la tehnologia informației și la comunicațiile electronice.

(3) Statul, prin intermediul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, al altor autorități publice centrale și locale competente și al agenților economici, asigură, în conformitate cu legislația în vigoare, editarea, prin sisteme alternative de comunicare (în sistem Braille, în variantă sonoră, în limbaj simplu și ușor de înțeles etc.) a literaturii artistice, a manualelor școlare, a altor materiale didactice și mijloace de instruire.

(4) Autoritățile publice și instituțiile publice au obligația să-și facă accesibile paginile web pentru persoanele cu dizabilități în conformitate cu liniile directoare internaționale în materie de accesibilitate. 10 Ghid privind accesibilizarea informației.

(5) La achiziția de echipamente și softuri, instituțiile publice vor avea în vedere respectarea criteriului de accesibilitate.

(6) Agenții economici care prestează servicii de comunicare și informare oferă persoanelor cu dizabilități reduceri la achitarea serviciilor respective.

(7) Autoritățile publice coordonează cu Asociația Surzilor din Republica Moldova și angajează cu contract, în caz de necesitate, un interpret mimico-gestual care va asigura comunicarea între autorități și persoanele cu deficiențe de auz.

(8) Normativele de adaptare a sistemelor informaționale și de comunicații la necesitățile persoanelor cu dizabilități, precum și cele de utilizare a modurilor alternative de comunicare (sistemul Braille, varianta sonoră, limbajul mimico-gestual etc.) în cadrul acestor sisteme, se aprobă de către Guvern.

Un set de recomandări destinat instituțiilor și autorităților publice, cu scopul de a răspunde nevoilor de informare și accesibilizare a informației pentru persoane cu dizabilități, au fost structurate în Ghidul privind accesibilizarea informației elaborat de către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării și Asigurarea Egalității. Ghidul abordează accesibilitatea informației din punct de vedere lingvistic și al dizabilității (aŭt auditive, vizuale, cît și intelectuale). Recomandările formulate vizează accesibilizarea textelor scrise, a paginilor web, a formularelor tipizate, precum și a altor instrumente de informare a populației care sunt create pentru public (ghiduri, proceduri, cărți de vizită etc).

Recomandăm a include prevederi cu caracter obligatoriu la publicarea informațiilor de către instituții și autorități publice pe paginile web în format accesibil. Prin informație accesibilă se înțelege informația care

A.O. Asociația Internațională a Păstrătorilor Rîului „Eco-TIRAS		este furnizată în diferite formate pentru a asigura accesul tuturor persoanelor, în condiții de egalitate, la conținutul acesteia. Informația accesibilă este aceea informație care: - permite tuturor utilizatorilor să înțeleagă conținutul acesteia; - este percepută în mod eficient prin diferite metode, cum ar fi folosirea ochilor să/sau a urechilor și/sau a degetelor.	
A.O. Asociația Internațională a Păstrătorilor Rîului „Eco-TIRAS	452.	Prin prezenta propunem o varianta îmbunătățită a articolului 1 (3) al proiectului de lege, relatată la accesul la informație de mediu. Art. 1(3) „Solicitarea și furnizarea informației de mediu se fac în conformitate cu prevederile a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului, semnată la Aarhus, Danemarca, la 25 iunie 1998 și ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 346-XIV din 7 aprilie 1999, Directivei 2003/4/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 28 ianuarie 2003 privind accesul publicului la informațiile despre mediu și de abrogare a Directivei 90/313/CEE a Consiliului publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 41 din 14 februarie 2000. și a hotărârii guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind accesul publicului la informația de mediu.”. Atragem atenție spre faptul, că referința la Convenția Aarhus în acest caz este absolut necesară, deoarece Republica Moldova are actualmente unele neconcordanțe în chestiunea aplicării a acestui tratat internațional, confirmate de către Comitetul de Supraveghere a Convenției Aarhus (UNECE, Geneva), care este obligatoriu pentru aplicarea pentru R. Moldova.	Precizare În virtutea prevederilor de la art. 4 alin. (2) și 8 din <i>Constituție</i>, normele tratatelor internaționale ratificate de Republica Moldova sunt parte componentă a cadrului normativ intern și, prin urmare, au aplicabilitate directă în reglementarea relațiilor sociale. Din acest considerent, referința la tratatele internaționale ratificate de Republica Moldova nu este necesară.

Ministru

Veronica MIHAILOV-MORARU